ז' כסלו תשמ"ב, 4.11.1981 מיסטר שנה 46 המחיר 18 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

סקופ

אגודת־ישראל
הסכימה
לוותר
על סגירה
„אל־על"
בשבתות -
תמורה
כופו
של מאות
מיליוני

ח"כ
אברהם
שפירא

כסף במקום שבת

BROADWAY 80 מתאים לי...
תמיד חשבתי
שיש רק סיגריה אחת-
עד שגיליתי את BROADWAY 80.
BROADWAY
80
AMERICAN BLEND
20 FILTER CIGARETTES
BROADWAY 80
תערובת אמריקאית 80 מ"מ

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „נד" בע"מ • גזיפות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאת יקר.

תמונתו של משה דיין, שהתנוססה על שער העולם הזה (2303) למחרת מותו, משכה תשומת־לב רבה, בשל הבעת־פניו המייוסרות. מתי ואיך צולמה תמונה זו?

מספרת גיזה רזין, הכתבת־צלמית של „העולם הזה":

תמונת־הדיוקן של משה דיין צולמה ברגע שהטלוויזיה התחילה לשדר את הביטחון של דיין, שלא התעניין, כמובן, במה שדובר בחדר.

בחדר־העיתונות הוקצה מקום מיוחד לעיתונאים ולצלמים. היה גם ברור היכן יישב משה דיין. התלוננתי לפני אנשי־הביטחון על־כך שהמיקום שהוקצה לעיתונות הוא צדדי מדי, בעוד שלי היה חשוב לעמוד מול דיין כדי לצלם תמונה חזיתית.

הבהרתי להם שאכנס רק לרגע פנימה, אל המעגל שהיה חסום. ציינתי להם על איזו מרצפת אני מתכוונת לעמוד, ולצלם תמונה אחת ויחידה. לא קיבלתי על כך תשובה, אולם היתה להם הנכונות לעזור. בדיוק כך נערך הצילום. קפצתי פנימה,

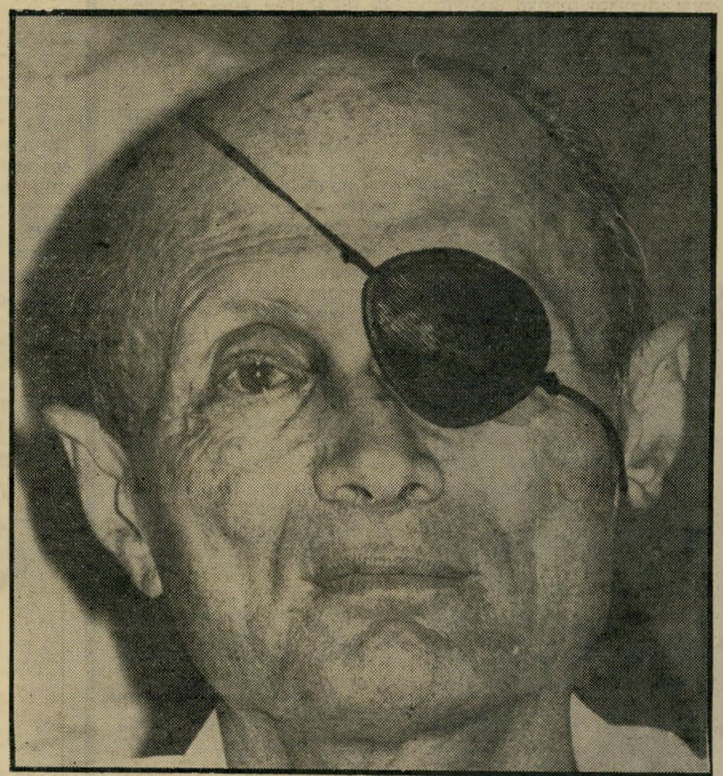

כיוונתי את העדשה ולחצתי. התכוונתי ללחוץ עוד פעם, כשחשתי אחיזה עדינה בזרועי השמאלית. הפניתי את ראשי וזיהיתי את רחל דיין. היא ביקשה ממני, בקולה הרך, שלא לצלם את משה, כי ההבזק מפריע לעינו. בו ברגע קפצו אנשי־הביטחון ואחזו בי בעוצמה רבה מהצד השני, ובקול החלטי קבעו שמקומי אינו פה, אלא מעבר למחסום. נעניתי ופרשתי.

בזיכרוני שמורה הפנייה המעודנת של רחל ברגע של שיא המתח.

המבט המייוסר של משה דיין, שהוקפא בתמונה זו, שמור לנצח בתשליל התצלום.

תוצאות של ספירת הקולות ביום־הבחירות. השעה היתה 20.00, ודיין המתין מול מצלמת הטלוויזיה, כשלצידו כתב־הטל־ויזיה מנשה רז. הם חיכו לרגע שייגתן האות, ומנשה רז יתחיל בראיון עם האיש.

כיוונתי את עדשת־המצלמה כדי להנציח פורטרט מקורב, שימחיש את הבעת פניו של דיין ברגע שיוודע כמה מראשיה הצליחה תל"ם להושיב בכנסת. לא היה בזה תיכנון שמקורו ברוע־לב, אלא המחשבה שמבחינה עיתונאית זוהי התמונה המתבקשת.

הגעתי למטה־תל"ם במלון היאט בתל־אביב, שעתיים לפני שעת־השיא. התרשמתי מהאווירה במקום — כולם היו במתח. כחצי שעה לפני פירסום־התוצאה הסתגר דיין עם צוותו בחדר שבקומה החמישית בבית־המלון. הפרוזדור שהוביל אל החדר היה חשוך ודומם. ניצב בו שומר, מאנשי־

כתבת השער הקידמי:

שוחד במקום שבת

העולם הזה חושף את העיסקה הצינית שנערכה בחשאי בין ממשלת בגין וכין אגודת־ישר־אל. המיפקדה הדתית הסכימה לוותר על דרישתה השערורי־תית לחפסיק את טיסות אל־אל בשבת תמורת מאות מיליוני לי־רות מקופת המדי־נה.

4

כתבת השער האחורי:

הנעליים של צ'יצי

מישהו גנב את נעליו של ראש עיריית תל־אביב והחביאן בשיח שליד השער. צוות **העולם הזה** מצא את הנעליים — ובתוכן פתק הסבר. הנעליים המשו־בחות, „זמש חום־כהה מספר 43 עם סוליית קרפ כפולה", כפי שתוארו על־ידי ראש־העיר **שלמה להט**, הוחזרו אחר־כבוד לרשותו על־ידי המוצאים הישרים.

38

חקירה מיוחדת:

סחרוב מוכר לרובינשטיין

ישראל סחרוב, יו"ר הדירקטוריון של התעשיה־האווירית ויו"ר הוועדה למכירת החברות הממשלתיות, משלב את תפקידיו. חקירה של **העולם הזה** בעיסקה שנערכה במיסעדת־יוקרה סוכם על מכירת מפעל של התעשייה־האווירית לקבלן אהרון רובינשטיין.

6

ג'ג'י פרס לא הלך לחפילה

בראיון חופשני עם **העולם הזה** מספר הקבלן **גרשון („גיגי") פרס** על יחסיו עם אחיו, על עיסקת חסן־בק ועל יחסיו עם אמצעי־התיקשורת. הוא אומר: „מישפחת פרס אינה קוזה־נוסטרה!"

40

הצעה שאי־אפשר לסרב לה

השחקן מייק בורשטיין קיבל הצעה שאי־אפשר לסרב לה: תפקיד ראשי במחזמר ברודווי. העולם הזה מתאר את הצלחתו.

43

הודאה פסולה

דניאל חנוך הודה ברצח אביו. חוקרי המישטרה לא עינו אותו כדי שיעשה־זאת — ואף־על־פי־כן בוטל כתב־האישום, והשוטרים החוקרים הועמדו לדין.

58

צנחני הרקע האדום

השאלה העיקרית בכנס שערכו צנחני המיתלה היתה: איפה אריק שרון? הם רצו לסגור חשבון ישן, אבל אריק שרון לא הופיע. אף־על־פי־כן מצא רפול דרך משלו.

74

מתי ינותח זוהר כהן?

סיפורו של הילד **זוהר כהן**, שנכווה בכל גופו, זיעזע את המדינה. אנשי בהמה רודפי־פירסומת אספו כספים למען הילד — אך כשהגיע הזמן לנתח הזניחו את הטיפול בו.

72

מה גורם לירידת חמישיות? 9
כוכבי־העבר הגדולים 50
היחודי היחידי בדכאו 53
קונגוע על פני המים 54
„נטשתי את בנותי!" 61

מדורים קבועים:

במדינה 4
הנדון 7
תשקיף 8
אתה והשקל 10
תשבץ 13
פורום 18
הוריסקופ 20
מה הם אומרים — יצחק ארצי, זובין מהטה, מייקל לאס, גלי עטרי, רפי מטר, מרים גוטליב 22
חשבון עובר ושב 25
אנשים בעולם 26
עולם קטן — בריטניה, סעודיה, צ'כוסלובקיה 28
אנשים 31
ממציבה למסיבה 32
בכוונים 34
יומן אישי — על ואגנר, אנשי המחתל, מילחמת סיני, הנרי מילר, סגן מורנט, והטרט האסור 37
שידור 46
מדריך שידורים 49
נמר של נייר — על דבורה עומר, עודד פלד, עזרא זוסמן ואליאס קאנטי 62
זה היה העולם הזה שהיה 64
ספורט 69
רחל המרחקת 71

העם

לים ריקים

בטכסיס פשוט וזול, הוכיח בגין שוב שאין אופוזיציה בכנסת

לשווא ניסו אמצעי־התיקשורת העניק לאירוע ממדים של מאו־ב. הציבור לא היה מעוניין. **טיול חינם לכל.** כאשר נפ־ח השבוע מושב־החורף של ה־נסת — המושב המלא הראשון לה — היה ברור כי אין מחלוקת דינית בין המערך והליכוד. שימ־ן פרס הדליף מראש כי הוא מו־ להיענות להצעתו של בגין, ש־כנסת תשגר לארצות־הברית שלחת פרלמנטרית, בהשתתפות ברי שני הגושים, כדי לנהל תע־לה נגד תוכנית־השלום של ה־יך הסעודי פאהד (ראה הנדון). אם בעניין כה חשוב ועקרוני ן חילוקי־דיעות בין הליכוד וה־ערך — על מה נותר לכנסת רון? ואם הסיכוי לטיול־חינם — ל־חשבון המדינה קורץ לח"כים ה רבים — מהי דמותה של הכנ־ת?

כך, בטכסיס פשוט וזול, השמיט גין את הקרקע מתחת לאופוזי־ה הפרלמנטרית, והציג את פרס ברין ככלים ריקים. הפרלמנט ול לחזור לישון.

היסטוריה

צנזור של המדינה

ישמואל תמיר יש תפקיד: לשכתב את ההיסטוריה כדי להאדיר את עצמו

דן מרגלית הריח שיש לו סקופ. באותו יום הוא עמד להשתתף הקלטה־לנסטין ("פיילוט") של כנית־הטלוויזיה דיל־מה. לאותה קלטה גם הוזמן, משום־מה, עו־ד־הדין שמואל תמיר, שר־המיש־טים לשעבר.

בהמתינם לאיפור פניהם, ישבו ה־נים במיזנון הטלוויזיה. מרגלית, עבד לפני 20 שנים בשבועון פל יעד, שניסה תמיר להקים י להתחרות בהעולם הזה, סיפר תמיר כי הוא עורך מחקר על ולדות לח"י. תמיר העיר כי הוא נזר את סיפורו של מנהיג לח"י, ן יליין־מור, על המחתרת.

הדבר הדהים את מרגלית. אך כשחקר את הפרשה, גילה כי הד־בר אכן נכון. יליין־מור היה זקוק למו"ל. הוא מצא כזה בדמותו של התעשיין המזוקן ראובן („רודי") הכט, בעל ממגורות דגון.

הכט הסכים להוציא לאור את סיפרו של יליין־מור, אך העמיד שלושה תנאים: שיליין־מור לא יכניס לספר את דיעותיו הפולי־טיות בזכות מדינה פלסטינית, ש־לא יקנטר את אצ"ל, וששמואל תמיר יהיה הפוסק הבילעדי לגבי מה שייכנס לספר, ומה לא.

להוריד חצי. היו אלה תנאים תמוהים למדי. כמנהיג לח"י, הס־תכסך יליין־מור לא פעם עם בגין, שהיה מנהיג אצ"ל. דעתו של יליין־מור על בגין היתה שלילית בי־תר. איך מסר את סיפרו לצנזורה של תמיר, איש־אצ"ל לשעבר, ש־היה אז איש הליכוד ושהיה מעונ־יין להתחנף לבגין?

אומרת אלמנתו של יליין־מור, פרידה: „הספר היה גדול מאוד. היה צורך להשמיט כמחציתו. נתן לא התפשר על הדברים החשובים, ובספר נשארו קטעים שבהם הוא מותח ביקורת עקרונית על בגין. אך הוא לא היה אדם שעמד על קטנות, והיה מוכן לוותר על דב־רים מישניים."

התוצאה: תמיר הצליח להוציא מן הספר כמה דברים בוטים על בגין. כעבור כמה שנים הסכים בגין לכללו בממשלתו, כשר־המיש־פטים — החלטה שהדהימה רבים מחבריו, שידעו כי בגין שמר טינה לוהטת לתמיר בגילל הפילוג ש־חולל זה בתנועת־החרות ב־1966.

המנכ"ל נכנע. פרשה כדאית זו עוררה, כנראה, את תיאבונו של הפרקליט ההפכפך לשמש כ־צנזור של המדינה.

כמו דן מרגלית שיתף בעבר גם אלכס מסיס, מפיק־סרטים הפועל בניו־יורק, פעולה עם תמיר. ב־שנות ה־50' היה מסיס כתב־חוקר של העולם הזה, ובתפקיד זה היה היה לו חלק רב בחשיפת השחי־תות בצמרת המישטרה, שנודעה בשם „פרשת עמוס בן־גוריון". העולם הזה היה אז הכוח המוביל בפרשה זו, והוא שהביא לכך ש־שורת המתנדבים תמנה את תמיר כסניגורה במישפט שהגיש נגדה בן־גוריון־הבן.

לאחרונה הפיקה הטלוויזיה ה־ישראלית תוכנית על פרשה זו, וגם מסיס רואיין בה. לתדהמתו הסתבר לו כי חלקו הושמט. הו־דיע לו יוסף („טומי") לפיד, במיכ־תב רישמי: שמואל תמיר העמיד כתנאי שאורי אבנרי לא יופיע בתוכנית, וכי חלקו של העולם הזה ייגנז. הטלוויזיה קיבלה תנאי זה — והתוכנית המסולפת, פרי רוח של תמיר, תשודר בקרוב.

אישים

הס"ט האחרון

האציל הספרדי הירושלמי, שהחך השבוע לעודמו, האמין כי יש יעוד מיוחד לעדות־המיזרח

אליהו אלישר רצה למות.

„איני רוצה להיות זמן רב מדי מיטרד לאלה שאוהבים אותי," אמר לפני שישה שבועות למיש־לחת מטעם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, ש־הוא שימש כנשיא־הכבוד שלה.

מטרת המישלחת היתה ברורה למארח ולאורחים: הם באו להי־פרד ממנו. מצבו של אלישר בן ה־82 הידרדר. האיש, שהתהלך במשך שנים כשקוצב־לב שתול ב־גופו, נחלש באופן בולט. בבוא המישלחת לביתו, ברחוב ז'בוטינס־קי בירושלים, התעקש, בניגוד להפצרות אשתו, לקום ממיטתו ולקבל את אורחיו כראוי.

„אני מצטלם בפעם הראשונה בחיי בפיג'מה," התלוצץ. אחרי שהצטלם בחברת אנשי־המישלחת, ביקש לצלמו גם בחברת אשתו, חווה. הוא ידע כי יהיה זה הצי־לום האחרון בחייו.

ספרדי טהור. אליהו אלישר היה ס"ט — ספרדי טהור, אחד מאחרוני הגזע המיוחד־במינו של הספרדים הירושלמיים הוותיקים.

אליהו אלישר סימל בעצמו את כל התכונות האלה, והמחיש אותן מדי יום ביומו. היתה לו גאווה עצומה במוצאו הספרדי, שהתייחס במישרין למגורשי ספרד לפני 500 שנים. שום דבר לא הרגיז אותו יותר מאשר שמועת־הכזב, שהופ־צה בשעתו על־ידי יריביו, כאילו היה סבו עולה מליטא, שהובא ארצה כדי להכין כאן כרב ספרדי ראשי, ושאימץ לעצמו זהות ספ־רדית לצורך זה.

גישר חדש. אולם גאוותו ה־ספרדית של האציל הירושלמי לא היתה תחושה גזענית. הוא נשא אשה אשכנזית. אך לדעתו היתה למוצאו משמעות רעיונית.

אלישר האמין כי האשכנזים מ־אירופה, שהיו זרים למרחב וש־

(המשך בעמוד 6)

סקופ

אגודת ישראל

מסכימה ש„אל"

על" חטוס בשבת אם יתן לה

האוצר עוד מיליונים של לירות

עיסקה מזוהמת

כ שקיבלו ראשי־הליכוד את 95 דרישות אגודת־ישר־אל להצטרפות לקואליציה, הם עברו עליהן במהירות כדי לראות „כמה זה יעלה הפעם." חישוב מהיר הראה שקופת־המדינה, ש־אינה מסוגלת להעניק דיור לזוגות צעירים, תוציא מיליארדים רבים של לירות, כדי שארבעת נציגי אגודת־ישראל יצטרפו לקואליציה ויאפשרו למנחם בגין להקים ממ־שלה.

סעיפים רבים עוררו רוגז אפילו אצל הציניקאים מבין ראשי־הלי־כוד. אולם סעיף אחד לא נראה להם חשוב במיוחד: הסעיף שבו דרשה האגודה להפסיק את טיסות אל־על בשבת.

לא היתה זו דרישה חדשה. כבר לפני 15 שנה הסכימו ראשי המע־רך, באופן רישמי, להיעתר לד־רישה זו של המיפלגות הדתיות. הם הסכימו שאל־על לא תטוס בשבת, ושגם מטוסי החברות ה־אחרות לא ינחתו וימריאו מלוד בשבת. אולם היה זה הסכם שאף אחד מהצדדים לא התכוון לעמוד בו.

אל־על המשיכה לטוס בשבת. כאשר נשאלו שאלות, היתה הת־שובה, שהמטוס שנראה ברקיע ב־שבת ערך רק טיסת־מיבחן או טי־סה מיוחדת. גם יתר החברות מיל־בד אלי־טליה, הסכימו להשתתף ב־שקר הגדול. הטיסות נכנסו ויצאו, אך לא הופיעו ברשימת הטיסות הקבועות.

כשהגישו הח"כים אברהם שפי־רא, שלמה לורנץ ומנחם פרוש את דרישתם להפסקת הטיסות של אל־על בשבת, היה ברור למנחם בגין ולחבריו שזוהי חזרה על הדרישה הרגילה, והעלאתה היא בבחינת מס־שפתיים לבוחרים ה־דתיים של האגודה. אולם עד־מה־רה התברר לבגין, שראשי האגו־דה רציניים בכוונותיהם. הפעם הם דורשים, כאחד התנאים להצ־טרפותם לקואליציה, הפסקה ממ־שית של טיסות אל־על בשבת.

שר־אוצר אריזור
בגין יחליט

פסק־דין מוות

ל כי ברור שחברת־תעופה בינלאומית אינה יכולה לוו־תר על יום וחצי בשבוע. הפסד ההכנסות הוא מעבר ליום וחצי זה. אנשים אינם מוכנים לרכוש כר־טיסים בחברת־תעופה שאינה מב־טיחה להם שירות יומיומי קבוע. יצואנים וחקלאים אינם מוכנים לעבוד עם חברת־תעופה שאינה מוכנה להתחייב להטיס את המיט־ען שלהם בכל אחד מימי השבוע. את כל זאת מביגים לא רק מומ־חי־התעופה, אלא גם שרי־הליכוד. אך בגין החליט להיענות לכל דרישותיה של אגודת־ישראל.

בשנה האחרונה חל באל־על מהפך, שבו מקנאות שאר חברות־התעופה הבינלאומיות. הגירעון הענקי שלה צומצם באופן משמעו־תי, בעוד שבכל יתר החברות הוא גדל. מטוסי אל־על, שהיו מפורס־מים באיחוריהם, עומדים היום ב־עולם בראש רשימת המטוסים ה־מדייקים. הדיילים והדיילות, שגר־או כ„עושי־טובה" בעת ששירתו את הנוסעים, ידועים היום כנותני שירות טוב ויעיל. יושב־ראש מועצת המנהלים של אל־על, אב־רהם („בומה") שביט, ומנכ"ל ה־חברה, יצחק שנדר, הצליחו לשכ־נע את עובדי החברה, שלפנים נהגו לפתוח בשביתות חדשות לבקרים, לתרום ממשכורתם לקר־פת החברה ולהימנע משביתות. כל ההישגים האלה עלולים לרדת לטימיון, מכיוון שאברהם שפירא מאיים על שלמות הקואליציה של מנחם בגין.

ראש־הממשלה הקים ועדה ש־תבדוק כיצד להפסיק את טיסות אל־על בשבת, מבלי להביא נזק לחברה. גם אילו מינה בגין את ראשי אל־על עצמם לוועדה זו, הם לא היו מצליחים למנוע את הנזק. באמצעות שר־התחבורה חיים קורפו, מינה בגין ועדה ש־חלק מחבריה מעוניינים שאל־על

„... ודוד־זובין מנגן את ואגנוס הפלישתי... ותצלח רוח רעה אל שאולנסקי...
ויטל שאולנסקי אל דוד־זובין את החנית שרכש בפלשת..."

לא תטוס בשבת. אחד מחבריה ידוע בחוסר אהדתו את אל־על, זטען לא פעם, שצריך לסגור את החברה.

השותפות הפכה לשינאה

ב ראש הוועדה עומד עורך־הדין הירושלמי יעקב רובין. רובין הוא אדם דתי, המקיים את מיצוות הדת בדקדקנות רבה. עימו יושב בוועדה גם אבנר פרץ, דמות שבלטה בד"ש, איש ועדי־הדואר רבינו לוי ושמאי סימינוביץ. אולם הדמות השלטת בוועדה הוא החבר החמישי שלה, דויד ויינגרטן.

ויינגרטן, היושב מרבית ימי ה־שנה בניו־יורק, אם כי הוא מח־זיק בדירת־פאר ברחוב אחד־העם בירושלים, היה פעם בעל מישרד־נסיעות בשם שרון טורס. המיש־רד נכנס לקשיים, וויינגרטן פתח מישרד בניו־יורק בשם פורן טורס. הוא הצליח לשכנע את חברת אל־על להיכנס איתו לשותפות במישרד החדש, ואחר־כך מכר לה את חלקו בו. אחרי שאל־על קנתה את המישרד התגלו חילוקי־דיעות תשלום החוב, הפכה היריבות בינו ובין אל־על שינאה ממש.

כשמונתה על־ידי בגין וקורפו הוועדה, שתפקידה הוא להכריע את גורל אל־על, לחצו ראשי אגו־דת־ישראל לצרף אליה גם את ויינגרטן. בומה שביט נזעק וסיפר לבגין את תולדות היחסים בין אל־על ובין הרב מניו־יורק, אולם לחץ המיפלגות הדתיות היה חזק מטענותיו של שביט. ויינגרטן צו־רף לוועדה והוא למעשה מנהל אותה.

רווח לעומת הפסד

ל „אל־על" לא היתה ברירה אלא לשתף פעולה עם הוער־דה. שביט מינה ועדה מיוחדת של אל־על, שתפקידה היה לחקור את כל ההשלכות של הפסקת הטיסות בשבת. בראש הוועדה עמד אחד מאנשי־המיקצוע הטובים של אל־על, מייק אצ'רקן, ראש־אגף מרכז־שליטה. מסקנותיה של הוועדה הדהימו את חוזי־השחורות באל־על.

הדו"ח בן תישעת העמודים ו־אל־על תפסיד מדי שנה 38.4 מיל־יוני דולר. שהם 5760 מיליוני לי־רות לפי המחירים של היום. זהו אומדן ההוצאות הישירות של אל־על, אם יופסקו הטיסות ב־שבת, ואינו כולל את ההפסדים לטווח־ארוך ואת הגדלת הוצאות המימון של החברה.

הוועדה הממשלתית, בראשות עורך־הדין רובין ובשליטת דויד ויינגרטן, קיבלה את הדו"ח של אל־על. כעבור חצי שעה, זמן ש־אינו מספיק אף לקריאה שיטחית של הדו"ח, ושבוודאי אינו מספיק להתייחסות רצינית אליו, הודיע ויינגרטן שהוועדה דוחה את ה־דו"ח. ברור היה לגמרי שהוועדה תכריע שיש להפסיק את טיסות אל־על בשבת, על־פי דרישת ה־אגודה, ומבלי להתחשב בנזק ה־עצום שהדבר יביא לקופת־המדינה ולכנה שבחיסול אל־על.

תרגיל מתוחכם

א ך עוד לפני שהוועדה הגי־שה את מסקנותיה לראש־הממשלה ולשר־התחבורה, שבעיק־בותיהן היתה אל־על מקבלת הור־אה להפסיק את טיסותיה בשבת, באה הישועה ממקום שהחברה לא ציפתה לו כלל.

ראש־הממשלה בגין וראש־קואליציה שפירא
כסף דוחה שבת

יו"ר ועדת־הכספים זורנץ וראש־ממשלה בגין (ליידם שימחה ארליך)
ריווחי אינפלציה וריבית

ביום השלישי האחרון התקיימה שיחת־טלפון בין ראש־הממשלה, מנחם בגין, ובין מנהיג האגודה, ח"כ אברהם שפירא. השניים שו־חחו על חברת אל־על, ושפירא הודיעה לבגין שיש לו הצעת־פשרה.

באותו ערב נערכה, ביוזמת בגין, פגישה בין שר האוצר יורם ארי־דור ובין ראשי אגודת־ישראל.

לתדהמתו של אריזור, התברר לו שכלל לא איכפת לאגודה אם חברת־התעופה הלאומית תחלל את השבת או לא. התברר לו ש־העלאת הדרישה בעת המשא־ומתן הקואליציוני, והעמידה על כך ש־אל־על תפסיק את טיסותיה בשבת, היו הצעד הראשון בתרגיל חכם ומתוחכם שנועד לסחוט עוד כסף, נוסף על מיליארדי הלירות שנסח־טו כבר, מקופת־המדינה.

מכרו את השבת

ך אמנם, ההמשך לא הפתיע. ראשי האגודה הודיעו, ש־תמורת ויתור זה הם רוצים בהק־דמת תשלומים. מיליארדי הלי־רות, שהוקצבו לאגודת־ישראל על־פי ההסכם הקואליציוני, מפוזרים על פני עשרות ומאות סעיפים תק־ציביים, כדי שאיש לא יוכל לחשב את הסכום הכולל. אך על דבר אחד הוסכם בעת המשא־ומתן הקו־אליציוני בין הליכוד ואגודת־יש־ראל: כל אחד מהתשלומים יחולק לשני תשלומים שווים. התשלום הראשון ישולם בשנת־הכספים ה־נוכחית, 82—81, והשני רק בשנת הכספים הבאה, 83—82. הקדמת תשלום החצי השני, בתנאי האינ־פלציה והריבית של היום, פירוו־שם תוספת של מאות מיליוני לי־רות לאגודת־ישראל.

אריזור יכול היה להבין שראש־הממשלה סומך ידיו על הסדר זה. אולם הוא לא רצה להתחייב באוז־ניהם של ראשי האגודה. הוא הב־טיח להם לשקול את ההצעה ב־חיוב, ואמר שהחלטה הסופית תהיה של בגין. ראשי האגודה הבי־נו שהם עשו את עיסקת־חייהם. בגין נתן את הסכמתו עוד קודם לכן.

עיסקה זו הצליחה לשבור את שיא הציניות שנקבע אי־פעם על־ידי אגודת־ישראל. ראשי האגודה מוכנים למכור את השבת, אשר שמירתה יקרה להם כל־כך, תמו־רת כסף, נוסף על הכספים שכבר גזלו מקופת־המדינה **יוסי ינאי**

לגבי החשבונות, בסדר גודל של יותר מחצי מיליון דולר, שהם, בכסף של היום, כ־70 מיליון לי־רות.

אל־על פתחה במאבק מישפטי נגד ויינגרטן, כדי לקבל את הכסף, המגיע לה לטענתה. אולם להפת־עת החברה פתח ויינגרטן בחזית־נוספת. הוא היה הראשון שהת־חיל להפעיל טיסות־שכר מניו־יורק לתל־אביב, ופגע קשות בהכ־נסות אל־על בקו חשוב זה.

היריבות הפכה לשינאה

ך ויינגרטן שכר מטוסים מחברת אוורגרין האמריקאית. למרות שהוא טוען שהוא רב, ומקפיד ש־יקראו לו בשם „הרב ויינגרטן", הוא לא היסס לשתף פעולה עם חברה שמטוסיה טסים גם בשבת. אולם למרות המחירים הזולים נכשלה העיסקה. כיום אין ויינגר־טן מפעיל עוד טיסות־שכר אלה.

באותה תקופה היה ויינגרטן ה־אוייב הגדול ביותר של אל־על. כשהוא הפסיד את הבוררות בינו ובין אל־על בנוגע לחצי מיליון הדולר, וכשאל־על עיקלה את ביתו בירושלים כדי להבטיח את עשרות עמודי הניספחים הוכיח, שהפסקת טיסות אל־על בשבת תגרום לא רק להפסד כספי חמור לחברה, אלא יביא לחורבנה ממש. כותבים מחברי הדו"ח: „בטווח ה־ארוך והבינוני ייווצר תהליך הד־רגתי, שבו המוביל הלאומי של מדינת ישראל יחדל מלהיות גורם תיירותי בעל משקל במרכזי־התיירות באירופה בטיסות סדי־רות, ויפסיק כימעט לחלוטין גם את פעולתו בשוק טיסות־השכר."

על־פי החישובים, תפסיד אל־על 195 אלף נוסעים לשנה, אם תפ־סיק לטוס בשבת. מהבחינה הכס־פית תפסיד אל־על 42.2 מיליוני דולר מהנוסעים בטיסות רגילות, 5.5 מיליוני דולר מהנוסעים בטי־סות־שכר בשבת, 22.8 מיליוני דו־לר מהטסת מיטען, 4.6 מיליוני דולר מהטסת מיטען חקלאי וחצי מיליון דולר מהכנסות אחרות. סך־הכל תפסיד אל־על 75.6 מיליוני דולר.

קריאה בחצי שעה

כ די להיות הוגנת חישבה ועדת אל־על גם מה יהיו ריווי־חי החברה כשייחסכו הוצאות ה־פעלה בשבת. כל החיסכון בהוצ־אות מגיע ל־37.2 מיליוני דולר.

1. מכחינה כלכלית הפסקת הטיסות בשבת תגרום לאל על לאובדן של כ-195,000 נוסעים וכ-25,000 טון מטען חקלאי ואחר. ההפסד הישיר והמיידי*) למשק המדינה ולאל על כאחד הנובע מכך מסתכם בכ-38 מיליון $, במחירי 1980/81. הפסדים אלה יגכו ויחריפו תוך פרק זמן לא ארוך.

כדור כי כמצבה הכלכלי הנוכחי של אל על, אשר עיקר עסקיה מתבססים על התיירות, משמעות הדבר הינו ערעור מוחלט של בסיס קיומה הכלכלי של החברה באופן שאינו ניתן לתיקון.

קטע מדו"ח הוועדה על טיסות „אל־על" בשבת
הדס כלכלי

חדירה מיוחדת

בשיחה סודית במיסעדת „מון זיארדן"

סיכמו ישראל סחרוב ואהרון רובינשטיין

מכירת מיפעל של התעשייה האווירית לקבלן

מכירת חיסול

ה שניים נראו כידידים. הם ישבו בשולחן הקיצוני, המבודד ביותר במיסעדת־היוקרה מון זיארדן ברחוב בן־יהודה בתל־אביב. הפגישה התרחשה ביום הששי האחרון, מהשעה 2.00 ואילך. השיחה ביניהם התקיימה בשקט. מדי פעם הגיש אחד מהם מיסמך לחברו, שקרא אותו בעיון.

המשתתפים בשיחה היו יושב ראש הדירקטוריון של התעשייה האווירית, **ישראל סחרוב**, **והקבלן אהרון רובינשטיין**.

לפתע, כמעט ללא מילות פרידה, קם סחרוב ממקומו — נראה שהוא הבחין שמאזינים לשיחה. הוא יצא מהמיסעדה ונכנס לתוך מכונית שהמתינה לו בחוץ. נהגו התניע אותה והם הסתלקו מהמקום.

„לא... אה, אני נזכר"

ל שראל סחרוב הוא איש רב־פעלים. עסקן המיפלגה הליברלית, סוחר עשיר בעצים, הפך אחרי המהפך לאחד האנשים העסוקים ביותר בארץ. בנוסף לתפקידו כיושב־ראש הדירקטוריון של התעשייה האווירית — **בהתנדבות**, כפי שהוא מקפיד תמיד לציין — הוא גם חבר דירקטוריון בכל חברות הבת של התעשייה האווירית. סחרוב הוא גם יושב־ראש הקרן־לביטחון־ישראל (ליב"י) וחבר בעשרות מועצות־מנהלים.

נראה שסחרוב, ששוחח עם הקבלן רובינשטיין, עשה זאת גם בתוקף תפקידו בתעשייה האווירית וגם כיושב־ראש הצוות למכירת מניות הממשלה בחברות־ממשלתיות.

סחרוב ורובינשטיין דנו על מכירת אחד

קבלן רובינשטיין
לאן נעלמו —

ממיפעלי התעשייה האווירית לקבלן הגדול. היתה זו הפעם הראשונה שנידונה הצעה למכירת מיפעל של התעשייה האווירית.

אהרון רובינשטיין, אביו של ח"כ אמנון רובינשטיין, נפגש בעבר עם סחרוב באירועים עיסקיים וחברתיים רבים. בין השאר יש לרובינשטיין עסקים משותפים רבים עם בנק לאומי, ואילו סחרוב הוא חבר דירקטוריון הבנק. השיחה התנהלה (בהשמטות) בנוסח זה:

סחרוב: כן, אני יודע. עשיתי טעות. לא קראתי את המיכתב שלך עד הסוף וחשבתי שזה נוגע למישרדהתיקשורת. אז העברתי להם את זה. הם קראו אותו והחזירו לי, כי זה קשור לתעשייה האווירית. זו היתה טעות שלי.

רובינשטיין: המחיר הוא גבוה מדי. 30 מיליון דולר...

סחרוב: זה לא גבוה. אתה יודע שזה שווה 200 מיליון דולר, אבל 30 מיליון זה בגלל שאי־אפשר לממש את המיפעל ברגע שרוצים. זה כמו מניות מסויימות בניו־יורק, שאי־אפשר לממש אותם בכל רגע, אבל זה שווה 200 מיליון.

רובינשטיין: אתה בטוח שתוכל להשיג לזה הסכמה של הממשלה ושל האוצר?

סחרוב: אני יכול לעשות איתם מה שאני רוצה. פעם הם נתנו תמריצי־יצוא רק ליצוא הביטחוני של **התעשייה האווירית** ולא נתנו ליצוא אחר. כל מי שייצא תחתונים או גרביים היה מקבל תמריצים, אבל לא **התעשייה האווירית**. כשאני באתי סידרתי את כל העניין עם ארליך, ועכשיו אנחנו מקבלים תמריצים.

רובינשטיין: אבל יש בעיה של **אל־על**. אני מבין שהם הולכים עכשיו לעשות גם תחזוקה במטוסים, ולא רק במטוסים שלהם.

סחרוב: אל תדאג, זה לא בעיה. אני יודע איך לטפל בהם. הם מרמים כשהם אומרים שהם הפסידו פחות השנה. אני עכשיו אוסף חומר, ואוכיח שבומה* הפסיד השנה עוד יותר מאשר בשנה שעברה. כשיהיה לי החומר הם כבר לא יעשו תחזוקה. חוץ מזה, אנחנו נקים חברת־תעופה. אם הם יכולים לתחזק מטוסים, אנחנו יכולים לטוס. יכול להיות שנעשה את זה ביחד עם **ארקיע**, כבר דיברתי איתם. אבל **אל־על** יפסידו מהעניין. אף אחד **מהתעשייה האווירית** עם המישפחות לא יטוס יותר ב**אל־על**. הכסף שהם יפסידו מזה יהיה יותר מהכסף שהם ירוויחו בתחזוקת מטוסים. זה לא אני שרוצה את זה — הפועלים שלי באו אלי אחרי ששמעו מה ש**אל־על** רוצה לעשות, ודרשו ממני לעשות מילחמה. אז מה אני יכול לעשות?

רובינשטיין: הכנת לי את המיסמך בינינו?

סחרוב: כן. **(נותן לרובינשטיין מיסמך וזה קורא אותו.)**

רובינשטיין: אז זה בסדר, אפשר יהיה לחתום. מה שלומך? איך הבריאות?

סחרוב: תודה רבה, בסדר. **(קם ממקומו)** אני מוכרח ללכת. **(רץ החוצה מהמיסעדה ומשאיר את רובינשטיין פעור פה).**

בשיחה עם העולם הזה **הכחיש סחרוב, יומיים אחר־כך, את הפרשה כולה.**

העולם הזה: אילו עסקים יש בין התעשייה האווירית ובין הקבלן אהרון רובינשטיין?

יו"ר סחרוב
— 170 מיליון דולר

סחרוב: אין שום עסקים. מהיום שאני ב־תעשייה האווירית אין שום עסקים.

העולם הזה: אבל נפגשתם ביום הששי.

סחרוב: כן, כן, אבל זה במיסגרת תפקיד אחר שלי. אני חבר בוועדה לענייני הקמת חברת־התיקשורת, ודיברנו על זה.

העולם הזה: אבל דיברתם על מכירת מיפעל של התעשייה האווירית.

סחרוב: לא... אה, אני עכשיו נזכר. קיבלתי מרובינשטיין איזה תזכיר ובטעות חשבתי שזה שייך למישרד־התיקשורת, כי אני יודע שיש לו איזה מיפעל לאלקטרוניקה. אחר־כך התברר ש־רובינשטיין כתב תזכיר על קניית אדמות של המדינה, של התעשייה האווירית. אני גם יושב־ראש הרשות למכירת מניות הממשלה בחברות־ממשל־תיות. אז נפגשנו על העניין הזה, והוא אמר לי שהיתה לי טעות.

העולם הזה: אבל דובר על מכירת מיפעל ששווה 200 מיליון דולר ב־30 מיליון דולר.

סחרוב: לא דובר. אה, כן. הכוונה היתה לקרקעות שרובינשטיין רוצה ב־30 מיליון דולר וששוות 200 מיליון דולר.

את תגובתו של הקבלן אהרון רובינשטיין אי־אפשר היה לקבל.

יוסי ינאי

* אברהם („בומה") שביט, יושב ראש מועצת־המנהלים של **אל־על**.

במדינה

(המשך מעמוד 4)

פחדו מפני הערבים, הם שגרמו לכריית התהום בין היישוב העב־רי והעולם הערבי. הוא היה משוכ־נע כי טרגדיה היסטורית זו היתה נמנעת, אילו שמרה האצולה ה־ספרדית הוותיקה על שילטונה ב־יישוב. אחד מספריו, לחיות עם פלסטיניים, שפורסם גם במצריים, הוקדש לנושא זה.

על כן האמין כי לספרדים ולב־ני עדות־המיזרח בישראל יש שלי־חות החורגת מעבר לאינטרסים האישיים והעדתיים שלהם: לבנות גשר חדש אל העולם הערבי בכלל, ואל העם הפלסטיני בפרט.

הוא תירגם אמונה זו לשפת־המעשה. כאשר נגקטה בסוף 1975 היוזמה להקמת המועצה הישרא־לית למען שלום ישראלי־פלסטיני הצטרף אליה מייד. רבות מישי־בותיה נערכו בביתו, שעל קירו־תיו מתנוססים מיסמכים עות'מא־ניים ישנים, הכתובים בכתב ערבי יפהפה.

מכה אכזרית. הצטרפותו ל־גוף זה גרמה לאחת המכות האכז־ריות ביותר שהונחתו על אלישר.

בוועד העדה הספרדית בירוש־לים, גוף רב־השפעה ועתיר־רכוש שהוקם על־ידו ושהוא עמד ברא־שו במשך השנים, התארגנה קבו־צה של יריבים בעלי־אינטרסים, שרצו להדיחו.

כאשר נודע כי הצטרף למוע־צה, היה נדמה להם כי באה ה־הזדמנות. הם הדיחו אותו מתפ־קידו ופירסמו בביטאון הוועד הת־קפה פרועה עליו, שבה נאמר כי המועצה היא „גוף אנטי־ציוני".

אלישר נפגע עד לעמקי נפשו, אך לא הגיב. אולם מתוך כבוד לאיש הגישו תישעה מחברי ה־מועצה, וביניהם האלוף (מיל') מתי פלד, יעקוב ארנון ואורי אבנרי, תביעה מישפטית נגד בעלי־הדיבה.

אליהו אלישר עם אשתו חווה
התמונה האחרונה

דגש על הצעה שהעלה כבר ב־כנסת הראשונה והשנייה, כאשר היה חבר בבית־המחוקקים מטעם רשימה ספרדית: להנהיג בארץ בחירות איזוריות. החשבון: בב־חירות כאלה ייבחרו כימעט אוטו־מטית בני עדות־המיזרח, מפני ש־שום מיפלגה לא תציג מועמד אש־כנזי באיזור־בחירות שבו יש רוב ספרדי.

אולם אלישר ידע כי המנהיגות בעדה עברה מן האצילים הקשי־שים, ותיקי הארץ שקדמו לעלייות הציוניות מאירופה („העליות ה־ממוספרות", בלשונו הסרקאס־טית), אל בני הדור החדש, בני העולים החדשים מתקופת המדי־נה.

הוא היה בטוח בניצחונם.

התנצלות

לפני שבועיים הופיעה בהעולם הזה (2303) כתבה על הציירת בתיה אפולו, שהיה לה אופי מעליב.

כתבה זו הובאה לדפוס בעיקבות תקלה מערכתית. העולם הזה מצטער על כך ומתנצל לפני בתיה על הכתבה, שהופיעו בה פר־טים חסרי־שחר.

בגין הכריז מילחמה על רגן

לקפוץ מהגג

ז ה היה יום־הכיפורים של הלובי הישראלי בארצות־הברית.

לכאורה היה זה הפסד מכובד. למרות הלחץ הכביר, שהופעל על־ידי נשיא ארצות־הברית, שמרו 48 סנאטורים אמונים לממשלת־ישראל.

אך זוהי נחמה כוזבת.

העובדה המכרעת, היא: בעיניין הנוגע במישרין לביטחונה של ישראל, ושבו הופעל הלחץ היהודי עד השריר האחרון, נוצחה ישראל.

בפעם הראשונה מאז 1956, כאשר הכריח הנשיא דוייט אייזנהואר את דויד בן־גוריון לפרק את „מלכות־ישראל השלישית", שעליה הכריז יום לפני כן, הוכח כי נשיא נחוש־החלטה בבית הלבן יכול להתגבר על הלובי הישראלי הכל־יכול.

ביום־הכיפורים שבר אנוור אל־סאדאת את אגדת הצבא הישראלי „שלא ינוצח".

השבוע שבר רונלד רגן את האגדה ששום פוליטיקאי אמריקאי אינו יכול לעמוד בפני הלובי הישראלי.

קו ברי־ב המדיני נפל.

הסכר נפרץ.

■ ■ ■

א חרי מפלה מוחצת, מכנס המצביא הנבון את טובי יועציו כדי לסכם עימם עצה ולהפיק את הלקחים. מדוע נוצחנו? היכן טעינו? כיצד יכולנו למנוע זאת? איפה התחיל התהליך השלילי?

הצמרת הביטחונית לא היתה מסוגלת לכך אחרי יום־הכיפורים.

הצמרת המדינית לא היתה מסוגלת לכך השבוע.

לכן, תחת לעצור, לחשוב, לנתח את המצב ולהתהוות מדיניות חדשה, חזרה ממשלתו של מנחם בגין השבוע על כל השגיאות שהובילו לנפילת המעוזים בוושינגטון.

היא החלה במיתקפה חדשה, היכולה רק להסתיים בתבוסה ממארת חדשה.

בגין הכריז מילחמה על רגן.

העילה: תוכנית־השלום של הנסיך פאהד.

■ ■ ■

ב גין לא אמר זאת, וממשלת־ישראל לא הכריזה על כך בשום הודעה רשמית. אך נושאי התעמולה הישראלית בארצות־הברית מעבירים זאת מפה לאוזן, והגועזים שבהם גם מעלים זאת על הכתב.

נאמר כי חבורת האישים שהשתלטו עתה על וושינגטון, בחסות רגן, היא בעלת אינטרסים אישיים בעניין הסעודי.

כוחם, כך נאמר, מועדים על שולחנה של סעודיה.

קאספר ויינברגר היה מראשיה של חברת־ענק, המבצעת פרוייקטים בסעודיה תמורת הון־עתק. אלכסנדר הייג היה מראשיה של חברה שיש לה עניין חיוני בעיסקי־הנשק עם ממלכת־המידבר. ממשלת רגן, לאורכה ולרוחבה, מלאה באנשים שיש להם קשר אישי לפירמות המקבלות הזמנות צבאיות ואזרחיות מסעודיה, או הסוחרות בנפט הסעודי, או המנהלות את השקעות־ההון הסעודיות.

בקיצור: הסעודים קנו את ממשלת ארצות־הברית.

זה די משעשע, כי אמריקאים רבים משוכנעים כי הישראלים קנו את אמריקה. עד כה ניצח הלובי הישראלי בכל התמודדות כזאת.

עתה ניצח הלובי הסעודי.

לפי תעמולת־הלחש הקולית, גרמה לכך המעורבות האישית של אנשי־רגן בעסקים הסעודיים.

במילים גסות: הכסף הסעודי גבר על הכסף היהודי.

■ ■ ■

ל מרבה הצער, הסבר זה הוא פשוט מדי, ועל כן הוא מסוכן.

הוא מסוכן מפני שהוא־מסית את הדעת מהעיקר.

אם כל העניין אינו אלא מאבק בין שני מוקדים של לחץ וכסף, אין צורך להסיק מסקנה אלא זו: שיש להגביר את הלחץ והכסף של היהודים.

אין צורך לפשפש במעשינו. לא שגינו. שום אשמה אינה רובצת על ממשלת ישראל.

אלא שזוהי אשלייה גמורה. למה שמתרחש עתה בוושינגטון יש סיבות הרבה יותר עמוקות.

נכון שיש לסעודים השפעה כלכלית רבה. נכון שהם יכולים לקנות סנאטורים ואנשי־קונגרס, בדיוק כמונו. נכון שקרנות־הנפט אינן נופלות מן המגבית היהודית המאוחדת.

זה נכון. אך לא זה העיקר.

כאשר פתח אל־סאדאת ביוזמתו ההיסטורית (מבלי לגלות על כך מראש דבר וחצי־דבר לאמריקאים) פזל גם לעבר ארצות־הברית. הוא היה משוכנע כי יוזמת־השלום תהפוך אותו לחביב האומה האמריקאית. גם בכך צדק.

כאשר חתם אל־סאדאת על הסכמי קמפ־דייוויד, לצד ג'ימי קארטר ומנחם בגין, לא היה ספק כי מצריים היא בעלת־הברית העיקרית של אמריקה במרחב.

ואז קרה משהו.

■ ■ ■

ק רה משהו שלא היה מוכרח לקרות. דבר שסאדאת עצמו לא חזה אותו מראש.

הצדעה למנהיג? — בגין מול רגן בבית הלבן

הסיבות העמוקות למשבר הנוכחי הן מדיניות. מי שמתעלם מהן, גוזר על עצמו מפלות נוספות וחמורות יותר.

■ ■ ■

ה מעצמה האמריקאית, הנתונה במאבק גלובלי על העליונות בעולם, אינה יכולה להתעלם מן העולם הערבי.

מי שסבור אחרת, חולם באספמיא.

מאה מיליון הערבים, על עשרות מדינותיהם, שמאחוריהן ניצבים קרוב למיליארד מוסלמים, בעשרות מדינות נוספות, הם כלים חשובים על לוח השחמט העולמי.

הנפט הערבי חשוב מאוד. אך גם המרחב האיסטראטגי הערבי חשוב. והכוח הפוליטי של הגוש הערבי. והיכולת הערבית לעמוד מול ההתפשטות הסובייטית.

הכוח הערבי המרכזי, המסוגל לצרף את כל המרחב הזה למערך־הכוחות האמריקאי, הוא בעל־הברית הטיבעי של וושינגטון. כדאי להשקיע בו כל מאמץ, להעניק לו את כל התמיכה — גם אם אין לו נפט.

זהו מושכל־ראשון גיאו־פוליטי.

■ ■ ■

א רצות־הברית חפצה תמיד בידידותה של מצריים. כי מצריים היתה המדינה הערבית המרכזית, והיא בעלת האוכלוסיה הערבית הגדולה ביותר במרחב. היא ממוקמת בליבו של המרחב הערבי. עברה המדיני, התרבותי והדתי מעניק לה מעמד סגולי.

כאשר גירש אנוור אל־סאדאת את הסובייטים מארצו, נפתח לפניו ליבה של וושינגטון. מה גם שסאדאת השליך באופן מודע את כל יהבו על ארצות־הברית.

הסכמי קמפ־דייוויד הקימו נגדו את העולם הערבי כולו.

מדוע זה קרה?

העולם הערבי יכול היה לסלוח לנשיא המצרי את יוזמתו העצמאית, את העובדה שלא התייעץ מראש עם איש מעמיתיו במדינות הערביות, שפעל בניגוד להחלטותיהן של ועידות־הפיסגה הערביות.

הן היו סולחות לו את כל אלה, אילו הביא עימו את ההישג האחד שכל העולם הערבי חפץ בו: נסיגת ישראל מן השטחים הכבושים והקמת מדינה פלסטינית.

ממשלת ישראל מנעה מן הנשיא המצרי את ההישג הזה.

לשווא הזהיר אנוור אל־סאדאת את בגין ואת עמיתיו מפני התוצאות הצפויות. לשווא דיבר על כך בנאומו ההיסטורי לפני הכנסת. כשקם משולחן־הדיונים של קמפ־דייוויד היו ידיו ריקות. אם היה מישהו מוכן להאמין לרעיון „האוטונומיה המלאה", לפחות כשלב־מעבר, הרי התנדפה אמונה זו אחרי נאומיו של מנחם בגין.

התוצאה היתה שאנוור אל־סאדאת גורש מן העולם הערבי. השלום שעליו חתם נשאר בגדר שלום נפרד, ישראלי־מצרי.

ההשפעה המצרית בארצות הערביות לא נעלמה כליל, אבל היא ירדה למחתרת. מצרים שוב אינה מסוגלת להגיש את העולם הערבי לאמריקאים על מגש.

אין זה פוסל את המיפעל ההיסטורי של אל־סאדאת, ואת הערך העצום שיש לשלום הישראלי־מצרי. אך זה יצר מצב חדש לגבי האמריקאים.

■ ■ ■

ה תפקיד של מנהיג העולם הערבי נשאר פנוי. הטבע המדיני אינו סובל חלל ריק. מישהו היה מוכרח לקבל לידיו את השרביט, שנשמט מידיה של מצריים.

באר־רצון רב, כימעט בעל־כורחה, לקחה סעודיה שרביט זה.

עושרה האגדתי, מרחבה הגיאוגרפי, מעמדה הדתי כארץ המקומות הקדושים ו־מוקד החאג' השנתי — כל אלה סיגלו את סעודיה לתפוס את המקום, למרות חולשותיה הבולטות.

כאשר באו המדינאים האמריקאיים לבחון מחדש את המצב, היתה המסקנה כימעט מובנת מאליה: סעודיה תהיה לבעלת־הברית המרכזית והמועדפת של ארצות־הברית במרחב. יש לה ההשפעה הדרושה. היא מתונה. היא פרו־מערבית. אפשר לסמוך על המישטר הקיים בה (כל עוד ישנו). וחוץ מהכל, כבונוס מיוחד, היא חולשת גם על אוצרות־הנפט שבהם תלויים חיי העולם המערבי.

גם אילו היו כל השיטים בוושינגטון שונאי־כסף, שונאי־נפט ושונאי־ערבים, היו מגיעים אל אותה המסקנה בדיוק.

ומטוון שאינם כאלה — לא כל שכן.

■ ■ ■

ז והי המציאות המדינית. המציאות אינה נעלמת, כשמסרבים להכיר בה. **אך זוהי המדיניות — היחידה — של ממשלת־ישראל.**

כאשר נולדה עיסקת־הנשק הכפולה עם סעודיה (מטוסי האי־וואקס והציוד התקפי למטוסי־הקרב) העמידה ממשלת־בגין (יחד עם האופוזיציה העגומה) פנים כאילו נתן להאבק בה תוך התעלמות מן המציאות. התוצאות ידועות.

עתה נוקטת וושינגטון בגלוי קו פרו־סעודי, המתחדד מיום ליום. היא שיבחה את תוכניתו של יורש־העצר הסעודי, בת שמונה־הנקודות, שנועדה לשמש תחליף להסכמי קמפ־דייוויד.

התוכנית של פאהד (למעשה אינה אלא רשימה של עקרונות) מבטאת נאמנה את הקונסנזוס הכלל־עולמי לגבי הפיתרון הרצוי במרחב: נסיגת ישראל מהשטחים הכבושים, הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, שלום בין ישראל והעולם הערבי.

אפשר להתווכח הרבה על הניסוח של כל אחת מן הנקודות, אך התמונה הכללית מקובלת בעולם. היא תואמת את דעתם של רוב בעלי־המחשבה בארצות־הברית, באירופה המערבית, בגוש הקומוניסטי ורוב בעולם הערבי.

היא תואמת בדיוק את דבריו של אנוור אל־סאדאת בכנסת. רבים וטובים בישראל מסכימים.

■ ■ ■

מ משלת בגין (והאופוזיציה העגומה) אינן משלימות עם מציאות זו, כי אינן רוצות להחזיר את השטחים הכבושים.

מה הן מציעות תחתה? גנוויים, ההשמצות, הכרזות רמות. מאומה לא.

לא נעשה כל נסיון למצות את החיוב שבתוכנית פאהד — כמו הנכונות העקרונית להכיר בישראל.

יצחק רבין מציע לאיים על האמריקאים, שאם לא יסתלקו מגישתם הפרו־סעודית לא תיסוג ישראל משארית־סיני. מנחם בגין אימץ לעצמו, השבוע, גישה זו.

עם כל הכבוד, זוהי גישה ילדותית. ילד יכול לומר: אם אבא לא יקח אותי לטיול, אני אקפוץ מן הגג.

ישראל לא עשתה טובה לאמריקאים כאשר כרתה שלום עם מצריים. היא עשתה טובה היסטורית לעצמה. שום אדם נורמלי בעולם לא יאמין זה שתוותר על השלום, אחרי שוויתרה על סיני.

אם רוצה ישראל לחזק את מעמדה של מצריים, עליה לאפשר לה לתפוס שוב את מקומה כמרכז העולם הערבי. פירוש הדבר: היענות לגישתה של מצריים, האומרת כי האוטונומיה תביא תוך חמש שנים להקמת מדינה פלסטינית.

אם אינה מוכנה לכך, אין מנוס מעליית הגורם הסעודי במרחב. ישראל לא תוכל למנוע זאת. התנגדות לכך מהווה הכרזת־מילחמה על רגן, והדבר יכול להסתיים רק באסון מדיני.

משה דיין נישל את ילדיו

עם פירסום צוואתו של משה דיין התברר שדיין נישל למעשה את שלושת ילדיו מירושתו.

על פי הצוואה מקבית אלמנתו של דיין, רחל, את הבית בצהלה על כל תכולתו, את ניירות־הערך והכספים של דיין, את העתיקות ואת כל התמלוגים המגיעים לו ו שיגיעו לו בעתיד.

בפעיף 7.1. של הצוואה מוריש דיין לשלושת ילדיו — יעל שיאון, אהוד דיין ואסף דיין — כמה מגרשים שהיו בבעלותו, ומחלק אותם בשווה בין השלושה.

בבדיקה שנערכה התברר שמגרשים אלה אינם שווים דבר. לדיין היה מיגרש אחד בגוש 6680 חלקה 39 בשפיים. המיגרש הוא קרקע חקלאית שעליה אי־אפשר יהיה לבנות עליה, כי 30 מטר מפארק־השרון ועל גבול קיבוץ שפיים. ערכו של המיגרש מוערך היום בכ־5000 לירות בילבד.

לדיין היו גם כמה מיגרשים בפארק־הכרמל. דיין הוא אחד מבמה מאות בעלי־מיגרשים בפארק זה, שהופקעו לפני זמן רב. הם הופקעו על־ידי הממשלה כשהמקום חוכרז כגן לאומי, ועד עתה לא שילמה הממשלה פיצויים לבעלי־המיגרשים, ואף לא נתנה להם מיגרשים חילופיים.

לפני ההפקעה היו המיגרשים קרקע ירוקה, האסורה בבניה, וערכם נמוך ביותר. הממשלה מוכנה לשלם רק כמה מאות לירות תמורת כל חלקה, או לתת עבורן חלקות חילופיות הסרות כל ערך בנגב.

גם אם יצליחו בניו של דיין לממש את הארמות שירשו, יקבל כל אחד מהם סכום מגוחך.

תשקיף

החרם אינו חדש

החרם שהטיל שר־הביטחון, אריק שרון, על ארצות־הברית, בעיקבות הצהרות־התמיכה בתוכנית הסעודית, אינו חדש. שרון ביטל את נסיעתו לארצות־הברית, ודחה בינתיים את השיחות על שיתוף־הפעולה האיסטרטגי.

לפני כשלושה שבועות היתה אמורה לבקר בארץ, במיסגרת ההסכם על שיתוף־הפעולה, משלחת רפואית מהפנטגון. שרון הודיע לאמריקאים שאי להם לבוא, ודאג שתיוודע הסיבה לביטול: לחצו של רונלד רגן בעניין האיוואקס.

ריב בגין - שמיר

בין ראש־הממשלה, מנחם בגין, ובין שר־החוץ, יצחק שמיר, התפתח בשבוע שעבר ריב קונני. ידידים של השניים טוענים כי מעולם לא רבו כך, גם לא בעת הצבעתו של שמיר נגד הסכם קמפ־דיוויד.

שמיר התלונן על כך שבגין הירשה לשר־הביטחון, אריק שרון, להיות הכוכב הבילעדי בשיחות שנערכו כאן עם הגנרל כמאל חסן עלי. בגין נתן גיבוי לשרון, והדבר הרתיח את שמיר.

שרים נגד בגין

בישיבת־הממשלה האחרונה השמיעו כמה שרים ביקורת ישירה על ראש־הממשלה, מנחם בגין, וטענו שהוא מתון מדי בהתבטאויותיו לגבי המימשל האמריקאי. בראש מביעי הביקורת היה שר־התקשורת, מרדכי ציפורי, והצטרפו אליו השרים יצחק מודעי וזבולון המר.

נראה כי בעיקבות הקו־החרוף בממשלה החריף בגין את נימת דבריו בכל הנוגע לארצות־הברית.

מלמד מבטיח צרות

על פי ההסכם הפנימי במפד"ל הובטח לח"כ אברהם מלמד להיות חבר בוועדת־שרים לענייני־כלכלה.

אישים סעודיים בישראל

ממום־צ'רטר של חברת התעופה האמריקאית טי־וו־אי נחת ביום חמישי שעבר בישראל. שם תיקון תקלה שהתגלתה במהלך הטיסה. חי שילטונות הישראליים לא ידעו זאת, אך במטוס, שהיה בדרכו ממכסיקו לסעודיה, היו אישים סעודיים רמי־מעלה.

הצוות והנוסעים לא ירדו מהמטוס, ואחרי שהתקלה תוקנה הוא המריא כמהירות. המטוס שהה כולו כחצי שעה.

למרות שאינו שר, למלמד הובטח שלוועדה יתמנה מטעם המפד"ל הד"ר יוסף בורג, בורג לא יופיע לישיבות הוועדה, ומלמד ימלא את מקומו.

בגין מינה דווקא את השר זבולון המר לוועדת־השרים לענייני כלכלה, כפי הנראה מתוך שיכחה, וחמר מקפיד להופיע בישיבות הוועדה.

בתגובה על כך מאיים מלמד להוות אופוזיציה לממשלה בדיוני ועדת־הכספים של הכנסת, שבה הוא חבר.

תקרית־כדורגל עם מצריים

תקרית לא־נעימה אירעה בשבוע שעבר למישלחת המצרית לשיחות האוטונומיה. כמה מחברי המישלחת ביקשו לצפות במישחק־הכדורגל בין ישראל ופורטוגל, ומישרד־החוץ דאג להכין להם שורה שלמה ביציע המכובדים באיצטדיון.

כשהגיעו המצרים לאיצטדיון, הסתבר שמקומותיהם נתפסו על־ידי צופים מהקהל. הפולשים סירבו לפנות את מקומם, והתפתחה תיגרה בינם לבין הסדרנים והשוטרים.

המיצרים ביקשו לעזוב את האיצטדיון, ורק בעמל רב הצליחו מלוויהם ממישרד־החוץ לשכנע אותם לשבת במקומות מיוחדים ביציע העיתונאים.

שוב מכוניות חדשות

מישרד האוצר רכש 12 מכוניות־וולוו חדשות, שיימסרו לשרי־הממשלה.

מכוניותיהם הישנות של השרים יועברו ל־11 סגני־השרים החדשים, בניגוד להבטחת ראש־הממשלה, שסגני־השרים לא יקבלו רכב צמוד ונהגים.

מדוע יצאה משלחת גדולה

רק עתה התברר מדוע היתה מישלחת ישראל לווויה נשיא־מצריים כה גדולה. בשבוע שעבר נשאל ראש־הממשלה מנחם בגין לפשר ניפוח המישלחת. תשובתו של בגין היתה: „צימוקי אשם."

בגין סיפר כי ביום־כיפור הוא פגש, בצאתו מבית־הכנסת, את עיתונאי ידיעות אחרונות, אריה צימוקי. צימוקי, שהאזין באותו יום לבי־בי־סי, סיפר לבגין על משלחות גדולות מכל רחבי העולם שיגיעו ללווייה. באותו רגע החליט בגין, בניגוד להחלטת הממשלה מהיום הקודם, שגם ישראל תיוצג על־ידי מישלחת גדולה.

שפיר יפרוש מאליהו

מחלוקת התגלעה בין בעל חברת־הביטוח שלמה אליהו ובין אחד ממנכ"לי עסקיו, הרצל שפיר, מי שהיה מפכ"ל המישטרה.

נראה כי בעיקבות מחלוקת זו יפרוש שפיר, למרות שהוא נכנס לעבוד בחברה רק לפני חודשים מעטים.

שרייבר יחזור למועצה

מנכ"ל מישרד־הדתות, גדיליהו שרייבר, עומד לחזור לתפקידו הקודם, כיושב־ראש המועצה הדתית בירושלים.

שרייבר, שיודח על־ידי שר הדתות החדש, הד"ר יוסף בורג, מפעיל לחצים כבירים כדי לקבל בחזרה את מישרתו הקודמת.

טיסות יקרות בשבת

חברת־התעופה האמריקאית טי־וו־אי כבר הודיעה שאם אל־על תפסיק לטוס בשבת, היא תגבה מכל נוסע בשבת תוספת של 50 דולר לכרטיס.

חברות־התעופה הזרות יודעות שהן תקבינה עשרות אלפי נוסעים בשנה, אם „אל־על" תפסיק לטוס בשבת.

שלטי גרירה בתל־אביב

בקרוב לא יוכלו מכוניות־הגרר, המופעלות על־ידי המישטרה בתל־אביב, לגרור כלי־רכב, אלא מרחובות שבהם יוצבו שלטים המזהירים מפני גרירה.

על פי הוראות חדשות שהוציא מפקד מחוז תל־אביב, ניצב אברהם תורג'מן, תועמד לדין כל שוטרת שתאשר לגוררים לגרור רכב ממקום שאינו מיועד לגרירה.

על פי סקר פנימי שנערך במישטרה, התברר שיותר מ־55 אחוז מכלי־הרכב, שנגררו בשנה האחרונה, נגררו בניגוד לתקנות, הקובעות מתי אפשר לגרור רכב החונה במקום אסור.

לשם פורש מהמישטרה

סגן־ניצב ברוך לשם, מי שכתב את הספר על רצח רחל הלר, יפשוט את מדיו בימים הקרובים.

לשם הובטח עלידי חמפכ"ל שהוא ימונה לתפקיד דובר־המישטרה, אך שר־הפנים, יוסף בורג, מתנגד למינוי, ולשם יפרוש.

החמישייה שנולדה השבוע היתה תוצאה

של כישלון רפואי - החזקת התינוקות

בחיים יהיה הישג רפואי

כל חמישייה היא פאשלה

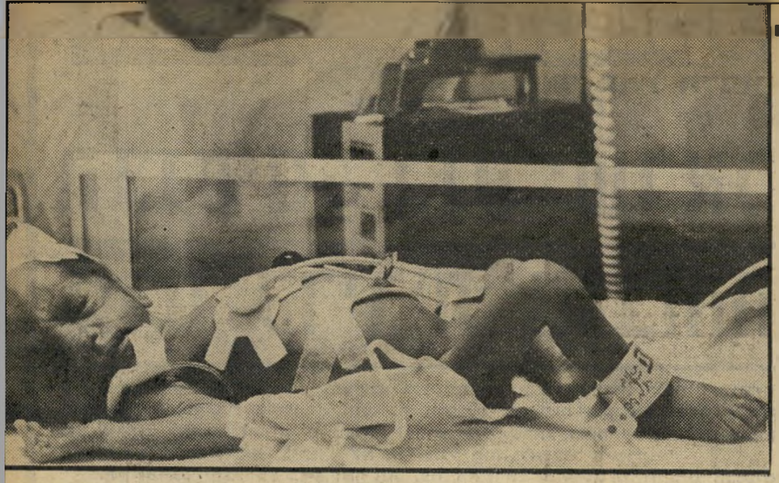

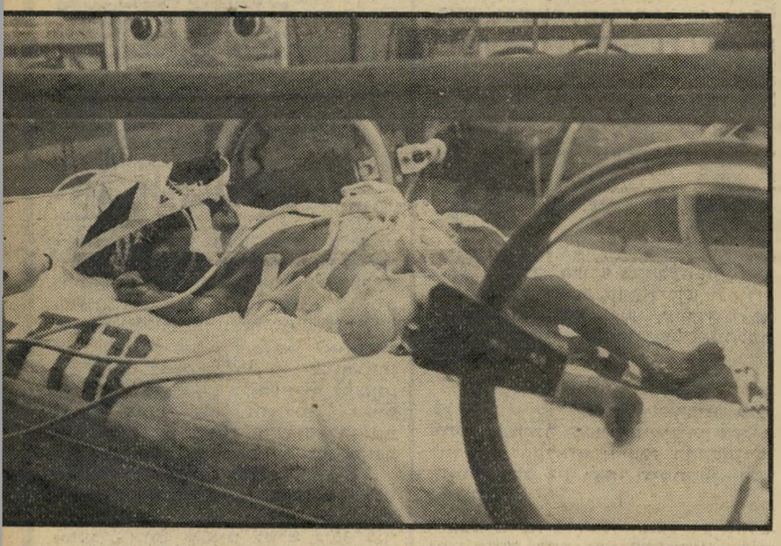

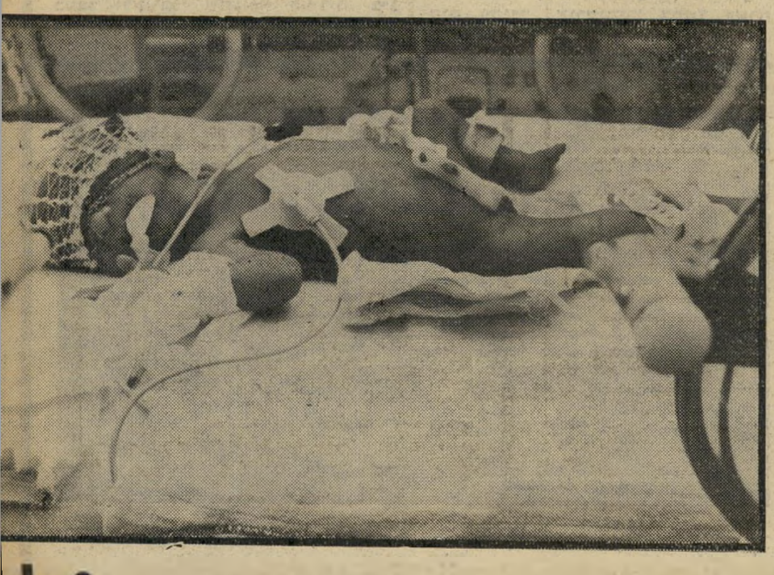

„טבוס, חמצן, סקשן!" * קרא בקול רופא־הילדים ד"ר עמנואל בירנבאום. האחות מיהרה להגיש לו אותם, בזה אחר זה, בזמן שביצע פעולת החייאה לפגים, שהוצאו בלידה־קיסרית מרחם ה־יולדת. חמישה תינוקות הוצאו על־ידי שני רופאים גינקולוגיים מרחמה של יולדת אחת בלבד — חמדה שבת.

הלידה, שהחלה בשעה 23.30, בליל יום

השישי האחרון, הסתיימה בשעה 3.30 לפנות בוקר. הרופא ושלוש אחיות הגיחו בעריסות את הפגים שמישקל כל אחד מהם מ־620 גרם ועד 1010 גרם.

„הבן שהוצא שני והבת שהוצאה אח־רונה היו במצב הקשה ביותר," הסביר הרופא לאב הנרגש, יעקב שבת, בשעה שצעדו לעבר מחלקת הפגים בבית־החולים שיבא. „אחרי כמה דקות נשמו כל התי־נוקות באופן סדיר," הוסיף הרופא כש־הגיעו לאינקובטורים. האב הביט בדאגה על ילדיו, שצינורות אין־ספור חוברו ל־גופם. יעקב לא היה מסוגל להבחין בין החמישה, לכן כינה כל תינוק במספר לפי הסדר שבו הגיחו לאוויר־העולם.

למחרת שודרה הידיעה הסנסציונית בכל כלי־התיקשורת. עובדים מהצוות־הרפואי, שהכירו את חמדה מתקופת שהותה בבית־החולים, מיהרו להתקשר למחלקה כדי לברך אותה. אפילו הם, שהורגלו מדי פעם לשמוע על לידת חמישייה או רביעייה, היו סקרנים לדלות עוד ועוד פרטים מ־חברותיהן במישמרת השבת.

כל בעל מיקצוע בתחום המיילדות והגינקולוגיה יודע שטיפול הורמונאלי הניתן כדי להסדיר ביוץ שלא התרחש באופן טיבעי, אמור להסתיים, לבסוף, בלידת עובר אחד. רק במיקרים יוצאי־דופן נושאת האשה ברחמה תאומים.

(המשך בעמוד 68)

* טובוס — מכשיר עזר להנשמה; סקשן — צינור לשאיבת נוזלים מחלל הפה.

מאחה והשקל

מאת מאיר תדמור

הבנקים: בנק־ישראל גורם לריבית הגבוהה

כצפוי, בעיקבות הדברים שפורסמו בגליון האחרון, על הריבית הגבוהה שגובים הבנקים, קיבלתי את התשובה. התשובה נתקבלה משלושה בנקים ואושרה על־ידי בנק־ישראל. לאישור זה יש משמעות: פשוט, בנק־ישראל כופה על הבנקים לגבות מהלקוחות שלהם ריבית גבוהה! לא מכל הלקוחות ולא בכל מיקרה.

בנק־ישראל קובע כל פרק זמן את נפח האשראי שבמיסגרתו חייבים הבנקים לעמוד. על כל חריגה מנפח זה, — במילים אחרות, אם בנק מסויים העניק אשראי יותר משאישר לו בנק־ישראל — יהיה הבנק חייב בקנס על החריגה. מכיוון שהלחץ לקבלת אשראי גדל, נאלצים הבנקים לחרוג מהמיסגרת שנקבעה להם. על כל חריגה הם חייבים בקנס של 70%, הניגבה אחת לשלושה חודשים (כל ריבעון). על בסיס שנתי הופכים 70% אלה ל־90.6%. מכיוון שהקנס אינו מוכר לצורכי מס, ומכיוון שהמס על חברות הוא 65%, הרי אם מגלמים את הקנס מגיע שיעורו ל־260% על בסיס שנתי; וזה מה שהבנקים עושים.

יש עוד סוג של קנסות: קנסות על גרעונות הנזילות של הבנקים. אם בנק חורג מ„שיעור הנזילות" (שיעור מסויים מתוך כספי הלקוחות המופקדים בבנק, שאותו רשאי הבנק להלוות), הוא מתחייב שוב בקנסות, ששיעורם שונה, על־פי שיעורי הנזילות של הפיקדונות השונים, שאותם קבע בנק־ישראל. אוף, איזה מישפט ארוך, אבל חשוב. והעיקר: שיעורם של קנסות אלה, המוטלים אחת ל־3 שבועות, לאחר גילום, נע בין 180%—220%. אלה, אומרים הבנקים, גורמים לריבית הגבוהה על האשראי הבנקאי.

היועץ המישפטי של מישרד־הפנים מאשר: מותר לשלם מיסים באיחור תוך חודשיים

אתם סבורים בוודאי שחסדים עושה רק היושב במרומים. טעות בידכם. על־פי מיסמך מקורי של מישרד־הפנים (ראה גלופה), גם העיריות מוסמכות להעניק חסדים לאזרחיהם. זה שהעיריה לא גובה מכם מיסים מראש, או לא מחייבת אתכם בהצמדה, ריבית וקנסות, זהו חסד. וכל כך למה? כי העיריות נמצאות בגרעון מתמיד. וכל זה למה? משום שמישרד־הפנים מאחר להעביר להן את ההקצבות. וכל כך למה? משום שקופת האוצר ריקה.

אז כמו שכבר ציינתי בנושא זה לפני חודש, את חשבון המיסים לאוקטובר נובמבר, אתם רשאים לשלם ב־30 בנובמבר ולא כפי שמציעה העיריה, ב־1 באוקטובר. כך גם כל חשבון אחר, ה־מתייחס לתקופה של חודשיים: אפשר לשלם ביום האחרון.

הצמדה לעובדות

ב־19 באוקטובר פורסמה בעיתוני הבוקר מודעה של בז"ק אומרת: „צמודי מדד, רק בנקי לאומי יבצע את הפקודה שיך בו ביום ובשער הבורסה של אותו יום!" המיזה רק מיותרת. גם בבנק־הפועלים וגם בבנק־המיזרחי, עושים את אותו הדבר, אבל בלי רק.

לא רק בצל

יעקב חורב, העובד במחלקת הים של „אגרקסקו" בחיפה, טרח לטלפן ולהודיע לי, שהוא וחבריו נפגעו מהדברים ש־פורסמו בגליון האחרון על „מחלקת הבצל".

לדבריו, אין מחלקת בצל; יש משרד של „אגרקסקו" בחיפה, שעובדיו מוע־סקים כל השנה ומכניסים מיליוני שקלים למדינה ולחקלאים. היצוא החקלאי ב־אוניות כולל בין היתר צימחי־נוי, דבש וגם בצל.

בצל מייצאים הרבה, אבל רק חודש וחצי בשנה. כמה דבש וצימחי־נוי משוו־קים פקידי „אגרקסקו" במשך עשרה חודשים וחצי?

הבדרן: התקבת תקבות לפי חוק השרותים הסקרמיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התש"ם—1980.
פב/ייתך מירם 12.4.81.

במענה לפב/ייתך הנ"ל אשר כב' שר הפנים העביר לסיפולנו הבבר להודיעך כי אינבו מרוצאים כל פסול בנוסח הודעות החיוב לתשלום אגרת מים ואשרובה כללית של עיריית תל־אביב.

האזרח אכן חייב לסלק את חובו במועד החוקי שבקבע לכך אם בחוק העזר הבוגע לעניין או בהחלטת המועצה ואין הדבר בגדר רשות בלבד. לגבי תשלום ריבית והפרשי הצמדה אמנם ביתנה לאזרח "תקופת חסד" של חודשיים שבה הוא יכול לפרוע את חובו בלא להוסיף את תשלומי הפיגורים הנ"ל, אך אין זה גורע במאומה מן העובדה שהמועד החוקי לתשלום הוא זה שבקבע בהודעת העיריה ומועד זה הוא הקובע לעניין הפעלת הליכי הגביה שבפרק 15 לפקודת העיריות ואף לעניין חישוב תשלומי הפיגורים בתום "תקופת החסד".

בכבוד רב,
ב. לוי
סגן היועץ המשפטי

מיכתבו של סגן היועץ
„תקופת חסד"

הבורסה
העליות במניות החופשיות - בסיוע הבנקים

בשבוע האחרון חל מיפנה. הבנקים הפסיקו להתחפר אצל עצמם והחלו להיכנס במרץ לשוק המניות החופשיות. התוצאה: עליות רצופות. גדל מיספר ה„ק"; תיקי ההשקעות תפחו השבוע, לשימחת ליבם של המשקיעים. שוב חזרו הימים הטובים, הלקוחות מחייכים ו־מודים ליועצים, ואלה נהנים מהאמון המחודש שבו זכו השבוע. הביטוי „אמר־תי לך" חוזר על עצמו. רמת הציפיות של המשקיעים גדלה ועימה גם הבורסה עצמה. איך אמר לי אחד היועצים: המשקיעים מרוויחים עכשיו את כל מה שהוציאו בחגים. טוב שיש חגים בישׂ־ראל ויש על מה להוציא ומאיפה להביא.

באיזו שהיא נקודת זמן יצטרך שר־האוצר לקצץ ריאלית את התקציב, להפ־סיק את ההרמה ולקצץ בסובסידיות. לעניין זה צריך מנהיגות ולא כלכלה. כי במוקדם או במאוחר יגיע הרגע שבו נצטרך לשלם את החשבון.

מה אמר מרק סווין של הבורסה?

מה הוא אמר: חודש אוקטובר מסוכן לספקולציות במניות ויש עוד כמה חוד־שים כאלה: נובמבר, דצמבר, ינואר,

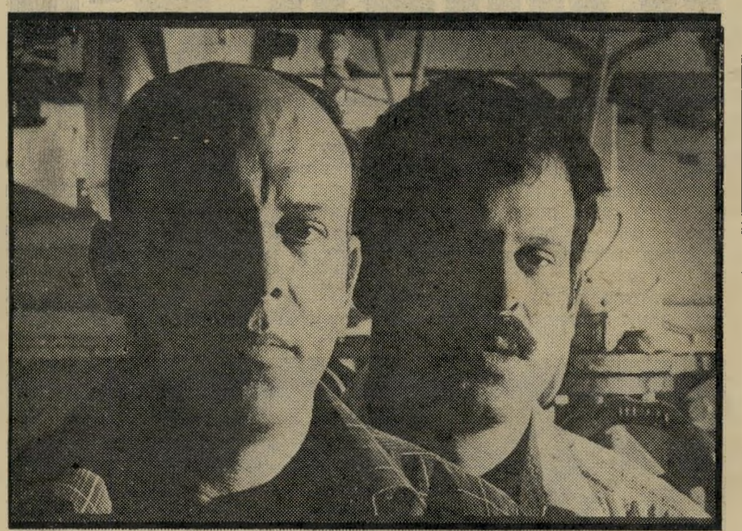

יואב (מימין) ויוני הורביץ
חברה בבורסה

פברואר ועד ספטמבר. נחמד, מה?

לעיתים אני נדהם מהידע העצום שיש ל„מבצעים", נציגי חברי הבורסה באולם המיסחר. אתה רק מזכיר שם של מניה, ומיד יספרו לך מה קרה לה במשך שלוש השנים האחרונות ועד אתמול. החבר'ה האלה שוכחים לעיתים שמרק טווין בכל זאת צדק. אז בבקשה לא לרוץ, לאט, כימעט הכל יעלה, חוץ מאלה שלא. ועכשיו נחזור לסיפורים של השבוע, ש־אינם בהכרח המשך של סיפורי השבוע שעבר.

יועץ מלומד אחר, הידוע בשמרנותו, אמר לי: קיימת הקיום נכונות להשקיע במניות חופשיות. האווירה אופטימית. בכל זאת לא צריך לחסל השקעות סולי־דיות טובות. נכון להקדיש אחוז יותר גבוה מההשקעה למניות החופשיות. ל־סיכום, אם גם הפסימיסטים בעבר הפכו לאופטימיסטים, יש על מה לדבר.

מדד אוקטובר - 7-8%?

האיצטגנינים שלי אומרים, שהמדד של אוקטובר שיפורסם ב־15 בחודש, ינוע בין 7 ל־8 אחוזים. זה לכל הדעות מדד יפה, בהתחשב בכך שהמדד של אוקטובר כולל גם את מדד הבנייה. אם אכן כך יהיה, תהיה זו פתיחה טובה לנגיד החדש של בנק ישראל. אבל, ותמיד יש אבל,

שמועה: בני הורביץ יקנו חברה

● „ארלדן" (230 נקודות). מזכיר לי לאחרונה את „ח־ל־ב מקרקעין". מספרים שהיא עומדת לבצע עיסקת מקרקעין גדולה. כך גם צפויות הטבות ובעתיד הקרוב הנפקה.

● „ירדן" (4000 נקודות). מסוכן, מסוכן, אבל מי שרוצה להרוויח הרבה כסף יקח סיכון. חברה זו, שעיקר נכסיה במקרקעין, עומדת לשערך את נכסיה. רמת המחיר לאחר השיערוך תהיה, כפי הנראה, 10000 נקודות. מזה שלוש שנים לא הנפיקה החברה כל הנפקה והפכה לבלתי סחירה. אומרים לי שצפויה גם הטבה גדולה. ועכשיו לעיקר: מי מחזיק את הסחורה? בנק דיסקונט, כמובן, מחזיק בקרנות שלו את רוב הסחורה. הוא גם הבנקאי של „ירדן".

● „פטרוכימיים" (120 נקודות). הנה, יש לכם משהו במחיר של מציאה. נא לא להתפתות. זו דוגמה קלאסית של מניה ש„אופטית", מחירה אטרק־טיבי. מעשית, לא שווה דבר. ממשלת ישראל במילא מסבסדת את העסק מ־מיסיו של משלם־המיסים, המיסכן; אז למה תוסיפו!

● ברגע האחרון הגיעה אלי שמועה מעניינת. בני הורוביץ (שר האוצר לשעבר והח"כ הטרי בהווה) מתכוונים לקנות חברה שמניותיה נסחרות בבורסה, אז מה?

אלסינט הישראלי במקום השני

בגליון השבוע של השבועון הכלכלי רב־היוקרה „אינטרנשיונל ביזנס ויק", מופיעה, במיסגרת, ידיעה על חברת „אל־סינט" הישראלית. הידיעה עצמה פורסמה כבר בארץ, אך חשיבותה הפעם בהופיעה בשבועון הבינלאומי. בידיעה נאמר, כי חברת אלסינט הישראלית חודרת לשוק האמריקאי במאמץ לתפוס את המקום השני, אחרי הענק „ג'נרל אלקטריק", בשטח האלקטרוניקה הרפואית.

„אלסינט", נאמר בידיעה, שמכרה כבר למעלה מ־100 טומוגרפים, קנתה את מערך השרות של חברה אמריקאית ה־מייצרת סורקים רפואיים אלה. „אל־סינט", שמניותיה נסחרות בבורסה של ניו־יורק, מצפה שהעיסקה תאפשר לה חדירה עמוקה יותר לשוק האמריקאי, בעיקבות הגישה הישירה שתהיה לה מעתה ל־400 בתי־חולים בארצות־הברית, המשתמשים בסורקים של החברה ש־נקנתה על־ידם.

Mass., USA. © Polaroid Corporation 198

פולאריד-חו
של קליק בכ

הפולאריד החדשה,
אינסטנט 1000.
שיא של שלמות—
המבזק האלקטרוני.

כל שבוע נשלחים מאות אלפי זוגות
תחתונים שלנו "ישיר לאירופה".
עם הגזרה ה"סברינית" הידועה, עם האיכות
המדוקדקת. עם הבד והדיגומים המחמיאים.

נשים באירופה לובשות תחתונים "כמו בישראל!"

כך, שבוע אחר שבוע, נכנסות האירופאיות
לחנות ומבקשות תחתונים "כמו בישראל".
ועתה עוד מהפכה של סברינה: ה"סברינות"
באריזה האירופית הפתוחה, בחנויות
המובחרות ובבתי הכל־בו, פרושים לפניך
זוג זוג — לבחירתך.

לפני שתחליטי איזה "סברינה" את קונה
היום — הרגישי את ה"סברינה" עוד בחנות.
זוהי ה"גישה הפתוחה" שלנו: תחתונים על
המדף.
תחתוני הנשים של סברינה.

sabrina
סברינה ✓ סימן שזה טוב.

מחברים

בנפול אויבך...

יש תורה שבכתב, ויש תורה שבעל־פה

מדוע צהלו, קפצו מעורם, יצאו מכליהם... חובשי כיפות למיניהם כאן, בגדה המערבית ובחבל ימית, כששמעו על רצח סאדאת? והרי נאמר בפירוש, שאפילו „בנפול אויבך אל תשמח" (משלי כד 17).

אבל זוהי תורה שבכתב.

ותורה שבעל־פה מה היא?

על כך אנו קוראים באוצרו ה־בלום של פרופ' דוב סדן, קערת צימוקים, עמ' 427, צימוק 792:

מעשה במורי ורבי ר' שמואל קריסיאנפולר, שהיה אומר:

— בנפול אויבך אל תשמח... אלא תצהל, תקפוץ מעורך, תצא מכליך...

ד"ר ראובן סיוון, ירושלים

● ● ●

ואגנר והדימוקרטיה

לנגן התיזמורת הפילהר־מונית מזכירה המערכה נגד השמעת ואגנר מקו־מות אחרים

בזמן האחרון מתעצמת ההתקפה על התיזמורת הפילהרמונית ב־עניין ואגנר. אוימים מושמעים כל־

מדחין ואגנר
מותר או אסור?

פי נגנים, מאיימים לפוצץ את הי־כל התרבות, נתפס אדם ובכליו סכין קומנדו, אישים משמאל ו־מימין קוראים לקצץ בתקציב ה־תיזמורת. סגן־שר נכבד אף הגדיל לעשות ותבע מהמנהל האמנותי של התיזמורת להתפטר, כשהוא מסתמך על תמיכת רוב חברי התיזמורת, שאיתם שוחח, כביכול.

לי, בתור עולה מרוסיה ונגן בתיזמורת, מזכירה כל הפרשה את צורת „חיסולם" של אמנים מר־כזיים בברית־המועצות, שאינם מסכימים לקו מסויים, כגון סול־ז'ניצין, רוסטרופוביץ, שוסטקביץ ועוד רבים וחשובים. תחילה מת־פרסמת ידיעה קטנה בעיתון, ש־מבקרת את דרכו האמנותית של האמן. יום לאחר מכן מתפרסמות ידיעות על כינוסים של אירגונים שונים ואסיפות בבתי־חרושת, שם הוחלט פה־אחד לגנות את האמן. אחר־כך מתכנלים לו ביריונים „ש־אינם יכולים לשאת את מעשה ה־נבלה", ולמישטרה, כמובן, „קשה להגן" עליו. בשלב הבא מתבטאים אישים פוליטיים, תמיד מדרגה שניה, בגנות האמן, כשהם מסתמ־כים על תמיכת אמנים רבים אח־רים. כביכול... והוא כבר עף, ועוד איך.

לא עליתי ארצה כדי לחזות ב־מחזות מבישים שכאלה. לא עליתי לארץ שבה קומיסרים וביריונים מנהלים את חיי־התרבות. אינני רוצה לחזות בהצגות גלותיות של אנשים שמוכנים להתפשר בשימחה

(המשך בעמוד 14)

משבצתון

2305

מאת נדיב אבידן

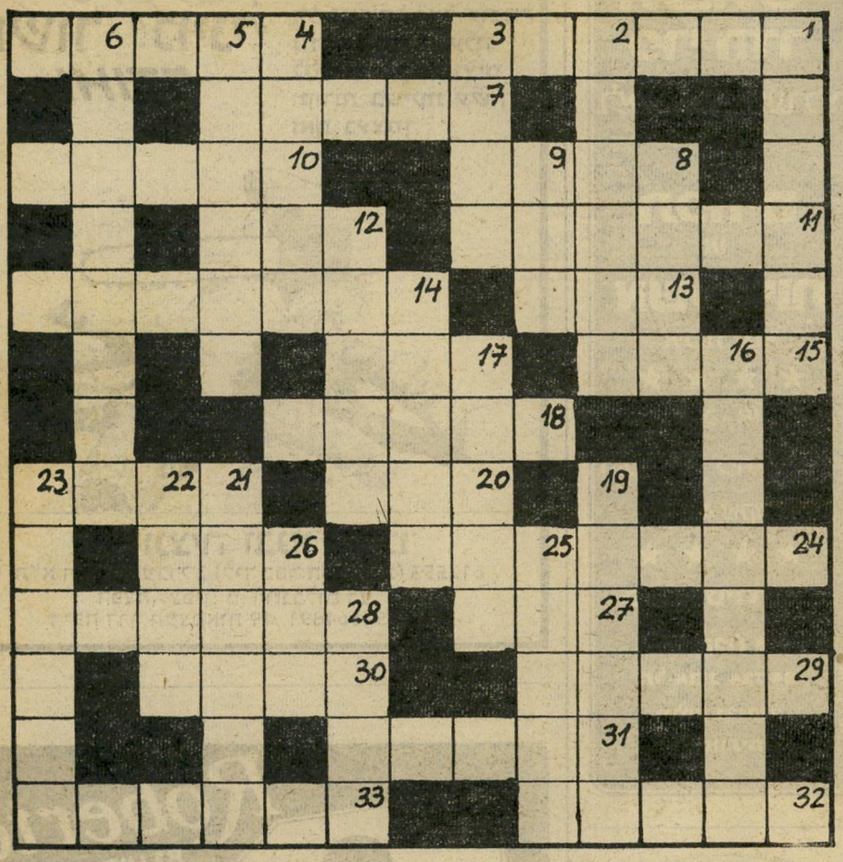

מאוזן:

1. הילדות אוספות בעזרתו את שערן, אז מדוע לא מרשים לילדים להסתכל? (3, 3).
4. עושה שלום במרומיו לצערי הרב (5).
7. הסדירי בבקשה את מזג האוויר הסתווי (מ) (5).
8. הביא קרח במתנה וכך עבר על אחד הלאווים (מ) (4).
10. זה פלא שבדרך לא יש־ראלית כזאת, היא תומכת ב־ארגון עויין? (5).
11. עגלון שמן זקוק לרשיון מיוחד כדי לנהוג בו? (3, 3).
12. אולי תחזור אתמול בערב (3).
13. שושנה חזרה לשורה (3).
14. היערן השתמש בגרזן לאות הזדהות עם קוג'אק (3, 4).
15. וגם מר ארמסטרונג מלקק מין כזה (4).
17. עכשיו כשאין בעל, במי תלוי שחדור האישה? (3).
18. המצב מתדרדר, כך נודע מפי חבר־כנסת (5).
20. יש בספרות נער הודי (3).
21. נאמן לנגר (4).
24. הדוב השמיע קול, מתוך כעס על השחקנית (3, 4).
26. עוף רגוע מופיע על המסך פעם בשבוע (3).
27. במזל הכדורגלן קיבל מקדמה (3).
28. רוח זו לפתע פרצה ב־סערה (6).
29. בדיעבד אפשר לראות ש־הזמר נאיבי, למרות שהוא אגרסיבי (5).
30. זה משונה שווהי הדרך המקובלת לעבור את הגבול (4).
31. בנקבה יש ריח לא נעים ואין זה ענין של שוביניזם גברי (5).
32. על העץ הגדול נראה קוף טבול ברוטב (5).
33. הוא קולט את מה שכתב השר לשעבר (6).

מאונך:

1. כתבנו מזוהה על־ידי קולו הגבוה (6).
2. ליכלכו ועוותו (לא עלינו) את שם הבורא (2, 4).
3. לשימושם של גרפיקאים אצילים בלבד? (4).
4. היא אמנם לא חכמה, אבל בסך־הכול יש בה יושר (5).
5. איש קטן ומוזר לא נותן מנוחה (3, 3).
6. אומרים שההורה שלו לא החזיר את ההלוואה שלקח ב־נעוריו (4, 4).
8. השאיר אחריו שכונה ולעג במתנה — המשורר (4).
9. מי שזה מיקצועו, קשה להגיד עליו שהוא עושה חיים (3).
12. שני יסודות ה„נלחמים" זה בזה, לא זוכו בדין (5).
14. זה רע בני, שלא נהגת על־פי החוק (5).
16. צלילים מוסיקלים — לאר־כיאולוגים בלבד? (4, 4).
17. יברר ביסודיות מה גרם למוכר התרופות שלי להפוך את עורו (מ) (5).
19. קצין חי"ר אצל איש השלום פעיל גם בים (6).
21. מכניס בהמות דקות בברית אברהם אבינו — כך משמיצים אותו על פי השמועה (2, 4).
22. זה קיצה הסוער (4).
23. יכולתה המסווגת של האם קיבלה ביטוי ממשי בין ירו־שלים לבית־לחם (3, 3).
25. אחת כזאת במשפחה? ש־יהיה לכם לבריאות (5).
26. פעיל בפוליטיקה המשורר.
28. חוזר בתשובה ומבריק ב־קבלה (מ) (4).

פתרון תשבצופן 2303

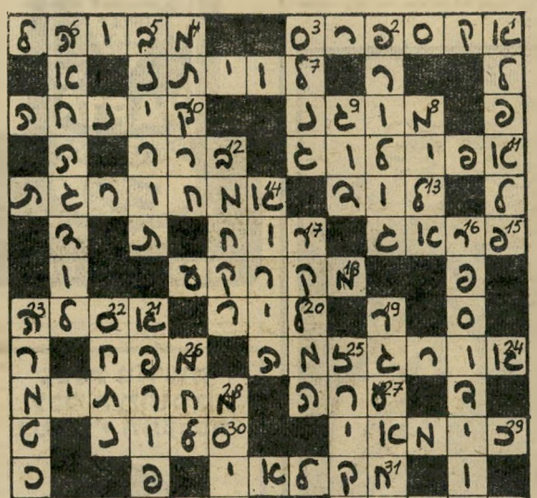

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים בספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ונגון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* מגוון גוון *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יהודה 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"

מכתבים

(המשך מעמוד 13)

עם כל דבר גרמני שנודף ממנו ריח של כסף, ולהטיל את החרם רק על תרבות, כי בתחום זה קל לטהר את מצפונם (ואם מעוניין מישהו לדעת, גם מישפחתי הוש־מדה בשואה).

האם אני כאן, או רק נדמה לי ואני עדיין ברוסיה?

זינוני קפלן,
חבר התיזמורת הפילהרמונית

● ● ●

נגד ואגנר

אסור בשום אופן!

כל הנימוקים השכלתניים שמע־לים מצדדי נגינתו של המלחין ואגנר אינם תקפים, משום שלא מדובר כלל בנושא שכללי ההגיון הצרוף חלים עליו. לא היה שום דבר הגיוני בטבח שביצעו הנא־צים ביהודים, ולכן גם אין צורך בהגיון כדי לפסול את ואגנר — לפחות עד שילכו לעולמם, אחרי מאה ועשרים שנה, אחרוני פליטי השואה, שאני איני אחד מהם.

אלברט דדון, חיפה

● ● ●

אותו מנחם בגין.

אותו הלמוט שמידט

ראש־הממשלה לחץ את ידו של קאנצלר גרמניה, הלמוט שמידט, כאשר נפ־גש עימו בהלווייתו הנשיא סאדאת

לא ייתכן שהיו אלה אותו מנחם בגין ואותו הלמוט שמידט. שכן, האם לא האשים מנחם בגין — בעת מערכת הבחירות בישראל — את הלמוט שמידט בכך שבעת ש־שימש קצין גרמני בחזית המיז־רחית, הוא נטל בוודאי חלק ב־רצח הוריו של מנחם בגין? וכי משום כך, מנחם בגין לעולם לא ילחץ את ידו של שום קצין גרמני?

ראש־ממשלה בגין — קאנצלר שמידט
סליחה פתאומית בקאהיר

או שמא היו אלה אותם מנחם בגין והלמוט שמידט, אלא שמנחם בגין היה לכובען המטורף במסיבת יום־ההולדת של עליסה, שאינו מת־כוון למה שהוא אומר ואינו אומר מה שהוא מתכוון?

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

מיכתב עידוד

מיכתב שיש בו חלק א' וגם חלק ב'

בטקס שימחת בית־השואבה, ש־נערך ביישוב החרדי עימנואל, ה־מוקם בימים אלה בשומרון, חגגו 15 אלפי חסידים.

רק שלא יבקשו להקים את עימנואל חלק ב'...

לך ואלנסה קיבל בימים אלה מברק עידוד ממזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל.

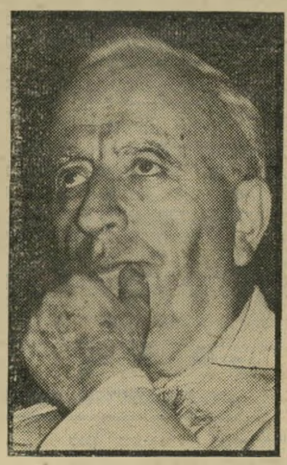

מזכ"ל משל
בעזרת לך ואלנסה

שהוא ישלח את אנשי הפועל להילחם נגד צא־אס־קא מוסקבה.

פנשושה, קיבוץ נתיב הל"ה

● ● ●

עירום ותאונות־דרכים

הקוראה ראתה תשדיר פירסומת מזעזע

לפני זמן מה הוצג תשדיר־שירות הנושא את הכותרת „די", והמחנך למניעת תאונות־דרכים. בין שאר הפצועים שצולמו, צולמה גם אשה שעברה טיפול נמרץ. היא היתה חסרת הכרה ועירומה לחלוטין, חוץ מתחבושות שהיו על רגליה. אני בטוחה שאותה אשה לא נתנה את הסכמתה לכך שתצולם בעי־רום האם מותר לעשות בחולה חסר־הכרה וחסרי־ישע מה שרו־צים?

אביגיל אדם, ירושלים

● ● ●

אדם גדול

תאבל עדיין כבד

לא רק שישראל איבדה מנהיג ערבי שעשה קפיצת נחשון והכיר בה, והיה נכון להסיק מכך מסקנות מעשיות ולהגיע לשלום; לא רק שמצריים איבדה מנהיג לאומי גדול שהבין כי על־ידי דרך המילחמה לא תיפתרנה הבעיות הפנימיות

(המשך בעמוד 16)

העונה החלה!

תיבות שי פרי הדר לאירופה המערבית

תפוזים או אשכוליות

איכות יצוא

★ ★ ★ ★

בתיבה כ-18 ק"ג

הובלה עד בית הלקוח

425 שקל

★ ★ ★ ★

פרדס סינדיקט

רח' קפלן 8
תל-אביב 64734
טלפון 210121
והסוכנים

אורקולטון

טלפונים 736138 · 726394

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

חן טרמפ לחייל

אם בביתך בוערת אח

יש לנו עבורך משור "מיני" STIHL

משור האיכות STIHL קל במשקל בעל עוצמה נוח ופשוט להפעלה לחיתוך וגיזום עצים וקורות בשיטת עשה זאת בעצמך.

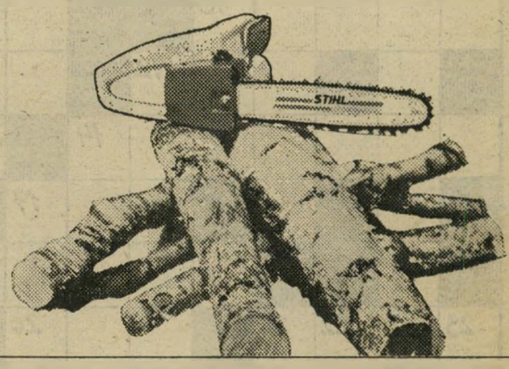

ש. ונציה ובניו בע"מ
ת"א הגדוד העברי 2 (ליד ככר המושבות) 612553
הפצה לצפון: מ. רוזנבלום בע"מ
חיפה דרך העצמאות 49, 664891, 661085

Roberto
מונחצית קיץ 81
יצרני ויבואני חולצות לגברים
בסטייל איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת"א, רח' לוינסקי 24
טל. 820635

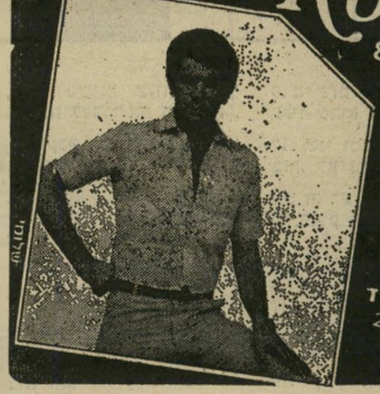

יהלום של חולצה
אופנת
יצרני חולצות לגברים מבדי איכות
אופנתיים תוצרת חוץ
בדאי לשאול על יהלום...
ת"א שמעת השוק ו
טל. 830721

וידיאוסרט
הסרטת ארועים בוידיאו!
צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
סרט בן 3 שעות: 299$ כולל מע"מ וקסטה
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662

כל גרגר... ספלנדיד!

קפה טהור, טעם טהור, 100%.

עלית לקחה את הטעם הטוב שבקפה ונצרה אותו בכל גרגר
ספלנדיד!
החדוש הטכנולוגי הנפלא
„קפה נמס המיוצר בשיטת האגלומרציה" הגיע לישראל.
ספלנדיד!
עתה בא אל שולחנך וטעמו על לשונך...
ספלנדיד!
קנו אותו, כל גרגר...
ספלנדיד!

חדש!
מחיר הכרות
22.50 שקל

טוב לי עם קפה עלית

מכתבים

(המשך מעמוד 14)

של המדינה; לא רק במנהיג גדול מדובר, גם באדם גדול.

כדי להיות מנהיג גדול, צריך להיות אדם גדול — וכזה היה אל־סאדאת.

אהרון גברוש, תל־אביב

● ● ●

אות קין

משה דיין ביקש להיקבר ללא הספדים, וידע מדוע, טוען החמשירן

כך הוא מת המצביא שתום־העין / שיצר אגדות יש־מאין / צבר בן־נהלל / מדינאי מהולל / מאוכזב ומעוטר באות קין.

אס, תל־אביב

● ● ●

חזרה למציאות

נשיא מצריים החדש, טוען הקורא, העמיד אותנו

אינני מכיר כלל את הכותבת שמתייחסת למנחם בגין ולתהליך השלום, וקובעת שבמצבים מסוימים יהיה על המחנה היוני ל־התייצב לימין ראש־הממשלה מנחם בגין, למרות שלדבריה ברור ש„דרכו אינה דרכנו".

אני יונה, חבר במיפלגה ליברלית קטנה שבאופוזיציה, ועם כל זה ברצוני לקבוע בצורה חד־משמעית: אם „דרכנו" או דרכך, עדנה, היא לשבת בניו־יורק ומשם להפציץ אותנו בעצותיך, אני שולל אותה. עדיף ליכודניק אחד בארץ על עשרה חברי „שלום עכשיו" בניו־יורק או פאריס.

יוש קלפהורן, ירושלים

מכונות אל המות

תאונות תדרכים מסעירות את הציבור, אך העניין אינו פשוט כל־כך

גניה שרק היום המציאו את המכונית, והשילטון שואל את העם במישאל־עם כדלקמן: קיימת אפשרות להביא לארץ מכשיר מודרני שיחליף את הסוסים והחמורים. במכשיר זה אפשר יהיה להגיע מתל־אביב לירושלים בתוך שעה, במקום יומיים עד כה. אך השימוש במכשיר החדש דורש מחיר מסויים: צריך להוציא להורג 30 אנשים מדי חודש.

זו השאלה הנשאלת במישאל הזה עם: האם מוסכם לשלם מחיר יקר כל־כך תמורת המכשיר הנפלא?

שמשון שיבק, בני־ברק

שואת בריות

האם אנו חיים לפני שלושת אלפי שנים, או במאה העשרים?

הזדעזעתי כאשר שמעתי ברדיו בערב סוכות שעל־פי דיני התלמוד אסור ליהודי לשתות יין שהחזיק בו גוי. היין טמא!

כשלמדתי בבית־הספר שהנוצרים שרפו את התלמוד בימי־הביניים, שנאתי אותם. עכשיו התחלתי להבין מה היתה יכולה להיות הסיבה לדבר. האם יתכן שהיהדות מלמדת אותנו לאהבת ישראל, אבל לשינאת הגוי? האם יתכן שעל שינאה זו מגיבים הגויים בשינאה נגדית, ושזהו שורש האנטישמיות?

עלינו להחליט אם אנו חיים עדיין בארץ כנען, עם עובדי אלילים שמלפני 3000 שנה, או על סף המאה ה־21, אחרי סידרת מהפכות לשיחרור האדם מכבלי הכפיה הדתית. מוכרחים לסנן מהיהדות את הקטעים המחנכים לשינאת אנשים שאינם יהודים.

שירית שנקרי, יפו

● ● ●

השיער הארוך ביותר

לפני כמה שבועות הופיעה בעיתון ערב כתבה על נערה המחזיקה בתואר בעלת השיער הארוך ביותר

אחות אורלי
120 סנטימטרים

תר בלבנון, אם לא בעולם כולו. אורך שיערה: מטר ועשרה סנטימטרים

מכיוון שלאחותי יש שיער יותר ארוך, ראיתי צורך לכתוב על־כך למערכת העולם הזה בתור אחד הקוראים הקבועים של השבועון. אורך השיער של אחותי, אורלי, הוא 120 סנטימטרים. אני לא ראיתי עדיין שיער באורך כזה, לא בארץ ולא בחו"ל.

אבי אלעזר, תל־אביב

קינה

אני רוצה היום לעמוד דקותיים בדומיה, לבלוע את הרוק המר שנצטבר בפי, להרכין את ראשי ולקונן עם כל אלה שציפור נפשם נפגעה בחץ אכזר ונפלה ארצה בחבטה.

אבלה עם רודפי הסקופים הלא־מיקצועיים שהפכו למשך יום אחד למקורות מידע נרגשים, והתחרו זה בזה באמינות העידכונים האחרונים של פרטי הזוועה.

רגשות השתתפותי הכנה לכל מי, שעם היוודע הדבר, נתקף חרדה אמיתית לנוכח אפשרויות השפעת המאורע על תנודות הבורסה.

מתייחדת אני עם כל המרחפים היפים/יפות, שגילו כי בכל שעה עגולה משודרת מהדורת חדשות, ושמחיר צהרון הוא שלושה וחצי שקלים, ולא חסכו מעצמם את מחיר המעורבות בחינגה.

ליבי לאנשי חבל ימית שאינם שמחים בנפול אויבים.

אהדתי נתונה גם לאנשים הטובים שההתגודדות סביב טרנזיסטור ברחוב, העלתה בזיכרונם ימים טובים מאלה.

לכוהנת שגאלה את ירושלים ושציפתה בסבלנות ראויה לשבח להזדמנות להשמיע את רקוויאם „אמרתי לכם" — שמענו גם אז, כפי שבוודאי עוד נוסיף ונשמע — איתך באבלך הכבד.

ליבי לכל הטבחים החובבים והמיקצוענים כאחד, שנסתגרו במיטבח כדי לבדוק את תכולת המזוודה, ולטכס עצה מה מגישים לעם עתה, שהתבשיל החמיץ.

לכל ההוללים והחוגגים שרקדו בחוצות טריפולי ובכיכרות בגדאד, ובמיוחד לפירחי המחול בישיבת ההסדר בפיתחת רפיח — הגדלתם לעשות! עראפאת לא חגג ככה, והוא לא חשש לאבד בית, הוא פחד לאבד מדינה.

אך בעיקר אני רוצה ללחוץ בדומיה ובצער את ידיהם של כל הפציפיסטים, שקיבלו את השלום כפי שרווקה מושבעת מקבלת טבעת אירוסין: עם אופציה להחזרה. איתכם באבלכם הכבד.

שי צנוע למענכם, שלא תשברו את הראש בניסוח חמשירי־אבל:

סוף טוב — הכל טוב. תמיד אמרתם
אם תרצו אין זה שלום. ואין הרי
דבר העומד בפני הרצון או בפני
אלימות כרונית או טימטום ממאיר.
תהא נפשכם צרורה בצרור החיים ובכלל.

רחל פאיאנס, תל־אביב

שוב בפני הבעייה המרכזית שיש הנוטים לחתעלם ממנה

נושא ירושלים לא יירד מהפרק, אם נרצה ואם נמאן. מול הצורה שבה אנו מציגים את הנושא: „לעולם לא", בא הנשיא החדש, חוסני מובארק, ומעלה את ה„לעולם לא" שלו.

ברור לכל מדינאי נאור ולכל אזרח שעתיד השלום חשוב לו, כי במוקדם או במאוחר — ומוטב שנקדים — צריך יהיה לשבת ולנסח תוכנית פוליטית בקשר לעתידה של ירושלים המיזרחית ותושביה הערבים. גם תחת ריבונות ישראלית ניתן למצוא פיתרונות פוליטיים ומוניציפאליים שונים

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

בהזדמנות זו

הוא אינו קורא קבוע, הוא טוען, אך קנה את הגליון שיצא עם מותו של משה דיין, ושם מצא את מיכתבה של עדנה שנדלר שהכעיס אותו („העולם הזה" 2301)

מבצע
מקררי תדיראן '82
TADIRAN
5
שנות
אחריות
למערכת הקרור
מקררי תדיראן דגם '82
*מיוצרים בשיטת הבידוד החדישה
(פוליאוריטן יצוק) MDI
*בעלי תא הקפאה גדול עד 140 ליטר, Deep freeze
*הטובים ביותר בשמירת הקור
*בעלי עצוב חדיש ומודרני
*המקררים היחידים העמידים בפני חלודה בכל מזג אויר
תדיראן
שיווק ושרותים בע"מ
המבצע מתאריך 16.10.81

ציפורי מחסל את התור לטלפון

כ־220 אלף ישראלים ממתינים בתור להתקנת מכשיר טלפון. לאחרונה התבשרנו מפיו של שר התק־שורת, מר ציפורי, על „תוכניתו" לצמצם את התור או, כדבריו, „לסגור את הפער בין הדרישה לטלפון לבין יכולת המערכת להתקין טלפונים". מה הפטנט? להע־לות את מחיר התקנת טלפון למחירה של טלוויזיה ציבעונית!

חברות הטלפון הפרטיות בארצות־הברית הן מה־ריווחיות ביותר. השירות היעיל והזול הוא סיפור השגור בפי כל תייר ישראלי השב הביתה. חבורת אלה משקיעות הון־עתק בפירסום להרבות בשיחות ומעודדות התקנת מיספר רב של מכשירים.

מדוע המגמה בישראל הפוכה! היתכן שהממשלה אינה מעוניינת בהכנסות נוספות!

מה בדבר הנזק הישיר והעקיף הנגרם למשק: ההכרח להרבות בנסיעות במקום לסדר דברים בטלפון, העסקת פקידות שרוב זמנן מתבזבז על „להשיג שיחה" לאחר כמה נסיונות נפל, מיפעלים ומישרדים שפעילותם נפגמת עקב המתנה נואשת לתיקון הטלפון המקולקל, קושי ליצור קשר טלפוני עם מישרדים ומיפעלים שהקו שלהם תפוס ביגלל שיחות פרטיות של עובדים שאין להם טלפון בבית, והמשוחחים על חשבון הע־בודה, וכמובן — שוק שחור בקווי טלפון. אנשים מוכנים לשלם אלפי שקלים כדי לרכוש באופן בלתי חוקי טלפון מבעליו.

■ ■ ■

הרחבת רשת הטלפונים מצריכה השקעה גדולה בתשתית לטלפונים — מובן שהקיצוץ יהיה בהשקעה לטווח ארוך.

המימסד הפוליטי מרוויח, כמובן, מהמצב הקיים. כאשר יש תור יודעים כולם שאפשר „לקפוץ" לראש התור, אם מכירים את הפקיד הנכון. יש סדרי עדיפות. יש „עדיפואים" יותר ויש „עדיפואים" פחות, כדברי ה„גששים". יש עשרות תעריפים שונים לאותם השירו־תים, תלוי, כמובן, מי הוא מקבל השירות. שיטה זו היא גן־עדן לכל עסקן פוליטי, שלו ניתן הכוח להחליט מי יקבל ומי ינותק. נוסף על כך, היותו של שירות הטלפונים בידי המשלה, מאפשר להעסיק אלפי עובדים שתלויים במימסד הפוליטי בפרנסתם ומאפשר להעסיק רבים מ„אנשי שלומנו".

■ ■ ■

הפיתרון היחידי הוא הוצאת השירות מידי הממ־שלה ומכירת חברת הטלפונים לבעלות פרטית. לפני כשנה פירסמה אגודת צרכני הטלפון בישראל את הצעתה של חברה קנדית, לרכישת הזכיון לרשת הטל־פונים, שבה היא מתחייבת לחסל את התור תוך שנה וחצי, להתקין טלפון לכל דורש תוך שבועיים ולהפריש למדינה 37 אחוזים מפידיונה כתמלוגים.

הפיתרון המוצע — להקים חברת טלפון ציבורית — לא יביא לשינוי המצב, כי אין הבדל מעשי בין בעלות ממשלתית ובעלות ציבורית (הפוליטיקאים יקבעו מי ישב במועצת המנהלים). רק חברה פרטית, המודרכת משיקולים עיסקיים, תתגבר על הבעיה שיצר המימסד הפוליטי. פריון העבודה של טכנאי הטלפון יעלה פלאים וכך גם שכרם. השירות ישתפר.

האם יש לכך סיכוי? נראה שלא. למקבלי ההחל־טות, וביניהם השר ציפורי, תמיד היה מכשיר טלפון בבית ולרוב גם את מחיר שיחותיהם שילם הציבור. להם קל לקבוע שמחיר טלפון יהיה כמחירה של טלוויזיה צבעונית.

מוטי הייניריך, ראשון־לציון

„המימד הפוליטי מרוויח מהמצב הקיים. כאשר יש תור, יודעים כולם שאפשר לקפוץ לראש התור אם מכירים את הפקיד הנכון"

פירות ההשקעה יקצרו הממשלה או שרים אחרים, אז למה להתאמץ!

ליתר דיוק, כאשר הבריחה של פוליטיקאי וזיא בין לקנות שקט בחברת החשמל על־ידי העלאת משכורות כדי למנוע שביתה, או תמיכה בתעשיין כושל המקורב לצלחת כדי למנוע אבטלת מאות עובדים (כל אלה גורמים לנזק פוליטי מיידי), ובין השקעה לטווח ארוך בתשתית והשקעה חד־פעמית גדולה יחסית, בעת התקנת מכשיר חדש בבית הלקוח. ההשקעה הכספית היא, מיידית, ותוחזר על־ידי ההכנסה משיחות טלפון תוך כמה שנים.

למימסד פוליטי במדינה דמוקרטית אין עניין להש־קיע לטווח ארוך של יותר מקדנציה אחת, כי את

עם כל אלה*

כל אחד מוציא אנרגיה / על עיסוק ממין שונה / למר בגין יש אנרגיה / מיליונרים הוא שונא / כי מר בגין איש צנוע / כל חייו הוא מתנזר / ועובר בו זעזוע / ממראה של מיליונר.

אין זה פלא, אין זה פלא / כל חייו גר ב„פארטר" / ולכן כל־כך קשה לו / להביט במיליונר.

הוא פשוט חוטף פרחת / ולכן, באווירון / הוא אוהב איתו לקחת / ת'קבצן נסים גאון / מעדיף הוא איש צנוע / בלי רכוש ובלי ממון / למשל, כמו יהושוע / („בנק בריטניה") בן־ציון.

ככל אלה, ככל אלה / הוא סולח, ידידי / (ואולי בזכות הקרן / הקרויה על שם תל־חי?).

כן, הוא שונא מיליונרים / שחצנים ומת־נשאים / הטובים שבידידיו — הם פועלים וחקלאים / הוא בטוח ש„רב שימחה" / את החקלאות מגשים / כי הוא לא כל־כך מבחין / בין עדשת כעדשים.

ככל אלה, ככל אלה / יחייך חיוך זוהר / אך קשה לו, כה קשה לו / להביט במיליונר.

יש לו עוד ידיד, שמו אריק / הוא פלאח שאין כמותו / (החווה שווה מיליארדים / אבל היא על שם אשתו!) / יש לו גם יועץ־לכתר / פרוטאר, ממש אביון / המחזיק (חינם, בסתר!) / את כל ממגורות „דגון".

את כל אלה, את כל אלה / לנשק הוא ממהר / אך קשה לו — כה קשה לו — / להביט במיליונר.

הוא לא חש טפת אלרגיה / לגונדר קבצן מאז / המחפש פטנט־אנרגיה / (עד עכשיו הוציא רק גאז!) / הוא אוהב אדם־בלי־לירה / אנשים שנצרכים / תפרנים... גם ח"כ שפירא / הוא תפרן (תפרן־שטיחים!).

עם כל אלה, עם כל אלה / יסתדר בלי בעיה / אנשים טובים... אין פלא / אין להם בריכת שחייה.

אם אומרים: „שם יש בריכה!" — אז / הוא נשאר ממתין בחוץ / ולכן הוא מימיו / עוד לא ביקר בשום קיבוץ / כל ימיו קשה הזיע / ועבד במו גופו / אם יגישו לו טוריה / הוא יחשוב — זה מיקרופון!

על כל אלה סלח ומחל לו / אנא, אל, כל עוד אפשר / השיבנו ונשובה אל השכל הישר...

דן אלמגור, תל־אביב

* את השיר אפשר לזמר לפי מנגינת על כל אלה, והוא מושר בהצגה כל הסיפורים מתחילים בכפר קטן.

החנפלות מכוערת ולא עניינית

מה קורה פה? אנשים תפסו להם נשמה הם רוכבים עליו. עד שהסוס לא ימות מאפיסת־כוחות או ידרס על־ידי משאית הם לא יפסיקו את ההדחירה הזאת.

נכון, קיימת בארץ בעיה עצומה של קיפוח עדתי ופער עדתי, אבל לקחת את הנושא העדתי ולהלביש אותו על כל מה שמסתובב בשטח — זה כבר עובר כל גבול.

אני מבינה שיש צופי טלוויזיה שלא סובלים את התוכנית של שרהל"ה שרון, בעיקר ביגלל שרהל"ה שרון. גם אני לא. אותי היא מעצבנת. לטעמי היא תוקפנית מדי, נחמדה מדי, חבר'מנית מדי, קיבוצניקית מדי ויש לה קול צרוד והיא דופקת על מנעניעי הפסנתר כאילו היו תופים. כשאני קוראת בעיתון שיש בטל־וויזיה תוכנית עם הגברת שרון, אני מוצאת לי עיסוקים אחרים ולא צופה בטלוויזיה. אבל לבוא ולטפול על תוכנית של שרהל"ה שרון מימד עדתי, זה כבר יותר מחוצפה, זה טימטום!

מה התנפלות ההמונית הזאת על שירי תנועות־הנוער? מה ההתנערות הזאת משירים שליוו אלפי בני־נוער בארץ הזאת עוד לפני קום המדינה שלא לדבר על אחרי קום המדינה.

■ ■ ■

איש אינו יכול להגיד עלי שאני אשכנזי, ביחוס המישפחתי שלי לא תמצא, לא מצד אבי ולא מצד אמי, אפילו טיפת דם אשכנזית. ובכל זאת, בלילה שבו שודרה התוכנית התארחתי בבית הורי, שניהם בני דור הפלמ"ח, שניהם דור חמישי בארץ, ומצאנו את עצמנו שרים ביחד עם שרהל"ה שרון את כל השירים עם כל המילים. לא רק אני, ספרדייה שנולדה בישראל, הכרתי את השירים. גם הורי, ספרדים שנולדו לפני קום המדינה, הכירו אותם. ותאמינו לי שבבית הסבים והסבתות שלי לא דיברו רוסית.

אך אני לא אדבר בשם הורי, אלא בשמי. הכרתי את השירים גם מאבא ואמא שלי, אך בעיקר מתנועת הצופים שבה התחנכתי. היתה לי מדריכה בשם יעל כהן. אבא שלה היה פרסי והיתה לו, כמובן, חנות שטיחים. יעל לימדה אותנו את השירים. היה לי גם מדריך בשם עוזי סיטון — שם ספרדי ידוע. גם הוא לימד אותי חלק מהשירים. היינו שרים את השירים האלה בפעולה, בקומזיץ בטיולים ומתי לא!

אין מה לעשות. העליה הרוסית היתה פה לפני העלייה המרוקאית. אולי ביגלל זה, תנועות הנוער שהוקמו עוד לפני קום המדינה, מושפעות מהשירה הרוסית לא מהמארוקאית.

יש גבול לכל דבר! איש אינו מכחיש כי קיים פער עדתי ובעייה עדתית. יעזור לנו האלוהים למנוע את פיצוצה הצפוי של חבית הנפץ העומדת להתפוצץ בקול נפץ אדיר. אך למה לפוצץ את החבית על שטויות! למה להיתפס לקטנות ולהמעיט בחשיבותה של הבעייה העיקרית! למה לתפוס טרמפים על כל מיני בעיות שוליות! למה להמציא בעיות! למה להמעיט בחשיבות שירי תנועות־הנוער!

ועוד מילה אחת: זכותו של צופה טלוויזיה להח־ליט אם הוא אוהב או לא אוהב את שרהל"ה שרון. גם במיקרה שלה ההתנפלות היא מכוערת ולא עניינית, ומושפעת, לדעתי, מהתנפלותו של ראש־הממשלה על הקיבוצים.

שרית ישי, תל־אביב

כתר
מבט חדש באמבט

ארונית אמבט בחמישה דגמים מרהיבי עין

ארונית אמבט במבחר דגמים מרהיבי עין.
ארונית האמבט של כתר עשויה מחומרים קשיחים ומעוצבת להפליא, במבחר דגמים שונים ובמגוון צבעים.
הארונית בעלת מדפים קבועים בדלתותיה, ניתנת להרכבה עצמית, המדפים מותאמים למגוון מוצרי התגלחת והנקיון ולגודלם המשתנה.
המראה המכסה את דלתות הארונית, מתוצרת בלגיה הופכת לפנורמית כשהדלתות פתוחות. בבדיקת מכון התקנים נמצאה המראה עמידה בפני קורוזיה.
מעליה מנורה בעיצוב חדשני.
ארונית כתר מיוצאת לארצות רבות בעולם, מעתה במחיר מפתיע!
תגר מבט בארונית של כתר. מבט שיתחדש יום יום!

כתר מוביל בראש

כתר KETER

החברה המובילה במגוון מוצרי הפלסטיק בישראל.

ניתם מערכות תדמית

מרים בנימיני

מזל החודש:

עקרב - חנן פורת

נולד ב־17 בנובמבר 1943, כשהשמש היתה במזל עקרב והירח בסוף מזל סרטן, יופיטר ופלוטו בבית העשירי ב־אריה. מפת הלידה שלו אופיינית למ־פות של מנהיגים, או של אנשים, שברור שלעולם לא יישארו אלמוניים. גם מבלי להיכנס לפרטים, זו מפה של אדם המו־שך אליו תשומת־לב רבה. השמש והירח שבמזלות המים, מראים על עומק ריגשי רב, וקשר חזק לעבר ולמסורת. הירח שבמזל סרטן מוסיף עניין רב בהיס־טוריה של העם ובמולדתו. הוא חי בחיפוש מתמיד אחר שורשים, ומתקשה למצוא לעצמו מקום שבו הוא יחוש בית או שייכות.

מישפחה מאד חשובה לו, ובחיפו־שיו אחר הרגשת קביעות הוא מרגיש, שמישפחה יכולה לתת לו הרגשה של שורשיות. אך הוא מאבד את סבלנותו, כאשר עליו להקדיש מזמנו לדבר שנראה כל־כך חשוב בעיניו. הוא מחליף את המחוייבות למישפחה בכמיהה למיש־פחה רוחנית, או לקבוצת אנשים שתז־דהה עם רעיונותיו, אמונתו וריגשותיו. הוא חש צורך בקשרים עם אנשים בעלי השראה, שיבינו לרוחו, ושישמשו לו כעין מישענת רוחנית.

יש בו להט אינטנסיבי, קיצוניות וקי־צוניות, לעולם אינו שבע־רצון למרות תד־מית המהפכן שלו, הוא לא מתחיל את המהפיכות. אפשר לומר, שלאחר שקם רעש גדול הוא מצטרף, משמיע קולו ומתבלט יותר מכולם.

הוא זקוק לאור הזרקורים לפירסום. למזלו הוא ניחן בכאריזמה ובקסם אישי רב, כך שגם ללא מאמץ מצידו, הוא מוצא את עצמו במרכז העניינים, כשכל העיניים מופנות אליו. הוא יודע לדבר ולשכנע. הוא ניחן בכושר אילתור, ש־מצוי אצל פוליטיקאים ממולחים. הוא אינו סובל שמגבילים אותו, וכל מישטר שהוא מקומם אותו וגורם לו להתמר־מרות. הוא אינו מוכן שהמיסגרת וה־הגבלות יחייבו גם אותו.

הוא מתהלך בהרגשה שיש לו ייעוד חשוב, ומרגיש שהוא חייב להוכיח את עצמו. הוא מסרב להישפט על בסיס כלשהו, אלא על האידיאלים שהוא קבע לעצמו.

חסרונו הגדול — חוסר יכולתו לר־אות את נקודת מבטו של הזולת, הוא אינו גמיש דיו, ואינו מוכן להתחשב בעמדות שונות משלו. ככל העקרבים גם הוא ניחן בתכונת הקיצוניות, ומוכן להקריב את נוחיותו האישית למען רעיו־נותיו. הוא חדור באמונה ובפטריוטיזם, ומסוגל להשפיע על רבים.

המעבר לימית, שנעשה בשבועות אלה, נעשה בהשפעת כוכב אוראנוס, הנמצא בזיווג מעל כוכב מרקורי במפת לידתו. וסביר להניח שכאשר אוראנוס יעזוב את מרקורי, בערך בסוף נובמבר, הוא ישוב לביתו ולשיגרת חייו. אולם שינוי יותר משמעותי בחייו צפוי, כאשר אוראנוס יהיה מול אוראנוס במהלך השנה ה־באה. צפויים לו שינויים במיסגרת חייו, ובעיקר במיסגרת הפוליטית שלו. הוא עשוי להפתיע את מיפלגתו, ולבצע מה־לכים פוליטיים בלתי צפויים שיביאו לו הקלה זמנית. מאידך הוא צפוי לביקורת קשה, ויהיה נתון ללבטים ולחצים שלא ימצא להם פיתרון.

גם בתקופה זו הוא אינו שבע־רצון מתפקידו, שאינו נראה כפי שנראה מר־חוק. הוא חש באכזבה מסויימת, וגם בתחום זה צפויים שינויים במהלך ה־שנה הבאה.

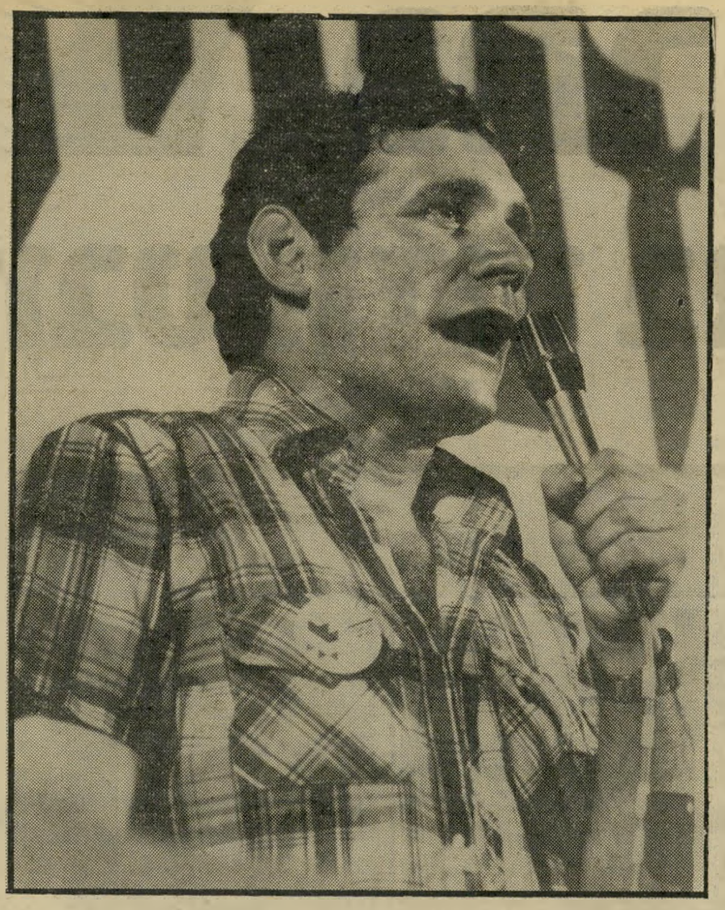

חנן פורת
שינויים במיסגרות חייו

בן־הזוג גורם להוצאות כספיות גדולות. ההוצאות הן לא לשם הנאה, וזה מעורר את אי שביעות רצונ־כם. עניינים הקשורים לבריאות של קרובי מישפחה מעסיקים אתכם וגורמים למצב־רוח כבד. יחד עם זאת, תיתכן הצעת עבודה חדשה, שתפיח בכם רוח־חיים ומרץ מחו־דש, וכן אפשרות לקי־דום משמח. מומלץ לעסוק בספורט, ולא לשכוח את זמני המנוחה. טיולים מחוץ לעיר, יפתיעו.

★ ★ ★

שינויים פיתאומיים קשורים לבני־זוגכם מאפיינים את התקופה. אתם שרויים במצב של חוסר־ודאות ואפילו מבוכה. השלווה ש־אליה אתם מתגעגעים היא מכם והלאה. למ־רות שמדי פעם נדמה שהישגתם את רצונכם, ומצאתם את השקט, מייד מתברר שלא כך הדבר. עבודה רבה מו־טלת עליכם ויש להת־מסר לאחריות נוספת שתקבלו על עצמכם. קשרים עם אנשים בארץ אחרת יגרמו לקורת־רוח ולחיסכון.

★ ★ ★

למרות שעל־פי־רוב לא כדאי לייעץ דווקא לתאומים לשים את כספם על קרן־הצבי, הרי שהפעם כדאי לנסות לסכן סכומים קטנים, ולהש־תתף בהגרלות ובמישחקי מזל. הסיכוי להר־וויח הוא גדול, וללא ספק יוסיף מצב־רוח עליו לתקופה שממילא אינה רעה. למרות הצ־לחתכם הצפוייה, ית־ברר שעליכם להמשיך ולפרנס את עצמכם. במקום העבודה סומכים עליכם שתפתרו בעיות סבוכות.

עניינים הקשורים לבית, כגון קניית דירה חדשה או מעבר לדירה אחרת מעסיקים אתכם, ומכניסים מתח לחיים. הדאגה הכספית אינה מוצדקת. כדאי לרכז את החסכונות, ותוכלו לראות שהמצב בעצם אינו גרוע, והאפ־שרות לבצע את התוכ־ניות טובה. אהבה חד־שה ממלאת את ליבכם בשימחה ובתקווה, אך יש להיזהר מציפיות גבוהות למדי, למרות הקסם והמשיכה.

★ ★ ★

נסיעות רבות צפויות השבוע. חלקן קשור לעבודה ולענייני כספים. המצב ה־כלכלי משתפר, והפ־תעות עשויות להיקרות בנסיעות קצרות. מתי־חות הקשורה למעבר דירה או לרכישה של רהיטים או חפצי־בית, גורמת לסיכ־סוכים עם בן־הזוג. נסו להבין את עמדתו, יתכן שיש דברי־מה ב־דבריו. לקראת סוף השבוע עשוי להגיע מיכתב חשוב מחוץ־לארץ. בני אריה — צאו לחיק הטבע.

★ ★ ★

השבוע אתם עשויים לבצע דברים שיש בהם מידה רבה של סיכון. גם אתם עצמכם תופתעו ממידת העזת־כם. בעניינים כספיים יתברר שהסיכון היה כדאי. גם במה ש־קשור לעבודתכם. כל צעד בלתי מחושב יו־כיח את עצמו לטובה השבוע. נסיעה חשובה אין לדחות, וכדאי ל־בצעה מה שיותר מהר. אהבה חדשה תוסיף הנאה לתקופה. בן־הזוג עשוי להיות מבוגר מכם. בני מזל חבולה — עיסקו בספורט.

הצעות עבודה חדשות גורמות לכם ל־חשש באשר ליכולתכם להצליח. תוכלו להימנע מהתלבטויות ולענות בחיוב להצ־עות מוצלחות המוש־כות את ליבכם. מב־חינה כספית תוכלו לחוש התקדמות, ו־המחסור שבו חשתם לאחרונה יוסר מעלי־כם. פעילות ספורטי־בית מומלצת. דווקא בשטח זה, צפויות הצלחות לא מבוטלות השבוע. השטח הרומנטי גם הוא עתיד לשמח אתכם.

★ ★ ★

למרות שחשים הקלה רבה במצב־הרוח, עדיין רובצות עליכם חובות והתחייבויות שקשה להשתחרר מהן. בעבודה נדרשות מכם דרישות גבוהות והצי־פיות מכם מכניסות מתח וגורמות לעייפות. תוכניות כספיות רצוי לשמור בסודיות מוח־לטת, ולא לשתף בהן איש. אהבה חדשה צפוייה באירוע חברתי משעשע, אך אופי הפר־שה יהיה כאופי הפגישה — קל ומשעשע. בני מזל עקרב — התאמצו קצת יותר.

★ ★ ★

עייפות רבה פוקדת אתכם בימים אלה, למרות שלאחרונה חשתם את עצמכם חזקים יותר. ברגע זה שוב הכל נראה קשה לביצוע. זה לא הזמן להתחיל בתוכניות חד־שות, אך בהחלט כדאי לתכנן את העתיד ב־שקט. רצוי לשמור על סודיות, ולא לשתף את יודיכם. בנסיעה קצרה שאתם אמורים לבצע השבוע תוכלו להסדיר עניין שגורם דאגה כבר זמן רב. בענייני כספים המצב טוב. אל תדאגו.

שאיפות ותיקוות שנראו כרחוקות להשגה יתבררו כניתנות להגשמה. יחידים טו־בים יהיו קשורים לכך. רעיונות בלתי מקובלים יעלו בראשיכם השבוע. אל תהססו לספר ו־להעבירם למי שיכול לעשות בהם שימוש. דווקא אלה יוכלו לג־רום לקידומכם. אדם קרוב השוהה בחוץ־לארץ ייצור עימכם קשר ויביא אתכם להת־לבטויות בקשר אליו. אהבה חדשה בעלת אופי רציני ושונה תבואכם לתקופה חדשה.

★ ★ ★

שינויים פיתאומיים מביאים אתכם לת־נודות במצב־הרוח. תוכניות חדשות שו־נות ומשונות נרקמות בראשכם, וכבר קשה לדעת מה מהן מציאו־תי, ומה שייך לעולם הדמיון. תוכניות הק־שורות לחוץ־לארץ הן בהחלט ברוח ביצוע, ויש לתכנן בזהירות ובהתייעצות עם ידי־דים מביני־דבר ובעלי נסיון. קיימת אפשרות לקידום משמעותי בעבודה, או להחלפת מקום עבודה. הזעזועים יועילו לקידומכם.

★ ★ ★

קשרים עם חוץ־לארץ יעסיקו אתכם ה־שבוע. בני־הזוג מתוחים ועצובים לגרום לסיכסוכים ומריבות. נסו לוותר להם ולהי־כנע מעט לרצונותיהם. אנשים הבאים בכיכול לעזרתכם מקנאים בכם, ומעמידים פני ידידים. עליכם להיזהר מדברי־הם, ולברר מהי מידת אמינותם. קשר חדש עשוי להתפתח השבוע, אך קרוב לוודאי יהיה עליכם לשמור על סודיות מוחלטת, שבדרך־כלל טבעית לאופיכם. נוחו קצת.

אברהם גינדי

לרגל המבצע יהיה
משרדנו בראשון־לציון
פתוח במוצ"ש החל מצאת השבת

המדד עלה ב-8.1%
אברהם גינדי עוצר את עליית המחירים

בראשון־לציון

ומעניק הנחה אמיתית של

120,000 שקל

ל-5 דירות ראשונות

לדוגמא: דירת 4 חדרים במרכז השקט של ראשון־לציון

729,000 שקל במקום ~~849,000~~ שקל.

בתנאי תשלום נוחים במיוחד:
● 10,000 שקל בהרשמה ● 150,000 שקל עם חתימת החוזה
● היתרה במשכנתא ובתשלומים חודשיים נוחים.

ברחוב הרימון פינת התומר

נמשכת המכירה לדירות יוקרה במקום היפה ביותר בראשון־לציון
בבנין בן 4 קומות

מפרט טכני:
- בבנין דירות 3 ו-4 חדרים עם שירותים כפולים
- טלויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך
- לובי מפואר
- מתקני משחקים לילדים בחצר
- קרמיקה ברצפת חדרי האמבטיה והשירותים
- ריצוף כהה בסלון ובפינת האוכל
- שיש גרניט במטבח
- שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1981

תל-אביב	רמת השרון	פתח-תקוה	ראשון-לציון
כיכר המדינה ה' באייר 10	סוקולוב 84	חיים עוזר 28	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

יצחק ארצי:

„חבל שאני לא מיליונר כמו ניסים גאון!"

סגן־ראש־עיריית תל־אביב, יצחק ארצי, חיכה בשבוע שעבר עד בוש לחברי־הכנסת תושבי תל־אביב, שהוזמנו לסיור בעירם. סגן־ראש־העיריה מהל"ע וחבר עוזריו ירדו למיגרש־החנייה של בניין העירייה והמתינו ליד המיניבוס ממוזג־האוויר שהוזמן לשירותם של הח"כים. איש מהמוזמנים לא הגיע.

● מר ארצי, איך הרגשת במיגרש החנייה של העירייה?

הרגשתי מאוכזב וחשבתי שחבל שאני לא מר ניסים גאון. במה שהוא הצליח בו'נבה לא הצלחתי אני בתל־אביב. ניסים גאון הצליח להביא לחתונת בתו שישה ח"כים ואני לא הצלחתי להביא לתל־אביב אפילו ח"כ אחד.

זובין מהטה:

„איש כשילנסקי לא יגרום לי להרגיש זר!"

המנצח זובין מהטה עזב ביום השישי את הארץ בדרכו לווינה. אחרי סערת־הרגשות הציבורית בעיקבות פרשת ואגנר, שהוא עמד במרכזה, מגיע לו קצת חופש. ביקשתי מהמאסטרו שיגיב על דבריו של סגן־השר דב שילנסקי שקרא לו „ללכת הביתה".

● איך הרגשת כששמעת על דבריו של שילנסקי?

לאיזה בית מר שילנסקי שולח אותי? אני כבר בבית.

אני בן אדם רציני. כשאני קורא בעיתון שסגן־שר בממשלת בגין אומר לי ללכת הביתה, אני חושב שזה רישמי. אחר־כך אנשים הסבירו לי מי זה שילנסקי והרגיעו אותי. מאוד נגעה לליבי תגובתו של יושב־ראש הכנסת, מנחם סבידור, ותגובתו של צ'יצ', ראש עיריית תל־אביב. אך יותר מכל נגעה לליבי תגובתו של האיש ברחוב — אין לך מושג מה עובר עלי.

מיקרה שילנסקי הוכיח לי שיש לי המון חברים בישראל, ואני יכול להבטיח לך רק דבר אחד: אני חוזר הנה בדצמבר, ולא איש כשילנסקי יגרום לי להרגיש זר בארץ שאני מרגיש בה כמו בן בית.

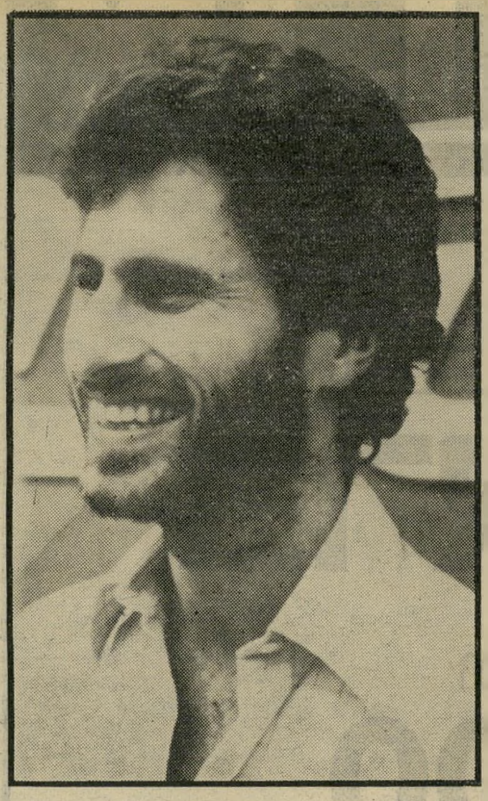

מייקל לאם:

„ורנר ארהרד, אבי האסט, עוד יבוא לישראל!"

בשבוע שעבר התרגשו כל חסידי תנועת ה„אסט" בישראל — ורנר ארהארד, הגורו הכל־יכול של תנועת ה„אסט" הנערץ על־ידי מאות אלפי אנשים ברחבי העולם, עמד להגיע לביקור בישראל.

ארהארד עמד לפגוש את מעריציו במלון תל־אביבי מפואר. כרטיס כניסה לפגישה עם האלוהי עלה חמישים שקלים טבין ותקילין, מה שלא מנע את מכירתם ההיסטרית של הכרטיסים, שאזלו מייד עם הוצאתם לשוק. החסידים, שנסעו לקבל את פניו בנמל־התעופה בלוד, חיכו לו, אך הוא לא הגיע. טילפנתי אל מנהל הסניף הישראלי של התנועה, מייקל לאם, ושאלתי אותו מה קרה לוורנר ארהארד בדרך לישראל.

מייקל אמר לי שהאינפומציה שבידי אינה בדוקה — איש לא חיכה לארהארד בנמל־התעופה. היזיעה על ביטול ביקורו הגיעה לפני שמטוסו נחת, והאנשים שעמדו לקבל את פניו בנמל הגיעו קודם למישרד, ושם נמסר להם שהאיש לא יגיע.

● מייקל, מדוע דחה ארהארד את ביקורו בארץ וגרם אכזבה לאלפי מעריציו כאן?

מיקרה חירום גרם לו לשנות מסלול. הוא נאלץ לחזור בדחיפות למישרדו שבסן־פרנסיסקו.

● האם הוא נבהל מהמתיחות שנוצרה באיזור אחרי מותו של מאראת?

לא איש כמו ארהארד יבהל. אין קשר בין מותו של סאדאת, או אפילו מותו של דיין, לכן שוורנר לא הגיע לישראל. הוא עוד יגיע, הוא לא ביטל את ביקורו, הוא פשוט דחה אותו.

● כמה אנשים עברו את הפגישות של ה„אסט" מאז התחלתם את פעולתכם בישראל, לפני פחות משנה?

עד כה הצטרפו ועברו במה שאנו קוראים „טריינינג" יותר מ־1300 אנשים. עד סוף השנה אני צופה שנגיע ל־2000.

● האם הצלחת ה„אסט" בישראל היא דבר חריג?

בישראל ההצלחה היא עצומה — הישראלים ממש פתוחים לקבל את מה שה„אסט" מלמד אותם. יש הבדל בין ישראלים ואמריקאים. למשל: באמריקה המשתתפים חושבים רק על עצמם, בישראל הישראלים חושבים גם על מה שה„אסט" יכול לעשות למדינה.

● מדוע גביתם כסף תמורת הפגישה עם ארהארד? האם הוא לא עושה שום דבר כחינם?

כדי לכסות את הוצאות שכירת האולם. מה שהיה נותר משכירת האולם עמד להיתרם לצדקה. לא עמדנו לעשות כסף מהפגישה עם ורנר ארהארד.

גלי עטרי:

„לקהל נמאס מזמרים החוזרים על עצמם!"

גלי עטרי הצליחה להדהים את קהל מעריציה. התקליט החדש שלה, שהוא על טהרת הרוקנר'ול, שונה לגמרי מהשירים ששרה עוד לפני שהיתה חברה בלהקת חלב־ודבש. גלי של התקליט היא פאנקיסטית, ששרה רוק בקצב מהיר ומצולמת על העטיפה במיכנסי זהב, בתיסרוקת רוד סטיוארט ובאיפור מהמם.

● **גלי, מהיכן שאבת את האומץ לשנות תדמית בצורה קיצונית כל־כך?**

אני ממש לא יודעת! כמו שאני מכירה את עצמי, אני לא לוקחת יוזמות. אולי הלכתי אחרי הראש שלי, אולי עשיתי שגיאה. את חושבת שעשיתי שגיאה?

● **איך, לדעתך, יקבל אותך קהל המעריצים, שמלווה ואתך עוד מתקופת „הלוויה"?**

לקהל נמאס מזמרים שחוזרים על עצמם. אני בטוחה שהקהל יאהב אותי ויקבל אותי. כשאני מסתכלת כיום על צילומים שלי בעבר, אני נראית נורא מצחיק, כשאני מקשיבה לשירים ששרתי אני קצת במבוכה. אז אם אני מקבלת את עצמי בסיגנון החדש, אני בטוחה שגם הקהל יקבל. מאכל חדש הוא כמעט תמיד טעים. מה שבטוח — הוא מעניין.

● **את התרגזת לעצמך?**

השינוי אצלי, שלא כמו בעיני הקהל, לא היה דראסטי. זה עניין של תהליך. כבר שנה אני בהשתנות מתמדת, כך שעם עצמי מסתדרת ואוהבת לאללה את השינוי שחל בו.

● **שמעתי שרעיית נשיא המדינה, אופירה נבון, פנתה אל הספר שלך, גילי גמזיאלי, וביקשה ממנו תסרוקת כמו של גלי עטרי.**

אני יודעת. גם אני שמעתי על כך, וזה מחניף לי מאוד.

רפי מטר:

„לא צריך להיות נקרופיל כדי לאהוב בתי־קברות!"

רפי מטר הוא צייר ישראלי מצליח, המתגורר בפאריס. בימים אלה הוא מציג בפעם הראשונה תערוכת יחיד משלו בירושלים, כל שיחה עם רפי יפה־התואר היא חוויה מרתקת. הבחור הוא בוגר „רויאל קולג' אוף ארט" בלונדון, שבין בוגריו אנשים כמו דיוויד הוקני, הנרי מור ואפילו הזוג עמנואל — מעצבי שימלת החתונה של הנסיכה דיאנה. כצייר הוא פשוט מומחה לבתי־קברות, ומבקר בהם באופן קבוע.

● **רפי, איך אתה מגדיר את הציור שלך?**

המבקרים מגדירים אותו כסיגנון אישי עם הרבה כוח ותעוזה, ציור שאי־אפשר להתעלם ממנו. שתדעי לך — עוד לא היתה לי אף־פעם ביקורת גרועה, ואני די מסכים עם המבקרים.

● **צניעות היא לא השטח שלך, נכון?**

לא. אני דווקא די צנוע.

● **קראתי באיזשהו מקום שביקרת בקיברו של אוסקר וויילד בפאריס, ומישהו התלבט וחשב שהאיש קם לתחייה.**

אני מאוד אוהב בתי־קברות, ואני מבקר בהם לא אחת. בין היתר עליתי לקיברו של אוסקר ויילד. היו שם מעריצים שלו, שהחליטו שאני דומה לו.

● **מה פירוש אוהב בתי־קברות? אתה מבקה שם?**

בתוך בתי־הקברות קבורים החיים.

● **אתה נקרופיל?**

לא צריך להיות נקרופיל כדי לאהוב בתי־קברות.

● **אכל מתים!**

רוב האנשים נשכחים כשהם מתים. אנשים גדולים הם מעבר למוות.

● **מה אתה עושה בבתי־הקברות?**

יש בבתי־קברות אווירה מיוחדת מאוד — ספירי־טואלית. למשל, בבית־הקברות פאר לה שאז בפאריס יש קברים של פילוסופים או משוררים. על הקברים שלהם נערכים ממש הפנינגס. נשים באות, מניחות זרים, רוקדות, מדליקות נרות — זו ממש חוויה.

על קיברה של אדית פיאף יש תמיד זרים של מימוזה, הפרח האהוב עליה. פגשתי שם זקנה אחת, שסיפרה לי, שכשהמימוזה לא בעונה היא מזמינה את הפרח אצל חברת „אינטרפלורה". את לא חושבת שזה מדהים?

יש גם סיפור על קפטיין צעיר מחיל־הים, שמת במילחמת העולם הראשונה. זיקני בית־הקברות מספרים שהוא מת בשעת זיקפה. הלכתי לראות את הקבר, וראיתי פסל מברונזה של הקפטיין — הקפטיין שוכב כשאבר־המין שלו מזדקר וכולו עשוי זהב. הקפטיין השוכב הוא אובייקט אוננות מפורסם בבית־הקברות.

אני יכול לספר לך עוד סיפורים על אנשים מתים, על קברות ועל אנשים הבאים לבקר את המתים, והעוברים חוויות בלתי־רגילות.

מרים גוטליב:

„נשבעתי לעולם לא לעזוב את ישראל!"

מעצבת־האופנה מרים גוטליב זכתה בכבוד גדול כשנבחרה, מבין 3800 מעצבי־אופנה ידועים בכל העולם, כמעצבת השנה, ביריד בינלאומי לאופנה שהתקיים בדיסלדורף.

● **מרים גוטליב איך הרגשת כשזכית בתואר חשוב זה?**

הרגשתי כאילו מניחים כתר על ראשי, כאילו מכתירים אותי במלכה.

● **האם הכבוד שבתואר כרוך גם בכסף?**

לא. בכלל אין קשר לכסף. זה התואר של מעצבת האופנה של השנה, זה מה שחשוב. אני בעסקי אופנה כבר שלושים שנה, ובפעם הראשונה אני מקבלת פרס.

זו מעין תעודת הוקרה על עבודת חיי, שהיא עבודה קשה מאוד. הרגשתי כמו סטודנט שמסיים את לימודיו באוניברסיטה ומקבל תעודת הצטיינות.

● **ההצלחה שלך ושל מיפעלך „גוטקס" היא פנטסטית. אתם מוכרים בכל העולם. האם לא עלה בדעתך להגר ולפתוח מיפעלים בחוץ־לארץ?**

כשעליתי ארצה באוניית מעפילים מאירופה, נשבעתי בליבי: לא לעזוב לעולם את הארץ הזאת!

במחלקת המלך ש
לא מפריעים ל

כמעט כמו לשלמה המלך...
כי במחלקת המלך שלמה אתה טס
בנוחות מירבית ללא צורך להצטופף.
במחלקת המלך שלמה, במטוסי
747, תמצא שבחלק מהשורות
הפך המושב המרכזי לשולחן עזר,
עליו תוכל להניח את ניירת
העבודה שלך, לשים את המשקאות
המוגשים לך – ללא תשלום נוסף,
וליהנות מפרטיות מירבית.
כן, באל על אף אחד לא מפריע לך
באמצע, ואתה פשוט ב....שמים.

אני רוצה לטוס אל־על

אל על EL AL

שלמה
ך באמצע...

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

לאן הגענו

כתוב בעיתונים שבומה שביט יעבור למישרה מלאה בחברת התעופה הלאומית שלנו, „אל־על", אחרי שבשנתיים האחרונות קיבל שכר סימלי של דולר לשנה.

זה שקונים אצלנו דירות, מכוניות, נעליים וכרטיסי טיסה בדולרים, מילא, מתרגלים. אבל זה שמשלמים אפילו שכר סימלי בדולרים, זה כבר סימלי. וכאן, כמובן, מתעוררת השאלה מדוע בכלל יש לארצות־הברית צורך בברית איסטרטגית עם מדינת־הברית ברית איסטרטגית עם מדינת יוטה? או עם מדינת ניו־ג'רסי? אז למה דווקא עם מדינת ישראל?

הספד מופלא

„מאז סיים את פעילותו הצבאית ופנה לחיים הציבוריים השליך משה דיין עוגן בכמה נמלים פוליטיים: הצטרף למפא"י, נתן את ידו ל„התמרדות" של צעיריה, עזב את מפא"י והצטרף לרפ"י, חזר למיפלגת העבודה, פרש ממיפלגת העבודה, הכריז על עצמו כסיעת־יחיד בכנסת והצטרף לממשלת הליכוד, ולבסוף הקים את רשימתו, רשימת תל"ם.

„חיו שמתחו ביקורת נוקבת על תנועותיו אלו; במיוחד ראו בכך חטא בל־יכופר נאמני המיפלגות המובהקים, חניכי הבולשביזם המיפלגתי משמאל ומימין, אשר בעיניהם הדבקות במיפלגה היא ערך עליון, קודם למחשבה עצמית, ולא אחת אף קודם לטובת המדינה ואזרחיה. מצד שני, ציינו הכל לשבח, עוד בחייו, את מחשבתו המקורית, את רעיונותיו הבלתי־שיגרתיים והבלתי־צפויים מראש, את הפיתרונות המיוחדים שחיפש ולעתים אף מצא נוכח מצבים סבוכים, חדשים ומשתנים.

„...מעטים מאוד, שניחנו בסגולה נדירה של אומץ־לב אזרחי, עוז הרוח של האדם המוכן לחרוג מן התלם החרוש, ולעתים אף לצעוד נגד הזרם. באישיותו המורכבת והססגונית של משה דיין, אף שגדל וצמח על ברכי המימסד, היה גם מן היסוד הנדיר הזה."

גמר ציטוט. עכשיו, מי שלא מסוגל לנחש בפעם הראשונה מי היה יכול לכתוב הספד מהסוג הזה על משה דיין, הוא או חמור, אימבציל, או אחד שלא מכיר את החוצפה של שמואל תמיר.

כן, חברים, זהו בדיוק ההספד שכתב שמואל תמיר („הארץ" 15.8.1981), ואם זו לא חוצפה, חוצפה מהי? כבר מזמן הסבו את תשומת־ליבם של הפוליטיקאים הישראלים לכך, שבכל פעם שהם מספידים אחד מחבריהם שהסתלק, הם בעצם מספידים את עצמם. מאז שתשומת ליבם הוסבה לכך, התחילו הפוליטיקאים שלנו להיזהר קצת שהמרצע לא ייצא מן השק, ולפחות שלא יבלוט יותר מדי. אבל לשמואל תמיר זה לא מפריע. לא לו. הוא מספיד את משה דיין ביגלל הזיגזגים הפוליטיים שלו!

ובעניין הזה, כמובן, עובדת רק שיטת הקל וחומר. צא וראה: אם דיין, שבכל שנותיו עשה רק שלושה זיגזגים, ראוי להערצה כזאת, קל וחומר שמואל תמיר, שמכה את דיין אל החומש בתחום חשוב זה. אם אצל דיין מעידים הזיגזגים המעטים — נער יספרם — על „אומץ־לב אזרחי", „מחשבה מקורית", „עוז רוח" וכיוצא באלו — צא ולמד עד היכן מגיעות תכונות תרומיות אלה אצל שמואל תמיר!

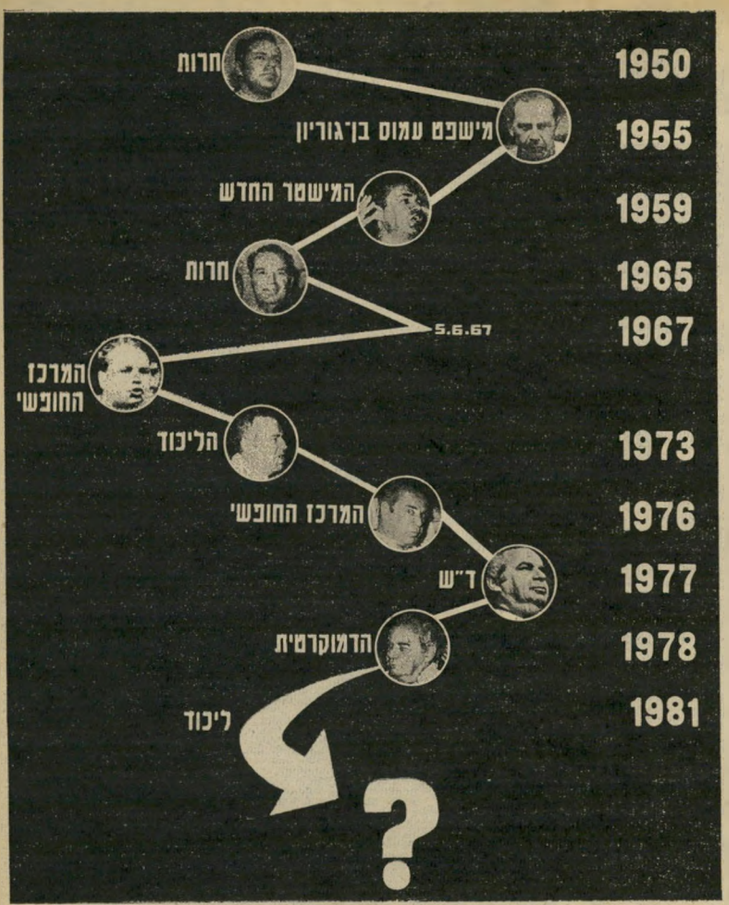

הזיגזגים של תמיר זה כיב?

פצצה ברחוב אוסישקין

מישרדים מצריים חובלו בניו־יורק שבארצות־הברית, ומי לקח על עצמו את האחריות? הסניף העולמי של הליגה להגנה יהודית.

מנהיגה של הליגה הזאת הוא, כידוע, הרב מאיר כהנא, מי שהיה מועמד תנועת „כך" בבחירות האחרונות לכנסת. מישרדי הליגה להגנה יהודית שוכנים ברחוב אוסישקין בירושלים. אני מקווה — ממטוסי האוויב לא יבואו לירושלים כדי להפציץ את מישרדי הליגה הזאת, מרכז המחבלים המקומי. רחוב אוסישקין בירושלים הוא רחוב יפה ונעים, שיוצא מרחוב בצלאל ויורד באווירה פאסטורלית לעבר שכונת רחביה המעטירה. אם אינני טועה יש ברחוב אוסישקין גם בית־ספר, אולי אפילו בית־כנסת, וגם בית־העם הירושלמי נמצא שם. יכאב לי הלב אם יתיו שם הפצצות רק משום שממשלת ישראל אינה אוסרת על השכנת מישרדי מחבלים באיזור צפוף אוכלוסייה יהודית, ורק משום שהאוכלוסייה המקומית שדרת ברחוב אוסישקין לא ערוכת הפגנות נגד שיכון המישרדים במקום ההוא. האם זה יכול להיות סימן לכך שהאוכלוסייה ברחוב אוסישקין מסכימה לשיכון המישרדים במקום? ואולי קרובי המחבלים וידידיהם, הם המתגוררים ברחוב אוסישקין?

כשאני חושב איזה רמה של אי־דיוק יכולה להיות מושגת בהפצצה מן האוויר של מישרדי הליגה להגנה יהודית ברחוב אוסישקין, ממש כואב לי הלב.

ככה עזוב לחיראות רחוב אוסישקין

ידידים נושונים

יורשה גם לי לדחוף את אפי למערכה הכבדה המתנהלת בימים אלה סביב התנועה הקיבוצית.

ידידים שונים ומשונים של התנועה הזאת באים ואומרים לה כדבר הזה:

בטח שמותר לכם לא לגור באוהלים אלא בבתים דו־משפחתיים יפים! בטח שמותר לכם לא לרכב על פרדות אלא לקחת מכונית מסידור הרכב! בטח שמותר לכם לא לטבול בכינרת אלא לשחות בבריכת השחייה שבניתם! בטח שמותר לכם להתבונן בטלוויזיה ציבעונית בחדר שלכם ולא להתבונן בטלוויזיה שחור־לבן בחדר־התרבות הקיבוצי! בטח שמותר לכם להיות מיליונרים ולא דלפונים!

אבל, אומרים הידידים השונים והמשונים של התנועה הקיבוצית, אם אתם לוקחים ועושים כל שמותר לכם, אז אתם בדיוק כמו האחרים! אל תבואו לנו בפוזה של בעלי־מוסר, של חלוצים. אם אתם כמו כל האחרים, אז אין לכם זכויות־יתר!

וזו כבר באמת חוצפה גדולה. כי אם הקיבוצניקים הם מיליונרים כמו המיליונרים האחרים, מיליונרים בעלי טלוויזיה ציבעונית שמעסיקים פועלם ושוחים בבריכות שחייה ומספסרים בבורסה, למה שרק להם לא יהיו זכויות־יתר, דווקא הם מכל המיליונרים?

למשל: מתנגדי התנועה הקיבוצית באים ואומרים שיש לה ייצוג פוליטי מעל־ומעבר לאחוז שלה באוכלוסייה. יפה מאוד. ולמיליונרים? את מי מייצגים סגן שר־האוצר חיים קאופמן ושר־העלכלכלי יעקב (הממציא) מרידור? ואריק שרון, את מי הוא מייצג? ושימחה אריליך? ומלך השטיחים שפירא? והאדון ויויאן הרצוג? כל אלה ועוד כמה אחרים הם לא מיליונרים שמייצגים מיליונרים מעל־ומעבר למישקלם באוכלוסייה? ואיפה בדיוק לומדים הבנים והבנות של כל האנשים החשובים האלה? עם בני עיירות־הפיתוח? וראשי הממשלות ושריהם לא מופיעים לפני המיליונרים הלא־קיבוצניקים כל שני וחמישי בכל מיני מועדונים מיסחריים וכינוסי תעשיינים ולשכות בני־ברית? והמיליונרים לא מקבלים כל הזמן עיטורים על תרומתם לתעשייה ועל תרומתם לסחר־החוץ, והיצואן המצטיין והיבואן המצטיין? אז למה שדווקא לקיבוצניקים ישללו את זכויות־היתר? מה הסיפור?

כלכלה מבלבלת

אותי הכלכלה הישראלית כבר הציחה לבלבל על כל הראש. פעם היה שר־אוצר בשם שימחה ארליך, שעשה ליברליזציה כדי להפוך את ישראל לשווייץ של המיזרח־התיכון. בשווייץ, כידוע, האינפלציה היא מהנמוכות בעולם. שווייץ לא יצאנו, אבל לעומת זאת קיבלנו אינפלציה מהגבוהות בעולם. אחרי שימחה ארליך הופיע שר־האוצר ייגאל הורביץ, שטען שהמטרה העיקרית שלו היא להוריד את האינפלציה. כדי להוריד את האינפלציה קיצץ הורביץ בסובסידיות והעלה את המחירים, ובשעה טובה הגענו לזה שהיתה לנו האינפלציה הגבוהה ביותר בעולם. לעומת זאת התגאה הורביץ בכך שקיצץ מאוד בהזרמה הממשלתית. אחרי הורביץ בא שר־האוצר יורם אריזור, שגם הוא הכריז שמטרתו היא המילחמה באינפלציה. הוא החזיר את הסובסידיות, וראה זה פלא: האינפלציה התחילה לרדת.

אבל אז התחילו להגיד שהאינפלציה, בעצם, זה לא נורא כל־כך. אפשר לחיות עם זה. מה שנורא, כך התחילו להגיד, זו ההזרמה הממשלתית. אז מה קורה? עכשיו אנחנו מתחילים את הכל מההתחלה: אריזור מתחיל לקצץ בסובסידיות כדי להקטין את ההזרמה הממשלתית הנוראה, וכך עולים המחירים, והאינפלציה תתחיל לדהור שוב, אלא מה? עכשיו, אנחנו יודעים שהאינפלציה גבוהה זה לא נורא. אבל אם זה כך, אז למה לא להחזיר את הורביץ למישרד־האוצר?

אנשים בעולם

המלך קונסטנטין: החסידה תנחת בחצר באקינגהם

בתמונה זו נראה המלך הגולה של יוון, **קונסטנטין**, בווינדזור, בחברת המלכה **אליזבת**. מאז צאתם לגלות נחשבים קונסטנטין ורעייתו **אן־מארי** לבני־חסותה של המלכה, וההודעה החדשה על הריונה של אן־מארי יצאה מארמון באקינגהם כהודעה רשמית.

עד עתה היו שלוש לידותיה של אן־מארי קרני האור העיקריות בחייהם הקשים של בני־הזוג. ב־1965, שנה אחרי נישואיהם, חגגה יוון כולה את לידת בתם הבכורה של המלך והמלכה, **אלכסיה**. ב־1967 החלו השמיים מתקדרים ועל רקע משבר פוליטי נולד בנם השני, **פיל**. ב־1969, שנתיים אחרי יציאתם לגלות נולד **ניקולאס** ברומא.

אחרי לידתו איבדה אן־מארי את התיקווה לשוב ליוון, והעדיפה את לונדון כמקום־קבע לה ולמשפחתה, על פני דנמארק מולדתה.

קיטי קלי:
האשה שחיסלה
את ליז טיילור

ידידיה אוהבים אותה וטוענים שהיא חמודה. לא כן חושבת **ליז טיילור** במיוחד לא אחרי הספר האחרון שכתבה הסופרת בת ה־38, ושמו אליזבט טיילור — הכוכב האחרון (הוצאת סיימון אנד שוסטר). זהו סיפרה רב־המכר החדש, אחרי רב־מכר אחר שכתבה בשנת 1978 בשם ג'אקי או׳, שהוקדש, כמובן, **לג'קלין קנדי־אונסיס**.

אם מאשימים את **קיטי קלי** ברחרחנות מוגזמת, היא משיבה: „בוודאי שאני רחרחנית. הרי עיסקי הוא לרחרח. כשכתבתי את הספר גיליתי שליז הפילה את ולדה, דבר שאיש לא גילה קודם לכן. גיליתי שהיה לה רומן עם פראנק סינטרה, כשהיתה צעירה. גיליתי דברים המוכיחים שכדאי גם כדאי לרחרח, אבל לא חיפשתי את הרכילות הרעה לשמה."

קלי מספרת שפנתה לאליזבת טיילור 15 פעמים בבקשות לקבלת ראיון, ו־15 פעמים נענתה בלאו מוחלט. היא נתקלה בהתנגדות עזה של הכוכבת, ואפילו באיומים מצד עורכי־הדין שלה. לדעתה, הדבר תרם ליתר אובייקטיביות ביחסה אל הכוכבת ולא היה מושפע מלחצים אישיים.

בספר מופיעים קטעים מלא פחות מאשר 400 ראיונות שהעניקה הכוכבת בתקופות שונות בחייה.

רומי שניידר: „חי למען שרה!"

החיוך של **רומי שניידר** חוזר אליה לאט־לאט. אחרי שאיבדה את בנה **דויד**, ניסו כל הגברים שבחייה לנחם אותה באבלה. אך איש לא הצליח להעלות חיוך אמיתי על שפתיה כפי שעושה זאת בתה **שרה**. הילדה היפהפיה הזאת, שנולדה מנישואיה הכושלים ל**דניאל ביאזיני**, הפכה למוקד התיקווה שלה. בתה ועבודתה.

היום עליה להילחם בשני דברים: בצלמי העיתונות, המקיימים מארבים קבועים ליד ביתה, ובזיכרונות. **אלן דלון, דניאל ביאזיני ומישל פיקולי**, נראים כשהם באים לבקרה מדי פעם ואחריהם מגיע מדי יום ביומו ידידה הצעיר, **לורן פטין**. הוא נשאר כדי לבשל ולעזור בעבודות הבית עד לארוחת־הערב המשותפת עם האם ובתה. פטין, העובד בחברת סרטים צרפתית, העמיד לרשותה את הבית בקרבת פאריס, שם התגוררה מישפחתו מזה דורי דורות ואביו עדיין מתגורר בו. רומי בחרה בבית זה כדי להיות קרובה לעבודתה, בשישה סרטים חדשים שהיא מתכננת לצלם כבר בשנה הקרובה, וגם כדי להתרחק ככל האפשר מביתה שבכפר, המזכיר לה יותר מדי את דויד. לבית זה הגיעו אלפי מיכתבי תנחומים מצרפת ומגרמניה, שאחד מהם נושא את חתימתו של הנשיא **פרנסואה מיטראן**.

גרייס קלי: הידיד הצעיר של הנסיכה

כמה מרתק וכמה מפתה היה להגדיר את הצעיר הנראה בחברתה של הנסיכה **גרייס קלי** כ„ידידה הצעיר". היו שנתפתו לעשות כן לפני שבדקו היטב את זהותו של הצעיר. הצעיר אינו אלא **טד קנדי**, בנו הצעיר של **בובי קנדי** המנוח. מאז ומעולם רחשה הנסיכה חיבה מיוחדת לילדי משפחת קנדי, ובאה במיוחד לפאריס כדי לחגוג את יום־הולדתו של טד יחד עם **קארולין**, **סטפאני** והנסיך **אלברט**. יום־ההולדת נשא אופי עליז ביותר, כשלמאורע הגיע גם **ארתור רובינשטיין**.

הנסיכה פאולה: האושר החדש

למרות האווירה הקודרת, יחסית, המלווה את המלך **בודואן** ואת מישפחתו מאז מחלתו ולבטיו ביחס להמשך השושלת, שורר האושר ביחסיהם של הנסיך **אלברט** ורעייתו **פאולה**, כפי שלא ידע הזוג הסוער מעולם. בני־הזוג ידעו בעבר כמה משברים קשים ותמיד היה מי שהדליף את המשבר לעיתונות, מי שצילם את פאולה הזוהרת ואת אלברט המדוכא, והיה זה תפקידם הלא־נעים של המלכה **פאביולה** והמלך בודואן להזים את כל השמועות.

אחד הקווים הבולטים ביותר באישיותה של פאולה היה מסירותה הבלתי נדלית לבנה **פיליפ**, ומחוות־האהבה שהפגינה כלפיו בפומבי. כל הצלחה של פיליפ במיבחני בית־הספר הפכו בפיה לחגיגה. והיה ביחסה אל בנה אותו לחט שלא איפיין את יחסיה עם בעלה. גם היום, 22 שנים אחרי נישואיה לאלברט, היא עדיין אלגנטית וזוהרת, ומפגינה שימחת־חיים רבה יותר מאשר בעלה, שאישיותו מופנמת ומכונסת יותר.

אלא שהאירועים האחרונים בבלגיה, המשבר הפוליטי והחולשה הגופנית של המלך, קירבו את פאולה ואלברט זה לזו, וככל שגבר הרושם כי בנם פיליפ יהיה יורש־העצר ומלכה הבא של בלגיה, הפך אורח חייהם לסולידי יותר.

ג'ופרי טיבו וסירל קלדי: ונוס באה בנייד־משטרה

מי שחושב שהתיאטרון שבק חיים לכל חי וכי אין יותר מה לחדש בו, יביט בשני שחקנים צעירים אלה, הממלאים את תפקידיהם של ארוס ופסיכה בהצגה נפלאה ומופלאה בשם אהבת האהבה. ההצגה מועלית בתיאטרון הנקודה העגולה, תיאטרונו של **זׂאן לואי בארו**, במישכנו החדש שבארמון־הקרח בשדרות אליזה בפאריס.

בארו היה מאז ומעולם אישיות תיאטרלית מרתקת: שחקן־במאי־כוריאוגראף ורקדן מעולה, הוא העלה בתיאטרון שלו ושל רעייתו השחקנית, **מאדלן רנו**, מחזות מעולים בעיבוד חדשני. את העיבודים הוא עשה בעצמו, ויצר בכלים קונבנציונליים של תיאטרון חידושים מרחיקי לכת.

אהבת האהבה היא הצגה שכתב בארו על־פי כתביהם של **לה פונטיין**, **מוליר** ו**אפולה**, בהשראת האגדה על אהבת ארוס לפסיכה וקינאתה של ונוס בבת־התמותה ובאהבתו של בנה. לשם־כך בחר בארו בשלושה שחקנים חטובים להפליא, המפגינים יכולת שירה וריקוד, בעלי רוח־ספורטיבית וחוש הומור בריא. בתפקיד ארוס מופיע **ג'ופרי טיבו** ובתפקיד פסיכה **סירל קלדי**. את תפקיד ונוס, המתפוצצת מקינאה, מגלמת באקרובטיות מושלמת **אני ריפריי**, שהופיעה בסרט סטאביסקי.

דוגמה להמצאותיו של בארו: ונוס רוכבת על הגלים כשהרכב שלה משמיע קול צופר של ניידת משטרה, היא מתקפלת מכעס בתוך צדף ענקי הנמצא במרכז הבימה, לקול רחש מים סטריאופוני.

בריטניה: החזית לשיחרור החיות

כתבי־חוץ ישראליים בבירות העולם מזינים, בדרך־כלל, את קוראיהם בדיאטה פחות או יותר קבועה של סיפורים מסמרי־שיער על הטירור הבינלאומי. העולם שלהם הוא מירקם אחד גדול של מזימות אפלות, כשהמוקד — המוח השטני נוסח סיפורי המדע הבידיוני — ממוקם, כמעט תמיד, בבירות.

קצת קשה לסלוח להם, לכן, על ההזנחה וההתעלמות

מנהיג החזית במחנה־אימונים
מבצעים + עיתונות = תודעה ציבורית

מסיפור מעניין באמת. בבריטניה פועלת, בעצם ימים אלה, החזית לשיחרור החיות, לפי מיטב כללי הקונספירציה המחתרתית, הטאקטיקה האלימה והאידיאולוגיה החד־משמעית, המאפיינים ארגונים כאלה.

פעילי החזית עוברים אימונים צבאיים, אימוני חבלה, תירגול מתיש בג'ודו ובקראטה. הם מקיימים, באורח קבוע, פעילות חבלה נגד חוות־חקלאיות ומעבדות, שבהן עורכים ניסויים אכזריים בחיות.

העיתונות הבריטית מדווחת על פעילות קדחנית ביותר של החזית ב־18 החודשים האחרונים. לוחמי החזית פרצו למעבדות, שיחררו חיות כלואות, צילמו ותיעדו מיקרים של התעללות חריגה במיוחד, וגילו מידה רבה של תיחכום, הן במיבצעים הן בקשריהם עם כלי־התיקשורת.

הפעילים לא פסחו גם על חנויות קוסמטיקה המוכרות מוצרים שהופקו מחיות באמצעים „שלא היו מביישים את ד"ר יוזף מנגלה, המיפלצת הנאצית מאושוויץ," כלשונו של דובר החזית.

לשיא הצלחתם הגיעו אנשי החזית לשיחרור החיות כשהצליחו להפיק סרט בן 136 דקות, ברמה אמנותית גבוהה ביותר. הסרט הוקרן השבוע בתיאטרון הסרטים הלאומי בלונדון, זכה הביקורות נלהבות. בקרוב הוא יוקרן בשורה ארוכה של בתי־קולנוע יוקרתיים ב־בריטניה, צרפת, ארצות־הברית וקנדה.

סצנות זוועה. מפיקי טלוויזיה, שגילו אף הם עניין בסרט, הסתייגו מסצנות הזוועה שבו. ההתעללות הקשה בחיות מתוארת בו בפרטי־פרטים מעוררי חלחלה.

בין השאר, מתעד הסרט מיבצע מבריק של פעילי החזית בחוות־מחקר לייד קיימברידג'. 17 פעילים נעצרו, אחרי ששיחררו כ־1000 חזירים שהיו מוחזקים כשהם צמודים לאלקטרודות חשמליות.

העצורים שוחררו בערבות, אך הודיעו מפורשות שלא יפסיקו את פעילותם.

המפיק האמריקאי של הסרט, ויקטור סקונפלד (28), סיפר שהוא צולם בתנאים של חשאיות מוחלטת. מחנה האימונים של החזית מוסווה באורח צבאי מובהק, הלוחמים מכסים את פניהם במסיכות מיוחדות, ולבושים מדי־קרב, הדומים להפליא לאלה של אנשי הצבא האירי הרפובליקאי.

הרדיקליזציה הזו הפחידה, כנראה, את הגופים הממוסדים יותר, המגינים על החיות. ראשי ארגון צעד בעלי חיים שהוא מוסד אריסטוקראטי מובהק, הודיעו שלא ישתפו פעולה עם פעילי החזית לשיחרור החיות, ואף יסלקו אותם מכל פורום משותף.

פעילי החזית אדישים לחלוטין. לדעתם הצליחה הטאקטיקה שלהם להביא את הנושא לתודעת הציבור, וזוהי, בעצם, מטרתם של כל „ארגוני הטירור" בעולם!

סעודיה: 600 מיליון דולר לסובייטים

פרשנים פרימיטיביים, הנוטים לראות במרחב המיזרח־תיכוני אך ורק השתקפות פשטנית של מאבקי המעצמות, מוצאים עצמם נצבים לפני עובדות שמעבר להבנתם.

כבר הבאנו במדור זה פעמים אחדות את סיפור הקשר ההדוק בין לוב הפרו־סובייטית ופקיסתאן הפרו־אמריקאית. תסריט זה חוזר עתה על עצמו בפרשת יחסי סוריה־סעודיה.

באמצע שנות ה־70' סברו פרשנים רבים שמנהיג סוריה, חאפט' אל־אסד, נוטה לנטוש את המחנה הסובייטי ולעבור לאוריינטאציה מערבית. רק יוזמת הנשיא המצרי המנוח, אנוור אל־סאדאת, שינתה את דרכה של סוריה והחזירה אותה לשיתוף פעולה הדוק עם הסובייטים.

בימים אלה, בעיצומו של המאבק בארצות־הברית סביב עיסקת האייוואקס, החליטו הסעודים לממן עיסקת נשק חדשה, סובייטית־סורית. שליטי ריאד יעניקו לסורים 600 מיליון דולר כדי למן שתי מערכות ראדאר אווירית מתוצרת סובייטית. מדובר רק בחלק מעיסקת־ענק של שני מיליארד דולר, שתכלול מחוץ למערכות הראדאר גם מטוסי מיג־25 ומיג־23, מטוסי סוחוי, נגמ"שים, תותחים ונשק־קל.

כפף סעודי לברית־המועצות. הסעודים סוברים שאחרי אפריל 82' עלולים הסכמי קמפ־דייוויד להתמוטט לחלוטין, נוכח מדיניותו של מנחם בגין בשטחים הפלסטיניים הכבושים. במיקרה כזה אין ספק שסוריה תהיה מעורבת בכל מילחמה ערבית־ישראלית אפשרית.

לכן יעבירו הסעודים, למעשה, יותר מחצי מיליארד דולר לאוייביהם המושבעים ביותר, לסובייטים, כדי לחמש את צבא העימות הסורי.

הסעודים ליוו צעד זה גם במסע דיפלומטי רחב באירופה. השבוע יבקר בריאד שר־החוץ הבריטי, הלורד קארינגטון. הוא כבר הודיע שכל החלטה על השתתפות אירופית בכוח־המשימה בסיני תידחה עד אחרי הביקור.

כל צעדיה של סעודיה מוכיחים שלא רק האיום הסובייטי עומד בראש מעייניה. העמדה האנטי־פלסטינית של ממשלת ישראל עלולה לחזק את מה שנראה בעיני הסעודים כמגמות רדיקליות באיזור. מבחינה זו הם רואים בירושלים סכנה הרבה יותר מוחשית מאשר במוסקבה.

צ'כוסלובקיה: המחלה הפולנית

לפי שעה, למרות האתגר הקשה שסולידאריות ממשיכה להציב לשילטונות פולין, נמנעים הסובייטים מהתערבות צבאית.

התגובה החריפה ביותר לאירועי פולין באה דווקא מצ'כוסלובקיה. המנהיג, גוסטאב הוסאק, שהיה בעצמו קורבן הטירור הסטאליניסטי בשנות ה־50', הוא מראשי המסיתים לפעולה מתואמת נגד הפולנים.

זינה פרונדובה
בפעם הבאה — רצח!

לעומתו מגלה המנהיג ההונגרי, יאנוש קאדאר, זהירות רבה נוכח גילויי האהדה המתרבים והולכים בהונגריה למאבקי סולידאריות.

הצ'כים נאבקים ב„מחלה הפולנית" באמצעי דיכוי חריפים במיוחד. השבוע, מדווח ניו־סטייטסמאן ה־שמאלי, פרצו סוכני השירות־החשאי בפראג לדירתה של זינה פרונדובה, דוברת אמנה 77, אירגון לוחמי החופש בצ'כוסלובקיה. זינה ובעלה, קארל, הם הפעילים המרכזיים של הוועדה להגנת הנרדפים החפים־מפשע, המפיצה מידע בכלי־התיקשורת העולמיים על גורלם של האסירים הפוליטיים בצ'כוסלובקיה.

אצבעות שבורות. זינה בת ה־30 הוכתה קשות על־ידי הסוכנים, נקשרה בידיה וברגליה. היא הושפלה מבחינה מינית באמצעות חיפוש, כביכול, באברי־המין שלה. הסוכנים הודיעו לה שבפעם הבאה היא תמות, ומותה יראה כהתאבדות.

רק לפני חודש הוכה בעלה, קארל, מכות רצח בתא־המעצר, אחרי אסיפה של פעילי אמנה 77.

לוחמי החופש הצ'כים מתלוננים שהדואר שלהם מוחרם על ידי שוטרי־החרש. מעצרים, פיטורים מהעבודה והתעללויות גופניות הפכו מעשה שבשיגרה.

זמר העם הפופולארי קארל סוקופ הוכה אף הוא, ואצבעות ידיו נשברו תוך כדי „חקירה", שלא היתה אלא התעללות סאדיסטית, בנוסח ימי־הביניים.

קינאה

הפגנת־המונים נגד טילים אטומיים בבריטניה
אופנה שכדאי לחקות

קינאה היא מידה מגונה, אבל אי אפשר שלא לקנא ב־150 אלף המפגינים הבריטיים, ובמאות אלפי חבריהם בגרמניה, בצרפת, בארצות־השפלה ובסקנדינביה, שיצאו לרחובות נגד הטילים הגרעיניים האמריקאיים.

אין ספק שרונלד רגן הקדיח את תבשילו, והוכיח למדינות מערב־אירופה שהוא מוכן לנהל מילחמה בסובייטים על גבם. לפי שעה אין סימנים שההתנגדות למדיניות האמריקאית תימצא לעצמה ביטוי גם בישראל.

יש, לפחות, אופנה מערבית אחת שבאמת כדאי לחקות.

קמרה אובסקורה
ת א רח ביאליק 23, טל. 03-658677
י-ם רחוב בצלאל 6, טל. 02-233502

קורסים לצילום, פיתוח והדפסה

מסתיימת ההרשמה לכל הקורסים

שלבים א' (מתחילים) ב' ו-ג'

השמוש במעבדות - לתלמידים חופשי
לקהל - בתשלום לפי שעות

פרטים והרשמה בשעות 10-22

1,663.- ש"ח
זה כל מה שמשלמים

arkia ארקיע

ואת כל זה מקבלים:

טיסה לאילת ובחזרה
מת"א או ירושלים - אפשרות לטיסה מחיפה בתוספת מחיר.

3 ימים בבית מלון
שהם 2 לילות, במלון 3 כוכבים לפי בחירתכם.•
למלון 4 כוכבים תוספת -180. שקל לכל החופשה.

ארוחות בוקר כיד המלך

במתנה מארקיע
AVIS
באילת מכונית צמודה חינם

בתאום מראש (24 ש' לפחות) תחכה לכם באילת אוטוביאנקי או פיאט 127 של אוויס למשך 3 ימים. אתם משלמים רק את הקילומטראז' וכיסוי נזק ראשוני (מינימום 2 נשתתפים).•

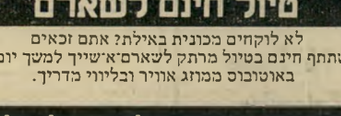

טיול חינם לשארם

לא לוקחים מכונית באילת? אתם זכאים
להשתתף חינם בטיול מרתק לשארם־א־שייך למשך יום אחד
באוטובוס ממוזג אוויר ובליווי מדריך.

הודעות חשובות לטסים לאילת:

שלא במסגרת עיסקת הנופש
א. ארקיע מפעילה טיסות יומיות לאילת ובחזרה במחיר מוזל, על פי לוח זמנים קבוע ובהזמנת מקומות מראש. המחיר לכיוון אחד - 520 ש' כלבד
שאל על ה"טיסה המדינית" לאילת.

לאנשי עסקים
ב. מי שמשלם מחיר מלא מקבל מארקיע מכונית צמודה חינם, למשך 24 שעות באילת (תאום מראש 24 שעות לפחות). אתה משלם רק את הקילומטראז' וכיסוי נזק ראשוני.

• המבצע אינו כולל רוכשי כרטיסים מוזלים או בהנחה.
• אפשרות לרכב גדול יותר או הארכה בתוספת מחיר. • כפוף לתקנות השכרת רכב לנהג מעל גיל 23 ובעל רשיון בתוקף שנה.
• מחיר עיסקת הנופש למשתתף כחדר זוגי והוא בתוקף עד סוף נובמבר. • מספר המכוניות מוגבל.

arkia ארקיע
עם ארקיע מחוף אל חוף

הרשם בהקדם בסניפי ארקיע:
ת"א-נופש: 03-413223-4-5 עסקים: 03-426262 ירושלים: 02-225888
חיפה: 04-643371 נתניה: 053-23644 ובכל סוכנויות הנסיעות.

חושב לקנות שעון?

שעון חיים במקום!

אצלנו תשלם עד 50% פחות

SEIKO
ORIENT
MARVIN
CITIZEN

על כל שעוני היוקרה:

ובנוסף תקבל על כל קניה מעל 500 שקל
שעון במתנה לפי בחירתך בשווי 250 שקל

אל תקנה שעון לפני שבקרת ב:
שעוני אמריקה - ישראל

הפתעה בעת הרכישה לכל מביא מודעה זו

שעוני אמריקה ישראל
דיזנגוף סנטר על הגשר
במשך השבוע פתוח
16.45 — 20.00 9.00 — 13.00
טל': 286366

בואו גם במוצאי שבת משעה 18.00

"רציתי לעצבן את המסיבה בחצות. בתאום מראש - פינה קולדה תצרני הביתה למנות בוקר..."

פינה קולדה

המשקה שעושה חיים מעניינים...

יבואנים ומפיצים בלעדיים בישראל: י.ר. עסקים בע"מ, ת"א טל. 832236

צ'רטר חמש חמש כפ

מספר הטיסה שלך

מבצע

5 הצעות מפתיעות

* ללונדון וחזרה החל מ-199 $
* ללונדון + 7 לילות במלון 299 $
* לפריס + 7 לילות במלון 399 $
* לפריס + 3 לילות מלון דה-לוקס 399 $
* ללונדון/פריז + 4 לילות במלון בלונדון + 3 לילות מלון בפריז 399 $

ללונדון ופריס

החל מ- $199

פרטי המבצע — אצל סוכן הנסיעות שלך

חמש חמש כפ

10 שנים בשרות סוכני הנסיעות

כפוף לתקנות טיסות השכר.

רח' הירקון 112, תל-אביב, טלפון 03-287245 משרד התיירות LIC. No.386

„חוג לאמנות הקולנוע"

בקרוב יפתחו
שני קורסי ערב:

1. תסריטאות — עלילה.
2. תולדות הקולנוע — פרקים נבחרים. עם הדגמות

לפרטים: „חוג לאמנות הקולנוע",
תל-אביב, ורמיזה 6, מיקוד 62642
טלפון: 03-233493

החברה שלך תאמור הערב

את הספר המשגע

מילים זרות

כתובות קיר עסיסיות
במהדורה חדשה מורחבת

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה: א. ערמוני, טל. 292026 (03)

הגיע!
וכבר במכירה
PENTHOUSE
גיליון חודש
דצמבר 1981

Free: 16 Page
Pet Calendar

הפצה בלעדית
סטימצקי

מרתף "לירוק"
דיזנגוף 190, ת-א

לירוק
• ספרים
• תקליטים
• ציורים

פתוח יום יום (כולל מוצ"ש)
עד 11.00 בלילה

מועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל-אביב
טל' 297263

יום שלישי 10.11.81
דיון פתוח על
המתרחש בפולין
בהשתתפות:

* דוד (סאשה) חינין
* ד"ר גבריאל מוקד

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

תן טרמפ לחייל

בלונדון מלון Arosfa

מלון מודרני ונעים בבעלות יהודית.
חדרים יפים,
ארוחת בוקר עשירה.
מיקום מצוין במרחק-הליכה מהמרכז התוסס של לונדון.

AROSFA HOTEL
83, GOWER ST. WC1
TEL. 636—2115

"לא טוב היות האדם לבדו"

רעים

הכרויות למטרת נישואין
19 שנות מוניטין
העסק הגבוה בשנת 1981

תל אביב, רח' בן יהודה 58 טל: 03 282932

אנשים

מה גילה סעד מורתדא לסם לוּאיס ומה ביקש משה דיין בסעיפי־צוואתו שלא פורסמו

■ עיתונאי ישראלי ש־השתתף בהלוויית **אנור אל־סאדאת**, סיפר למארחיו המצריים סיפור מהווי צה"ל, בהתייחסו לעובדה שבהיפתח האש על המתנקשים קם אל־סאדאת על רגליו, בעוד שסגנו ויורשו, **חוסני מובארק**, צנח ארצה. לפי הסיפור מש־

■ לסקוב, שהיה סגן־אלוף בצבא הבריטי, גם אי־שר שיש ביכולתו להבדיל בין ארבעה סוגים שונים של ויס־קי, ובין שלושה סוגים של ג'ין.

■ מצריים ידועה בשל שפע הבדיחות הפוליטיות ה־

מוס **אזטו פון־האבסבורג**, נצר הקיסר האחרון של ה־ממלכה האוסטרו־הונגארית, ה־מכהן עתה כנציג במוסדות השוק האירופי המשותף: פעם בא האיש למועצה ולא מצא שם נפש חיה. נאמר לו שכו־לם הלכו לחזות בתחרות־כדו־רגל. „מי משחק?" שאל הג־

גם בשבועון טיים, לדבריו, בא למסיבה בשעה 1.30 בצה־ריים, מבלי לדעת דבר. בכ־ניסה פגש בכמה מבאי־המסי־בה. וביניהם עורכת דבר, **חנה זמר**, וגם הם לא ידעו דבר. עם היכנסו נתקל במורתדא, ששמע את הידיעה כמה דקות לפני כן, וזה מסר אותה ללו־

■ מי שהיה שר־האוצר, **יגאל הורביץ**, סיפר השבוע כי בעת הפיכת הלירות לשקלים רצה „להוריד שני אפסים" — כלומר, להפוך מאה לירות לשקל אחד. אולם עניין ההמרה הודלף לעיתו־נות. הורביץ חשש מפני פא־ניקה ציבורית עם היוודע הד־

יצחק רבין

נראה כאילו קם להגיב על דברי שימעון פרס הזועם, הנראה כמטיף לו, בישיבת מרכז מיפלגת־העבודה, שהתקיימה בשבוע שעבר באולם בית־ארלוזורוב בתל־אביב. צלמת־עיתונות הנציחה את השניים בתנוחות היכולות להראות כתחילת דו־קרב ביניהם. אך למעשה התכוון רבין לשבת, ואילו פרס זעם על הצעירים שדרשו ייצוג והפריעו למהלך הדיון, שבו נמסרו תוצאות דיוני הוועדה המסדרת לנוכחים. אחר הנזיפה הקריא פרס את שמות חברי המיפלגה שנבחרו.

נות ה־50', ערך המפקד דאז של בית־הספר לקצינים, הא־לוף **חיים לסקוב**, בחינה לתלמידיו. השאלה היתה: „אתה נמצא במוצב כך־וכך, האוייב פותח עליך באש ב־צורה כך־וכך. מהו הדבר ה־ראשון שאתה עושה?" כל אחד מהתלמידים הציע תשו־בה, וכולם נכשלו. התשובה הנכונה היתה: „הציוני הג־דול ביותר, בעל הזקן הארוך ביותר. לא נשאר עומד כא־שר יורים עליו." השבוע אי־שר לסקוב כי אכן סיפור זה נכון.

רווחות בה תמיד. טיילים יש־ראליים שחזרו ממצריים טו־ענים כי עכשיו נפוצה שם הבדיחה האכזרית הבאה: „אנ־וור אל־סאדאת הגיע ישר ל־שמיים, ושם נתקל בקודמו, **גמאל עבד־אל־נאצר**. „מה קרה, יא אנוור?" שואל אותו נאצר. „אין לי מושג," משיב סאדאת. „זה קרה כל־כך מהר, שאיני יודע מה הת־רחש. אבל עוד מעט יבוא חוסני (מובארק), והוא יוכל לספר לנו."

■ בדיחה מסוג אחר מסו־פרת באירופה על הנסיך־בדי־

סיך. „זוהי תחרות אוסטריה־הונגריה," השיבו לו. „כן," שאל הנסיך בחוסר־סבלנות, „אבל נגד מי?"

■ תעלומה אחת פוענחה השבוע. מאז רצח אל־סאדאת ב־6 באוקטובר רווח בארץ ובעולם הסיפור שהיה זה ה־שגריר האמריקאי, **סם לוי־איס**, שגילה לראשונה לשגריר המצרי, **סעד מורתדא**, כי אירעה ההתנקשות בנשיא. זה היה במסיבת־גן שהתקיימה בביתו של השגריר המצרי בכפר־שמריהו. לוּאיס הכחיש השבוע את הסיפור, שהועתק

גידעון פת

שר התעשיה והמיסחר, מסביר לכתב הכלכלי של הטלוויזיה, אלישע שפיגלמן, שהוא הרחיק לכת בעימות עם שר־האוצר יורם אריזור. פת הוסיף שהוא עצמו, לא יטיל עליו חרם, למרות ששפיגלמן אינו מחמיא לו. השניים צולמו בעת שהמתינו לתורם בערב־ראיונות.

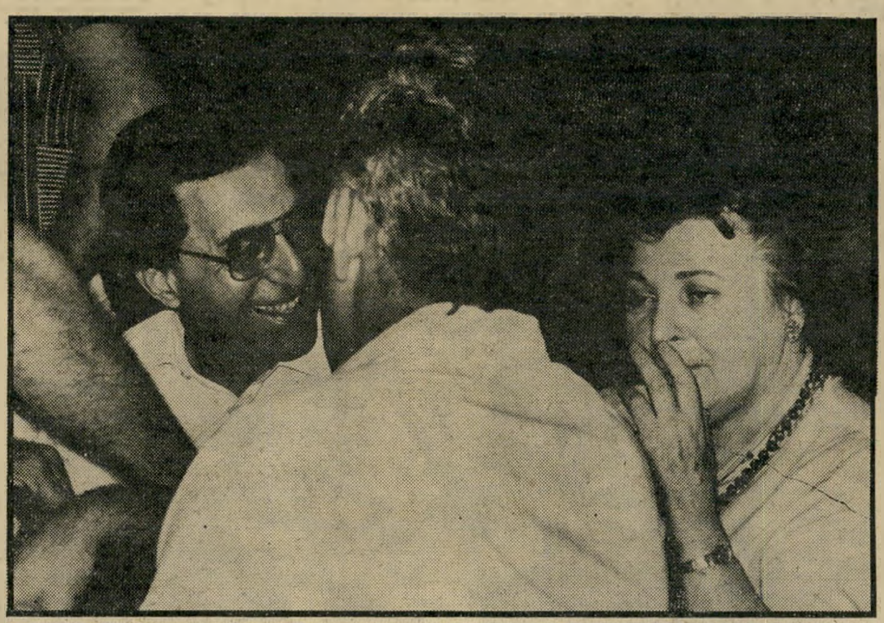

מרים אשכול

שניסתה בעקשנות ובהצלחה להסתיר את פניה מפני הצלם בישיבת המרכז של מיפלגת־העבודה לפני שבועיים („העולם הזה" 2304), לא התרגשה כעבור שבוע, כשצולמה, בעת שיחה עם ח"כי המערך משה שחל (משמאל) וגד יעקובי.

איס בשיחה מפה לאוזן שצול־מה על־ידי צלמת קינג'ס הזה.

■ אשתו של השגריר, **מאלי לוּאיס**, מתקשה בלי־מוד השפה העברית, אך מס־תבר כי לא היה לה קושי כזה כאשר למדה את השפה האפ־גאנית. כאשר שירת בעלה באותה ארץ הררית, למדה את השפה, הקרובה לפרסית. היא יכלה להסתדר בשפה זו גם באיראן, אך כל מי שדיבר עימה שם קבע מיד: „את באה מאפגניסתאן!"

■ מה כתוב בסעיפים של צוואת **משה דיין**, שלא פור־סמו? טוען **אורי סלע**: דיין ביקש שלא לשדוד את קיבר־

בר, ולכן היה צורך לכנס ישיבה מיידית של הממשלה ולקבל החלטה. כמה מן הש־רים לא הסכימו להמרה ביחס של 1:100. הורביץ רמז כי האיש שהדליף את העניין ל־עיתונות היה קודמו, **שימחה ארליך**.

■ ח"כ הליברלים **דרור זייגרמן**, שחזר בשבוע שעבר מסיור־עבודה בארצות־הברית, סיפר שהדבר הראשון שקנה ביבשת האמריקאית היה מכ־נסי־ג'ינס מודרניים, שאותם ילבש בבואו לישיבות הכנסת. יושב־ראש הכנסת, **מנחם סבידור**, העיר לו במושב־הכנסת הקודם על הו־פעתו במכנסי ג'ינס דהויים.

השי של גיא

ממסיבה למסיבה

„יש לי שורה מן הלב!" קרא **מני פאר**. „שתדעו לכם ששאתי **קרני** ואני באנו רק ביגלל דורי," הוא המשיך להנאת כל הנוכחים. היה זה במסיבה שערך **דורי בן־זאב** כדי לחגוג תחילת סידרה חדשה של הופעות, שאותן יגיש באחד מבתי־המלון התל־אביביים ●●● מני פאר, שבא לחגוג את הצלחתו של דורי, ניסה להסביר את הצלחתו המיוחדת כלכך של בן־זאב. „דורי הוא אחד מאלה שנותנים כיוון," אמר, „אבל אין לו כוח להמשיך. מה שדורי עשה לפני 10 שנים, עשו מאוחר יותר **חברי** להקת פופי ועושים היום זמרי הרוק הצעירים ●●● אורח־הכבוד שבא למסיבה, שנפתחה לצלילי מוסיקת דיסקו ושהמשיכה במערכונים שהגיש בן־זאב, היה שופט הכדורגל הקפריסאי, **פוטוס אלכסריאו**, ש־שפט שעות ספורות קודם לכן במישחק בין נבחרות ישראל ופורטוגל. פוטוס, שבא בחברת אשת־יחסי־הציבור, **נאוה שיראי**, לא רקד וטען שהוא „קצת עייף" ●●● **גליה ישי** היתה מסמר המסיבה. „בואו לרקוד," היא קראה לכל הסובבים אותה. „מה קרה לכם שאתם עייפים בשעה מוקדמת כל־כך?" ●●● „לא, לא. זו לא אה" ●●● „את זוכרת את תצוגת הרחוב שעשינו בדיזנגוף, בין בתי־הקפה?" שאלה **חניתה צנטנר** את **ליאורה לפידות**, הדוגמנית שעשתה הסבה־מיקצועית ושהפכה מנחת תצוגות־אופנה. השתיים נפגשו בשעת בוקר מאוחרת, במסיבה שערכה חניתה לרגל פתיחת חנות הבגדים שלה ●●● בעלה של חניתה, **אבנר צנטנר**, שהוא בעל מיפעל לאופנה, דאג להגיש כוסיות שמפניה לכל חברותיה של אשתו, שבאו למסיבה בחנות ●●● הדוגמנית **בתיה דיסנצ'יק**, אשתו של העיתונאי **עידו דיסנצ'יק**, גילתה בחנות המצלמות סירבה להיכנס. היא עמדה מחוץ לחנות, איחלה איחולי הצלחה והגישה את המתנה שהביאה איתה. „אני ממהרת מאוד," התנצלה עוזבה את המקום ●●● מדי כמה דקות באו שליחים מחנויות פרחים, ובידם עציצים וזרי פרחים שנשלחו לחניתה על־ידי חברותיה. בתיה דיסנצ'יק סיפרה שבאה בידיים ריקות ושלחה את חברתה, הדוגמנית **רותי** חגורה מוזהבת, ופרצה בקריאות שימחה. „באחת התצוגות שהשתתפתי בלונדון," היא סיפרה, „הדגמתי את החגורה והצטערתי מאוד שלא קניתי אותה. אבל כנראה שבסופו של דבר ניתן להשיג בארץ הכל, ואין כל סיבה להצטער" ●●● **מרים אשכול**, אשתו של ראש־הממשלה השלישי, **לוי אשכול**, באה לברך את חניתה, אולם כשהבחינה בבזקי

חברה חדשה לגמרי

אורית כהן, המשרתת יחד עם גיא מרוז ב־תיאטרון צה"ל, היא ידידתו החדשה, אחרי שנפרד מגיתית שובל.

השופט הקפריסאי ששפט במישחק ישראל־פורטוגל, סוטוס אלכסרטיאו, בא למסיבה שנערכה לכבוד סידרת הופעותיו החדשה של הבדרן דורי בן־זאב בחברת אשת־יחסי־הציבור, נאוה שיראי.

אמא יש רק אחת

דליה מרוז (במרכז) יחד עם בתה הקטנה, מיכל. דליה ערכה את המסיבה לכבוד יום־הולדתו ה־20 של בנה ולכבוד הוצאת תקליטו הראשון בביתה כדי שאורחיה ירגישו בנוח.

ירון, להזמין עציץ. כשבאה רותי ללא המתנה קראה חניתה באכזבה: „מה אתן חושבות, זה יפה ככה לבוא בלי עציץ? חשבתי כבר להפוך את החנות למשתלה, ואתן מקלקלות לי את כל התוכניות" ●●● „תיכנסו פנימה, יש עוד הרבה מקום." קראה **דליה מרוז** לאורחים שעמדו בחדר המדרגות. לבושה בחולצת תחרה כחולה ערכה דליה מסיבה לכבוד בנה החייל־זמר, **גיא מרוז**, שהוציא את תקליטו הראשון ●●● „ערכתי תוכנית מפורטת," הסבירה דליה **ליוריני הקומם**, שבא למסיבה ביחד עם חברתו החיילת, **סיגי**. „תורך להופיע למני האורחים יגיע בשעה שלוש." עד שהגיע תורו להופיע שיעשע יוריני את סיגי בלהטוטי־קסמים — הוא יצר להבה גדולה משארית סיגריה ●●● בזה אחר זה התבקשו חברי להקתו של גיא להתיישב ליד הפסנתר ולתרום את חלקם להצלחת המסיבה. חברתו הקודמת של גיא, הזמרת **גיתית שובל**, בתו של איש־הרדיו **נימים שובל**, שרה את שירה האחרון. בין האורחים הרבים שמילאו את דירתה הקטנה של מישפחת מרוז הרגיש הצייר **דן קידר** שלא בנוח: „הצעירים האלה, הם מתקדמים מהר מדי בשבילי. לנו כבר אין מה לעשות ואנחנו כבר לא יכולים להפתיע יותר" ●●● אחיותיו הצעירות של גיא, **שרון** ו**מיכל**, התרוצצו בין האורחים. „תשמחו כבר. אתם בכלל לא עליזים כמו שחשבנו," התלוננו הקטנות. ש־

המצחיקן בפעולה

דורי בן־זאב התיישב ליד כל אחד מאורחיו והחליף עימו כמה מילים. לידו בתמונה (יושבת) — קרני פאר, אשתו של מני פאר

ועופרא בורלא, אשת־יחסי־הציבור. „התחת שלי מתחיל מהמצ
הסביר בן־זאב, כשנשאל מדוע הוא חובש כובע ומסתיר את הקרחת ש
דורי זכה לשבחים רבים על תוכניתו וגם לשבחים אישיים ממני פ

בובה ואמיתית

בתמונה חימנית — יואלה פטרון, מעצבת חלונות־תראווה, שעיצבה את חלון־התראווה בחנותה של חניתה צנטנר, עומדת ליד בובה הדומה

דימיון רב לחניתה. בתמונה השמאלית — האמיתית, חניתה צנטנר (משמאל), מראה את הדגמים לבתיה דיסנצ'יק. יואלה סיפרה שהיא אינה מעצבת חלונות־ראווה אלא עשתה זאת מתוך ידידות לחניתה.

טרחו להשקות את הנוכחים וד
שיטעמו מכל המאכלים שאו
הכינו, ביחד עם אמם, שעות ס
רות קודם לכן ●●● „אתה
מרגיש שאמא דוחפת אותן
שאלו ידידיה של דליה את ג
שהשיב: „לא, בכלל לא. להי
— היא מאוד עוזרת לי. תראו א
מסיבה שיגעון היא עשתה י
תמיד אמרתי שאמא יש רק אח
●●● בשעה 3 לפנות בוקר ע
לא גילו האורחים כל כוונה לע
את בית מישפחת מרוז. חברי
קתו של גיא ניגנו עוד ועוד. ש
אחותו הצעירה, גידבה למטרה
את הגיטרה שלה ואילו גיא
להציב תוף במרכז החדר. האור
התיישבו על כריות, שהונחו
הרצפה, ולקצב מחיאות הכפ
שלהם התחילה ההופעה ●●
דפיקות רועמות נשמעו מבה
שוטר לבוש מדים, שהוזעק
ידי השכנים, ביקש בנימוס רב
הגגנים הצעירים לוותר על ה
ועל המצילתיים. גיא התיישב
הפסנתר ולהנאת כל הנוכחים
ושר את שיריו השקטים ●●
„אני גרדמת," מילמלה מיכל,
ה־12, „העיניים נעצמות לי, א
אני אחזיק מעמד כדי שלא אפ
כלום" ●●● רק לפנות בו
התפזרו כל האורחים.

ברכה בפנטומימה

חנוך רוזן (משמאל) הציע לאנשי חברת־התקליטים, שהדפיסו את תקליטו של גיא, לסייע לו בחוצאת תקליט בשם הגל השקט.

חזרה לארץ

אהוד מנור ואשתו עפרה פוקס ח
לארץ ומיד החלו להיראות בכל המ
בות. מימין — השחקנית גליה ישי שלא הפסיקה לרקוד כל הע

עיוור הראה לנשיא נבון את הדרך בחשיכה

ולנערת־טלפון יש חלום־בלהות

■ מהו היעד המרכזי ב־מחלקת־החקירות של מס־ההכנסה? על־פי מה שנמצא ב־חדרו של **אברהם צרפתי**, סגן ראשון לנציב מס־ההכנסה, הרי שזה השוק הסיטונאי בתל־אביב. על גבי הארון במישרדו בבניין־האוצר בירושלים, מונח תבליט קרטון של השוק. הביתנים מחולקים למחסנים. על כל מחסן רשום שמו של בעל העסק, מסומנים דרכי יציאה וחסימה, והשילוט במקום.

■ צרפתי עצמו טוען ש־הידיעות שפורסמו בעיתונות, כאילו הוא עומד להיות הנציב הבא, של אגף מס־ההכנסה החל בחודש ינואר הקרוב וש־הוא קיבל את המינוי מכיוון שהוא איש־חרות, פשוט אינן נכונות. „איש לא פנה אלי, למרות שכולם בבניין יודעים איפה נמצא חדרי. מעולם לא החזקתי בשום פינקס־מיפלגה. אני שירתתי גם את **לוי אשכול** וגם את שימחה ארליך, ולא תמצאו את חתימתי בשום תנועה."

■ כשקיבל נשיא־המדינה, **יצחק נבון**, קבוצת עיוורים במישכנו, הוא סיפר להם שב־ילדותו נהג ללכת פעמיים ב־שבוע לבית־חינוך־עיוורים ב־ירושלים ולקרוא סיפורים ב־אוזני העיוורים. ערב אחד היתה הפסקת־חשמל, ובמקום השתררה אפלה מוחלטת. נבון הציע שימשיך בסיפורו בפעם הבאה, אך כשרצה לצאת מה־מקום גילה לתדהמתו שהוא אינו מצליח למצוא את הפתח. אז פנה אליו אחד העיוורים, אחז בידו, אמר לו: „אני אוציא אותך החוצה," והוביל את נבון הצעיר במיסדרונות ובמדרגות, כשנבון נאחז בו. „אז למדתי," סיכם נבון, „ש־הכל בחיים יחסי. עיוור, שאי־נו רואה, היה לי לעזר בעל־טה."

■ בפגישה שנערכה ב־מישכן הנשיא עם חברי אירגון־הגג של אמני ישראל, סי־פר נבון על פגישה שהיתה בין **דויד בן־גוריון ומר־טין בובר**. בובר ביקש מ־ראש־הממשלה שיסייע בהוצ־אה־לאור של סיפרי־מופת. אח־רי הפגישה אמר בן־גוריון לנבון, שהיה מזכירו האישי: „תראה אותו. חשבתי שהוא מרחף באוויר ומדבר עם אלו־הים, ופיתאום הוא בא אלי ועוסק במחירי־הדפסה, עובי־נייר ועיצוב־הכריכה."

■ השחקנית **עדנה פלי־ד'** התרגשה מאד, וכשלחצה את ידי הנשיא אמרה: „אילו אמא שלי היתה יודעת שאני לוחצת את ידו של הנשיא!"

גיבסון, תסתיים בחיוב, ית־חיל ראובני תוך זמן קצר ל־תרגם את סיפרה האוטוביו־גראפי של כוכבת־הסרט **אינ־גריד ברגמן**. יותם ביקש מ־הבימאי שיברר את אפשרות־התירגום אצל השחקנית.

■ ח"כ הליברלים **פינ־חס גולדשטיין** היה המאו־שר באדם בליל־שבת האחרון. כשתמו שידורי הטלוויזיה הוא הבחין שבזמן השמעת ההימ־נון, הוקרנה שיקופית ובה דגל ישראלי על המירקע. „סוף־כל־סוף הסתיים מאבק שלי, שנמשך שלושה חודשים. אני הצעתי לשר־החינוך ש־יסיים את השידורים באופן כזה, בדגל שאינו מתנופף ב־רוח, כפי שעושים שכנינו שמעבר לגבול. ברשות־השי־דור קראו לי ,איש־הדגל'."

■ גולדשטיין טוען שה־השלב הבא במאבקו הוא הנפת דגל בחצר כל בית־ספר במ־דינה, השמעת ההימנון הלאו־מי בתחילת יום הלימודים, וקריאת פרק־מהתנ"ך בשעת־הלימוד הראשונה בכל יום.

■ בהקלטה האחרונה של התוכנית סאטירית, יתוש ב־ראש, אמר **מנחם זיידרמן** שחלום הבלהות של כל נערת־טלפון הוא שכל השיחות אליה הן בגובייננא.

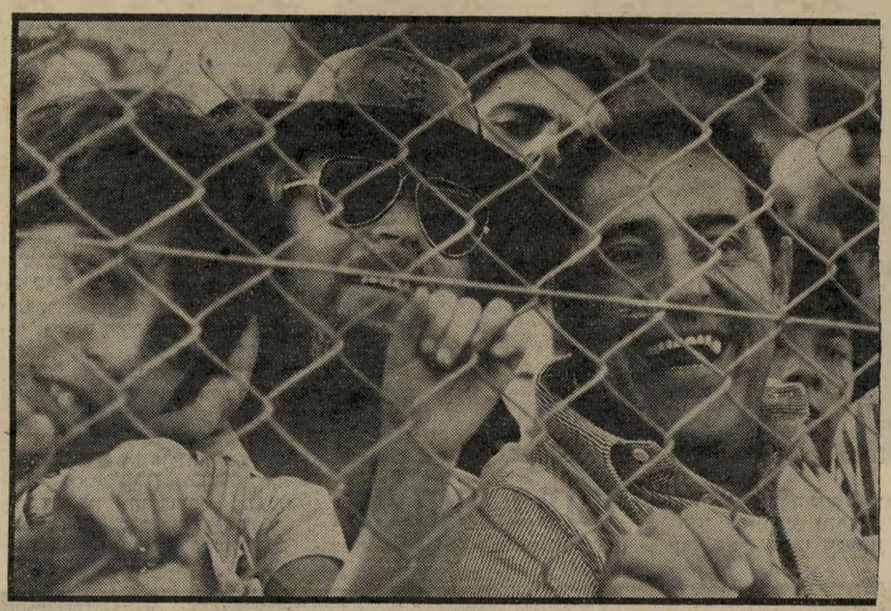

מיכה רייסר ח"כ חירות צפה, לצידו של סגן ראש עיריית תל־אביב, יגאל גריפל, בניצחון הראשון בעונה זו של בית"ר תל־אביב, על הפועל ראשון־לציון. כשראה גריפל את רייסר לפני המישחק, אמר לו: „הנה עוד אחד מהמישפחה הלוחמת!" רייסר ענה לו: „אני מהמישפחה המנחמת." אחרי המישחק לא הסתיר רייסר את הנאתו הרבה מהתוצאה.

נבון לא נשאר חייב והשיב: „אילו אמא שלי היתה יודעת שאני נשיא!"

■ היום שבו ביקר שר־החוץ המצרי, הגנרל **כמאל חסן עלי**, בביתו של הנשיא בירושלים, היה במיקרה יום־השנה לפגישת נבון עם אנוור אל־סאדאת במצריים. נבון הר־אה לעלי מיכתב ששלח לו סאדאת לפני שלושה חודשים, שבו הציע לו להיפגש שנית. הפגישה לא יצאה אל הפועל ולבסוף ייצא נבון למצריים לנחם את אשת־הנשיא שנר־צח.

■ אם השיחה שהתקיימה בין הסופר **יותם ראובני** ובימאי הסרט גולדה, **אלן גיבסון**, תסתיים בחיוב, ית־חיל ראובני תוך זמן קצר ל־תרגם את סיפרה האוטוביו־גראפי של כוכבת־הסרט **אינ־גריד ברגמן**. יותם ביקש מ־הבימאי שיברר את אפשרות־התירגום אצל השחקנית.

■ ח"כ הליברלים **פינ־חס גולדשטיין** היה המאו־שר באדם בליל־שבת האחרון. כשתמו שידורי הטלוויזיה הוא הבחין שבזמן השמעת ההימ־נון, הוקרנה שיקופית ובה דגל ישראלי על המירקע. „סוף־כל־סוף הסתיים מאבק שלי, שנמשך שלושה חודשים. אני הצעתי לשר־החינוך ש־יסיים את השידורים באופן כזה, בדגל שאינו מתנופף ב־רוח, כפי שעושים שכנינו שמעבר לגבול. ברשות־השי־דור קראו לי ,איש־הדגל'."

■ גולדשטיין טוען שה־השלב הבא במאבקו הוא הנפת דגל בחצר כל בית־ספר במ־דינה, השמעת ההימנון הלאו־מי בתחילת יום הלימודים, וקריאת פרק־מהתנ"ך בשעת־הלימוד הראשונה בכל יום.

■ בהקלטה האחרונה של התוכנית סאטירית, יתוש ב־ראש, אמר **מנחם זיידרמן** שחלום הבלהות של כל נערת־טלפון הוא שכל השיחות אליה הן בגובייננא.

■ איש הטלוויזיה **מאיר שדו** הציע למכור לחרדים מטוסי אור וקס, אשר יסיירו בשמי הארץ בשבת ויאתרו רכב הנוסע בשבת.

■ ח"כ הליברלים, **אלי קולאס**, מסביר לידידיו, ה־מתפלאים לראותו בימים האח־רונים במדים, שהוא נמצא בשרות־מילואים. „ביחידה שלי בחיל־הקשר יש לי עוד הר־בה קאדנציות לשרת, שלא כמו בכנסת," אמר קולאס, ש־העדיף להישאר ביחידת־המי־לואים הישנה שלו, ולא לע־בור ליחידת־הח"כים, שאינה מופעלת.

■ הפרופסור **דויד לי־באי** הוא דקדקן בענייני מיש־פט גם מחוץ לכותלי בית־משפט. כשהיה יושב־ראש ב־מושב מרכז־מיפלגת־העבודה, שהתקיים בשבוע שעבר ב־תל־אביב, הצליח אף להרגיז את יושב־ראש המיפלגה, **שימעון פרס**. היה זה בזמן שפרס התחיל לקרוא את רשי־מות־המינויים לוועדה המרכזת וללישכת המיפלגה. ליבאי קם והזכיר שעל־פי החוקה, את רשימת חברי המיפלגה בוועד־דה המרכזת חייב לקרוא מז־כ"ל ההסתדרות, **ירוחם מישל**, אלא־אם־כן הוא הס־מיך לכך את יושב־ראש ה־מיפלגה. פרס ניסה, בהנפת־יד, להרגיע את ליבאי, אך זה לא ישב עד שמשל הינהן בראשו ואישר שהוא מסכים להעביר את רשות־הדיבור לפרס.

■ פרס הזכיר את עבו־דתו המסורה של מזכיר הוועד־דה המסדרת, **גיורא עיני** שהצליח לעמוד איתן מול כל הלחצים שהופעלו עליו. הקהל פרץ במחיאות־כפיים, ואז אמר פרס: „לא כל מי שמוחא כפיים נמצא ברשימה."

החכ"כים צריכים לעבוד!

מישאל בזק

השבוע נפתח מושב החורף הראשון של הכנסת העשירית. במישאל־בזק של העולם הזה מציעים ח"כים־לשעבר כיצד להפוך את דיוני־הכנסת פו־ריים ויעילים יותר.

● **אסף יגורי**, ח"כ ד"ש ויעד לשעבר: „שלא יעסקו בפיקנטריה עיתונאית חולפת."

● **עמוס דרר**, מערך: „צריך לעבוד, זהו."

● **משה מירון**, ליברלים: „צריך להאריך את יום־העבודה ביום הרביעי ליום־עבודה שלם, ושכל ח"כ יהיה חבר רק בוועדה אחת."

● **מאיר („זרח") זורע**, ד"ש: „הייתי שם פחות משנה, ואיני מרגיש שאני יכול לייעץ להם. לא הייתי מרחיב עוד לחקוע את ראשי ביניהם."

● **בנימין הלוי**, ד"ש, הדמוקרטים: „יש לצמצם את מיספר הנואמים בדיונים הכלליים."

● **מאיר פעיל**, שלי: „שייצאו לחופש. כמה שיעשו פחות, זה יותר טוב."

● **יוסף תמיר**, ליברלים, שינוי: „מיהי הכנסת הנוכחית? הליכוד סחוט עד לשד־עצמותיו על־ידי הדתיים, והמערך אכול כולו מבפנים."

● **יצחק יצחקי**, שלומציון, חירות, ישראל אחת: „שילמדו את החומר שהוגש בכנסת ה־תשיעית. שייצאו לשטח ויראו בני־אדם."

● **חייקה גרוסמן**, מפ"ם: „שיהיו יותר איכפתיים לעניין שהם מטפלים בו מאשר להם עצמם."

● **שמואל רכטמן**, ליברלים: „שח"כים עצמאיים יתפנו לעבודה השוטפת בכנסת, ושלא יקדישו את כל זמנם לעיסקיהם הפרטיים."

● **דויד גלם**, המפד"ל: „שיגנו להיות פחות נאמנים למיסגרת, ויותר נאמנים למצפונם."

● **אליעזר רונן**, מפ"ם: „שהכנסת לא תהיה חותמת־גומי של הממשלה, ולא התוספתן שלה."

● **פינחס שיינמן**, מפד"ל: „שיסדרו קודם־כל את עניין סגני יושב־ראש של הכנסת, וכל שאר העניינים שמסביב לנשיאות הבית."

● **זלמן שובל**, ע"מ, רפ"י, תל"ם: „שלא יחשבו מהיום הראשון על הבחירות הבאות, ושלא יתפשרו יותר מדי עם מצפונם, אפילו אם זה כרוך בנזיפה מהמצליף הסיעתי."

● **יהודיה כהרי**, ליברלים: „שידבקו ב־עיקרי המצע שלהם, כדי שהמצע לא יהפוך ל־פיסת־נייר."

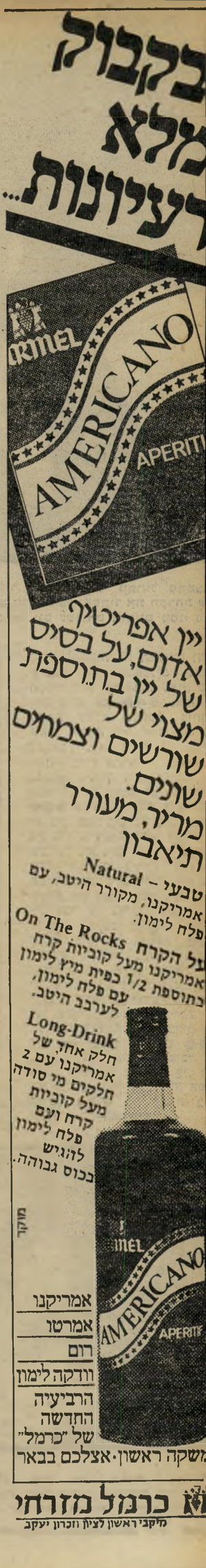

אנשים

■ הפתיעה נעימה נגר... שר־התיירות המיצג... משרד־התיירות. **אברהם עזרי**, המצרי, **רפי נזר**, שהיה גם ...רפה, קיימו פגישה ...נה במישרד־התעופה ה... משלתי, הקרוב לנמל־התעו... פה. כשיצאו השניים אל העי... תונאים והצלמים כדי לחתום בנוכחותם על ההסכם, קם ה... שר המצרי והציע שעל ההסכם ידחמו שני המנכ"לים של ה... מישרדים, שעמלו קשה כדי להכין את כל פרטי החוזה.

■ פרבר חתם על החוזה, ...לשם כך היה צריך להחליף חוזים עם עמיתו המצרי, **עזי נאמר**. תחת לעשות זאת לפ... ני שני השרים, שישבו בין המנכ"לים, הם החליפו את הניירות מאחורי גבם של ה... שניים. בזמן ההחלפה הם התקרבו זה לזה והחליפו כמה מילים. שריר אמר לעמיתו המצרי: „שמע, אני לא יודע מה הם חותמים מאחורי גבינו, כדאי שנבדוק זאת בשבע עיניים."

■ לביקור של שר־התיירות במצריים הצטרפו, על חשבונם, נציגים של גורמי־תיירות פרטיים מהארץ, שריר סידר להם פגישה רישמית עם עמיתו המצרי ובפגישה ביקש המלונאי הירושלמי ה... וותיק, **מוריס קאסוטו** את ...ונאם לפני הנו... ...בית. רוב הישרא... ...א הבינו את דברי קא... ...ו. למחרת פגש השר ה... מצרי את שריר ואמר לו „אתה זוכר את קאסוטו? תמ... סור לו שיש לי תשובה בש... בילו. בדקתי את העניין ואנו מאשרים שקבוצות יוכלו להי... כנס למצריים בוויזה קבוצ... תית."

■ בישיבת ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, שהת... קיימה בשבוע שעבר, הציע ח"כ חרות, **דויד מגן**, שבת... גובה על הודעת יוון על הה... כרה באש"ף ופתיחת סניף של אש"ף באתונה, תפעל ישראל להידוק־היחסים עם האוייבת המסורתית של היוונים, תור... כיה. אז לחשו למגן שתורכיה כבר הכירה באש"ף לפני חו... דשים רבים.

■ ח"כ הליברלים **יצחק זייגר**, חזר בשבוע שעבר מטיול פרטי בן שבועיים, ש... ערך באירופה עם אשתו דליה. „התערבתי עם אשתי שנצא לחו"ל אם אבחר לכנסת. הייתי בטוח שאנצח בהתערבות. לא האמנתי שאכנס לכנסת. אך הפסדתי בה. מצד שני, לא הייתי בחו"ל מאז 1964, והגיע הזמן לצאת שוב."

■ ח"כ המערך **דב בן־מאיר**, שהוא יושב־ראש מו... עצת פועלי תל־אביב ויושב־ראש ועדת־הבחירות המוניפ... ליות מטעם המערך, נשאל אם אין זה יותר מדי לאדם אחד. „עקרונית, לכל אדם צריך להיות תפקיד אחד בלבד, אך יש אנשים שגם תפקיד אחד לא הייתי נותן להם." השיב.

נגואה בסיון אשת הניספח הכללי בשגרירות מצ... ריים בארץ, מביטה בחנאה גלוייה בדוגמנית קארין דונסקי, המדגמנת שימלת־ערב בעלת מחשוף־תחרה, בתצוגת אופנה לקראת חורף 82', שנערכה בתל־אביב.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

סגן ראש־הממשלה ושר־השיכון דויד לוי ומזכיר־הממשלה אריה נאור.

סמל של מה, לעזאזל?

ואגנר? עוד פעם ואגנר? רב הפיתוי לקרוא: לעזאזל ריכארד ואגנר ושולליו גם יחד!

אבל אין מנוס. מוכרחים לחזור לעניין.

כל הטענות כבר נטענו. כבר הוכח שאין כל קשר בין יצירה מוסיקאלית ובין תורה פוליטית. שאם כן, צודקים הקומוניסטים והערבים, הטוענים כי הציונות היא תורה פאשיסטית גזענית. שהרי בנימין זאב הרצל הודה בפה מלא כי כתב את יצירתו הגדולה, מדינת היהודים, בהשפעת המוסיקה של ואגנר.

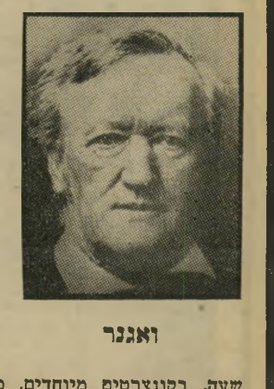

ואגנר

אם אסור לגנן לחן שהיה חביב על אדולף היטלר, אסור גם לנסוע במכונית שהיתה חביבה עליו. והרי המכונית פולקסוואגן הומצאה בהשראתו האישית. אי־אפשר להפריד בין יצירה ובין מוצא הסופר? אם כן, צדקו הנאצים, ששרפו את יצירות הסופרים היהודיים.

אסור לפגוע ברגשות? בוודאי שלא. מה פיתאום! יש לגנן את ואגנר, לפי שעה, בקונצרטים מיוחדים, כדי ששום שונא־ואגנר לא ייאלץ לשמוע את צלילים, ולוא גם במיקרה או בטעות.

כל הטענות נסתרו. ולא נותרה אלא מילה אחת: סמל.

ואגנר הוא סמל למשהו. או שהפך סמל למשהו אחרי מותו. האיש עצמו אינו חשוב. המוסיקה עצמה אינה חשובה. האמת ההיסטורית אינה חשובה. חשוב רק שזה הפך סמל.

סמל! מילה איומה. מילה בלתי הגיונית, בלתי רציונלית, המונעת מראש כל בחינה סבירה. איך אפשר להתווכח עם סמל? איך אפשר להתווכח עם סמל?

אם ניכנע לטיעון זה, נסתום את הגולל על כל יומרה של ניהול שפוי של חיינו, מדינתנו וחברתנו. כל דבר יכול להיות סמל בעיני מישהו ומישהם. אבן. גיבעה. עץ. מקטרת. פאלוס. סוס.

זוהי עבודת אלילים.

ויש לכך צד פיקאנטי. נדמה לי שמבין כל היוצרים ב־150 השנים האחרונות, לא היה עובד־אלילים מושבע יותר מאשר ריכארד ואגנר.

אנשי חניתה והמחדל

שתי מחשבות של עמיקם גורביץ, אחרי מות משה דיין —

לגבי התמונה המפורסמת משנת 1938, שבה נראה יצחק שדה בין שני תלמידיו הצעירים, יגאל אלון ומשה דיין, בעת העלייה לחניתה:

כל השלושה האלה מתו בלא־עת, בראשית או באמצע שנות ה־60 לחייהם. שלושתם הלכו לעולמם כשהם מתוסכלים ומודחים. שלושתם „אכלו את עצמם", פשוטו כמשמעו.

לגבי אחריותו של משה דיין למחדל הגדול של ערב יום־הכיפורים:

בידי שלושה היו נתונים באותו יום גורל המדינה וחיי בניה. עליהם היה להחליט אם לגייס את כוחות־המילואים מול סני האיום המצרי הברור, שכל פרטיו היו ידועים היטב לצה"ל. היו אלה ראש־הממשלה גולדה מאיר, שר־הביטחון משה דיין והרמטכ"ל דויד („דדו") אלעזר. גולדה מתה, בודדה ומתוסכלת, אך בשיבה טובה. דדו לקח בהתקף־לב קטלני בשעה שטבל בבריכת־שחייה, אחרי מישחק־טניס מאמץ. עתה מת משה דיין, אף הוא מהתקף־לב.

טרגדיה של טימטומים

הטלוויזיה שידרה מישחק כדורגל. לחצתי באקראי על כפתור הערוץ מס׳ 6, כדי לראות מה מתרחש בירדן. קלטתי כמה מילים — וישבתי מרותק אל המכשיר במשך יותר משלוש שעות.

זה היה ב־29 באוקטובר, והטלוויזיה הירדנית הקרינה סרט דוקומנטרי בריטי על מילחמת־סיני — אולי הסרט התיעודי הטוב ביותר שראיתי מימי.

הוא בוצע כולו באמצעות שחקנים, והיה מלאכת־מחשבת של איפור. ראיתי בו כמה מן האישים שפגשתי בהם בחיי, והיה נדמה לי כי אין אלה שחקנים כלל. התמליל נלקח כל־כולו ממיסמכים של הפרשה, מפרוטוקולים גלויים וסודיים, מנאומים פומביים ומסיפורי־זיכרונות.

הרושם הסופי הוא של תיסכול וייאוש. עשרות מגדולי העולם השתתפו בדראמה זו, ונדמה כי לאיש מהם לא היה מושג מה קורה. לכל אחד היתה מטרה אחרת, ומה שהתרחש באמת לא היה לרצונו של איש מהם.

הגיבור הראשי, אנתוני אידן, ראש ממשלת־בריטניה, חי בעולם של שנות ה־30, והמשיך להילחם את מילחמתו דאז נגד מדיניות־הפיוס. גמאל עבד־אל־נאצר לא היה בעיניו אלא היטלר חדש. לנגד עיניו עמד הרעיון האווילי שאפשר להפיל את נאצר על־ידי פעולה צבאית. הוא לא היה מודע לעובדה שלבריטניה אין הכוח הצבאי לבצע כהלכה אף פעולה מוגבלת לכיבוש איזור־התעלה.

הצרפתים היו פיקחיים ומטופשים כאחד, חורשי־מזימות קטנים שכל אחד מהם דימה את עצמו לטאליראן. הם הביאו לאנגלים את הישראלים, שהבריטים לא רצו לנצח בבחירות שעמדו להיערך. כל הדראמה הגדולה במיזרח הים־התיכון לא נראתה לו אלא כמזימה שבאה למנוע את היבחרותו מחדש. הבריטים והצרפתים, והישראלים לא כל שכן, נראו לו כמיטרד. שר־החוץ שלו, ג׳ון־פוסטר דאלס, נושא־צלב אנטי־קומוניסטי דוקטרינירי, הסתבך בטיפשויות של עצמו ללא־מוצא, אך נשאר משוכנע לחלוטין, שהוא חכם ומוסרי מאין כמוהו.

הסובייטים היו צינייקאים. בבואם לביקור בבריטניה, לפני המיבצע, הדהימו ניקיטה כרושצ׳וב וניקולאי בולגאנין את מארחיהם המהוגנים בשפתם הגסה ובבדיחותיהם. כשכרושצ׳וב העממי מכריז: „במיזרח התיכון נעשה לכם צרות כמה שנוכל!" את המיבצע ניצלו כדי לרצות בהזדמנות זו 50 אלף הונגרים ברחובות בודפשט.

עבד־אל־נאצר מתואר כמין מוסוליני ערבי, פיקח, ערמומי, שלא האמין אף לרגע שהבריטים אכן ייצאו למילחמה. הוא ידע כי מיבצע כזה יהיה בבחינת טירוף מצד הבריטים, ועל כן היה בטוח שהכל אינו אלא בלוף. כשהחלו הבריטים להפציץ את מצריים, נדהם.

פחות מוצלחים מכולם, מבחינת העיצוב, הם הישראלים. בן־גוריון מופיע כיהודי קטן, המדקלם על השואה בשעה שהוא מכין התקפת־פתע על שכנו, כחלק ממזימה שקרנית ורעה. דיין הוא גנרל מעשי, אך ניתן להכירו רק על פי הרטייה. הבימאי האנגלי הוסיף לו כשלושים סנטימטרים. כמו רבים שראו את דיין רק בטלוויזיה, היה משוכנע שזהו איש גבה־קומה. גם לפרס אין על מה להתלונן. הבימאי הבריטי שיפר את חזותו בהרבה. אך בסך־הכל נראית ההשתתפות הישראלית במיבצע כדבר מטופש. לישראלים לא היתה מטרה ברורה כלשהי. הם פשוט התפתו לצרפתים ועלו על העגלה, כדי לחטוף „הזדמנות". בסוף נכנעו לאייזנהואר הזועם באופן פיתאומי, ובכך השמיטו את הקרקע מתחת למיבצע הבריטי־צרפתי, כמה שעות לפני שזה עמד להסתיים בניצחון צבאי.

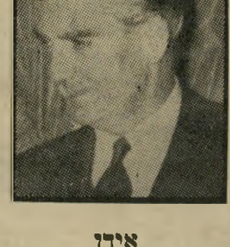

אידן

בסך הכל: טרגדיה של טעויות וטיפשויות, החלטות של מדינאים שלא ידעו דבר ושלא הבינו דבר, תערובת של ציניות המתחפשת כחומה מאקיאוולית ושל שיגעון־הגדלות האישי של עסקנים קטנים, שמצאו את עצמם מחזיקים בידיהם את גורל העולם.

המסקנה, שאינה כלולה בסרט, היא עגומה: כך נעשית ההיסטוריה. מה שקרה באותה מילחמה קורה בכל מילחמה. אין הבדל ממשי בין אייזנהואר ורגן, אידן ותאצ׳ר,

אורי אבנרי

יקח איש

כרושצ׳וב וב... פרס ופרס.
אוי לעולם!

לקרוא את ... בן־גוריון ובגין

הנרי מילר

הקטעים מסיפרו של הנרי מילר, שפו... זה לפני שבועיים בתוספת ניתוח של סכסוך עוררו בי זיכרונות.

זה היה באמצע מילחמת־העצמאות. בהפוגה בין הקרבות נשלחתי לקורס מם־כפים חטיבתי של גיבעתי, שנערך ליד כפר־מנחם. העבידו אותנו בעבודה מפרכת יומם ולילה. הייתי כה עייף עד כי נרדמתי ברוב ההרצאות ה„תיאורטיות", לפעמים גם בעמידה.

(פעם, אחרי שנרדמתי כשאני נשען על העמוד המרכזי של האוהל שבו נערכו ההרצאות. העיר אותי מפקד־הקורס בצעקה: „אורי, על תישען על העמוד! האוהל לא יפול!" מאז אני חולם, מדי פעם, שאני נשען על העמוד, המפקד אומר לי מה שהוא אומר, אני מזדקף, וטראחחח — האוהל כולו מתמוטט.)

מילר

בשיא הקורס הביא אחד החברים מהעיר ספר פורנוגראפי. זה היה חזגו של סרטן של הנרי מילר, באנגלית. הוא אמר לי: „אורי, החברה רוצים לקרוא את זה, אבל אין להם כוח לקרוא את הספר השלם. אתה יודע אנגלית. אז תעבור על הספר וסמן את הקטעים המעניינים."

כך קראתי את מילר בצורה הנכונה. דילגתי על כל הקטעים הפילוסופיים, הממלאים את הספר כמו בשר בין העצמות. לדעתי הם שווים, אם להשתמש בסיגנונו של מילר עצמו, לתחת. לעומת זאת קיטעי־המישגל שלו הם מצויינים.

לקחתי עיפרון ורשמתי על עטיפת הספר: „עמוד 5, שורה 12 — עד עמוד 8, שורה 3," וכן הלאה.

עד היום איני מסוגל לקרוא את הנרי מילר אחרת.

מישפטו של סגן פינטו

דניאל פינטו לא היה שם. הוא לא הוזמן להקרנה המיוחדת מטעם השגרירות האוסטרלית.

גם גבריאל דהאן, מפקד־המחלקה שביצעה את הטבח בכפר־קאסם, לא היה שם. גם הוא לא הוזמן.

אך מקומם היה שם. כי הסרט האוסטרלי מישפטו של סגן מורנט דן בהם. כימעט כל פסוק בסרט מזכיר את הפרשות האלה — אף שהעלילה מתרחשת בראשית חמאה, במילחמת־הבורים באפריקה הדרומית. מצבים קרביים בסיסיים אינם משתנים. הם חוזרים על עצמם בכל המילחמות, בכל הארצות, בכל הצבאות.

פינטו ודהאן היו בוודאי נהנים. כי סרט אוסטרלי מצויין זה מלמד סניגוריה נרגשת על חיילים המבצעים פישעי־מילחמה. מכיוון שהסניגור בסרט הוא השחקן האוסטרלי המשובח ג׳ק תומסון, בעוד שהתובע הוא שחקן־מישנה בינוני ואב בית־הדין מתואר כנבל ציני, המלאכה אינה קשה מדי.

ראיתי עשרות סרטים המגנים פושעי־מילחמה, נאציים ואחרים. זה היה פשוט. נדמה לי שזהו הסרט הראשון שראיתי המגן בגלוי ובלהט על פושעי־מילחמה. דווקא משום־כך יש בו ערך. הוא מכריח אותנו לחשוב מחדש על סוגיות־יסוד, לבחון מחדש את ערכינו ומושגינו. מכיוון שבכל מהלך הסרט הסימפטיה שלנו נתונה לפושעים, הבחינה קשה וכנה יותר.

מעשה בחיילים אוסטרליים, חברי יחידה מיוחדת ללוחמה בגרילה של הבורים. המפקד שלהם, סרן האנט, נופל במלכודת שטמנו אנשי־הגרילה, ויחכן כי אלה גם התעללו בגופתו. במירדף נתפס איש־גרילה הלובש את מדיו של הסרן ההרוג. מפקד המירדף, ידידו של ההרוג, מצווה להוציא את האיש להורג בו במקום, בלי מישפט. לאחר־מכן הוא מצווה להוציא־להורג כמה מאנשי־האוייב, שהתמסרו כשהם מניפים דגלים לבנים. לבסוף נרצח מיסיונר גרמני, שהיה עד למעשה.

המפקד העליון הבריטי, הלורד קיצ׳נר (ששירת לאחר־מכן במרחב שלנו, ושקבע את הגבול רפיח־עקבה בין

האיש בשולחן הסמוך

אמר לי מי שאמר: „עזוב את השטויות עם הערבים. בכל לב. פינטו לא היה רוצה את האזרחים הלבונגים אילו הפיקוד במיבצע־ליטאני לא התייחס בקלות־דעת נוראה למוסר־המילחמה. פרשת כפר־קאסם לא היתה מתרחשת אלמלא סברו אנשי מישמר־הגבול כי הפיקוד העליון רוצה בכך, בעצם.

אך גם כאשר הפיקוד הוא ציני, רשלני, בלתי־מוסרי ואף פושעני, אין הדבר משחרר את החייל הבודד בשדה־הקרב מאחריותו המוסרית. שום פשע־מילחמה לא היה מתבצע — לא במילחמת־הבורים ולא במילחמת־ליטאני — אילו היה איש אמיץ וחזק אחד, טוראי או סגן־מישנה, מרים ברגע הנכון ובמקום הנכון את קולו ואומר לחבריו: „הפסיקו!"

ג'ק תומסון כסניגור

בכל לב. פינטו לא היה רוצח את האזרחים הלבונגים אילו הפיקוד במיבצע־ליטאני לא התייחס בקלות־דעת נוראה למוסר־המילחמה. פרשת כפר־קאסם לא היתה מתרחשת אלמלא סברו אנשי מישמר־הגבול כי הפיקוד העליון רוצה בכך, בעצם.

אך גם כאשר הפיקוד הוא ציני, רשלני, בלתי־מוסרי ואף פושעני, אין הדבר משחרר את החייל הבודד בשדה־הקרב מאחריותו המוסרית. שום פשע־מילחמה לא היה מתבצע — לא במילחמת־הבורים ולא במילחמת־ליטאני — אילו היה איש אמיץ וחזק אחד, טוראי או סגן־מישנה, מרים ברגע הנכון ובמקום הנכון את קולו ואומר לחבריו: „הפסיקו!"

הבית מס' 14

האם אפשר לדחוס את הסיכסוך כולו אל תוך 50 דקות של סרט־טלויזיה? עמוס גיתאי עשה זאת, ונדמה לי שהצליח. כאשר חזיתי בהקרנה פרטית של הבית, ידעתי שאני רוצה לפרוש לקרן־זווית, לבדי, כדי להרהר במה שראיתי ושמעתי והרגשתי.

הבית הוא רק בית ערבי ישן במושבה הגרמנית, ברח' דור־דור־ודורשיו מס' 14. אבל הבית הוא ירושלים. הוא ארץ־ישראל. הוא 100 שנות היסטוריה. הוא הסיכסוך כולו.

את הבית בנתה מישפחת דג'אני, מישפחה עתיקה ומיוחסת, שהיתה על־פי מיצוות הסולטאן שומרת המפתח של קבר־דויד מדור לדור. אחד מבניה של מישפחה זו נמנה עתה עם ראשי הדיפלומטיה של אש"ף, ושוחחתי עימו בוועידה בינלאומית ברומא. בן אחר של המישפחה היה אביה של מלכת־היופי הישראלית, לילי מן, „הנערה מסיבוב־ביל"ו".

בעל־הבית הערבי האחרון היה הד"ר מחמוד דג'אני, רופא. הוא מכר בסרט כיצד ברח מן הבית בעת ההפגזות ב־1917, וכיצד ראה את הגנרל אלנבי נכנס בשער־יפו, וכיצד ברחה כל המישפחה מן הבית ב־1948, ביגאל דיר־יאסין. הטבח שוויע בדיר־יאסין הטיל את מוראו על כל האוכלוסיה. ... שר החלו היריות בשכונה, הסתלק עם הוריו ושמונה א...

הבית עבר לידי האפוטרופוס על רכוש־הנפקדים. גר בו זוג של עולים מאלג'יריה, שחיו במשך 20 שנה בקריית־מלאכי. הם עברו לבית הערבי היפהפה, וחלמו על היום שבו ייכנסו לשיכון מודרני. עתה התגשם החלום. הם עברו לדירה בשיכון שיש בה מים חמים. אי־אפשר שלא לאהוב את הזקן והזקנה, כדורי־מישחק בדראמה גדולה שהם אינם מבינים אותה. הם טיפוסים מושלמים.

הבית הוצע למכירה למיליונרים, לשיפוץ. זכה בו אחד מעמודי־התווך של המישטר — הפרופסור חיים ברקאי, כלכלן, יועץ בנק ישראל. הוא רצה להרוס את הבית ולבנות בניין חדש, אך הדבר נאסר עליו. לכן הוא משפץ את הבית הישן, תוך כדי בנייתו, למעשה, מחדש. בקומת־הקרקע יהיו לו אולם, טרקלין, מיטבח, חדר־אוכל וחדר־אורחים. בקומה השניה: חדר־עבודה, שני חדרי־מיטות. בקומה השלישית: שלושה חדרים לילדים. נראה כי הכלכלנים משגשגים במדינה.

איך מרגיש אדם המקים לו את ביתו בתוך בית שנבנה על־ידי מישהו אחר, שגורש ממנו והחי עדיין בפליט במרחק של כמה קילומטרים? הדבר אינו מטריד את הפרופסור. הוא עסוק במחשבה כלכלית. למשל, כפי שהוא מספר בסרט, יש לבטל את הסובסידיות למזון בשטחים הכבושים. כי זוהי בעקיפין סובסידיה למדינות הערביות, הקונות את התוצרת של תושבי השטחים האלה.

בשעה שהפרופסור מדבר על כך, תוך כדי סיור

עמום גיתאי והבית

באתר־הבנייה, עובדים שם הפועלים מהשטחים הכבושים, הבונים את ביתו. הם פליטים מכפר ליד בתיר, שהקימו לעצמם כפר חדש מעבר לקו־הירוק. מה הם מרגישים? „מאה אחוזים של ביתי נהרסו במאה אחוזים. הם הרסו אותו בדחפורים, כדי למלא את ליבי בשינאה גדולה." האם הוא שונא את הישראלים? „אני שונא אותם כמו שהם שונאים אותי. אני אומר את האמת." ומה הוא עושה כאן? „אנחנו עובדים פה. אין לנו ברירה, מפני שאנחנו כמו שבויים בישראל. אנחנו צריכים להרוויח את לחמנו בעבודתנו."

הקבלן הוא דניאל בן־מנשה, שעלה מעיראק ב־1926, ושנמנה עם כובשי השכונה ב־1948. בצעירותו היה חבר הבחרות הסוציאליסטית, תנועת־הנוער השמאלית והפרו־ערבית ביותר של הציונות הסוציאליסטית. הוא מתגאה בכך שאחרי מילחמת ששת־הימים היה אחד הראשונים שחדרו למחנות־הפליטים בגדה וגייסו שם פועלים לעבודה בישראל. הוא הפך עשיר מופלג.

את העבודה מנהל יאיר, בנו של בן־מנשה. מה יחסו של צבר זה לפועליו הערביים? „כולנו מישפחה אחת." למשל, כשחשב באחד מפועליו שלא בא לעבודה מפני שהשתתף בהפגנה נגד הכיבוש, לקח אותו לפינה שקטה, הרביץ לו מכות־רצח וגירש אותו מהעבודה. הוא מספר זאת בגאווה.

פסוק של שכן יהודי זקן, צפון־אפריקאי: „העץ הזה, שהערבים נטעו, הוא כמו חיית־פרא. צריכים לטפל בו."

הבעל הקודם, מחמוד דג'אני, בא לביקור. אין זה הביקור הראשון שלו. מייד אחרי מילחמת ששת־הימים מיהר להסתכל בבית שלו. הדיירים האלג'יריים דאז נתנו לו ברצון להיכנס ועקבו אחריו. הם היו משוכנעים שהוא החביא בבית מטמון של זהב. „יכולנו להתחלק חצי בחצי," הם אומרים בפיקחות. אבל לא היה מטמון.

דג'אני סגר את המירפאה שהיתה לו בירושלים המיזרחית, ביגאל המיסים הישראליים הגבוהים. מה יקרה, לדעתו, לבית זה בעתיד?

„אינני יודע. באמת אינני יודע. הייתי בעד דו־קיום בין הערבים והיהודים. אך למען האמת, אינני רואה דרך להגיע לדו־קיום כזה. אני לא רואה אותה בכלל."

יש לדג'אני בן שהתעשר בעמאן, ושהיה מוכן לקנות את הבית בכל מחיר. אך מובן שממשלת־ישראל אינה מוכרת בית כזה לערבי.

כשראה מנהל רשות־השידור את הסרט הזה, שהופק עבורו ובמימונו, חשכו עיניו. הוא אסר על הקרנתו וחבל. כדאי היה להציג את הסרט ולהתווכח עליו. הוא מעורר אלף ואחת שאלות. הנוגעות לעצם קיומנו הלאומי והאישי. אין טעם לדחוק אותן אל מתחת לסף ההכרה. מוטב להתמודד איתן בגלוי, פן תהפוכנה למוקד בלתי־מודע של מוגלה נפשית.

גיתאי, המפיק, ביקש להקרין את הסרט בחו"ל, אך הטלוויזיה טענה לבעלות עליו ואסרה אף את הקרנתו בפסטיבל שנערך לא מכבר בצרפת. בכך הפכה את העניין בהכרה לתקרית בינלאומית. לה מונד כבר כתב על הסרט והילל אותו.

בינתיים מת דג'אני הזקן. ברקאי כבר נכנס לביתו המפואר והאכזותי, המאשר את זיקתו העמוקה לתרבות המיזרח. אך קשה להתעלם מן ההרגשה המעיקה שההיס־טוריה של הבית הזה לא נגמרה.

לא נשלנו

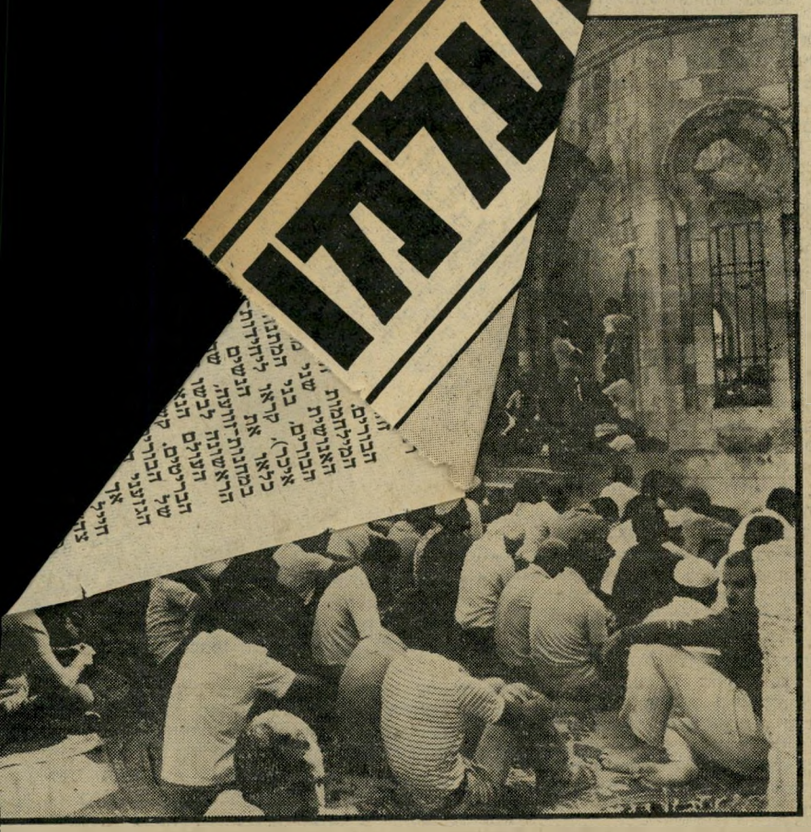

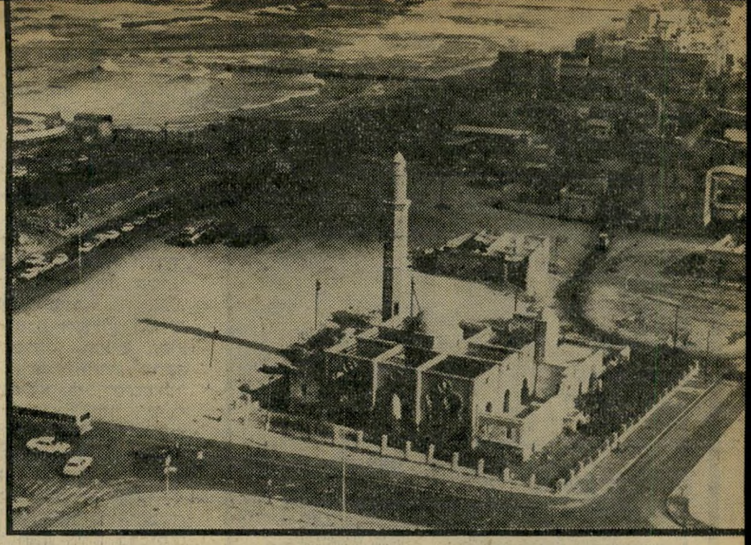

חסן בק מיסגד חסן־בק על אם הדרך יפו־תל־אביב. המיסגד נבנה על־ידי המושל התורכי חסן בק, בשנת 1914. המיסגד נבנה בעבודת כפייה. במילחמת־השיחרור שימש המקום עמדת צלפים. מאז המילחמה עמד המיסגד בשיממונו.

סתם חרגיל? שאלו את ראש־העירייה חברי־ועד הנאמנים המוסלמי במיסגד חסן־בק בתפילה שהתקיימה שם ביום השישי. ראש העירייה הרגיש כמו כוכב המופע, והירבה להתלוצץ עם הנאספים. הוא הודה למוסלמים על מינהג הכנסת־האורחים שנהגו. בשלב זה עדיין לא ידע כי נעליו נגנבו.

היכן הנעליים? שאל ראש־העירייה שבא לאסוף את נעליו בתום התפילה. צ'יצ' הסיר את נעליו לפני שנכנס למיסגד. משמאל: מוחמד ותד. לידו צעיר ערבי שטוען, שיש לזרוק את היהודים לים.

„אללה אכבאר!"

קראו אלפי המתפללים המוסלמים, שהגיעו למיסגד חסן־בק ביום השישי בבוקר, כדי להביע את התנגדותם להפיכת המיסגד למרכז־מיסחרי. הנשים לא הורשו להיכנס למיסגד והסתגרו בחדר צדדי. רוב הנשים — [illegible] — סירבו לשתף פעולה במיבנה הפנימי של המ[illegible] יושב־ראש ועד־הנאמנ[illegible]

„זה את רק התחלה!" אמר בסערת־רוח עלי גוטי, מורה־תיכון מיפו. „שלושים שנים אנחנו יושבים בשקט, אוכלים את הלב שלנו! לא אומרים שום דבר. חסן־בק זו רק התחלה.

„הם בנו דולפינריום ממול — בשביל זה יש לעירייה כסף. לתת אדמה ליזמים פרטיים שיבנו דולפינריום — זה חשוב, אבל שיכונים לערבים, הנמקים ביפו רק כמה מטרים מפה — זה לא!

„ביפו גרים עשרה אנשים בחדר אחד. אין לבן־אדם פרטיות, לתלמיד אין איפה להכין שיעורים. כמה זמן אפשר לסבול מצב כזה של בורות ועוני, כשהאורות של תל־אביב כל־כך קרובים?!"

לכאורה היתה זו תפילה שקטה. למעשה, דאגו עבד קבוב וחבריו בוועד־המוסלמי לבי לנטרל מראש את חמומי־המוח. הם מינו אותם כסדרנים והשיגו בכך שקט יחסי.

מודיע אלמוני טילפן ל..
ראש־העירייה, שנגנבו
חסן־בק ביום שישי

בפתח המיסגד ניצבו שולחנות ארוכים — כל המתפללים שבאו להפגנת ההזדהות נעצרו לידם ותרמו ביד רחבה לשיקום האתר הקדוש.

שחקן הכדורגל ריפעאת טורק עמד ב־פתח וספר את הכסף: „הגענו לארבעה מיליון, וזאת רק התחלה. אנחנו נגיע ליותר מזה. הגיע הזמן שערביי־יפו יסיקו להתחבא בבתיהם וידרשו את ה־

מגיע החינון ללמוד ארבע ראי קרא ל לי קש מקבלי היה

של צ'יצ'?

המישטרה עזרה לו לחפש אותם, אך לשווא. מישהו האשים בגניבה את כתב הארץ, אילן שחורי. אך גם הצחוק היה מאולץ, כשצעיר ערבי במיכנסי־ג'ינס וחולצה מפוספסת, בשם סמי קאדי, אמר בקול תוקפני: „יש רק דרך אחת לפתור את בעיית חסן־בק: לזרוק את כל היהודים לים.״ חמיס אבולעפיה, מצעירי העדה הערבית ביפו, ניסה להרגיע אותו. חמיס, שהוא דובר העדה המוסלמית, והבעלים של מאפיית הפיתות המפורסמת ביפו, אמר: „אנחנו לא חיים לסבול. יש חוק. אני לא בחרתי בוועד הקודם, הוא נכפה עלי. לכן חתימתו על הסכם־החכירה עם גיגי פרס אינה תופסת. עבד קבוב ואני מטפלים בבעיה הזאת. יש לנו פרק זמן שהקצבנו לעצמנו — חודש עד חודשיים.

חבית
חומר־נפץ

„ל ש גורמים חסרי־סבלנות. אנחנו מנסים לשכנע אותם לשמור על קור־רוח. אבל אם בפרק־זמן זה לא יסתדר עניין חסן־בק, הם יהפכו את יפו ואז אנחנו לא נהיה אחראים.

„היתה מזימה לצוד את שלמה להט — התייחסנו לכך כאל פעולה לא תרבותית. שיכנענו לבסוף את הזוממים כי הדבר יגרום לדעת־קהל גרועה נגדנו, ואנו הרי

למידות־תיכון לבושות במיכנסי־ג'ינס אופנתיים עם העיתונות. בתום התפילה התכנסו כולם סגד, שם שמעו דברים מפיהם של עבד קבוב, ם, של ראש־העירייה ושל צבי אל־פלג.

האליל

ריפעת טורק, שחקן הכדורגל של נבחרת־ישראל, המכונה ג'ימי, אסף כספים בפתח המיסגד. הכספים נאספו לצורך שיפוץ חסן־בק. ג'ימי טען כי מסגד חסן־בק הוא הרע במיעוטו. „אני רוצה ללמוד קוראן, ובמקום זה מלמדים אותי בבית־הספר תנ"ך,״ אמר ג'ימי, והתריע שמיסגד חסן־בק זה רק ההתחלה.

של קבוצת בני־הכפר באום־אל־פאחם. מוחמד ואתד, חבר־הכנסת הערבי של מפ"ם, התווכח עם אחד מהם וניסה לשכנע אותו להנמיך את הטון, להירגע. גם איש המחלקה־הערבית של מפ"ם, לטיף דורי, בא להביע הזדהות.

המיזרחן צבי אל־פלג, התומך בתביעתם של עריי־יפו למסור לידם את מיסגד חסן־בק, אמר: „אני חושב שתהיה פה התפרצות אלימה, פניה לאומות־המאוחדות ולערביי־העולם. בפרשת חסן־בק יש (המשך בעמוד 70)

העולם הזה״ וגילה היכן נמצאת נעליו של
כפעולת מחאה בעת התפילה במיסגד
ו..העולם הזה״ החזיר אותן לצ'יצ'

הם כאזרחים שווי־זכויות. אפילו מישרד־ אינו הוגן כלפינו — אני, כמוסלמי, רוצה צל הדת שלי, אך בבתי־הספר מלמדים אותנו ועמים בשבוע תנ"ך ורק פעם אחת קוראן.״ ־הערייה, שלמה להט, עבר ליד השולחן וטורק ברו: „צ'יצ', אולי תתרום קצת כסף?״ „אין ענה להט. טורק המשיך להתעקש: „אנחנו גם צ'קים.״ להט: הצ'קים שלי חוזרים.״ הרבה צחוק. נעליו של ראש־העיר נגנבו.

זקוקים כעת לדעת־קהל אוהדת ברחוב־ היהודי.

„פרשת חסן־בק גרמה לנו לחשוב שאנו זקוקים לנציגים משלנו בעיריה. אנו חושבים בשיא־הרצינות לרוץ בבחירות הבאות.״

צעירים ארוכי־שיער לבושים במכנסי ג'ינס אופנתיים חילקו כרוז שקרא לשביתה כללית. בתחתית הכרוז חתימה

ארבע מיליוני לירות

נאספו על־ידי צעירים מוסלמים בחסן־ בק בזמן התפילה. עלי גוטי, מורה בבית־ספר תיכון סיפר כי אזרח ירדני תרם אלף דינר — שהם כ־400 אלף לירות.

„מישפחת פרס אינה „קוזה־נוסטרה!" אומר ג'ג'י פרס, אחיין שימעון, גיבור פרשת חסן־בק ביפו - המספר כיצד חכר את ה

מהוועד־המוסלמי, כיצד התחיל בעיסקי הבנייה ומהם קשרי

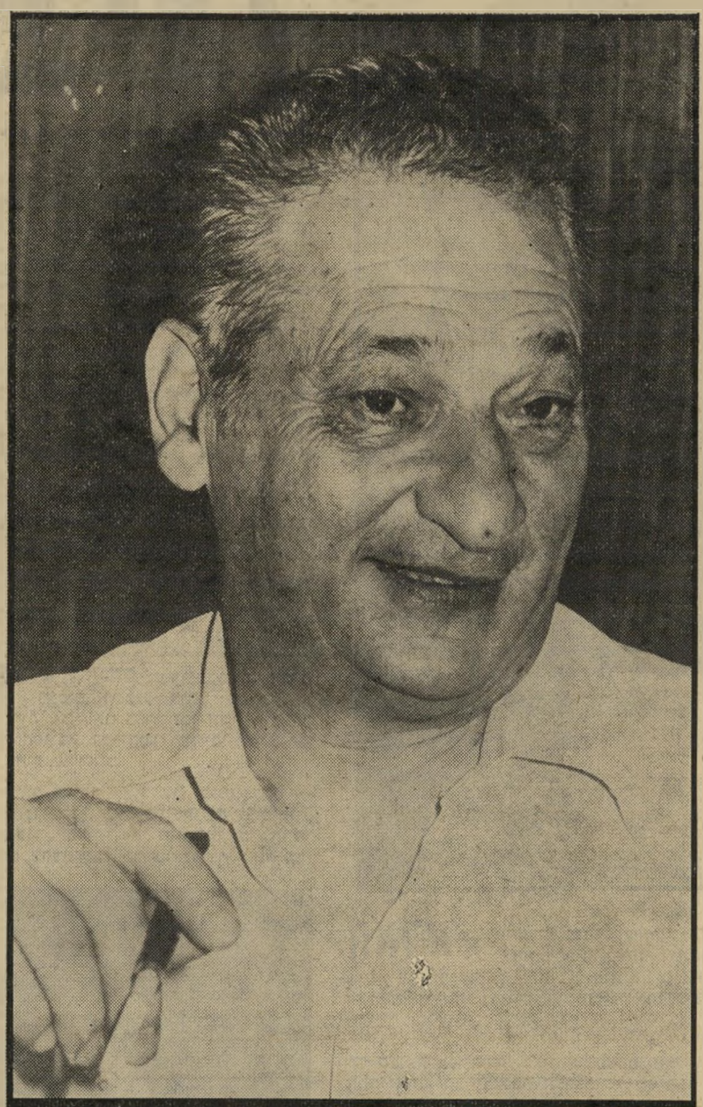

ריאיינה שרית ישי

לא הלכתי להשתתף בחפילה שהתקיימה ביום השישי במיסגד חסן־בק, כי קיבלתי טלפון ובו איימו על חיי

הערבים המוסלמים החרימו את מיסגד חסן־בק, כי ראו בו סוגיה שנבנתה ע"י עובדי־כפייה, ולא ע"י עובדי אלוהים

אילו היו אומרים לי: ג'ג'י, אפשר לבנות קזינו ולעשות מזה כסף, לא הייתי נכנס לעיסקה. לא עושים הכל בשביל כסף!

לא בחרתי ללכת לעיסקים מפני שאחי ובני־מישפחתי החליטו מי ילך לאן, כדי להקים אימפריה

הרבה אנשים באו לגור ברמת־אביב מתוך היכרות אישית איתי, ואני לא צריך לספק לך את רשימת המתגוררים

חסן־בק היה מקום קדוש במרכאות כפולות: קדוש לזונות, קדוש לסרסורים, קדוש למחששה, קדוש לאורות פוסים ולעבריינים

„השומר אחי אנוכי?"

גיגי פרס נכנס בצעדים מאוששים לִמישרדו שברמת־אביב. המישרד נמצא בקומת־הקרקע של בניין רב־קומות, שבו מתגוררים דיירים מפורסמים כמו שימעון פרס, נעמי שמר, יעל דיין, אורי דן, דן פתיר, שמואל שי וגיגי פרס עצמו. מישרדו של פרס הוא פשוט. מיבתבה גדולה, כיסא־מנהלים, תמונה של בן־גוריון תלויה לצד תמונה הלקוחה מאחד מסרטיו של בנו, עוזי.

גיגי פרס הוא גבר נאה, המפגין ביטחון עצמי. הוא שנון, מצחיק ואוהב לספר בדיחות גסות. שותפו לפרוייקט חסן־בק, הקבלן ואיש המפלגה הליברלית ניסן נוימן, מתגמד ליד דמותו הדומיננטית של שותפו.

פרס משתלט על השיחה. הוא הגיע למישרד כשבידו תיק מלא מיסמכים, אך פתח אותו רק פעם אחת, כדי להוכיח לי כי על ההסכם שנעשה בינו ובין ועד־הנאמנים המוסלמי, שתחכיר לו את מיסגד חסן־בק, חתומים תישעה אנשים, ולא שניים כפי שטענתי.

הוא מעדיף לשוחח על דא ועל הא, ולא על חסן־בק. אני יושבת אצלו כשעתיים. למקום נכנס אלוף (מיל') רחבעם („גאנדי") זאבי. „מה זה אתה מתראיין בלי טייפרקורדר?" הוא אומר לפרס, כבעל־נסיון. פרס אומר: „אני סומך עליה". זאבי אינו מוותר. „סיכמת איתה שתראה לך את הראיון לפני הפירסום?" הוא שואל את פרס. פרס אינו עונה וזאבי אומר לו: „אני מתפלא עליך!"

אחר־כך הוא מתערב במהלך השיחה, אך מבקש ממני שלא לצטט אותו. תוך נאמנות להבטחתי אין אני מצטטת, למרות שמח שאמר האלוף (מיל') על נושא האיסלאם וחסן־בק משקף, אולי, דעת רבים.

השעה 11.30. גיגי פרס וניסן נוימן

אמורים לנסוע למיסגד חסן־בק ביפו. ביום הקודם, כשביקשתי לקבוע איתו פגישה לשעה 11.00 בבוקר, אמר לי פרס: „לא יכול, אני הולך להתפלל.” הוא התכוון ללכת למיסגד חסן־בק כדי לחיות נוכח בזמן התפילה שהתקיימה שם. היום הוא אומר לניסן נוימן שילך בלעדיו. ניסן מופתע, וגם אני.

● מדוע שינית את תוכניתך ?!כך ?מיסגד חסן־בק

כי איימו על חיי. טילפנו לביתי ואמרו שיתנכלו לחיי.

● האם אתה פוחד?

איני פוחד. רציתי לעשות ג׳סטה, לבוא ולפרק את המתיחות, אבל אם בואי יגרום להעלאת המתיחות, אז בשביל מה לי? אם מישהו ינסה לפגוע בי ויתנפלו עליו ויכו אותו, זה יספיק כדי לעורר סערה. אני לא רוצה לעזור להם בפרובוקציות.

● האם פנית למישטרה?

לא פניתי למישטרה. אני פשוט לא הולך לחסן־בק. הם רוצים להתפלל ל־אלוהים, בבקשה. אני לא יודע אם אלוהים יבוא לשמוע אותם. אם את שואלת אותי זוהי הפגנה חומייניסטית. בית לאלוהים לא בונים מתוך מוטיבציה כזאת.

● נמסר לי כי אתה עומד להגיש תלונה על חשצת־גבול?

לא נגיש תלונה על השגת־גבול. ניסן העלה רעיון שכזה, אבל אני לא מסכים איתו. אמרתי לוועד־הנאמנים בצורה הכי ברורה, שאם ייעשה משהו במיסגד על חשבון זכויותינו יהיה זה מעשה בלתי־חוקי. אני לא אתן להם להכות על חטא על החזה שלי. התפילה הזאת במיסגד היא בלתי חוקית.

● הם אוספים כסף כדי לשפץ את המיסגד...

אי אפשר לאסוף כסף למטרה בלתי חוקית.

● מדוע?

מכיוון שהבניין רשום בטאבו באופן חוקי. אני בעל הקניין ואי־אפשר ליטול את זה ממני. אני חוזר ואומר לאלה שמתפללים עכשיו במיסגד: חברה, זה לא ילך בלי הסכמתנו! רוצים לפתור עניין — בבקשה. אבל שימרו על זכויותינו כדת וכדין.

● מר פרס, אתה איש־עסקים רציני. מדוע לך להכנים ראש בריא למיטה חולה. לשם מה לך כי תי עסק הזה עם חסן־בק?

זוהי שאלה מדריכה. אם את מחפשת חיזוק לדעתך, לא תמצאי אותו אצלי. אני לא מחפש צרות ולא חושב שיש כאן מיטה חולה. נכנסתי לעניין הזה בתום־לב ובידיים נקיות, מתוך אמונה שאני עושה את המעשה הטוב והישר. לא הלכתי כשודד ולא רכבתי על סוס כמו חסן־בק, כדי לבנות מיסגד בכפייה או בניגוד לחוק.

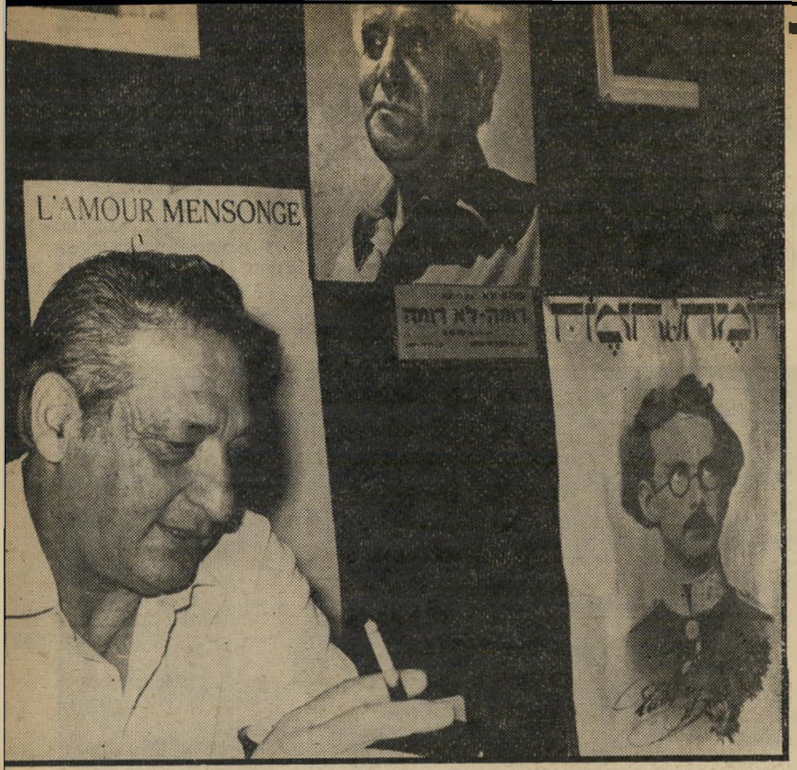

פרס כחדר־העבודה שלו:
„לי ולשימעון יש חינוך המונע מאיתנו להתערב ולהטיף האחד לשני!”

גם לא התעלמתי מרגשות של אף אחד. הרגשות כלל לא היו קיימים. רציתי פשוט להציל את המקום מחרפה, בלי קשר למיסגד או לספק־מיסגד.

■ ■ ■

● מה כוונתך באומרך „ספק מיסגד”?

אם היו נוכלים או רוצחים בין חברי הוועד המוסלמי, שחתמו איתי על הסכם החכירה, אינני יודע על כך, ואין זה עניינו. האנשים מונו כחברי הוועד על־ידי הממשלה

מיסגד הוא מיבנה קהילתי. חסן־בק לא היה מיבנה קהילתי, כי אם בית־תפילה פרטי של מושל עריץ. חסן בק יזם ב־1914 הקמת בניין פאר להאדרת שמו ו־יוקרתו. הבניין נבנה על חשבון הציבור, מתוך התגרות באוכלוסייה הערבית וה־יהודית.

איני יודע היכן אוהב אלוהים להתאכסן, בבתי־פאר או בצריפים רעועים. קראתי אתמול בעיתון שהרסו צריף רעוע ששימש כבית־כנסת. האם קמה צעקה על כך?

אבל נחזור לחסן־בק. העריץ ההוא שלח את חייליו, החרים כלי־עבודה, לקח מצ־בות־שיש מבתי־הקברות של מנשייה ו־השתמש בהן והעביד את הפועלים בפרך מבלי לשלם להם פרוטה. הערבים שנאו אותו. עובדה היא, שהמוסלמים המאמינים לא באו להתפלל במיסגד כי ראו בו טומאה שנבנתה על ידי עובדי־כפייה ולא עובדי־אלוהים.

● אחרי מותו של חסן בק נהגו המוסלמים לבוא ולהתפלל במיס־גד...

בסיפרי־האחוזה רשום המיסגד כבניין. כל הדיבורים על קדושה ומקומות קדושים הם מינהג פאנאטי.

● האם אתה מוכן לקבות יצרים רק בשביל להחרויח כסף?

יש מי שחושב שלקבלן אסור לחשוב.

להתבטא ולהרגיש אלא רק להרוויח כסף. אבל יש לי חדשות בשבילך. ישנם קבל־נים שלא עושים הכל בשביל כסף. יש לפעמים שהם תורמים ונפרדים מהכסף. כל אחד חי באמונתו. אילו היו מציעים לי, למשל, לבנות קאזינו ולעשות מזה הרבה כסף, לא הייתי נכנס לעיסקה, כי אני נגד הימורים. זה נוגד את מצפוני ואת הנורמות המקובלות עלי.

יותר מזה, אילו היתה באה הכנסייה הקאתולית ומציעה לי להפוך את חסן־בק לכנסייה, הייתי מתנגד בכל תוקף. אני לא עושה הכל בשביל כסף למרות שזה בדיוק מה שאני צריך לפי הנורמות ה־מקובלות על אנשים מסויימים.

● על איזו אנשים?

היורשים המודרניים של שייקספיר מני־פים מחדש את חרבם ומחפשים את שיי־לוק. החליטו לעשות ממני שיילוק? יבושם להם.

● האם אינך סבור שהתדמית של שיילוק היא תוצאה של הת־נהגות או מעשים שעשית בעבר?

אני מוכן לעודד שמועות שווא המתיי־חסות אלי. הן לא מפריעות להרגשתי. אני, אלוהים ומצפוני יודעים את האמת. אני יכול להתמודד עם יושרם של רבים מהמטיפים לאחרים. אני לא מתייחס יפה למתחנפים ולמחפשי השמאלץ. אין לי שאיפות ציבוריות ואני לא מחפש להיות נבחר־ציבור. אני משלם בזעם את מס־ההכנסה, לא נשפטתי על־ידי החוק, שיר־תתי בכל מילחמות ישראל. אני שלם עם עצמי ועם מצפוני.

● האם לא התפתית מעולם לע־סוק בפוליטיקה כמו אחיך?

מישפחת פרס היא לא קוזה־נוסטרה המחליטה לחלק פונקציות על־מנת להשיג בכוח משותף מטרות משותפות. אני מאמץ לעצמי את האמירה של קין: השומר אחי אנוכי? גם אחי אינו השומר שלי. אחי בחר בפוליטיקה ואני בעסקים. יש אומנם סולידאריות ביניהם, אך אין פירושה מעו־רבות ותיכנון משותף. קיבלנו חינוך ה־מוגע מאיתנו להתערב ולהטיף האחד לי־שני.

אנחנו מישפחה מגובשת המתייחסת ב־כבוד רב האחד אל השני. יש לנו אמונה במסורת ובחינוך שנתנו לנו. אנחנו אנ־שים צנועים במידה רבה, שומרים באופן קיצוני על כבודנו ואפשר לומר אפילו

הקשר בין מיפעל „תדיר” ובין היחי אחין של שימעון פרס נוצר על־ידי אמצע־החיקשורת

שיש לנו גאווה. כל חיי הם מילחמה כדי שלא להיות תלוי באיש. כך אני מבין את המושג חופש.

● ספר על הרקע שלך ועל הת־פתחות הקאריירה שלך.

אני יליד רוסיה הלבנה. הגעתי עם הורי ועם אחי ארצה כשהייתי בן 7. התחנכתי בתל־אביב. גרנו ברחוב העבודה ואחר־כך ברחוב א.ד. גורדון 3. שנתיים

* לידו: כרזה מתוך סרט של בנו, דומה לא דומה, כרזה של סרט שני של בנו, אהבה כוזבת, ותמונה של דויד בן־גוריון.

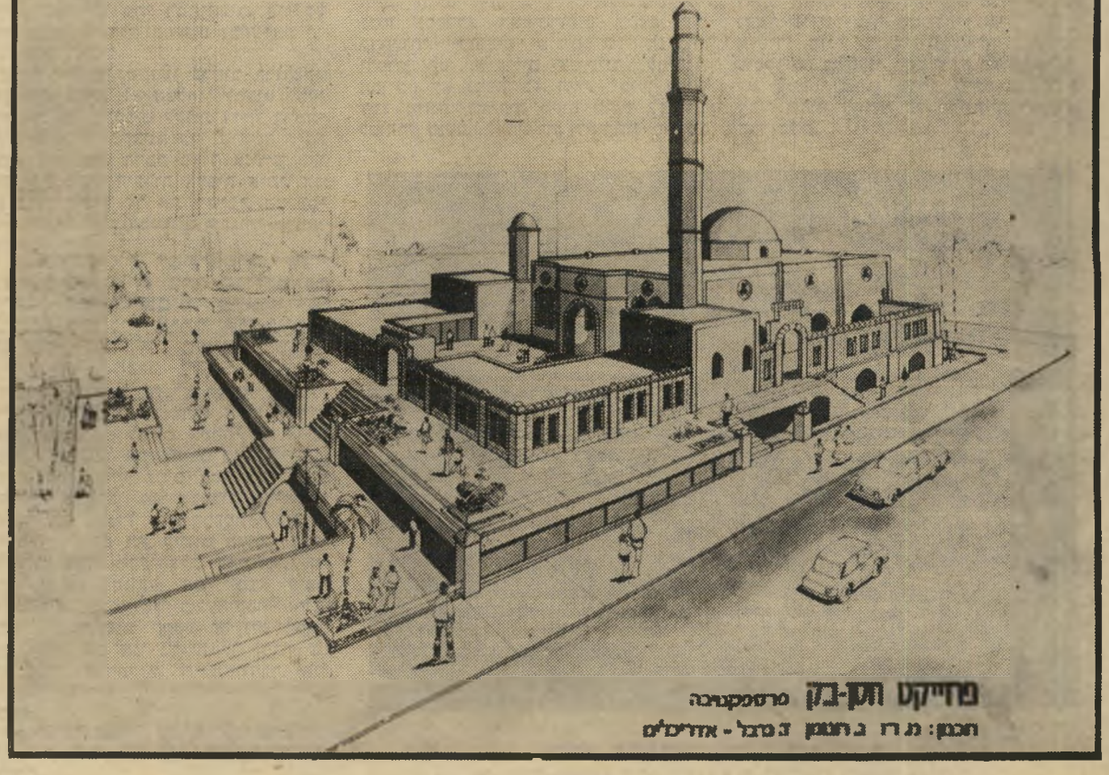

פרוייקט חסן־בק
„לא אתן לוועד־הנאמנים המוסלמי להכות על חטא על החזה שלי!”

(המשך מעמוד 41)

התגוררנו בירושלים. התגייסתי לפלמ"ח. אבא היה סוחר עצים. ב־1941 התגייס לצבא הבריטי ונפל בשבי הגרמנים. יש לי סיפורים מדהימים על תקופת השבי שלו.

שירתתי בפלמ"ח עד 1946. התחתנתי, ובנובמבר 1947 גוייסתי שוב למילחמת־השיחרור. הייתי אחראי על השיירות ש־עברו בין תל־אביב וחולדה. לאחר־מכן עליתי עם ראשוני היחידה למעלה־החמישה והשתתפתי בקרבות כיבוש הקאסטל. ימים ספורים לפני ההפוגה נפגעתי ואושפזתי.

המיפעל סבל מהפסדים ראת מניותי מכרתי ללא רווח. איני חושב שכל הרכילות הזו היא רלוונטית. לא היתה כוונה לקפח או לעודד את תדיר. הקשר בין מיפעל תדיר ובין היותי אחיו של עובד מישרד הביטחון שימעון פרס, נוצר על־ידי אמצעי־התיק־שורת. אחי לא היה מעורב בנעשה ב־תדיר. הוא לא ידע על עיסקי המיפעל. לא היה לו כל קשר.

● מדוע עזבת את עיסקי האלק־טרוניקה ועברת לעיסקי בנייה?

מתוך אמונה שהקשר היחידי שלי עם המיפעל, שאיני אוהב, יהיה באמצעות נו באמת! אייבי הוא בחור נחמד ותמים, האוהב את הציבור והרוצה ש־הציבור יאהב אותו. אייבי הוא צופה המעביר זקנות רק ברחוב דיזנגוף לא ברחוב צדדי, כי בדיזנגוף יש הרבה קהל.

■ ■ ■

● כמה כסף אתה רוצה תמו־רת חסן־בק?

אני רוצה תמורה שתיקבע על־ידי שמ־אים אובייקטיביים.

● כמה לדעתך שווה המקום?

אני לא יכול להגיד.

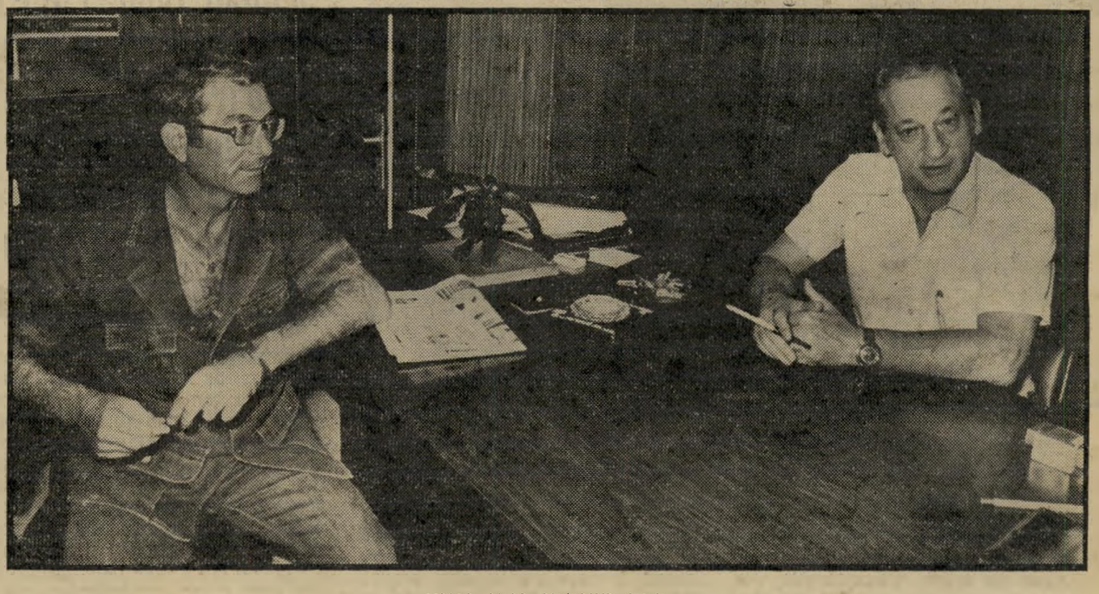

פרס ושותפו ניסן נוימן

„אמרתי לאייבי: אתה תורם למוסלמים מיליון לירות כדי להתנכל לרכושי?"

לאחר־מכן שירתתי ביחידות המחדיעין ו־הייתי מעורב בעיסקי המוסד.

ב־1951 סיימתי את עבודתי בחו"ל. ויחד עם שותפים יסדתי מיפעל אלקטרוני ש־נקרא תדיר. חוץ מסבון לא ייצרו אז כימעט דבר בארץ. לא היו תשתית והבנה לפיתוח התעשייה, ונאלצנו למכור את המיפעל. מכרתי את מניותי לכור.

כור רכשה גם חברה לייצור בטריות בשם רן, שידכה את תדיר עם רן והפכה אותם לחברת תדיראן. הסיפור על השידוך מצחיק מאוד. אנו עסקנו בגבישי תיקשורת ורן עסקה בייצור בטריות לפנסים. הדבר דומה למישהו המוכר עששיות נפט ומש־תלט על באר נפט בסעודיה.

■ ■ ■

● טענו נגדך ונגד שימעון פרס כי בזכות העובדה שהוא איש מישרד־הביטחון, מעביר אליך ה־מישרד הזמנות ולמעשה מממן אותך.

אני שמח לעודד שמועות שווא בקשר אלי. הן גורמות לי נחת־רוח.

● מדוע?

זהו מין מישחק פסיכולוגי. בכל פעם שמספרים עלי סיפור לא נכון, אני מרגיש נעלה יותר.

● יש מי שמאמין לשמועות.

שיברשם לו. אני לא זקוק לאלה ה־

החבילה בחסן־בק היתה הפגנה חומ"ניסטית מובהקת. לא בונים בית־אלוהים עם מומ־ביצה שכזאת

מאמינים לשמועות. אני לא נשפט יום־יום על־ידי דעת־הקהל. אני חי עם אלוהי.

● האם מישרד־הביטחון לא סי־פק עבודה לחברת „תדיר"?

אם היתה איזושהי העדפה לגבי תדיר היא התבטאה בקיפוח המיפעל. לראייה, הדואר. מאז אני עוסק בבנייה ומשרת כקצין־מילואים בדרגת סגן־אלוף בדובר צה"ל.

● מניין הכינוי גיגי?

גיבי הוא השם שהודבק לגרשון ב־פלמ"ח. היה קשה לבטא גרשון. החברה הדביקו לי את השם גיגי.

● איך הצלחת להשיג אדמות ברמת־אביב?

בכסף. קניתי את האדמות מיהודי בשם גוטפרוינד ב־1963. רמת־אביב היתה אז שכונה נחשלת שנבנתה כשיכון עממי.

● האם הימרת על כך שהשכו־נה תהפוך לשכונת־יוקרה?

לא ידעתי ולא הימרתי. כשבנינו ברמת־אביב, החזקנו דירה לדוגמה במשך חוד־שים רבים ואיש לא קנה. היום אני לא צריך לספר לך מהי רמת־אביב. אין כל ספק שהיה לי חלק בפיתוח ובהעלאת ה־רמה ברמת־אביב.

הבית הראשון שבנינו ברחוב ברודצקי, היה בית בודד. לא הצלחנו להביא לכאן תושבים. מי שהסכים לקנות דירה ברמת־אביב קיבל פרוטקציות כדי שיעשה טובה ויבוא לגור פה. הרבה מאוד אנשים באו לגור פה מתוך היכרות אישית איתי. אני לא צריך לספק לך את רשימת המי־ומי שמתגוררים היום בבניינים שבניתי ברמת־אביב.

● הפכת את רמת־אביב לשכו־נת יוקרה. בנית בתי מגורים גם בחוזון וכמעוז־אביב. קראתי ש־מוכנים להחליף איתך את מיגדל חסן־בק בארמה בשיכון בבלי. מדוע לא תפכים לכך?

הכל קישקושים. זה לא רציני. בא אלי אייבי נתן ואמר לי שהוא הולך לתרום למוסלמים מיליון לירות. אמרתי לו: אייבי יבושם לך, אבל אתה תורם כסף לשימוש בלתי חוקי. אתה תורם כסף כדי לממן התנכלות לרכושי. אני הבעלים ואי־אפשר לפתור את העניין בלי הסכמתי. אין לי כל רצון להיות דון קישוט הלוחם בצבי אל־פלג. אביר מסע־הצלב המוסלמי. אני מוכן לרדת מהנושא אם יימצא פיצוי אובייקטיבי בכסף או בשווה־כסף. אייבי התחיל לומר שיש קרקע פה ויש קרקע שם, ושאל אם אני מרשה לו לדבר עם המוסלמים. אמרתי לו שילך וידבר. "איך אומרים באידיש? עסט רוף אייער אייגן דרעק.

● אתה מטיל על איבי שיפתור לך את הבעיות עם הוועד המומ־למי?

● המוסלמים אומרים שאתה רוצה 40 מיליון לירות.

אתן להם עודף מ־40 מיליון לירות. יש לי אומדן, אבל ברגע שתכתבי את הסכום בעיתון, יהיו כאלה שיסתמכו על זה. או להיפך, יבואו ויקפצו על המציאה. טוב לא יצא מזה בכל מיקרה.

● איך הצלחת לחשוך את מיס־גד חסן־בק בסכום המגוחך של 1000 לירות לחודש לא צמוד?

את מרשה לי לסגנן את השאלה שלך?

● בבקשה.

ובכן, תשאלי כיצד נקבעה התמורה.

● כרצונך.

המיבנה הזה, או הנכס הזה, לא היה שייך לאף־אחד מאבירי־הטוענים לגביו היום. הנכס היה שייך לאפוטרופוס על נכסי נפקדים. האפוטרופוס מקצה את קרקעותיו לצרכים שונים של הציבור והפרט לפי שיקולים ענייניים. למיסגד חסן־בק לא נמצא כל דורש וטוען והוא עמד מוזנח. זה היה מקום קדוש לזונות, לסוחרי סמים, למחשישה, לאורות סוסים, לעבריינים. ערביי יפו ראו בכך פגיעה בכבודם. שמשתמשים במקום מוסלמי כ־בית־זונות והם יזמו פנייה אלי.

● מי פנה אליך?

הקשר הראשון נוצר על־ידי סייף אל־דין אל־זועבי שהוא מכר ותיק שלי. הוא פנה אלי ואמר לי: אני פטרון הערבים בארץ. יש בעייה ביפו, אולי אתה יכול לעזור. הוא אמר לי: בוא, תעזור לנו להוריד את הבושה של המיסגד. הוא הפגיש אותי עם נכבדים מיפו והם דיברו בחצי דברים ללא בדיקות וללא מיסמכים.

הלכתי איתם לבדוק. הסתבר שהמקום בכלל לא שייך להם. פניתי בהצעה משו־תפת אל ועדה בינמישרדית, המודרכת מ־נציג ראש־הממשלה ונציגי מישרד ה־אוצר, הדתות, המישטרה, שירותי־הביטחון ומישרד־הפנים. לפני הוועדה הוצג כל החומר, לרבות הסעיף העוסק במטרות המיסחר. לאחר בדיקה, הועבר העניין לביקורת ועדת־הכספים של הכנסת. זו שיחררה את הנכס מידי האפוטרופוס ו־העבירה אותו לידי ועד־הנאמנים המוס־למי, בתנאים שעליהם הוסכם. הנכס נרשם בטאבו, כשהוועד המוסלמי מחכיר לי אותו ל־49 שנים. רעיון ההחכרה היה שלי.

● יש המפקפקים בכשרות ה־החכרה של חסן־בק, וטוענים ש־על מיסמך החכירה חתומים רק שניים מבין תישעת חברי ועד־הנאמנים.

הנה ההסכם. הרי את רואה במו עיניייך שחתומים עליו תישעה אנשים.

● אחד החתומים, נזמי ג'בלי, הורשע עלידי בית־המישפט ה־מחוזי בקבלת שוחד בקשר למכי־רת שטח בית־הקברות המוסלמי למלון „הילטון". הוא הורשע גם במתן עדות־שקר ונדון לעונשי מאסר על תנאי וקנסות כבדים.

נזמי ג'בלי לא נאשם ולא הורשע בעניין הילטון. זו הבעייה של כלי־התיקשורת. הם אף־פעם לא מדייקים. נזמי ג'בלי החזיר את נישמתו לבוראו.

● אתה מתכוון לומר שאינך יודע כי האיש הורשע בפרשת מכירת אדמת בית־הקברות המוס־למי שעליו הוקם מלון „הילטון"?

לא, לא ידוע לי על כך דבר. אם היה נוכל שקיבל כספים תמורת בית־הקברות המוסלמי שעליו נבנה מלון הילטון, זה לא היה נזמי ג'בלי.

● חברו־וסר אחר החתום על ה־הסכם, הוא עלי רשידי. רשידי היה מוכר כעלי סוכור והיה עד־מדינה במישפט רצח. הוא וארבעה מחבריו נדונו כחברות רצח בע"מ ונאשמו ברצח ערבי זקן מיפו.

אין לזה כל קשר עם חסן־בק. אני לא מפשפש במעשיו של כל אחד מחברי הוועד המוסלמי ולא חותם איתם אישית. כל עניין ההחכרה לא נעשה על־פי שיקול דעתם האישי, אלא בהליכים מבוקרים ש־נעשו על־ידי גוף ממשלתי מבוקר. נזמי ורשידי מונו על־ידי הממשלה ואין זה עיסקי מה כל אחד מהם עשה באופן פרטי. לא שמעתי שרגן מסרב לדבר עם בגין מפני שהוא אחראי על תליית הסרג'נטים הבריטיים.

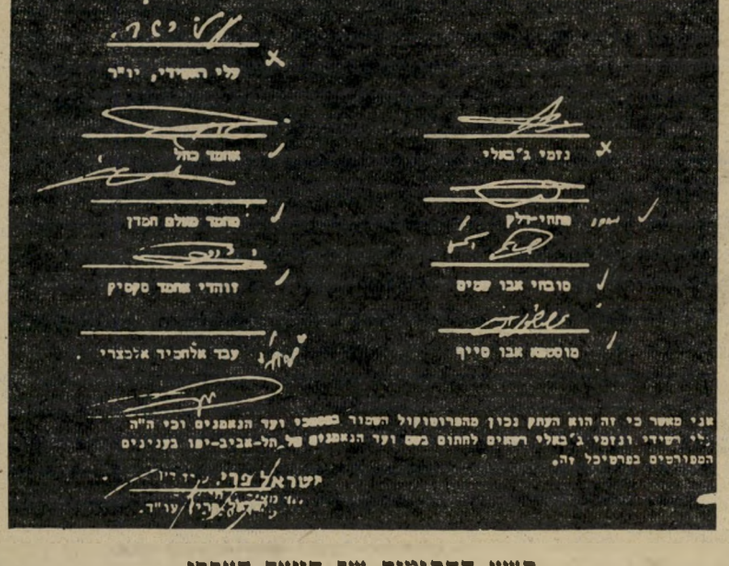

תשע החתימות של הוועד הערבי

„אם היתה העדפה לגבי תדיר, היא התבטאה בקיפוח המיפעל!"

מייק על החבל

„שישה שבועות של בית־ספר לקירקס עוד לא הופכות אדם לאקרובט. אני נמצא על הבמה שעתיים תמימות כימעט מבלי לרדת, ועושה מה שלוליין מיקצועי עושה כל חייו, ועוד שר כשאני הולך על חבל... תנועה אחת לא נכונה של הרגל — וזו התוצאה!"

שני הרופאים שראו אותו באותו בוקר אמרו „מנוחה שלמה". אבל מי המשוגע שיקח אותם ברצינות? ועוד כמה ימים לפני הבכורה, כשכל הצגה נוספת היא שיפשוף חיוני לעבר פיסגת החלומות שלך?

חצי שעה אחרי־כן הבנתי את מלוא ה־משמעות של הליצן הצוחק מבחוץ אך בוכה מבפנים. וזו היתה החוויה האמיתית שחוויתי באותו ערב בברודווי. זה היה הסוד, שאיש מלבדי לא ידע. המסך עלה על בארנום, מחזה מוסיקלי מאת סאי קולמן ומייקל סטיוארט, בבימויו של ג'ין לייטון ובכיכובו של מייק בורשטיין.

עוד בטרם עלה המסך, התרוצצו ליצנים באולם, וכרוזים עליזים הפריחו בלונים וקראו לקהל להיכנס לקירקס הנפלא ביותר בעולם. ההצגה היא סיפור חייו של פיניאס טיילור בארנום, שנחשב לאבי הקירקס האמריקאי ולמוכר החלומות הגדול ביותר בסוף המאה ה־19. משעלה המסך נתגלה קירקס הומה וסואן של עושי להטים, מפריחי כדורים ומיקסמים למיניהם, כשאל הבמה זינק לפתע, בריקוד קליל ובשירה, הגיבור, בארנום, והכריז: „בכל רגע נולד לו סאקר" (אם אפשר לתרגם זאת כפתי הבולע כל דבר).

קשה היה להכיר בבארנום העליז, מוכר החלומות הצעיר מקונטיקט, שבא למכור „לוקשים" לעולם כולו, את מי שלפני רגע היה מעוות מכאב. אמת, אין כעיסקי השעשועים. מייק התנועע וקפץ כחתול על כד שמנת. הוא שר וניתר, ועוד כתוספת מאמץ, גם הלך על חבל — כן, כן, בלי מיזרון ובלי צוות הצלה. ולא רק שהלך על חבל כי אם גם שר באותו הזמן. שהרי כזה היה פיניאס טיילור בארנום, ומייק גילם אותו בלי זיופים.

אשה זקנה ואיש קטן

ך **בר אחד** גדול יזכר לאותו קירק־סאי: הוא נתן לקהל תמורה מלאה לכספו. מי שנחשב ל„שואומן" (חיית במה, בתרגום חופשי) הגדול של זמנו חלם תמיד על דברים נפלאים בשביל הקהל שלו.

(המשך בעמוד 44)

ג'יבור הקירקס

מייק בורשטיין מהלך על חבל, על הבימה, לעיניהם של שחקני ולולייני המחזה המוסיקלי **בראנום**, המועלה בברודווי. הוא מגלם בהצגה את דמותו של פיניאס טיילור בארנום, שנחשב לגדול מנהלי הקירקס האמריקאי ולאבי הצגות־הראווה הגדולות בעולם. לצורך הצגה זו עבר מייק אימונים מיוחדים בבית־ספר לקירקס.

עדנה פיינרו מדווחת מברודווי:

ב **שפת התיאטרון** נוהגים לאחל לשחקן, לפני הצגת הבכורה שלו: הלוואי שתשבור רגל! הכוונה אינה חס־וחלילה לקוות שאכן ישבור את רגלו, כי אם, שלא לעורר את עין־הרע, טפר־טפו־טפו (אין כאנשי הבמה להאמין ב־אמונות טפלות ובקמיעות) לאחל לו, בלשון סגי־נהור, שיצליח כהוגן.

גם אני באתי לאחל למייק בורשטיין שישבור רגל. אבל לא ציפיתי שיקח את זה כל־כך ברצינות.

היה זה רק שבוע לאחר שהחל מופיע בתפקיד הראשי במחזמר בארנום, המוצג בתיאטרון סיינט־ג'יימס בברודווי. לפניו עשה זאת במשך שנתיים השחקן הנפלא ג'יימס דייל, וכוחו לא עמד לו יותר. הוא התעייף ונשבר, בזמן שההצגה נמשכת ומושכת קהל עצום. מה עוד יכול אמן לבקש לעצמו, חשבתי בלבי, למראה שמו של מייק בורשטיין בראש רשימת השחק־נים של בארנום, כשליד שמו כתוב ב־אותיות גדולות — „מככב".

להיות השני בתפקיד הראשי, זהו כבר הישג כשלעצמו. ועוד בקודש־הקודשים של התיאטרון העולמי! כמה כישרונות, כמ־ילדי־פלא, כמה חולמים וכמה שחקנים בפוטנציה נושאים עיניהם לרגע שבו ידרכו ולו בתפקיד של כפיל שני לכוכב הרביעי, על קרשי התיאטרון בברודווי! כמה אנשים מתחרים על כל מקום בהצגה! כמה שחקנים עתירי־כישרון, היודעים ל־דבר, לשיר ולרקוד מתדפקים על דלתו של כל מפיק בברודווי!

לכן, חשבתי, אם מייק שלנו עשה זאת צריך לאחל לו מכל הלב שישבור רגל.

הליצן העצוב

ב **כנסתי בכניסת** השחקנים, כחצי שעה לפני התחלת ההצגה. כמה פר־צופים מחופשים חלפו לידי בדרך אל יריכתי הבימה. אחרי חצי שעה של „חי־מום", שבו הם מפשירים את עצמותיהם שקפאו קצת בחוסר־תנועה כל היום, הם עלו לחדרים להתאפר ולנוח לקראת ה־הצגה הגדולה.

חדרו של מייק היה סגור, אך אי־אפשר היה לטעות בו. הוא היה בקומה נפרדת, דלתו מסומנת בכוכבים ועליה שם אחד: מייק ברסטין (כך נכתב שמו במקור).

הוא ציפה לי בשימחה. אך השימחה היתה מהולה בכאב. כאב פיסי של ממש. מייק שכב על הספה, חבושת על רגלו, והוא קופץ את שפתיו בכאב. „זהו זה. ידעתי שזה יהיה קשה," אמר בחיוך כואב.

מייק על חבל

(המשך מעמוד 43)

הוא רצה להציג לפניו את כל פילאי עולם.

הוא התחיל את דרכו ב־1835 בהצגתה של ג'וייס הת, האשה ה־זקנה ביותר בעולם. היתה זו כושית שעברה את גיל ה־160, ושהיתה, לטענתה, האומנת האישית של ג'ורג' וושינגטון. שש שנים אחרי שהאשה הזקנה ביותר בעולם הבי־אה לו ממון רב, קנה בארנום את מוסיאון שודר בניו־יורק, קרא לו על שמו, והפך אותו לתצוגה ה־לאומית של פלאים אנושיים יוצאי דופן ומוזרים, ובראשם האיש ה־קטן ביותר בעולם, צ'ארלס סטרא־טון.

בארנום קרא לאיש הקטן „גנרל תום אצבעוני", יצא איתו למסע הצגות באירופה והציגו אפילו לפני המלכה ויקטוריה והנסיך אלברט.

עם שלו וקרא למופע ההצגה הג־דולה ביותר עלי אדמות. 10 שנים לאחר מכן התאחד עם יריבו לש־עבר, ג'יימס אנתוני ביילי, לקיר־קס הגדול ביתר באמריקה, ש־נודע כבארנום אנד ביילי.

למרות שנחשב על־ידי רבים, עד היום, כאבי־הפירסומת וכמפ־ציא אימרת הזהב „בכל רגע, ב־עולם נולד פתי המוכן לבלוע לוקשים," היו הצגתיו תמיד בגי־בולות המוסר וההגינות.

למראה מייק ההולך ורוקד על הבמה באנגלית ומזמר על חבל דק, הייתי מוכנה להישבע שרוחו של בארנום אכן נכנסה בו, וש־אולי בסוף ההצגה היא תצא מגרו־נו בצורת יונה מעופפת.

הלכתי, איפוא, שוב אל מאחרי הקלעים. עליתי אל חדר־ההלבשה שלו ואת הדלת פתח לפני המעסה

מ"ק בורשט"ין הולך ורוקד על הבמה באנגל'ית, מזמר על חבל דק וקוצר הצלחה על קרשי התיאטרון בברודוויי - קודש הקודשים של התיאטרון העולמי

מייק עם קוקס
נאמנות לכל אורך הדרך

הוא הגה את הופעת הקירקס ה־מוזרה, בזמנו, כשכר את ג'ני לינד, זמרת אופרה שוודית שלא ידעה מילה אחת באנגלית. אך לעומת זאת שיגעה את הגברים ביופייה. גם הוא בעצמו הלך שבי אחרי הזמיר האקזוטי, והיתה זו התקופה היחידה בחייו שבה לא שמר אמונים לאשתו, צ'רי (השחק־נית קתרין קוקס), שעל־פי העדו־יות שלו בעצמו היתה עוגן ההצ־לה שלו, בכל הזמנים.

צ'רי עודדה אותו לעסוק בפר־ליטיקה, ומסתבר שבעזרת תעמו־לה בסיגנון הקירקס הצליח להת־קדם בסולם הפוליטי והגיע עד לכדי מועמדות לסנאטור. אך ב־רגע האחרון התחפך הגלגל וזה מיפלגה החליטה שלא בארנום יהיה נציגה בסנאט. הוא היה מאוכזב לזמן קצר ואחר־כך חזר ביתר מרץ אל עולם השעשועים.

בגיל שישים קנה מקום וקוס־טלו את הקירקס שלה, איחד אותו שלו, שהניח בזהירות רבה תח־בושת קרה על רגלו. שחקנים, בדרכם הביתה, התעכבו לאחל לו החלמה ולבשר לו שגם לוותיקים ממנו הייתה איזושהי תאונת עבו־דה בדרך להצגה מפרכת זו. ה־שחקן שנועד להיות המחליף לעת הצורך אמר לו, ספק בצחוק, ספק ברצינות: „קרא לי אם תצטרך אותי." בידיעה ברורה שאף אדם בעולם לא יירד מברודוויי כל זמן שהוא חי ונושם. אבל את הזרי־קה הטובה נתנה נערה צעירה בשם מינדי ברמן, שמייק לא ראה אותה מעולם. היא דפקה על הדלת וביק־שה לראותו, „רק לרגע". היא נכנסה, מסמיקה כולה, והסבירה: „היום אני בת 16 ורק אתמול הו־רידו לי את גשר היישור מן השי־ניים. לים־ההולדת קיבלתי מאבא ואמא טיול לניו־יורק, ובאתי לר־אות אותך. היית גדול. אתה מוכן לחתום על התוכניה שלי? ואולי אפשר לקבל גם נשיקה?"

במדינה

דרכי אדם

מילחמת סוף־העולם

אשה שוויצית באה לארץ כדי לאסוף תרומות, שיעזרו לאותם שיישרדו לאחר מילחמת תשמ"ד

בצעדים מהירים התקרבה ה־אשה הקשישה למרכז האולם, שם הוצב מיקרופון. „אני שייכת לכת שחברי־ה חיים בשוויץ," התחילה לסביר ולפתע, מכל העברים, כאי־לו והיתה איזו סכנה גדולה ב־מקום, פרצו כל אנשי־הביטחון, ה־עובדים במלון, כיתרו את האשה והוציאוה מחדר־האירועים.

באחד מימות השבוע שעבר, ב־שעת צהריים, התכנסו נשות־חב־רה רבות בחדר־האירועים של אחד מבתי־המלון התל־אביביים כדי לחזות בתצוגת־אופנה.

השיחות שהתנהלו מסביב לשול־חנות הקטנים ושיקשוק הכוסות והצלחות, שנשמעו מכל עבר, מילאו את האולם בהמולה. אולי משום כך לא הבחין איש מן ה־נוכחים בכניסתה של האשה לאר־לם. הקשישה בעלת שיער קצר, לבושה במיכנסי־ג'ינס משופשפים, לא נראתה כמתאימה למקום האי־רוע, שבו לבשו כל הנשים את מיטב בגדיהן.

„מטרתי," ניסתה להסביר ל־העולם הזה באנגלית עילגת, אח־רי שהוצאה מן האולם, „היא להתרים כספים, שאותם נאגור עד לסיום מילחמת 1984."

חברי הכת, שאליה משתייכת השווייצית שסירבה להזדהות בש־מה, מתכוונים לחלק את הכספים לכל מי שיישרד אחרי המילחמה ויזדקק להם כדי לרכוש מוצרי־מזון. האשה השווייצית, השוהה בארץ כשבוע, פועלת בשיטיות — היא באה לכל אירוע רב־מש־תתפים, מתפרצת ומנסה לנאום.

עד היום לא נחלה הצלחה בנס־יונותיה. היא לא הצליחה לשאת את דבריה באירוע כלשהו — קצי־ני־הביטחון פינוה מכל מקום, כי־אילו שיכולה להיות לה השפעה מסוכנת על שומעיה.

מי יעזור, אם כן, לשרידי מיל־חמת תשמ"ד?

פלילים

הישמר מחבריך

הפועל סיפר על רכושו לידידו, ונשדד על ידי אחי הידיד

שריף עומר מתגורר בכפר קטן וגידח בגדה, בקירבת כפר־קאסם, שמעולם לא חובר לרשת־החשמל. בביתו, הנמצא בפאתי־הכפר, הוא חי עם אשתו וילדיו. בנו הבכור הגיע לפיקרקו ונשא לו אשה מצעי־רות הכפר. גם הזוג־הצעיר המ־שיך להתגורר עם האב.

כדי להעביר את הלילות הארו־כים, שבהם עסק שריף בשמירה במיפעל בפתח־תיקוה, הוא נהג לשוחח עם ידידו הצעיר עודה אל־אפיניש, שעבד באותו מיפעל. ה־שומר היה מרוצה מהעניין הרב ש־גילה ידידו באורח חייו ובבני־מישפחתו.

השומר לא היסס לספר לעודה ולהתגאות בתכשיטיה של כלתו — צמידי־זהב ושבעות יקרות — שאותן הביאה לבעלה ביום הח־תונה. הוא תיאר את המקום ה־מרוחק שבו נמצא ביתו, את הכ־ניסות לבית, את החלונות הגדל־תות, והסביר בפרוטרוט כיצד להגיע אליו.

באחד מלילות יולי 1980, ב־חצות, התפרצו לביתו של שריף שלושה גברים רעולי־פנים. הם נשאו אקדחים ועוזי, איימו על יושבי־הבית, היכו את האם ו־שדדו מהכלה הצעירה ארבעה צמידים וארבע טבעות זהב. השו־דדים נעלמו במהירות באפילת־הלילה ואיש מבני־הבית לא יכול היה לזהותם.

יתכן כי גם פשע זה היה נותר בלתי־מפוענח. אולם יד־המיקרה התערבה בדבר. במרחק כקילומטר מביתו של השודד יש תחנת־שאי־בה ובית, שבו מתגורר שומר ה־משאבה. בליל־השוד שמע השומר מכונית הנעצרת קרוב למשאבה. השומר המסור יצא מביתו ומצא את המכונית ללא נוסעיה. השומר רשם לעצמו את מיספרה של ה־מכונית, משום שפגעה בכמה מכ־טרות הלך לישון. כאשר קם ב־בוקר כבר לא היתה המכונית ב־מקום, אך הוא שמע בכפר כי בלי־לה היה שוד בביתו של שריף. הדברים התקשרו במוחו, והוא פנה למישטרה ומסר להם את מיספרה של המכונית.

המישטרה פתחה בחקירה, ל־איתור בעל הרכב, אשר החנה את מכוניתו באותו לילה ליד המשאבה.

כאשר הגיעו השוטרים אל בעל המכונית, הם גילו כי הוא איב־ראהים אלאפניש, אחיו של עו־דה, העובד יחד עם הנשדד במיפ־על בפתח־תיקוה. הדברים הת־קשרו היטב ושני האחים נעצרו. היה זה עודה שהודה ראשון, וסי־פר כי מסר לאחיו את כל המידע שאסף מפי השומר, ואף הכין עבורו תרשים של הבית ודרכי ה־גישה אליו.

התובעת, שרה דותן, הגישה נגד שני האחים כתבי־אישום נפרדים, כדי שתוכל להשתמש בעדותו של עודה נגד אחיו, איבראהים שהמ־שיך להכחיש את חלקו בשוד. בית־המישפט הרשיע את עודה על־פי הודאתו, וגזר עליו שש שנות־מאסר.

השודד השני, איבראהים, טען שבאותו לילה הוא בילה עם אשת־איש מכפר־קאסם, שאת שמה אין הוא יכול למסור, כמובן. בכך הוא ניסה להסביר את הימצאות מכו־ניתו בשדות הכפר. בית־המישפט דחה הסבר זה, הרשיע את איבראה־הים וגזר גם עליו שש שנות־מא־סר.

מישפט

לא יותר משישים יום

בית־המישפט העליון שיחרר עצירים שהוחזקו ללא מישפט יותר משישים יום

שתי החלטות סותרות בעניינם של פאוזי נבולסי ויעקב אוחיון

האשה השווייצית ומנהל־התצוגה"
אנשי־הביטחון נזעקו

ניתנו כמעט באותה העת. שופט בית־המישפט העליון פקד לשחרר את השניים ממעצרם, ועורך־הדין דן קרמזין מיהר כשבידו העתק ההחלטה לבית־המעצר באבו־כביר. כאשר שיחרר את שני לקר־חותיו, הסתבר לו כי באותו בוקר עצמו נתן שופט השלום בתל־אביב, דוד בן־אופיר, החלטה חפו־זה, וציווה להמשיך את מעצרם של השניים, עד תום ההליכים ב־עניינם.

מאז שנעצרו השניים בחודש יו־לי — בחשד של החזקת חשיש בכמות קטנה, נמשך מעצרם יותר משישים יום, מבלי שהוגש נגדם כתב־אישום. לפי החוק אם לא הוגש כתב־אישום בתוך שישים ימי־המעצר של חשוד, רק שופט־עליון יכול לצוות על המשך ה־מעצר.

כאשר עברה התקופה הקבועה בחוק, מיהר הסניגור לירושלים, ובבקשה להביאס קורפוס (ברו־מית — הבא את הגוף) ביקש להורות על שיחרורם המיידי מ־מעצר.

בינתיים נזכרה גם הפרקליטות כי הזמן עבר, והגישה כתב־אי־שום נגד השניים. כאשר מוגש כתב־אישום, יכול גם שופט בית־משפט השלום להאריך את מעצר הנאשמים עד תום ההליכים. כך, בשעה שקרמזין היה בדרכו לבית־המישפט העליון, הגישה הפרקלי־טות בקשה לבית־מישפט השלום להאריך את המעצר עד תום ההלי־כים.

בית־המישפט העליון שיחרר את השניים בערך באותו הזמן שבו הוציא שופט־השלום את צו־המע־צר נגדם.

• ישראל ברוך.

אנו נותנים לך SPECURITY

ויותר מזה...

"ספקיוריטי" מציעה לך הגנה מקיפה לבית או לעסק שלך בצורה הטובה ביותר

מערכות בטחון ואזעקה מתוחכמות ומשוכללות

ציוד מעולה ואמין של מיטב היצרנים בעולם. המערכות מותאמות לצרכיך ולדרישות חברת הבטוח שלך.

אחריות מלאה לציוד ולתפעול של "ספקיוריטי" החברה המתקדמת ביותר בישראל בתחום זה.

מוקד בקרה אלחוטי

ניתן לחבר את המערכות בקשר ישיר למוקד בקרה אלחוטי הפועל במרכז החברה 24 שעות ביממה.

כל פריצה מדווחת ישירות למרכז הבקרה המפעיל מידית אמצעי מנע.

מכשירי הקשר הנם תוצרת מוטורולה ישראל בע"מ החברה המובילה בתחום התקשורת בארץ ובעולם.

ניידות סיור ושרותי "ספיקר"

מרכז הבקרה גילה פריצה או תנועה חשודה-ניידות סיור של החברה עם שומרים חמושים מוזנקים אל נקודת האירוע.

בנוסף לכך אתה מדווח ללא דחוי באמצעות ה"ספיקר" שירותי האיתור האלחוטי של החברה.

תנאים מיוחדים
עד 30.11.1981

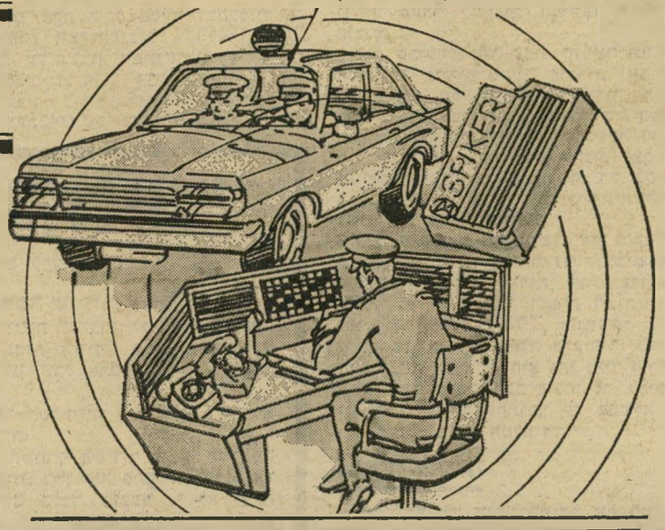

ריתמוס

פנה אלינו בכתב או טלפונית
נציגנו ישמח לבקרך ללא כל התחייבות

ספקיוריטי - מיסודה של ס.ה.ק.
רח' הרכבת 22, בית הדר, ת"א
טלפון 62267617

ספקיוריטי

שירותי מוקד לאבטחה ושמירה

הגנה מכל כיוון

צל"ש

מוקד עם אישיות

● לעורך מוקד, **יעקב אחימאיר**, שהצליח בתקופה קצרה להחזיר לתוכנית מוקד את הכבוד הראוי לה. בסיגנונו ה־אישי והמיוחד מצליח אחימאיר מדי יום רביעי, אחרי מהדורת מבט, לערוך דיון רציני עם אישיות ציבורית בחדשות (ראש־הממשלה, ראש־האופוזיציה, הרב שלמה גורן, ובשבוע שעבר הנגיד המודח של בנק ישראל — ארנון גפני). בעזרת אישיותו, כושר־ניסוחו ובחירת המראיי־נים־העמיתים ממחלקת־החדשות, חילץ אחימאיר את מוקד מהרדידות המילולית שבה שקעה בשנה הקודמת.

עורך "מוקד" אחימאיר
לא רדידות מילולית

מהפך זה עשוי לשמש אות לתהליך התארשרותה של מחלקת־החדשות של ה־טלוויזיה.

מאחרי הקלעים

אולם המליאה

עם כניסת מישרדי המנגנון של רשות־השידור לקומת־מישרדים חדשה, השוכנת בבניין כלל בירושלים, נותק הקשר בין שרותי המנגנון והמינהלה של רשות־השידור והטלוויזיה. מנכ"ל הרשות, **יוסף "פיר"**, יושב עכשיו במרחק של שבע דקות־הליכה מבניין הטלוויזיה — על־פי שענונו של יועץ המנכ"ל, **נקדימון רוגז**, אשר בדק את המרחק בעזרת שעון־עצר (סטופר).

רוב הפקידים של שרותי המנגנון וה־מינהלה של הרשות אינם מרוצים משינוי המקום, שהוציא אותם מבניין חוטי־זרו־שלים. ישיבתם בבניין החדיש והממוזג, השוכן במרכזה של ירושלים, **הביא** את רוב העובדים, לדבריהם, להתקררויות כ־תוצאה ממיזוג־האוויר, ולרטינה גוברת והולכת, בשל התיכנון הלקוי של קומת־המישרדים, שתוכננה עבורם.

ועד־העובדים של אנשי המנגנון והמינ־הלה רואה בשינויים אלה הרעה בתנאי־עבודתם של חבריו, והוא עומד לפתוח בימים אלה במאבק על נושא זה.

ההתמרמרות הגדולה ביותר של העוב־דים על תיכונה של קומת רשות־השידור באה ביגלל אולם־הישיבות העיקי בקומה זו, הפונה אל רחוב יפו. האולם הותאם בהיקפו לפגישה הדו־חודשית של מליאת רשות־השידור (שישיבותיה התקיימו עד לחודש שעבר באולם קומזיץ שבמלון פלאזה). אומנם, באולם חדש ומשוכלל זה מתקיימות גם ישיבות הוועד־המנהל של הרשות (המישה חברים + יו"ר, מנכ"ל, סמנכ"ל ומזכירה) וישיבות של סגלי־עבודה מצומצמים של הרשות. עובדי המנגנון והמינהלה של הרשות רואים ב־הקצאת השטח לאולם־הישיבות את הגורם העיקרי לצפיפותם בקומת המישרדים ה־חדשה.

אחד מעובדי־המינהלה תיאר את המצב שנוצר בתיאור בוטה: "תארו לכם שבכל מערכת של עיתון יומי יתקינו אולם־ישיבות רחב־ממדים כזה עבור הצנזור־הצבאי!"

אולפן (בנייני) האומה

תוך זמן קצר תשתחרר רשות־השידור מהתלות שלה כיום באולפני הרצליה, בניהולו של **יצחק** ("איציק") **קוז**, ב־חוץ־לארץ יועץ־המנכ"ל **נקדימון רוגז** (שנסע על־חשבון רשות־השידור) ואדרי־כלי־הפנים של חברת בנייני־האומה (שנסעו על־חשבון בניייני־האומה). צוות־הבדיקה בחן מערכות של אולפנים כאלה בברי־טניה, בצרפת ובגרמניה, כדי להתאים את האולפנים לרמה אירופית מקובלת, וכדי לבדוק את המכשירים והציוד שייובאו לצורך זה.

אולם הישיבות של המליאה
כמו צנזור בעיתון יומי

המיליון האבוד

צופי מבט ספורט בשבועיים האחרונים לא ידעו שזכו לצפות בדיווח של מישחק־השבוע בדרך של מיקרה, **והוצאה** יתירה גדולה מעבר לתקציב המייועד לשידור תוכנית זו.

מזה שבועיים מדי שבת, מזמינה הנהלת הטלוויזיה ניידות־שידור פרטיות, תמורת דמי־שימוש של חצי מיליון לירות. הסי־בה: סירובו של טכנאי־שידור של הטל־וויזיה להגיע לעבודה בשבת בשעה 2.30 כנדרש. הטכנאי היה מוכן להגיע לעבודה בניידת־השידור של הטלוויזיה רק בשעה 3, וכך לא היה עולה בידי ניידת־השידור לצלם את מישחק־השבוע.

אילו היה מצב זה נמשך, היה תקציב־השידור של מבט ספורט גדל בסכום של לפחות 15 מיליון לירות לעונת־כדורגל. כאשר נשאלה על כך דוברת רשות־השי־דור, **אריאלה רבדי**, השיבה: "היו אמנם שני מיקרים כאלה ברציפות. כאשר הדבר נודע למנכ"ל, הוא נתן מייד הוראה שלא לשכור עוד רכב־שידור זר למטרה זו, ולמצוא דרך להתגבר על מכשלה זו בין כותלי בניין הטלוויזיה."

מערך שכזה

מהישיבה של הוועד־המנהל של רשות־השידור, שעסקה בעתירה לבג"ץ של עורך־הדין הקנאי אליקים העצני, על ה־מינוח שבו השתמשו עובדי רשות־השידור (הטלוויזיה והרדיו) לגבי הגדה המערבית, נעדרו שני נציגי המערך בוועד־המנהל: כתב דבר **דני בלוך** ומנהל בית־ברל, **נימים אלמוג**, ששהו בחוץ־לארץ.

המנכ"ל, **יוסף "פיר"**, מנהל הטלוויזיה, **יצחק** ("צחי") **שימעוני** ומנהל מחלקת־החדשות, **מוביה סער**, הגנו בתקיפות על השימוש במונח "גדה". בטענה כי "השימוש במונח זה הפך יום־יומי ואיבד כל משמעות פוליטית," אך בהעדר נציגי המערך הם נשארו בלא כל גיבוי.

התוצאה: "הוועד המנהל מנחה את עובדי רשות־השידור שלא ישתמשו ב־שידורי הרדיו והטלוויזיה, זולת בציטוט ישיר מפי אחרים, במונחים 'גדה מערבית' או 'הגדה'."

רדיו

הגדה זפרלמנט החדשות

בעיקבות החלטתו של הוועד־המנהל של רשות־השידור על איסור השימוש במונחים "גדה" ו"גדה מערבית", ערך הגוף ה־וולונטרי, המכונה פרלמנט כתבי־החדשות של מערכת הרדיו בתל־אביב, דיון שבו הגיב על החלטה זו:

"לאור החלטות הוועד־המנהל, מומלץ לכנות את "הגדה" בכינוי בנק הפועלים (באנגלית bank פירושו גם גדה). יחד עם זאת, הרי לא הבהיר הוועד־המנהל בהנחיותיו איך והאם מותר להזכיר ברדיו ובטלוויזיה את הגדה של פסח, או להש־תמש בכינוי 'ביש־גדא' (ראה אנשים).

"לאור תנאי־המינוח החדשים של הפיכת הגדה', בהתאם להמלצות הוועד־המנהל, ל'יהודה ושומרון', מומלץ לכנות את תושבי הגדה בעתיד ברדיו ובטלוויזיה כ'יהודים ושומרונים'."

פסקול

המר כארידור

למרות שמנכ"ל רשות־השידור, **יוסף "פיר"**, ציין במישדר־רדיו של גלי צה"ל שאין לו התנגדות להשמעת יצירותיו של המלחין הגרמני **ריכארד ואגנר** ברדיו, קבע מנהל חטיבת־המוסיקה בקול ישראל, הפרופ' (למוסיקה) **שימחה ארום**:

"ואגנר לא יושמע בקול ישראל באופן רישמי." הוא התייחס, כנראה, בדבריו להשמעות פרטיזניות של יצירות ואגנר, המושמעות בקול ישראל עוד מאמצע שנות ה־50' ●● על "הסכם חילופי מידע ו־שירותים", שנחתם בין הטלוויזיה המצרית והישראלית, הגיב אחד מראשי הרשות: "הטלוויזיה הישראלית אינה מסוגלת להע־ניק לעצמה את כל שרותי הטלוויזיה (צילום, הקלטות, עריכה ואולפנים) שלה. כיצד תעניק שירותים אלה לטלוויזיה המצרית?" ●● אורח מועדון השדרים היה בשבוע שעבר שר־החינוך־והתרבות, **זבולון המר**, הממונה על ביצוע חוק רשות־השידור. במהלך הדיון, שהתנהל לתוך הלילה, הגיב השר לראשונה ב־פומבי על "פרשת אריזור־שפיגלמן" ו־אמר: "על השר אריזור היה להתראיין על־ידי כתב הטלוויזיה. אני במקומו הייתי עושה כן" ●● במיסדרונות הטלוויזיה החלו לכנות את מגישת התוכנית 8½, **טל נתיב**, העוסקת בתיאטרון ובספרות, בכינוי "פליני", על שם במאי הסרט 8½, **פדריקו פליני** ●●

שלוש מכשפות ועוד

משהו מוזר קרא לתוכניתו של **רם עברון**, זה הזמן.

קודם כל, קרה משהו לעברון עצמו. הוא זכור כאישיות טלוויזיונית תרבותית ובוטחת־בעצמה. והנה, אחרי העדרות של כמה שנים, הופיע על המירקע בחוסר־ביטחון, במבוכה ואף בפחד בולט, כאילו לקה באימת הבמה.

יתכן שגרמו לכך ההפסקה הארוכה, או המתח המוגבר. תקציב הרשות לא איפשר לערוך תחילה תוכנית־לנסיון ("פיילוט"), כפי שנערך לתוכניתו החדשה של **ירון לונדון**, דלמה. ובנגיוד לתוכניתו של לונדון, המוקלטת מראש, שידר עברון בשידור חי.

עברון יתגבר, מן הסתם, על המתח שלו בפעם השניה או השלישית. גרוע יותר היה תוכן המישדר. היתה זאת שורה ארוכה של מישגים בשיקול. בין

● הופעה שערורייתית של שלוש נשים קנאיות מחבל־ימית. הן הזכירו את שלוש המכשפות בפתח המחזה מקבת. הן ניצלו את המירקע לתעמולה בלתי־מרוסנת נגד השלום והנסיגה. לא היה עולה על הדעת כי יוזמנו שלוש נשים כאלה כדי להטיף, למשל, למדינה פלסטינית. מה גם שה"איזון" המקודש נעלם כליל, ולא היה שום מישקל נגדי.

נראה שהיה כאן גם מישגה בתחקיר, כשתוחקרו, היו שלוש הנשים שונות. על המירקע התאחדו בגוש אחד, קיצוני וקנאי.

● בחלק המוסיקלי התעקש שלמה גרוניך להתנהג ולדבר כמוקיון. על איכות היצירה שניגן אפשר להתווכח. אך דבריו בוודאי לא הוסיפו דבר לשיפור הרמה התרבותית.

לעומת כל אלה הובא "זוג ממוצע". חייו ושאיפותיו, כפי שהשתקפו על המירקע, היו מדכאים למדי. אך הם היו לפחות אמיתיים וחיים, ובייחוד האשה. היא היתה המשתתפת הטובה ביותר בכל התוכנית — ואין זו מחמאה למפיקיה מה הם רצו, בעצם, להראות?

גילגולי "קדש"

לדיון המיוחד שערכה הטלוויזיה על מיבצע קדש, בהנחיית **אהוד יערי**, ביום השנה למיבצע, קדמו כמה גילגולים.

הרעיון הראשוני התבסס על הצעה שהציע **מיכה שגיב**, בשם סירטי קסטל, להפיק קו־פרודוקציה משולבת של ארבע המדינות שחברו למילחמת־סואץ: בריטניה, צרפת, מצריים וישראל, כאשר כל תחנת־טלוויזיה תפיק מישדר של חצי שעה על בחינתה שלה את המיבצע. תוכנן שכל ארבע הגירסות יוקרנו בכל אחת מארבע המדינות.

הצעתו של שגריר נתקבלה בברכה על־ידי הטלוויזיה הישראלית, אך לא מצאה את ההד הצפוי בשלוש התחנות האחרות.

הגילגול הבא היה פנייה לשלושה אישים להשתתף בשידור חי על מילחמה זו. האישים: משה דיין, שימעון פרס ואריק שרון. דיין היה מוכן להשתתף, אך היתנה את השתתפותו בהופעה מצולמת בפילם בלבד. הופעה זו לא יצאה אל הפועל בשל פטירתו. אריאל שרון סירב בשל ההדים השליליים שזכתה בהם הצהרתו בעניין מיבצע־קדש, שבה שלל את שיתוף־הפעולה עם הבריטים והצרפתים.

לא היתה ברירה אלא להרכיב את הצוות שהשתתף בדיון משימעון פרס, יהושפט הרכבי, מאיר עמית, מיכאל בר־זוהר — והפרופסור יהושע פורת, שהובא לדיון כקטליזטור. היה זה, כמובן, דיון לקוי, שבו לא יוצג כראוי הצד הנגדי — ושלא הגיע לקרסוליו של השידור הבריטי, שהוקרן באותו ערב עצמו בטלוויזיה הירדנית (ראה יומן אישי).

ל-AEG יש מקדחה רוטטת אלקטרונית 750 וואט

עם 2 מהירויות מכניות+בקרה אלקטרונית

מאות אלפי בעלי
מקצוע וחובבים ברחבי
העולם כבר קנו ומרוצים
גם אתה חייב אותה לעצמך!

SB 2E-750

2 מהירויות מכניות +
בקרה אלקטרונית עד
3000 סל"ד. קוטר מקדח:
בבטון 20 מ"מ
בפלדה 13 מ"מ
בעץ 40 מ"מ

AEG אחת ולתמיד

להשיג בכל החנויות לכלי עבודה

החברה המובילה בשטח הסטריאו בעולם

הגיעו דגמי 82

Sansui

במחירי הכרות

להשיג בשק"ם, ש.א.ל, תנועת המושבים,
המשביר לצרכן, כל בו שלום,
ובחנויות המובחרות

הופיע גליון אוקטובר של

במחנה

בתוכן:

לאחר רצח סאדאת	חיים ברעם
לקח שי"ח	ראיונות עם רן כהן, דני פתר, ראובן קמינר. ראיין: אדם קלר
אנואיזם בלתי קדוש	מקסים גילן
ח"כ רוני מילוא, פרופיל	אריה דיין
יומן כלכלי	אוריאל דר
חינוך	דן יחב
הפרח בעציץ	יעל לוטן
לאון	חיים ברעם
מדור סאטירי	פרץ קידרון

הגליון הבא יוקדש בעיקרו לפוליטיקה של מפלגת העבודה, מתוך הנחה שהנושא יהיה עדיין רלבנטי.

אנו מנסים להתגבר על חרם ההפצה. עזור לנו ע"י חתימה על מינוי לעיתון!

☐ מצ"ב 60 שקלים עבור מינוי ל-12 גליונות

☐ אנא שילחו לי _____ גליונות להפצה בקרב חברי

☐ מצ"ב רשימת כתובות של חברים העשויים להתעניין בעיתון.

כל הפניות למערכת, ת.ד. 4461, ירושלים מיקוד 91043

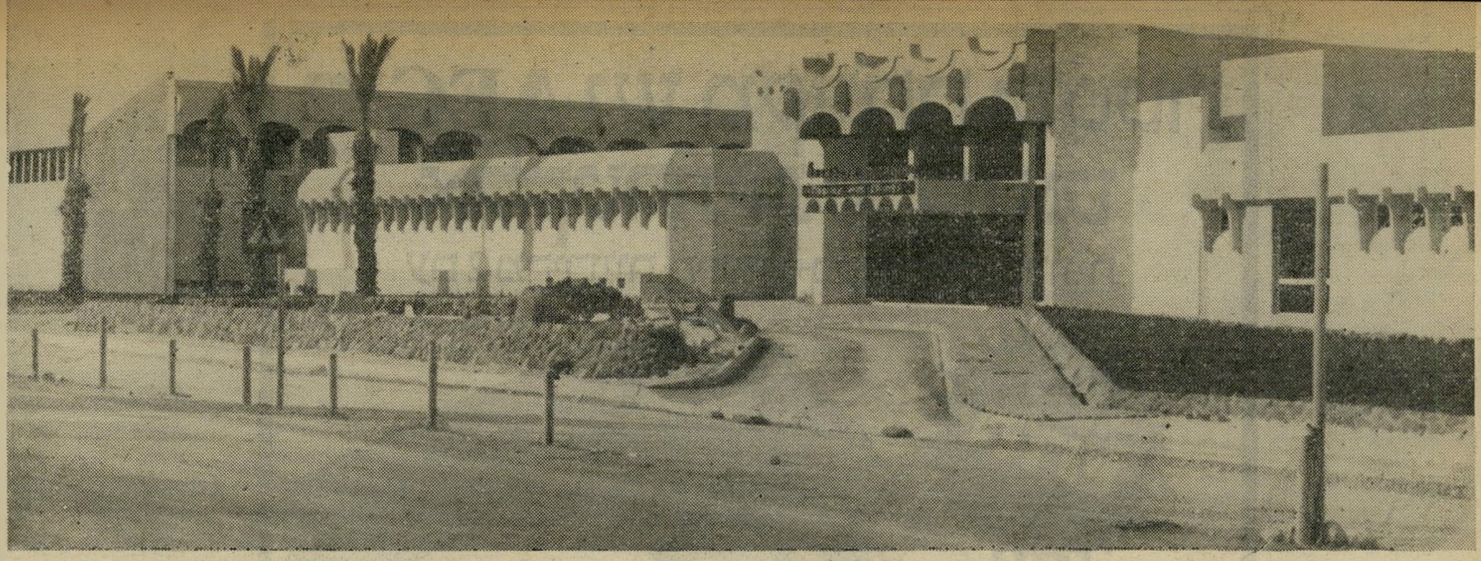

חמי טבריה הצעירה

מרכז בריאות ונופש ביום — אתר

בידור ומרכז אירועים מרתק — בלילה

כל הנוסע בדרך המרחצאות בטבריה פוגש על אם הדרך את המבנה החדיש, אשר מעל פתחו מתנוססות הקשתות המפורסמות. זהו אחד ממרכזי הבריאות והנופש המפותחים והיפים בעולם: חמי טבריה הצעירה.

בריכות, שמש, מסג' ופינוק

בחמי טבריה הצעירה שתי בריכות שחיה תרמליות (עם מים מינרליים): אחת פנימית — ממוקמת במבנה יפהפה וחדיש, ואחת חיצונית — הטובלת בנוף הכנרת, בסמוך למדשאה ענקית.

מי שאוהב לפנק את עצמו יכול לקבל מסג מרענן או ל„עבוד" קצת על השרירים בחדר הכושר המשוכלל. קבלתם תאבון? — משמאל נמצאת מסעדת הדגים הממוזגת המשקיפה אל הכנרת והגולן, ובה תוכלו ללקק אצבעות אחרי ארוחה פיקנטית ומגוונת.

ארועים ובידור לשוחרי הבילוי

מי שכבר מכיר את חמי טבריה הצעירה מקרוב ישמח לגלות הפתעה נעימה: המקום הפך לאתר בידור וארועים מרכזי, הפעיל מיספר ערבים בשבוע.

בנשף בחירת נסיכת הכנרת שהתקיים לפני שבועיים בחסות „העולם הזה" נכחו כ-2,500 איש — השתתפות שיא יחסית לשנים קודמות. אין ספק שמיקום הנשף בחמי טבריה הצעירה תרם רבות להצלחת הערב ולמיספר המשתתפים הגבוה. וזהו רק ערב מוצלח אחד מיני רבים.

במקום מתקיימים דרך קבע ארועים כמו: שירה על הדשא, ערבים צעירים („ערב צעיר") המשלבים רחצה לילית בבריכות השחיה התרמליות עם ריקודים והופעות בידור, וכן מופעי בידור וארועים המוניים שונים.

מפה לאוזן עוברת השמועה כי בחמי טבריה הצעירה ייפתח אחד ממועדוני הבידור המעניינים והמרתקים ביותר באיזור.

התיירים באים — התיירים באים

מרכז הבריאות והנופש היחידי מסוגו בישראל מפורסם וידוע ברחבי העולם, ומידי שנה פוקדים אותו התיירים מרחבי העולם ומהווים אגב-כך מוקד משיכה לא מבוטל לישראלים (ובעיקר — לישראליות...) טבריה עיר התיירות והקיט מתקדמת בצעדי ענק, כאשר כבר היום מדובר על 400 חדרי מלון בעתיד הקרוב, ועל קיום ארועי בידור ותרבות מרתקים משך השנה כולה.

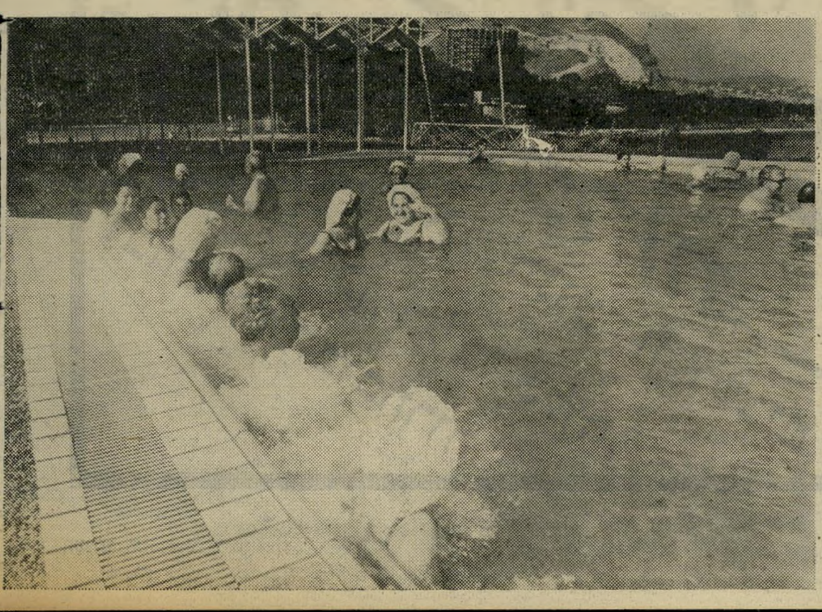

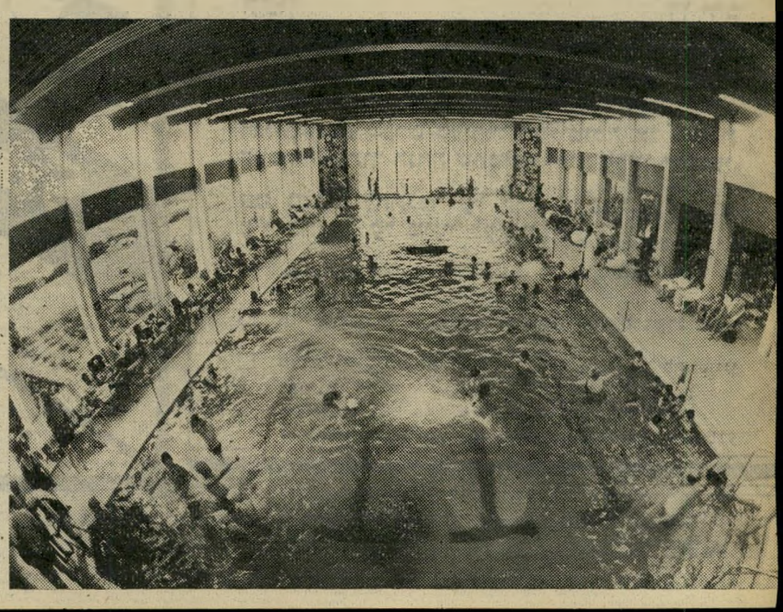

יום רביעי

4. 11

● **בידור: פסטיבל שירי ילדים מס' 11 (5.30) — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** עשרת שירי הפסטיבל.

● **מדע בידיוני: חדי־צי החדש 6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** כוח מהארגו נוחת על הכוכב טלזרט.

● **סידרה: עולמו של ג'ץ (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בריד, מעובדי הצוות של ג'ץ מנסה לשכנע את שאר אנשי הצוות לשבות. ג'ץ משכנע את הצוות שלא לשבות.

● **סידרה: רודה (8.03) — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** ג'ץ לוקח את רודה למיסעדה, ואחר־כך מזמין אותה לדירתו.

יום חמישי

5. 11

● **הנפשה: דונאלד ומיקי (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה חדשה, שבה מופיעות דמויותיו המוכרות והחביבות של וולט דיסני.

● **תעודה: המכונות החדשות (9.30 — שי־**

שחור־לבן, מדבר ערבית). אלמן ואב לילדה בת חמש מגלה כי נפגע במחלת הסרטן, וכי נותרו לו חודשים ספורים לחיות. בצר לו הוא מתכנן תוכנית נפלאה כדי לה־שיג כסף שיבטיח את גורל בתו ועתידה. משתתפים: עאדל אמאם, את'אר אלחכים ואימאן.

● **מגזין: יומן אירועים — השבוע (8.20 — שחור־לבן).**

● **בידור: שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.20 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).**

● **סרט קולנוע: בוב, קארול, טד ואלים (10.20 — שידור ב־**

וד: בוב, קארול, ואלים
יום שישי, שעה 10.20

קוסאק: עולם המיסתורין של אורסון וולס
מוצאי־שבת, שעה 11.30

דור בצבע, מדבר אנגלית). סרט תיעודי, המספר על התפתחותה ופעילותה של האינטליגנציה המלאכותית, ובוחן את יחסם של בני־אנוש למחשב והשפעתו עליהם.

● **בורסה: מהון לחון (11.25 — שחור־לבן)** תוכניתו של חנינא אמוץ חוזרת למסך אחרי פג־רת־הקיץ בפנים חדשות. חלק מהמישדר יעסוק בשוק ההון, וחלק בתוכניות חיסכון, מיסים, ביטוח וכלכלת האזרח.

יום שישי

6. 11

● **סידרה לילדים: הילדי בת ההרים (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הילדי מביאה לבית שבו היא מתגוררת בי־פרנקפורט חתולים שאותם מצאה ברחוב, וגורמת למהומה רבה.

● **סרט ערבי: רוצח שלא רצח (5.32 —**

שבת

7. 11

● **סידרה: לילד יש צרה (602 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק ילדה הלכה לאיבוד מספר על ילדה הנוטשת את מכוניות הוריה, תועה ביער ונתפשת לסכנות, מהן היא נחלצת בעזרת הכלב.

● **סידרה: המזון של פוקי (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה קומית למישפחה, בכיכובו של ג'ון קלין, שגם כתב את תסריטי הסידרה. בפרק הי שני יוצאים בני־הזוג פולטי לחופשת סופשבוע ומפקידים את המלון בידי פולי ומנואל.

● **חדשות: מבט לסוף השבוע (9.00 — שחור־לבן).** מהדורת החדשות המסכמת לסוף השבוע, בהגשתו האישית של יעקב אחימאיר.

● **ספורט: מבט ספורט (9.30).** סקירת מישחקי הליגה לכדורגל.

● **סידרה: ספינת האהבה (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בילי קריסטל מבועות מופיע בתפקיד צעיר ביישן, ההופך לאדם שונה לחלוטין בלילה, כאשר הוא חובש מסיכה ויוצא לשוטט על הסיפון. כשהוא נושק לנשים הוא מעורר בהן התרגשות וחרדה כאחת.

איש־עסקים, המזניח את אשתו ואת בנו הצעיר, לומד לדעת את חשיבותם בחייו. אדם אחר שהיה עד לפשע (רוברט רייד) יוצא למסע השייט, כדי שלא ייצטרך להעיד בבית־המישפט. ולסכן בכך את חייו. והוא מוצא על הסיפון אהבה ואוזן קשבת.

● **סידרת מותחנים: עולם המיסתורין של אורסון וולס (11.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סיפור ידוע מאת וו"ו ג'ייקובס בעיבודו של דייוויד אמברוז, ובכיכובם של סיריל קוסאק, ומכס ג'נקינס, על הרגל המקוללת, הממיטה אסון על כל אלה המשתמשים בכוחה כדי להתערב בדרכי הגורל.

יום ראשון

8. 11

● **מגזין: ארץ אהבתי (8.03 — שידור חי**

בצבע, מדבר עברית). תוכנית על מכון ויינגייט.

● **סידרה: בנים ואוהבים (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק שלישי בסידרה המבוססת על סיפורו האוטוביוגרפי של הסופר הבריטי הנודע ד' ה' לורנס (מחבר ליידי צ'טרלי).

● **דיון: דילמה (10.25 — שחור־לבן).**

● **סידרה בידורית: בנסון (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק האזרחית קראוס מסכים בנסון לתמוך בתיקוותה של הטבחית, גרטשן קראוס, להגשים את משאת־נפשה ולהיפך לאזרחית אמריקאית.

מיינגר ומוראד: בנים ואוהבים
יום ראשון, שעה 9.30

יום שני

9. 11

● **בידור: צא מזה (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **בידור: שמונה וחצי (8.30 — שחור־לבן).**

● **תיעוד: מבט שני (9.30 — שחור־לבן).** סרט שלישי בסידרה העוסקת באפשרויות מילחמה גרעינית בין שני הגושים.

● **סידרה: דאלאס (10.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הניתוח — הגברת אלי יואינג חוששת לספר לבעלה על הגידול שנתגלה בחזה, אחרי שהוא מספר לה כי היה נשוי לפניה לאשה אחרת, המאושפזת בבית־חולים לחולי־רוח. אלי יואינג, חוששת שבשל הניתוח ינטוש אותה ג'וק, ויעבור לחיות עם אשתו הראשונה.

יום שלישי

10. 11

● **חינוך: סאלם ותעלם (8.03 — שחור־לבן).** תוכנית ללימוד הערבית.

● **פיזמונים: עוד יהיה (8.25 — שידור בצבע, מדבר עברית, מזמר יועזית).** מיבחר הפיזמונים הלועזיים האחרונים.

● **צרכנות: בומומטק (9.30 — שחור לבן).** תוכנית הצרכנות של הטלוויזיה הישראלית.

● **סידרה: החטא ועונשו (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק שני בסידרה המבוססת על הרומאן הנודע של פ"מ דוסטוייבסקי.

● **מותחן: נרו וולף (11.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק הקופסה הירוקה עוד אחת מעלילותיו של הבלש הנודע, יצירי דימיוני של מחבר המותחנים האמריקאי הנודע רקס סטאוט.

לקראת שידור: האיש שלנו בהוואנה

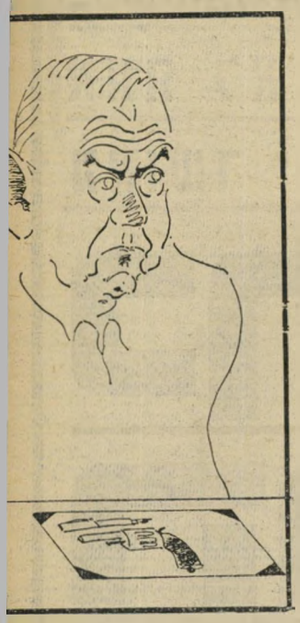

גרין: האיש בהאוונה
יום שישי — 13.11.81

ביום שישי, 13.11.81 יוקרן הסרט „האיש שלנו בהוואנה", המבוסס על רומן שאותו חיבר חתן „פרס ירושלים" גראהם גרין, שחיבר גם את התסריט לסיפור. משתתפים: אלק גינס, ברל אייבס, מורין או'הרה, נואל קווארד וראלף ריצ'ארדסון.

„כשאתה מצליח ואתה למעלה, כולם אוהבים אותך... כשאתה למטה אתה לא שומע מהאנשים ✷ ההצלחה לא עשתה אותי מאושר יותר... למרות הפירסום נישמתי היתה ריקה...

כך חולפת התהילה

רז ב„גברתי הנאווה" (1964)
„התקופה הנפלאה בחיי"

רבקה רז עם אריק לביא ב„המלך ואני" (1966)
בפני 3000 איש על רקע תפאורות ענק

רבקה רז ואריק לביא (באמצע: דן אלמגור) (1981)
בפני 300 איש בליווי גיטאריסט אחד

ה שנה 1964. מפיק נועז משקיע חצי מיליון לירות. סכום עתק בזמנים ההם, בהפקת מחזמר. לתפקיד הראשי נבחרה, לאחר שמונה חודשי חיפוש אינטנסיביים, אשה אלמונית בת 24. שמה ריבקה רז. היא הביסה את כל הוותיקות — חנה מרון, נחמה הנדל ויפה ירקוני — שהתחרו על התפקיד. גיורא גודיק מהמר על ריבקה רז. אגדת סינדרלה מתגשמת במציאות. ההצגה הופכת להצלחה מסחררת, וריבקה רז היא סופר־סטאר.

במה תלוייה ההצלחה? בכישרון, באופי או בסתם מזל? מהו טעמה האמיתי? מה באמת מרגישים שם למעלה, כל הגוליברים הפרטיים שיצרה החברה לעצמה? ומהי ליטרת הבשר שחצוצרת התהילה (אליבא דיוסי בנאי) מקיזה ממי שזכה שהיא תאיר לו פניה?

שימשון ברי־נוי, ישראל יצחקי, צדוק סביר, שימעון ישראלי, ברכה צפירה, מוטי פליישר. הם ורבים אחרים, זהרו באורות הניאון של שנות ה־50', ה־60 וה־70'. היום שמות אלה בקושי אומרים לנו משהו.

„ישראל זה לא אמריקה, שבה בחורה הופכת כוכבת בן־לילה ומתעשרת. לא פחדתי אחרי הכישלון, ולא רציתי לברוח בחזרה לאמריקה"

מה אירע למי שהצליח אז? כיצד הם מרגישים עתה? כיצד התמודדו אז עם ההצלחה — הפירסום הפיתאומי, המערבולת והכסף הרב שניתך עליהם? מה קרה לאלה שהיו שם למעלה, בצמרת, אחזו בה לרגע ואחר הירפו? איפה הם היום?

עולם השואו־ביזנס הוא עולם אכזר. הוא רוצה אותם יפים־צעירים־מוכשרים־חזקים. מי שעומד בקריטריונים אלה הוא מלך לשעה ואפשר למכור אותו בשוק.

מייק בראנט ירה בעצמו. „הוא היה בודד מדי בצמרת," בישרו כותרות העיתונים. בט מידלר בסרט רוז, מתחננת באוזני אמרגנה לשנת חופש. הוא מסרב בתו־

קף, מחשש שמא אחרי שנה כבר יהיה לו קשה למכור את ה„סחורה הזאת". רוז מתמוטטת. אבי עופרים נמלט בזמנו אל עולם הסמים. והרשימה עוד ארוכה.

ריבקה רז, דני בן־ישראל ומוטי פלייר־שר. האחת היא שחקנית־רקדנית־זמרת שהתפרסמה על בימות מחזות־הזמר. וה־שני זמר של שלושה שלאגרים. שניהם מאלילי שנות ה־60. לעומתם, מוטי פלייר־שר הוא מאלילי העשור האחרון. שלוש־תם הגיעו בזינוק לצמרת, ולא עברו את דרך ההתחתים שעובר כל אמן מתחיל. מה קרה להם?

„בעיני זהו ברק שווא..."

„ב ערב הראשון היה חגיגה אחת גדולה", מספרת ריבקה רז, כיום אישה נאה ומטופחת בשנות ה־40 שלה. „זה היה לפני 20 שנה כימעט. קיבלנו 11 מסכים. הרגשנו שזו הצלחה כבירה. זה היה אחד הימים הנפלאים ביותר ב־חיי. הייתי כמו עטופה בצמר גפן.

„לראות את פניו של גודיק זוהרות, לשמוע את הקהל צועק, זו היתה הרגשה

להיכנס לסיחרור של קאריירה דורש ממך להשתעבד לתדמית, זה המחיר שצריך לשלם. איני מתגעגעת לזוהר. בעיני זהו ברק שווא

משכרת. אני מוכרחה להודות שגם נהניתי מאוד מהפירסום הפיתאומי שנפל עלי. אי־אפשר להתעלם מזה שאנשים מסתכלים עליך עם ברק בעיניים. מובן שכל העי־תונאים כירכרו סביבי, וכל שבוע קיבלתי שער בעיתון אחר. היינו מוזמנים לכל אירוע בעיר, ופיתאום צצו מסביבי המון חברים חדשים.

„אבל כל הפירסום וכל הטראראם מס־ביב לא העביר אותנו על דעתנו. בעלי ואני המשכנו להתגורר בבת־ים, ואורח חיינו לא השתנה. חוץ מזה, ישראל זה לא אמריקה, שבה בן־לילה בחורה הופכת כוכבת ומתעשרת. אצלי המשכורת עלתה מ־600 לירות לחודש ל־800."

ריבקה היתה לכוכבת הפרטית של גו־דיק, ולה הוא ייעד את כל התפקידים הראשיים בהפקות שלו. היא הופיעה ב־אוליבר, בהמלך ואני בבוסתן ספרדי, ו־יצאה למסע הופעות בן שנתיים ברחבי ארצות־הברית.

„הרגשתי מותשת," אומרת ריבקה, „ו־הייתי זקוקה למנוחה. בסך־הכל זה מאוד מעייף להופיע כל הזמן בשלאגרים."

בארצות־הברית נולדו שני בניה, ושם נשארה המישפחה במשך שבע שנים. כאשר חזרה היא נתקלה במציאות שונה. תם עידן מחזות־הזמר. גודיק פשט את הרגל וברח לגרמניה. נועם סמל הפיק למען ריבקה רז את חזרה כללית בבימויו של צדי צרפתי. הערב נחל כישלון מוחלט.

„פיתאום," מספרת ריבקה, היושבת ב־פנטהאוז שלה בנווה־אביבים, „היתה תקו־פה ארוכה של שקט. פיתאום הייתי מחוץ לתמונה. כל העניין היה מפלה איומה בשבילי, והרגשתי רע מאוד. אבל אני מכירה את השאר־ביזנס. כשאתה מצליח ואתה למעלה, כולם אוהבים אותך ומכר־כרים סביבך. וכשאתה פחות מצליח, אז אתה שומע פחות מאנשים. לא פחדתי אחרי הכישלון של חזרה־כללית, ולא רציי־תי לברוח חזרה לניו־יורק. הבנתי שגם מצבים כאלה אני צריכה ללמוד לעבור בחיים. ואומנם, למרות שאני לא מופיעה במיצעדי פיזמונים ולא מתארחת בתוכ־ניות טלוויזיה, אני עסוקה מאוד כל הזמן. הופעתי מאז במלך מרוקאי, וברסיטל של ריבקה רז, שיעקוב אגמון הריץ ברחבי הארץ. וכעת אני מופיעה עם דן אלמגור ואריק לביא.

„יש אולי אנשים שמרגישים שהם צרי־כים לשאוף להישאר למעלה. אני לא בנוייה למאבקים שכאלה. זה הרבה מעל לכוחותי. חוץ מזה, להיכנס לסיחרור ה־זה של קאריירה, דורש ממך להשתעבד לתדמית — את מי את פוגשת, עם מי את הולכת וכמה חיוכים את מחייכת ול־מי. זהו המחיר שצריך לשלם, וזה לא בשבילי. אני גם לא עשיתי דבר בשביל להגיע לצמרת. והיום, במבט לאחור, קצת חבל לי שלא היה לי התענוג לעבור את התהליך הטיבעי שכל צעירה עוברת, ש־נאחזת בציפורניים בכל תפקיד שמוזמן לה.

„איני רוצה להישמע כאילו יש לי טע־נות. איני מתגעגעת היום לזוהר שאופף את הכוכבות. בעיני זהו ברק־שווא. אז פחות מעריצים מחפשים חתימה, אז מה? מה שחשוב לי היום זה ליצור חווייה. מילים כמו תרומה, סיפוק, משמעות, יצי־רה, נתינה — כל המילים ששכחנו אותן כבר, חשובות לי יותר. בשביל קיריית־שמונה אלך לישון בשלוש בבוקר ואקום בחמש ואעשה זאת באהבה רבה. אני לא צריכה פופולאריות ולא צריכה זוהר."

זמר דני בן־ישראל (1964)
„הרבה כסף בגיל צעיר מרחיק מאנשים"

זמר דני בן־ישראל (1981)
„נמאס לי להיות ילד מלוקק"

„אני עדיין סובל מהתדמית"

עומת ריבקה רז, זכה דני בן־ישראל לעבור מסלול קצת שונה. גם הוא קיבל שערים בעיתונים, הרבה כת־בות, מיכתבי מעריצות והרבה הופעות. שלושה שירים ששר, עוד כשהיה חייל בלהקת פיקוד־צפון, הפכו מיד שלאגרים ומבצעם היה כוכב.

כוכב הצפון, יורונה ונר בחלונך עשו בשנות ה־60 את דני בן־ישראל. היום בקושי אומר משהו למעריצי צביקה פיק ותיסלם.

דני היה אז בן 20. חייל בלהקה צב־איה. בעל עיניים כחולות צלולות ובלו־רית מתנפנפת, שפרט על גיטארה סרנ־דות רומנטיות. זהו דימוי שנמכר טוב בכל תקופה. עוד לפני השיחרור החתים אותו גיורא גודיק, שהיה אז האמרגן ה־גדול בישראל, על חוזה לחמש שנים.

דני השתחרר מהצבא, ונהנה מייד מכל מה שנילווה למעמד הכוכבים: לוח הופ־עות צפוף, הרבה מאוד כסף, בית בהרצ־ליה פיתוח, מכונית מרווחת והרבה חתי־כות.

היום דני בן 37. קצת מקריח ושיערו מאפיר. אחרי הרבה הרפתקות בחוץ־לארץ, התנסויות קשות ומשברים, הוא חזר לארץ. קצת אחר. היום מופיע דני במועדונים קטנים.

למרות השינוי בסיטואציה, טוען דני שהוא לא מתגעגע לעברו ולא מתרפק עליו. „למען האמת," הוא אומר, „כל זה לא עשה אותי מאושר יותר. זה היה מאוד מבוד. נכון, הסיפוק של ההצלחה, מיכתבי המעריצות וכל מה שממסביב, זה היה נעים. אבל החיים הפרטיים היו פחות מספ־קים. כי קשה לדעת אם אנשים נמצאים איתך מפני שאתה נחמד, או מפני ש־צעיר, זה מרחיק אותך מן האנשים ומן החיים.

„אמנם גרתי בבית יפה ונסעתי במכו־נית, אבל לא חשתי את הזרימה הנכונה של החיים. כך שמחר מאוד נמאס לי מכל העניין. עשיתי גם תפקיד טוב ב־המלך ואני אצל גודיק, אבל הבנתי ש־כדי להישאר בצמרת אני צריך להמשיך ולייצר שלאגרים. וזה נראה לי משעמם, לא מעניין וחוזר על עצמו. אז יצאתי לעולם הגדול ללמוד, לראות ולהתפרק. ושם חל בי שינוי רב. מהפיכה באישיות, אפשר לומר."

בן־ישראל במסיכה כיום

מהפיכה באישיות

דני שהה באירופה חמש שנים. הסתובב בדרכים כזמר־נווד, התוודע לעולם הס־מים וחזר ארצה היפי בג'ינס מרושל, שיער מגודל ועם מוסיקה אחרת.

„אלה היו אז שנות ה־60' המטורפות ולהיות היפי היה אז מאוד באופנה. אבל לאנשים כאן היה קשה לקבל את תדמיתי החדשה. הם רצו לשמוע בהופעות את יורונה וכוכב הצפון, ולי נמאסר כבר להיות ילד מלוקק. רציתי להשמיע להם מוסיקה שאני אוהב ויודע. אבל הם לא היו פתוחים כלל למהפיכה שאני עברתי, וזה התבטא במיעוט של הופעות.

„מה שהכי הרגיז אותי היה שהוצאתי אז תקליט יפה, לדעתי, בסיגנון שהיום נקרא פאנק. בתקליט יצאתי נגד הסדר הקיים, נגד הטימטום של האנשים ונגד הדיעות הקדומות. אורי ליפשיץ צייר לו את העטיפה.

„באתי עם התקליט לדן בן־אמוץ, ש־הגיש אז תוכנית רדיו והוא סירב לשדר אותו. זה לגמרי ייאש אותי, כי אמרתי: אם הוא עם הראש המחמדם שלו לא מש־דר, אז אף אחד לא ישדר!

„החלטתי שאין לי יותר מה לחפש פה ושוב נמצחי. הפעם לניו־יורק. לא רציתי אז לראות ולשמוע מישראלים. כל־כך חרה לי כל המיפגש הזה עם הארץ."

לייצר שלאגרים נראה לי משעמם, לא מעניין וחוזר על עצמו

אבל יום אחד, כשמצא דני את עצמו מופיע ערב־ערב בפינג'אן, מועדון לילה ישראלי, הוא הבין שהגיע הזמן לחזור.

„אז היום אני כאן. חזרתי הביתה. סי־בוב שני. היום אני רגוע ומבוגר יותר ומרגיש כאן הרבה יותר טוב. הכל יותר סימפאטי בעיני. למרות שאני סובל עדיין מהדימוי שיצא לי בביקור הקודם שלי, של זרוק הרוס ומסומם, ולמרות שזה עדיין מפריע לי לקבל תפקידים טובים, כי חושבים שאני לא אחראי, אני מאוד אופטימי הפעם. על תקופת הסמים אני לא רוצה לדבר. יצאתי מזה. נקודה.

„מצאתי פה הפעם הרבה חברים, וגם המוסיקה התפתחה פה מאוד. אני מופיע עכשיו די הרבה והקהל מקבל אותי טוב. אני שר בעיקר שירי עם ושירי ילדים יפים, ומאוד משמח אותי שהדור הצעיר לא זוכר את כוכב הצפון. כך שלמרות ההשוואה בין אתמול להווה, אני כלל לא מרגיש שגמרתי."

„...נישמתי היתה ריקה!"

מ זטי פלייישר הוא בן 31 היום. בני־גוד לריבקה רז ודני בן־ישראל הוא

(המשך מעמוד 51)

פרש לחלוטין מהופעות. כיום הוא בעל פאב בצפון תל־אביב. מדי פעם מופיעים אמנים במועדון שהוא מנהל. אבל הפעם פליישר הוא מאחרי הקלעים. רק לפני פחות מעשר שנים היה מוטי פליישר, בן קיבוץ גיבעת־השלושה, כוכב להקת־הנח"ל. שירים רבים שלו צעדו זמן רב במיצעדי הפזמונים. ביניהם: בשמלה אדומה, החיים היפים, אבשלום, עופרה ועוד. כולם שלאגרים של תוכניות רבות.

מוטי ניחן אז בכל התכונות העושות כוכב — קול ערב, נוכחות בימתית, הו־פעה נאה ושירים במיצעדים. פתיחה טו־בה בשביל עוזב קיבוץ. במשך שלוש שנים הופיע כזמר. היה גם כוכב הג'אמבו, ובין היתר השתתף גם במסיבת יום־הולדת.

בגיל 24 נעלם מוטי פליישר מהבימה, כשהוא בשיא הצלחתו. הוא הפסיק לשיר והחליף מקצוע. מוטי מודה שכבן־קיבוץ הוא נמשך אל הזוהר שיש בעולם השאו־ביזנס. אבל מהר מאוד גילה ש„לא כל הנוצץ זהב. כשאני נזכר בשטויות האלה, אני נתקף גועל. זה מיקצוע מכאיב. ש־אוכל את העוסקים בו. על כל הפצעים האלה נותנים לך סוכריות, שבעצם ריקות מתוכן. המתח שאתה שרוי בו יכול לג־מור אותך."

לדבריו, בניגוד לתדמית הגברית ה־קשוחה שהקרין, היה בעצם רגיש מדי מכדי להשתלב בתעשייה האכזרית הזאת. „כל מה שמצאתי שם לא תאם את עולם הערכים שגדלתי עליו." כזמר רצה מוטי לשיר שירים שעושים משהו לאנשים, אבל הוא הפך לבית־חרושת לשלאגרים.

„אילו יכולתי לעשות אמנות הייתי מת־פשר ונישאר במיקצוע. אבל מצאתי את עצמי מופיע בכל מיני מקומות, בתת־תנאים, שר שירים ביוונית, כי זה מה ש־70 אחוז מהקהל רצה לשמוע. וכאן הבנתי שמתפספס משהו. כי יוונית שרים ליוונים. הבעיה היא שהשוק בארץ קטן מאוד, וכדי להישאר מבוקש אתה חייב להתפשר ולרדת לטעם הקהל."

> כשאני נזכר בשטויות האלה אני נתקף גועל. זהו מיקצוע מכאיב שאוכל את העוסקים בו

גם מהאמרגנים הוא לא חוסך ביקורת: „הם שורפים אמנים. כל עוד האמן רץ בשוק ויכול להכניס להם כסף, הם סוח־טים אותו. לא היתה להם מינימום מוד־עות לתנאי הופעה ולצרכיו של הזמר. היום זה אחרת. יש כבר אמרגנים שמבי־נים שתאורה נכונה ומיקרופונים טובים, הם תנאי יסוד שבלעדיהם לא מתקיימת הופעה."

מוטי מספר שבין האמרגנים הוא נח־שב לזמר בעייתי. „איך אני יכול לשיר את עופרה בתאורה של מיגרש כדורסל? הזמר הוא לא קוסם, פעם, בעתלית, נתנו לי להופיע עם מיקרופון של טייפ־צד ושני רמקולים של מכונית. זה היה ממש מחפיר. שרתי שני שירים והלכתי. ואחר־כך עוד תבעו אותי למישפט! האמרגן בקושי ידע איפה זה עתלית, ומה הקהל רוצה. כששאלת אותו לפני ההופעה אם יש תאורה, הוא ענה: קח נייר צלופן וכסה בו איזה פרוז'קטור."

הפירסום הרב, הכסף, השירים המוש־מעים תכופות ברדיו והביקוש להופעות, אינם נחשבים להצלחה בעיניו. „אלה הם רק סממנים חיצוניים. אבל נישמתי היתה ריקה. כן, בטח שנהניתי מן הפירסום, עד שזה התחיל להטריד אותי. אתה מתחיל לאבד פרטיות, ונתון לביקורת על כל צעד ושעל. אנשים מצפים ממך לדברים אחרים ממה שאתה באמת. מה שמעניין אותם זה הזוהר סביבך, התהילה, כביכול, שצברת. מהותך האמיתית לא מעניינת אותם. אתה גם אף פעם לא יודע מי החבר האמיתי שלך."

מוטי מזהה מהר מאוד את מיגבלות התעשייה, ומודה גם במיגבלותיו שלו: „הייתי זמר מבצע, ולא איש יוצר, שכר־תב מילים ומנגינות לשיריו. כשמצאתי את עצמי עושה דברים רק בשביל הפר־נסה, החלטתי לחפש מהר מקור הכנסה אחר. פחות מתוח, יותר יציב, ולא מחייב אורח חיים צועני, שאני אישית לא בנוי לו."

את כל התקופה הזאת רואה מוטי כ־חוייה שהתמזל לו המזל לעבור. „אני הגעתי לזה במיקרה. התגייסתי ללהקה־צבאית כי חיפשתי שירות צבאי מעניין, ומשם הדברים התגלגלו. כשאני רואה היום את האנשים במיקצוע, ויודע מה שהם עוברים, ליבי ניצבט. כי האמנים הטובים באמת, לא מתפרנסים מזה בכבוד.

> מתי בן־אדם רוצה בהצלחה? כשהוא לא מגיע אליה

„מתי בן־אדם רוצה הצלחה? כשהוא לא מגיע אליה. למזלי, גיליתי מהר מאוד שאיני מתאים לג'ונגל הזה. אבל עד היום שואלים אותי אנשים: למה הפסקת לשיר? הרי אהבנו אותך! וזה כמובן מחמיא לי מאוד."

שוש מיימון

אייל־נוער מוטי פליישר (1970)
מתחת לתדמית הקשוחה הסתתר איש רגיש

איש־עסקים פליישר (1981)
האמנים הטובים לא מתפרנסים בכבוד

כעל־פאב פליישר
„עד היום שואלים אותי: למה הפסקת לשיר?"

תושבי דכאו התבקשו לתרום למימון נסיעת מורים ישראליים

היהודי היחיד בדכאו

ה מודעה שהתפרסמה בעמוד ה־ראשון של חדשות דכאו — העיתון המקומי בעיירה דכאו, בוודאי משכה את עיניהם של רבים מן הקוראים. הידיעה היתה ממוסגרת, בולטת־לעין, ובזו הלשון:

„דרושות תרומות לשם מימון ביקור של מורים ישראליים מבית־הספר התיכון בויאר בירושלים. את התרומות יש לשלוח לחשבון חיסכון דכאו מס׳ 905828. נא לציין את השם והכתובת של השולח. מטרת התרומה — העשרת הקשרים עם ישראל.״

הסיפור מאחרי מודעה זאת הוא ביקורם המיועד של שמונה מורים ישראליים המוזמנים לבקר בדכאו כאורחי הגימנסיה המקומית. יהאן ולטנברג, המנהל, ביקש מהציבור לתרום עבור כרטיסי־הטיסה, מ־שום שלדבריו הכנסות המורים בארץ נמוכות מההכנסות של המורים בגרמניה. בישראל גם קיימת בעיית האינפלציה, המגיעה ל־150%, לכן ברור שהקולגות מ־ישראל אינם יכולים לשלם מכיסם עבור הטיסה. בהוצאות־האירוח ישאו בעלי בתי־המלון האדיבים והנדיבים.

המנהל פנה אל הציבור, מאחר שכבר פנה אל מישרד־התרבות הגרמני, כדי שיממן את הביקור, אך נענה בסירוב. התורמים, כך הובטח, יקבלו חשבונית־מס, ומס־ההכנסה יראה בזאת הוצאה מוכרת.

דבר אחד לא נאמר במודעה: שמאחרי הפעולה כולה עומד אדם שיש לו הכבוד להיות היהודי היחידי בעיירה הגרמנית הנושאת את אחד השמות הנוראים ביותר במאה ה־20.

היהודי היחידי

ש"מ גדוד מכרין: דכאו, מימין ו־משמאל כרי־דשא ירוקים. הרחוב ה־ראשי הוא רחב־ידיים, ויש בו חנויות ל־רוב.

האנשים המעטים הנראים ברחובות ה־עיירה רובם קשישים וזקנים, בעלי שיער שיבה. השקט והשלווה משווים למקום חזות של כפר או מושב־זקנים מטופח. קשה להאמין שכמה מאות מטרים מכאן ערנו והרשמדו באכזריות, לפני שנים מע־טות, רבבות גרמנים ויהודים.

בדכאו חי יהודי נאה ונעים־הליכות, ניקולאס לנר.

מה ליהודי במקום כדכאו? מה ל־יהודי ולשם ניקולאס?

מספר ניקולאס: „נולדתי בטרנסילבניה להורים יהודיים ונקראתי, בשם יצחק־מנדל הרשקוביץ. כשהייתי בן 20 נכבש האיזור על־ידי ההונגרים. מאוחר יותר כבשו ה־גרמנים את הונגריה, וכל היהודים היו צריכים להירשם ולדווח על קיומם.

„נלקחנו למחנה צבאי. כשהפילו ה־נאצים את ממשלת האדמיראל הורטי ו־הציבו במקומו את המנהיג הנאצי ההונ־גרי, סאלאשי, שוחררו היהודים מהמחנה. שקראו את השם ניקולאס לנר, אחד המתים, עניתי בהן, ופסעתי פסיעה אחת קדימה. היות ושם זה לא היה יהודי, לא נשלחתי לאושוויץ ונותרתי בחיים במחנה־בדכאו.

„במחנה הייתי היהודי היחידי. את ה־אכזריות ומראות־הזוועה לא אשכח לעולם. עד היום רודפים אותי תלומות־זוועה.״

„עיר רגילה ונורמלית״

ב אפריל 1945 שוחרר המחנה על־ידי הצבא האמריקאי. הוא חיפש כמה אסירים לביצוע עבודות־תיקונים במחנה. „קיבלנו מקום־מגורים ואוכל מהצבא, וכך נשארתי בדכאו ושירתתי בצבא האמריקאי כחייל לא במדים.״

כשנה לאחר מכן הכיר ניקולאס את רוזי, יהודיה בת 17. הוא התחתן עימה. „חלומנו המשותף היה לעזוב את דכאו מהר ככל האפשר, ולהגר לארצות־הברית. חיכינו לוויזה, אך לא קיבלנו. נאלצנו לחכות כמה שנים, משום שממשלת אר־צות־הברית גיפקה רק מספר מסויים של אשרות בכל שנה.

„בינתיים הייתי צריך להתקיים ולהת־פרנס ממשהו. היתה לי הזדמנות לקנות מכונת־נגרות, ויחד עם עוד ארבעה אסי־רים־לשעבר ייסדנו נגריה בדכאו. שנים אחדות לאחר מכן יסדתי בית־מיסחר ל־שיווק עצים, וחנות של עשה־זאת־בעצמך, כשהשם לנר מתנוסס עליה.״

„איזה מין מקום היא דכאו היום?״

„דכאו היא עיר רגילה ונורמלית. רוב התושבים לא גרו פה בתקופת המילחמה, אלא הגיעו הנה בשנים האחרונות, כפלי־טים.

יוזם לנר

„לקחתי את שמו של המת...״

„דכאו היא עיר עתיקה בת 1200 שנה, אך היא מזוהה עם מחנה־הריכוז. בכל יום אפשר לראות קבוצות רבות של תיירים, הבאים לביקור במחנה. זוהי תמונה יום־יומית של אוטובוסים מלאים, מכוניות פרטיות והולכי־רגל.

„אני לא מאמין שאנשים, שגרו בדכאו בתקופת הנאצים, לא ידעו מה שקורה במרחק כה קטן מהם. כשהגענו לדכאו ברכבת־הבהמות, בדרכנו למחנה, עברנו ברחוב הראשי, אנשים הסתכלו וירקו עלינו. זוהי הוכחה לכך שהאנשים ידעו היטב מה שקורה, ואף הזדהו עם הזוועות.

„כששוחררתי מהמחנה, הייתי צעיר ו־אגרסיבי, לקחתי מכונית ללא דלתות, ש־נקרתה בדרכי, ועשיתי סיור בעיר. ראיתי בתים ודירות נוטשים, שבהם גרו מישפ־חות של קציני האס־אס. היה אפיל ורחוב שנקרא רחוב האס־אס — בלוק יפה ש־שוכנו בו מישפחות הקצינים. הבתים היו

(המשך בעמוד 74)

DachauerNeueste

LOKALNACHRICHTEN DER SÜDDEUTSCHEN ZEITUNG FÜR DEN LANDKREIS

Geschäftsstelle: 8060 Dachau, Konrad-Adenauer-Straße 46 — Donnerstag, 17. September 1981 — Telephon 0 81 31 / 60 22-23

הכותרת ב„חדשות דכאו״

השם הנורא ביותר

Schulpartnerschaft mit finanziellen Klippen

Effner-Gymnasium bittet um Spenden für die Studienreise von israelischen Lehrern nach Dachau

DACHAU – Mit der Bitte um Spenden, die acht israelischen Lehrern eine Studienfahrt nach Dachau ermöglichen sollen, wendet sich nun Oberstudiendirektor Johann Waltenberger erneut an die Öffentlichkeit. Der Besuch steht im

pädagogischen und kulturellen Wert dieser Begegnungen kaum einen Zweifel geben".

Den Grundstock zu den partnerschaftlichen Beziehungen zu der „Mae Boyar High School" in

Interesse, das Stadt und Landkreis den israelischen Beziehungen des Effner-Gymnasiums entgegenbringen, zu unterstreichen und deren hohen Wert zu bekunden, haben Landrat Hansjörg Christmann und Oberbürgermeister Lorenz Reit-

„פגשנו בשלוש נשים יהודיות. עלינו לרכבת ונסענו לבודפשט. אחת הנשים היתה רופאה במינגר, היא צילצלה לחבר נוצרי, שהסכים לתת לי את תעודת־הזהות שלו, שאיפשרה לי להישאר בבודפשט בשם זר.

„באחד הימים פגש אותי, במיקרה, קצין נאצי שהיכרנו, והוא דיווח על כך לשילטונות. נתפסתי ונזרקתי לכלא.״

כעבור זמן קצר התקרבו הרוסים ל־בודפשט, בית־הסוהר ננטש וכל האסירים נשלחו ברכבת־בהמות לדכאו.

„בחמשת־ימי הנסיעה לדכאו ניסינו, חברי ואני, לברוח. הוא הצליח ואני לא. בכל זאת הצלחתי לשמור על יחסים טובים עם הקצין ההונגרי, שהיה אחראי על מישלוח היהודים, והוא הבטיח לעזור לי ולהגן עלי.״

בדכאו, כשירדו האסירים מהרכבת, קרא הקצין את רשימת האסירים. „לא עניתי לשמע שמי האמיתי היהודי, וכ־

הלהיט

האריסון פורד באיפור ובלעדיו, בתעודון שנעשה על הכנת **שודדי התיבה האבודה** ועל הסיכונים שנטלו על עצמם הוא וכפיליו.

א ם פסטיבל? סרטים צריך להציף את אורחיו בכמויות של תוצרת קולנועית מכל הסוגים ומכל הגוונים — אין כמו הפסטיבלים של קאן, ברלין או ונציה. אך אם שאיפתו של פסטיבל היא להציג סידרה של מוצרים מובחרים, בהנחה ש־אורחיו מעוניינים לא רק לראותם כי אם גם להיפגש עם היוצרים עצמם ולשוחח עימם בנחת על סרטיהם, הרי פסטיבל סאן־פרנציסקו הוא המקום.

קודם כל, המקום: זוהי, בלי ספק, הצירוף והנעימה שבערי ארצות־הברית, מצויידת במיזוג־אוויר טבעי, המפליא ל־תפקד בחודש אוקטובר. השמש זורחת, רוח קלילה מנשבת בנחת. ים כחול מ־כחול, בתים קטנים וצבעוניים, גגים מ־ריקים באלף ציבעי ירוק הבולטים לעין באוויר ללא זיהום.

ארמון־הפסטיבלים בולט כתיפאורה מו־צלחת: זהו העתק של בניין רומי עתיק, ספק קיטש וספק מחווה לאמנות הקלא־סית. אתה מגיע כאורח וכבר חש ש־שלווה ונחת משתלטים עליך (לעומת בול־מוס הטירוף שהורגלת בו בכל פסטיבל נורמלי). שום דבר אינו בוער, שום דבר אינו דחוף. יש זמן לכל: לראות סרטים, לפגוש אנשים, ואפילו לחור את גשר־

האשה

מימין גיבורת הסרט **קיצור דרך** של הצ'כי ירי מנזל, ולמעלה גיבורת הסרט **סלוסט** על ימיו האחרונים של מרסל פרוסט.

עדנה פ"יערז מסכמת את פסטיבל סאן־פראנציסקו

קולנוע על פני המים

הזהב, את הרובע הסיני, או את השמורה האיטלקית שמעבר לפינה. מיגוון המיס־עדות מאפשר הרפתקות סאטרונומיות להעשרת הגוף. לשם שינוי, אפשר לומר הפעם, שהפסטיבל הוא חופשה ולא רק עבודה.

אין פירוש הדבר שמדובר בפסטיבל דל. במשך 17 יום הוצגו כאן קרוב לשמונים סרטים שהגיעו מ־27 ארצות שונות. כמה מן הסרטים היו, כמובן סרטי חובה לכל אירוע קולנועי שנערך השנה: איש הברזל של **אנדריי ואידה**, הסירה מלאה של מרקוס אימהוף (סרט שוויצי שזכה השנה לפרסים בינלאומיים רבים על הצגת שוויץ המכוערת של מילחמת־העולם השניה), חתונת הדמים של קארלוס סאורה או חומות, חומות של אניאס וארדה, (שעל כולם דיווח העולם הזה בשעתו, מהצגות הבכורה שנערכו בפסטי־בלים הבינלאומיים).

לרשימה זאת נוסף גם העיט, שזכה כאן לביקורות הנלהבות ביותר שקיבל סרט ישראלי כלשהו מעודו. שני העיתו־נים היומיים הגדולים, הכרוניקל והאקז־מיר, ראו בו את הסרט הישראלי הטוב ביותר שהוצג עד היום בסאן־פרציסקו. הם מצאו שהוא „מתאר ברגישות רבה ובתבו־נה מעורבת בהומור בעיה כואבת,“ ו־התפעלו מן העובדה שהקולנוע הישראלי מעז לבחון בצורה נוקבת כל כך את המציאות שבתוכה הוא חי.

פגישות עם אנשי קולנוע

ס רטים אחרים משקפים את העניין שיש לד"ר אלברט ג'ונסון, מנהל הפסטיבל ומרצה לספרות אנגלית ולקולנוע באוניברסיטת ברקלי, בעיניני אפריקה ו־העולם השלישי והשתלבותם בתרבות ה־מערבית. מכאן נובעת נוכחותם של סר־טים כמו שובו של מלח, המציג בצורה חריפה מאוד את יחסה של חברה בריטית כפרית לאשה כושית, המגיעה למקום כאשתו של אחד מבני הכפר השב מנדודים ביבשת השחורה.

כך גם העשב מזמר, סרט מוזר, המבוסס על רומן של דוריס לסינג על לבנים באפריקה, סרט שהופק על־ידי שוודים, עם שחקנים בריטיים ואמריקאים בתפקידים הראשיים (קארן בלק וג'ין תאו, גיבור סידרת המתח הבולשת חוקרת). או, להבדיל, סירטו המרענן, החדש והמפוקח של גדול המשותף **עשירות ומפורסמות**. על־אף גילו המופלג לא איבד קיוקור את מגע הקסם שלו בכל הקשור לסירטי נשים, ואף לא את ההומור המיוחד שלו השופע כמעיין כשהוא עם נשים יפות.

הכוכבות

ז'אקלין ביסט (מימין) וקנדיס ברגן (משמאל) מסתודדות עם הבימאי הוותיק ג'ורג' קיוקור, בערב הפתיחה של הפסטיבל, שחנך את סירטם

הבעל

סיסי ספייסק, כלת האוסקר השנה, באה לפסטיבל להציג בימאי חדש: זהו בעלה, ג'ק פיסק, שביים את סרטו הראשון בכיכובה של אשתו. הסרט הוצג בהצגת־בכורה בפסטיבל של סאן־פרנצ'סקו וזכה לעידוד ולחיבה רבה.

התגלית

קלוד ללוש, הבימאי הצרפתי בא לפסטיבל בפיק ברכיים כדי לראות לראשונה את תגובתו של הקהל האמריקאי למראה סירטו האחרון בעל התקציב הענקי **אלה ואלה**. אמריקה עשוייה לאזן את תקציבו ולקדם את עתידה של תגליתו בסרט, הצעירה אבלין בואי, היושבת לצידו במיפגש עם עיתונאים.

במאי הודו, סטיאג'יט ראי, ממלכת היה־לומים, שהוא סאטירה מוסיקלית על מישטרים רודניים. במרכזה מסע של גוודים מזמרים לא־יוצלחים, בעלי נעלי־פלא, המפילים דיקטאטור המנסה לשטוף את מוחם של כל נתיניו בעזרת מכונה משוכללת.

אולם הסרטים עצמם הם רק חלק מן החוויה שבפסטיבל זה. הפגישות עם עושי הסרטים היו מעניינות לפחות באותה המידה. כך למשל, אחד המרכיבים ביותר של האירוע הוא עריכת מחוות לאנשי קולנוע בולטים. השנה היו שלושה: הכוכבת המכסיקאית של סוף שנות ה־'20 ושנות ה־'30 בהוליווד, דורלורס דל ריו, הבמאי האיטלקי הדגול פראנצ'סקו רוזי והבימאי הצ'כי יז'י מנזל (הזכור בארץ מרכבות נשמרות היטב).

גברת דל ריו, ששבה כבר לפני שנים רבות למכסיקו מולדתה, היא היום הרבה מעל גיל ה־70, אולם היא זוהרת כאילו עלתה זה עתה מבימת צילומים של סרט הוליוודי חדש. רוב חובבי הקולנוע בישראל יתקשו היום לזכור את סרטים הגדולים, כמו מחיר התהילה, כרמן או ציפור גן העדן, אבל יש אולי מי שזוכר אותה כאמו של אלביס פרסלי בכוכב לוהט או כסבתא בילדי סאנשז (סרט שהוצג ב־

הממלכה

השחקנית הוותיקה דולורס דל ריו הרשימה את כולם בהופעתה המלכותית ובזוהרה שלא הועם עם השנים. כאורחים רבים אחרים היתה נרגשת מאוד בהגיעה, ונרגעה מאוד למראה הקהל האוהב והחם שציפה לה.

הממחדש

הבימאי המרוקאי אחמד אל מאנוני הציג סרט מרתק על להקת פולקלור מרוקאית.

ישראל אבל לא בארצות־הברית). לפני שעלתה על הבמה, היא התרגשה מאוד מן העובדה שתצטרך לעמוד בפעם הראשונה במיבחן מסוג זה, ללא המצלמות החוצצות בינה לבין הקהל. אולם הצופים, שראו קטעים נבחרים מסרטיה קודם לכן, קיבלו אותה בעמידה ובתשואות רמות. כל השאלות שהופנו אליה בצורה חופשית מן האולם גילו חיבה רבה והשחקנית השיבה באותו המטבע. כאשר שאל אחד הנוכחים כיצד הרגישה כאמו של פרסלי בסרט, תיארה לפני הנוכחים תמונה מפתיעה של אליל־הזמר, שונה לחלוטין מזו המצטיירת לאחרונה באמצעי התיקשורת. „הוא היה מנומס מאוד," סיפרה הגברת דל ריו, „אדיב להפליא, התנהג למופת מן היום הראשון ועד האחרון, הקדים את כל שאר הצוות על בימת הצילומים, עבד קשה על כל פרט בתפקיד שלו ו־הירבה לבקש עצות."

אשר לפראנצ'סקו רוזי, זהו אחד היוצרים החשובים היום בעולם הקולנוע שאינו מוכר די הצורך בישראל. הוא מצליח

(המשך בעמוד 56)

מפסטיבל לפסטיבל

תמונה מן הסרט התעוד של הבימאי אנדריאה אנדרמן **קאסטלפורציאנו, מיפגש המשוררים**, שנדד מפסטיבל הים־התיכון בוויטל לפסטיבל סאן־פרנציסקו, בשל היותו הנצחה מרתקת של מצב הפייטנים בעידן המודרני. המונים נקהלו על שפת־הים, קרוב לאוסטיה, שם נרצח המשורר והבימאי פייר פאולו פאזוליני, כדי להאזין לשירתם של יבטושנקו, אלן גינסברג, לרוי ג'ונס, פטר אורלובסקי ושורה של משוררים אלמוניים.

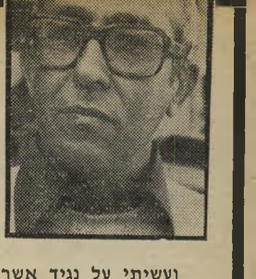

יעקב שרת / איש ממאדים

איש על גפנו

ועשיתי על נגיד אשר דפקו בעל־הגיד:

אויה לא ל„ליכוד", אלא ל„עם אחד",
אשר נפרד אילם מן הנגיד המיוחד,
ואין אדם ללא תחליף, כמאמר חלק יחד —
אך מה, כשתחליפה של גפן פוריה — אטד?

מה דעתכם על הרובה?

הדבר היה לפני אי־אלה שנים. איש אחד, אברהם בן תרח, תושב אור־כשדים, שבר וניתץ את הפסילים שלהם סגדו בני־אדם באותו מקום, בטענה שאין הם אלא גושי־חימר דוממים, שאין להם ולא כלום עם הסגולות והתכונות האלו־היות שמייחסים להם רבים בציבור האור־כשדי.

התוצאה היתה רעה מאד לאברהם אבל טובה מאוד(?) לעם ישראל, מפני שאברהם היה מוכרח לברוח מאור־כשדים שבארם־נהריים הברוכה במים ובאדמה פוריה וללכת לארץ צחיחה (שממנה נאלץ לרדת מצריימה), אבל בתוך כך נולד עם ישראל, שהאגדה המספרת על כל אלה מתברכת בו — בעם הזה — שהוא אינו סוגד לעץ ולאבן, כלומר לאלילים. כלומר לסמלים מוחשיים.

שהרי ברור, כי אותם פסילים ופסילונים שתושבי אור־כשדים השתחוו להם והקריבו להם קורבנות ומי יודע מה עוד עשו „בשבילם", לא היו אלא סמלים מוחשיים, שאינם שם נדדף לאלילים. ואומנם זהו בדיוק מה שאמרו האדוקים בפולחן האלילים באור־כשדים לאברהם מנתץ־הפסילים: שמע נא, אברם, אתה אל תעשה עלינו רושם עם החשיבה המופשטת שלך. שמענו על טיפוסים כמוך. אם אתה יכול לחיות בלי סמלים, סימן שאתה פשוט לא נורמלי. אז לך לך מארצך וממולדתך לאן שתלך, אבל פה, באור־כשדים, אנחנו לא יכולים ולא מסוגלים ולא רוצים לחיות בלי סמלים.

זה מה שהם אמרו לו, ואז אברהם בן תרח הלך מיזרחה לארץ כנען, וחשב בלבו שהוא יקים שם חברה חדשה, משוח־ררת מסגידה לסמלים מוחשיים, כלומר לאלילים, כלומר לעץ ולאבן ולכל השאר.

באיזו מידה אברהם הצליח או לא הצליח להגשים את חלומו המופשט, המושתת כולו על טהרת ההגיון, לא ניקשה לנחש. עינינו הרואות. אנחנו פה בישראל מהווים את ריכוז היהודים האדוקים ביותר בפולחן סמלים מוחשיים. אין כחברה הישראלית חברה אלילית משועבדת לעץ ולאבן, כשם שאין דת בעולם — המתיימרת להיות דת מופשטת וכופרת בהיות אלוהים בעל גוף ודמות הגוף — דת גדושה ודחוסה אליליות, כשפים, אמונות תפלות, משופעת בסמלים ובסימלי־סמלים בכל תחומי הפולחן שלה.

באמת, היה מעניין להחיות את אברהם בן תרח ולו לרגע — אולי זה באמת מה שמנסים לעשות מחטטי הקברים (קברים? שוב סמל עץ־ואבן מובהק שבמובהקים)! במערת המכפלה שבחברון? — כדי לשמוע מפיו את המלים „איפה אני? הלא אני נקברתי בחברון, אז מה פיתאום אני מוצא את עצמי שוב באור־כשדים האלילית? מה כל הפסילים והסמלים מסביב?"

כמובן, יש סמלים ויש סמלים. אם קבע מי שקבע לטוב או לרע עשרים ושניים ציורים מסויימים כסמלים של הגאים או עיצורים מסויימים, בזה הוא העניק לנו תיקשורת בכתב. אבל זוהי סימליות מוסכמת, תיפקודית, ולא „קדושה". איש מאיתנו אינו עבד לפולחן אותיות הא"ב. היו אנשים נכבדים למדי, שהציעו להחליף את הא"ב העברי בלטיני, ועצם העובדה שהם הציעו זאת מעידה שהם לא ראו באותיות העבריות, כלומר בצורות ציוריות מסויימות, משהו קדוש. במקום ציור אחד הם פשוט הציעו ציור אחר. מה יש? אבל באורח כלשהו החלו כמה אנשים להאמין, שהאותיות הללו קדושות, שאסור „לנגוע" בהן, שדברים מסויימים, הנחשבים אלוהיים, קדושים, מרגע שהם מועלים על הכתב באותן עשרים ושתיים אותיות, מקנים אותה מידה של קדושה לקלף או לנייר שעל גביהם אותיות הללו, הסדורות בסדר מסויים זה ולא אחר, נכתבו או הודפסו (שעה שאותן אותיות, סדורות בצורה אחרת, נאמר, בצורת מאמר ב„העולם הזה", אין בהן אפילו אבק קדושה או אלוהיות, שלא לדבר על סידור האותיות הללו במיבנים לשוניים ההופכים את הכתבים הנושאים אותם לדברי מינות ממש, למחללי־קודש ממש, עד שדינם שריפה).

בכל שלושת המקרים שהבאתי לדוגמה מדובר באותן עשרים ושתיים אותיות, כלומר באותם סמלים מקובלים ממש. כלום לא ברור, שבמידה שמיוחסת קדושה כלשהי לקבוצת אותיות זו, ומינות לקבוצה אחרת, אין לכך שום קשר עם הסמלים השימושיים, אלא למשמעויות המופשטות המובעות בעזרתן בתיקשורת הכתובה? ואם הקדושה מצוייה במשמ־עויות, כלומר ברמה המופשטת, איך יכול להיות שהיא „עוברת" גם לעץ ולאבן, כלומר לכתב־היד או למגילה זו או זו דווקא? דבר אל העצים ואל האבנים! גשו מחר לבית־כנסת, ותראו איך יהודים מנשקים סמרטוט המשמש עטיפה למגילת קלף שעליה כתובות אותיות עבריות בסדר מסויים, קבוע מדורי דורות, שתוכנו הוא התורה.

הוא הדין בעולם הצלילים. יש כך־וכך צלילים בני־אבחנה על־ידי אוזן האדם. מישהו חכם למדי גילה, שאפשר להשתמש בצלילים אלה לתיקשורת. הוא הפך אותם לסמלים קולניים מוסכמים. כך התפתחו שפות שונות במקומות שונים, ובתוך כל שפה החלו דוברים חרוצים ומוכשרים מאוד לצרף צרופי צלילים שונים וליצור משמעויות חדשות, אשר מרגע שנתקבלו הן נתווספו אל אוצר הסמלים הלשוניים; כלומר אל מילון השפה. כמובן, האלילות לא איחרה להשתלט גם בתחום זה (שקדם, כמובן, לתחום הכתב). צרופי הגאים מסויימים, שבאו לסמל ערכים מקודשים, „נתקדשו" אף הם עד שבני־אדם — אלה שהמציאו את השפה והשתעשעו בסידור קבוצות צליליה כדי לאפשר תיקשורת מילולית ולשכללה, נעשו עבדים לאמצאתם־הם. מכיוון שפיתאום היה אסור להגיד „יהוה", הם התחילו להגיד „אלוהים", ואז „אלוהים" נהיה ביטוי כל־כך איום ונורא, עד שנמצא מיפלט ממנו בסירוסו ל„אלו־קים", וליתר ביטחון כותבים ה' או יי', ואומרים „השם", „הקדוש ברוך הוא" או כל הרכב צלילים שתרצו — חוץ מהמקורי.

זה נראה משונה? בכלל לא. מפני שזה פועל באותה עוצמה לא רק בתחום האלילות הדתית, אלא גם בתחום הכשפים והאמונות התפלות. הרכב ההגאים שנקבע לציון מחלה ממארת מסויימת, העונה לשם סרטן, מפחיד אנשים נאורים רבים לא פחות משמפחיד יהוה את האדוקים בדת היהודית. אחרים, בתחום אחר, אינם מסוגלים לבטא את הצירוף הגס „בית כיסא". זהו הרכב צלילי שפשוט מעיק עליהם, ואז באה ישועתם כהרף־עין מן ההרכב „בית שימוש" (מכיוון שבשני המקרים מופיעה המילה „בית", אפשר להניח בביטחה שזהו הרכב צלילי נייטרלי, שעה שברי כי ההרכב הצלילי „כיסא" הוא הרה־פורענות, ואילו ההרכב הצלילי „שימוש" שופע חן ונועם).

אני אולי נשמע כמתבדח. האמת היא שאנו דנים בעניין רציני מאוד, שכן לא זו בילבד שהולדת אדם אל תוך מערכת צלילים מסויימים גוזרת עליו את הוויתו — את אורח מחשבתו ואת עולם התסמיכים (אסוציאציות) שלו (ויש אומרים שאפילו את צורתו החיצונית, שכן השימוש בשפה מסויימת אחת בוודאי מפעיל שרירי פנים מסויימים יותר או פחות מאשר השימוש בשפה מסויימת אחרת, ומידת הפעלת השרי־רים הללו, מתיחתם וכיווצם בסדירויות מסויימות האופי־ניות לשפה שבה מדובר, משפיעה על צורת הפנים, ואפשר שזו אחת הסיבות לדמיון בפני אנשים דוברי אותה שפה), אלא שמטיבעם של רפלקסים מותנים בתחום השפה שאדם עלול להשתעבד כמסומם לצירופים מסויימים כנושאים בחובם צווים שאסור להרהר אחריהם (דוגמה יפה לעניין זה היא הצרפתי שעמד דום כאשר הפורץ שחדר לביתו שר את ה„מרסייז" בעת שאנס את אשתו ותחב לכיסו את כל תכשיטיה).

כידוע, יש גם צלילים שאנו מכנים אותם „מוסיקליים". והנה, מסתבר לנו, שהאלילות וההשתעבדות לסימליות מוחשית חדרה גם לתחום זה, הנראה במחשבה ראשונה מופשט שבמופשט. הרכבי צלילים מסויימים שמומחים לדבר מזהים אותם בשמיעה ישירה ככאלה, ואילו הרוב יודעים במה מדובר אך ורק משהם משוייכים למחבר זה או זה, ולובשים משמעויות סימליות שאין להן דבר וחצי דבר עם הצלילים עצמם. שכן מהו צליל? תדר קול. איך תדר קול יכול להיות קדוש או תבל (במלעיל)? עובדה. אם אתה מכריז על תדר מסויים, הבא בלוויית עוד כמה תדרים בהרכב מסויים, שמחברם — כלומר מרכיבם — הוא אחד ואגנר, מייד ההרכב הזה נעשה בלתי־ראוי להשמעה, כלומר הוא מאבד את המסר הצלילי המקורי שלו, שאינו אלא, תסלחו לי, רעש מסויים, והופך לסמל אנטי־קדוש, שלמען פולחנו מיצווה לנקוט מיני אלימויות מילוליות כנגפניות (פולחן של השמדה גם הוא פולחן, לא פחות מפולחן של סגידה ונישוק).

במיקרה שלפנינו — הרכבי הצלילים של אחד ואגנר — יודעים אנשים מסויימים (בדרך־כלל רק לאחר שמתחוור להם — שלא בדרך מוסיקלית — כי המרכיב הוא שונא ישראל) שהצלילים הללו מסוכנים ופשוט בלתי־נסבלים (נגן בדרדי את היידן, והודיע כי מדובר ביצירה של ואגנר — ותראה מה יקרה). הם, הצלילים הללו, נעשים במיקרה שלפנינו לסמל מוחשי של הזדון והרשע עלי אדמות, לאליל „רע", ומכאן שצריך להשמידם כתרפים, פשוטו כמשמעו. יכך, בנים ובנות ישראל, אל תשמרו „גווילים נשרפים, אותיות פורחות", נעשים עבדים לאלילי צלילים!

והלא השכל הישר אומר, שלא את הצלילים הם שונאים, אלא את ואגנר! מה לעשות, ואגנר מת ולכל היותר אפשר לעשות בובה שלו ולשרוף אותה בראש חוצות (רעיון ג'וג'ואי לא רע, הייתי אומר). אבל הרבה יותר קל לטחור־של־בגין לכוון נפיחה מסריחה וקולנית גם יחד לעבר זובין מהטה (שדרך, אגב אינו הינדי אלא זוראוסטרי, כלומר אדם שאין לו שום „פרות קדושות") ולנסות להחניק אותו בדרך מקורית („אתרים קדושים" למיניהם, שאפילו משה דיין תחב בסדקי אחד מהם פיתקת „לו יהי שלום" — בעיני ראיתי! ובתחום האוטוסוגסטיה לטוב ולרע — מה אני מציע?

אני מציע לעבוד קצת פחות נגד הסמל, ויותר נגד מה שהוא בא, בכללות הכל לסמל. למשל, אם אנחנו מתנגדים לכל צורה של השמדת עם, ראוי שנפשפש בתורתנו ובמעשינו, שמא לא דבקו בנו מידות גזעניות. ובינתיים, אם לצורך המחשה וחיזוק דרוש לנו סמל לשנאו — מה דעתכם על הרובה?

(המשך מעמוד 55)

למוג את המציאות הפוליטית והכלכלית לדראמה קולנועית מרתקת, כאשר גם ה־טיפול בפוליטיקה וגם הטיפול בדראמה זוכים לאותה תשומת־לב והתחשבות. סיר־טו האחרון, שלושת האחים, הוא הסרט הראשון באירופה המעז לטפל ברצינות בבעיית הטירור, תוך יציאה מפורשת כנגד כל הפיתרונות האלימים למיניהם. זאת, למרות שרוזי הוא איש בעל רקע שמא־לני מובהק, המאמין בצורך לשנות את המישטרים הקיימים, „אבל לא הטירור יוביל לכך," הוא מדגיש שוב ושוב.

אם באיטליה זכה הסרט בכל הפרסים החשובים, אבל גם ליחס קריר למדי מצד אמצעי־התיקשורת, הרי זה, לדעתו של רוזי, משום שהאינטליגנציה האיטלקית מתקשה לקבוע עמדה לגבי הטירור, ו־חוששת לפסוק בצורה ברורה, פן תיחשב לפשרנית ולמפגרת. גם המיפלגה הקומו־ניסטית אינה מרוצה ממנו, כבעבר, מ־שום שהוא מסרב להצדיע לכל הכתיב מלמעלה. בסרט קודם שלו, גוויות נפלאות, הוא הרים קולו נגד התכסנונות הפוליטית, כשהימין והשמאל כאחד משתמשים באו־תם האמצעים לחיסול יריביהם. „כמובן שאת הסרט הזה לא הציגו בברית־המוע־צות," הוא אומר בחיוך, בתשובה ל־שאלה.

המנהל

ד"ר אלברט ג'ונסון, מנהל פסטיבל סאן־פרנ־ציסקו ומרצה נודע לספרות ולקולנוע, האיש שבחר להראות לאוהבי קול־נוע מבחר לא שיגרתי של יצירות.

יזע מנזל מצידו, מנסה כמיטב יכולתו לדבר על קולנוע, אבל הקהל מעוניין יותר לשמוע על צ'כוסלובקיה. על כך נוח לו פחות לדבר. בזמנו, היה שייך לאביב הצ'כי המבטיח, יחד עם אנשים כמו מילוש פורמן ואיבן פאסר, החיים היום במערב, שעה שהוא נשאר בבית. אומנם, מדי שנה הוא יוצא לבייים הצגות תיאטרון בבוכום שבגרמניה (למנזל קארי־יירה עשירה כשחקן וכבימאי תיאטרון בעל רעיונות מקוריים). למשל, הוא העלה את ליזיסטראטה של אריסטופאנס, כש־אנשי אתונה מדברים גרמנית ואנשי ספארי־טה משיבים בגרמנית שוויצית, וכמובן ש־אינם מבינים זה את זה אלא בקושי.

לאחרונה מיעט מנזל ליצור קולנוע. שניים מסרטיו עדיין שמורים על מדפי הצנזור, והקהל שרצה מאוד לדעת מדוע, באלץ להסתפק בתשובת מנהל הפסטיבל כי זה „אינו הנושא לדיון כרגע". הסרטים שהותרו להצגה היו בדרך־כלל גיחות נוסטאלגיות אל העבר, מלאות באותו הו־מור טוב־לב ונדיב שיאפיין את כל ה־אסכולה הצ'כית. סרטו האחרון הוא קיצור דרך, המבוסס על זיכרונות הילדות של הסופר בוהומיל הראבאל, שנולד בתחילת המאה להורים שניהלו מיבשלת בירה בעיר קטנה. הוא שובה לב בציוריות של דמויותיו.

„כל הפוליטיקה זה שטויות," לוחש מנזל מאחורי הקלעים, כשהוא יורד מן הבימה. „מה שחשוב, זה למצוא את הדרך לחייך בכל מצב. אחרת הכל אבוד."

רק 6.500.-* במזומן והטלוויזיה בבית!

טוב שחיכית עד עכשיו ולא התפשרת על מכשיר אחר במקום טלוויזיה בלאופונקט שכל כך רצית. כי עכשיו אתה יכול לקבל בלאופונקט צבעונית ב-4, 6 או 8 תשלומים חודשיים לפי בחירתך.

רק רגע!

... וזה עוד לא הכל. גם אם תקנה בלאופונקט בתשלומים — תוכל להשתתף בהגרלה הגדולה של בלאופונקט ולזכות בווידיאו־טייפ בלאופונקט או ברדיו־טייפ בלאופונקט למכונית.

BLAUPUNKT

בלאופונקט - בכל מחיר

היבואנים הבלעדיים:
טרכף יבוא בע"מ.

TEDELEX

עכשיו גם אתה יכול להרשות לעצמך את הטלוויזיה שכל כך רצית:

בלאופונקט צבעונית!

6.500.- שקל במזומן,

היתרה בתשלומים חודשיים

והשתתפות בהגרלה הגדולה של בלאופונקט

פרטים על מבצע התשלומים באולם התצוגה של בלאופונקט, רח' בוגרשוב 70, ת"א.

* שווה ל — 1,120. מרק, לפי שער: — 5,80. שקל = — 1. מרק.

לשבור - בלי עינויים

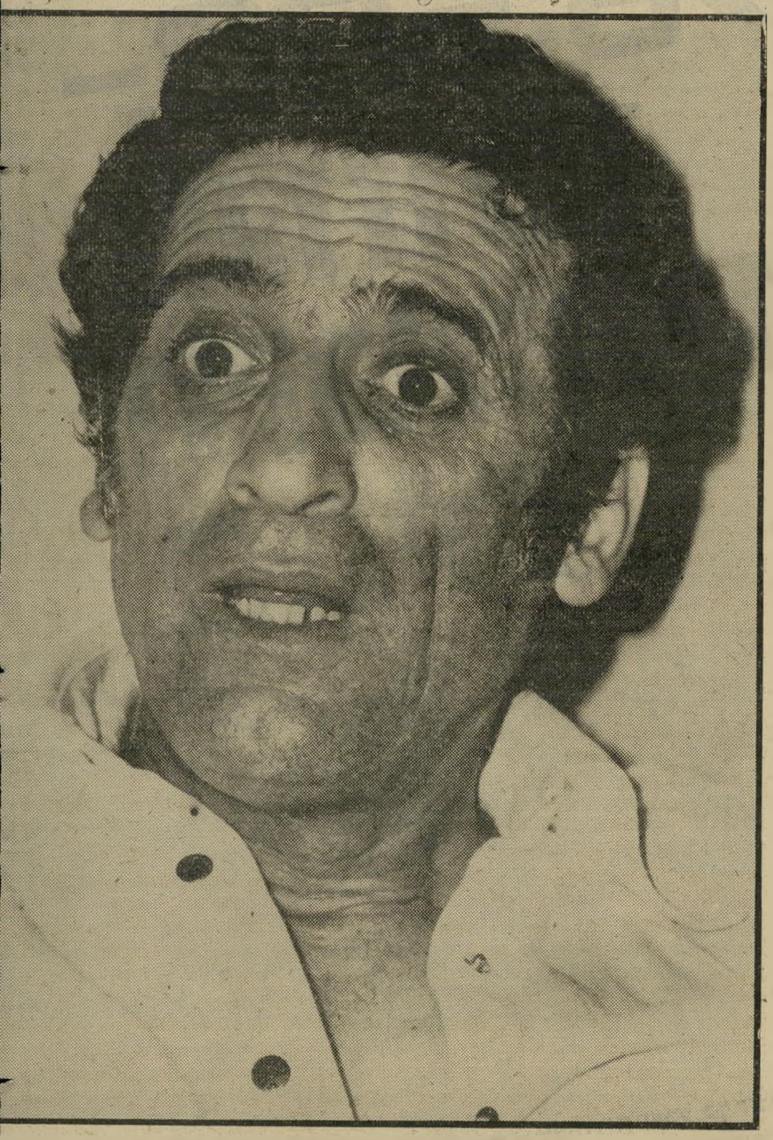

מפקח ישראל מיזרחי הועמד לדין - על שהוציא מדניאל חנוך באמצעים פסולים הודאה ברצח אב'ו -

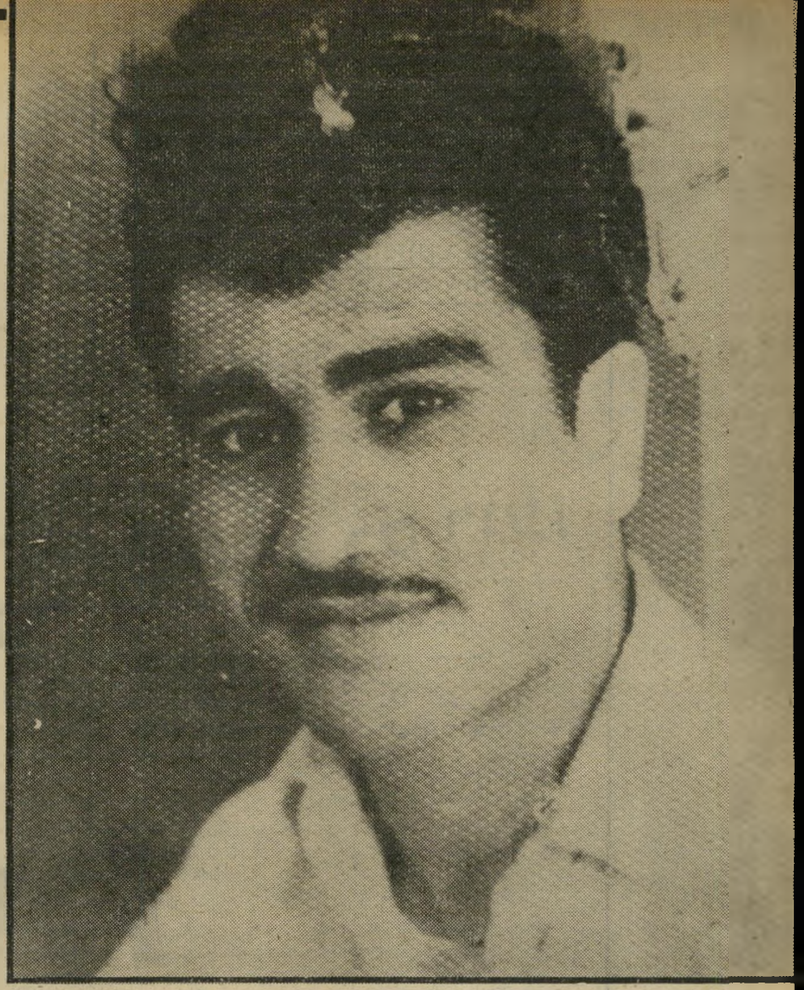

אחד המיקרים היחידים בישראל, אולי היחידי, שבו בוטל כתב־אישום ברצח, אחרי שהוגש לבית־המישפט, היה מיקרהו של דניאל חנוך. בתחילת יוני 1980 הודיעה הפרקליטה לילי בורישנסקי, כי היא מבטלת את כתב־האישום שהוגש נגד חנוך על רצח אביו, פינחס חנוך. המישטרה היא שהבהירה לפרקליטות כי אי־אפשר יהיה להוכיח את האשמה, למ־רות שהנאשם הודה, כתב את ההודאה בכתב־ידו, ואף שיחזר את הרצח, מכיוון שההודאה נגבתה ממנו בדרכים בלתי־נאותות.

מי שמצוי בבתי־מישפט יודע, כי כימ־עט בכל מיקרה שבו מוסר הנאשם הו־דאה, הוא חוזר בו ממנה בבית־המישפט. ברוב המיקרים נערכים מישפטי־זוטא, ו־אז מספר הנאשם לבית־המישפט כיצד הוכה ועונה על־ידי אנשי־המישטרה, כי־צד לא הניחו לו לישון ולאכול, כיבו סיגריות בוערות על גבו, איימו עליו ב־הפעלת זרם־חשמל על איברים עדינים, ואפילו זרקוהו לבריכת־התנינים בגן־החיות.

מדוע בוטל כתב־האישום?

זאת זפטים ועורכי־דין, ששמעו עש־רות ומאות הכחשות כאלה, יודעים כי רק במיקרים יוצאים־דופן נפסלת הו־דאה, ובית־המשפט משתכנע כי אכן זו הוצאה מפי הנאשם באמצעים פסולים.

כאשר נפסלה הודאתו של חנוך בשלב ראשוני זה, שלפני התחלת המישפט, על־ידי המישטרה עצמה, האמינו הכל כי ת־עינויים והפיתויים שהיו במיקרה זה עלו על כל המשוער. שאם לא כן, לא היתה הפרקליטות מבטלת את כתב־האישום.

אולם כאשר הודלפו לאט־לאט הסיפו־רים לעיתונות גברה התדהמה. דניאל חנוך לא טען אפילו כי הוכה. הוא לא טען כי איימו עליו במכת־חשמל או בברי־כת־תנינים, הוא סיפר כי כתב את ההו־דאה בכתב־ידו בבית־המעצר בנמל־חיפה, מכיוון שלא יכול היה לסבול יותר את תנאי המעצר.

בתא הבודד לא היו תנאים סניטאריים, אפילו לא מגבת, האוכל שהוגש לו היה גרוע, ולא תאם את הדיאטה הדרושה לו. האולקוס הציק לו והחקירות היו ממוש־כות. וביגלל טענות אלה ביטלה הפרקלי־טות את כתב־האישום נגד חנוך והגישה כתב־אישום נגד שני חוקרים מצוות ה־חקירה המייוחד, אשר גבו את הודאתו של חנוך. „בטח היה שם הרבה יותר מזה, בטח היו שם, עינויים מייוחדים, אולי עינויים פסיכולוגיים מתוחכמים ביותר, שטרם נשמע עליהם בארץ", אמרו מיש־פטנים כאשר שוחחו על המקרה.

בימים אלה מתברר בבית־המישפט ה־מחוזי בחיפה מישפטם של מפקח ישראל מיזרחי ועוזרו רס"ר יוסף בינטר, על השגת ראיות במירמה ועל דיווח כוזב והעלמת ראיות. במישפט זה עלה על דו־כן העדים כעד ראשון דניאל חנוך בעצמו.

חנוך הוא בן 48, יליד סלוניקי שביוון, שגדל בארץ מגיל שנה. הוא עבד בחב־רת־החשמל והיום הוא פנסיונר, אב לי־לי־דים וסב לנכדים. אביו, פינחס, היה טי־פוס ידוע בחיפה. קשיש מרושל בן 81, שהיה סוחר בסיגריות מובריחות ליד נמל־חיפה. הוא התגורר בדירה קטנה בבת־גלים. לפני כמה שנים התגורר יחד איתו ערבי צעיר, אך לאחרונה היה הישיש לבדו בדירה.

מילבד עיסוקיו בסיגריות, היה ידוע ש־הקשיש שולח את ידו גם בהלוואת כס־פים בריבית קצוצה ובחלפנות בלתי חו־קית. מפעם לפעם גם מכר חשיש, ומימן עיסקות חשיש. גופתו נמצאה ב־18 במרץ 1980, מוטלת על גבה בחדר־השינה ופניה מכוסים בשמיכה. דניאל, אשר גילה את הגופה, הסיט את השמיכה וגילה לזוועתו כי צווארו של הקשיש היה שסוע. מישהו שחט את אביו בסכין מיטבח חדה.

השוטר בדה ראיות

המישטרה, שחיפשה בדירה, גילתה כמה סוליות חשיש וכמה אלפי לירות. אולם מטמונו העיקרי של הזקן, סכום עצום במטבע־זר, לא נתגלה עד היום. כרגיל היה הרוכל נושא את כספו בחגו־רת בד שקשר למתניו, מתחת לשני זו־גות המכנסיים שנהג ללבוש על גופו. גם ספר החובות, שבו היה הזקן רושם מי חייב לו וכמה, נעלם.

זמן קצר אחרי הרצח החליטו החוק־רים לעצור את דניאל חנוך כי בחשד שהוא שרצח את אביו. הם מצאו כמה סתירות בעדותו של הבן, ונראה היה להם כי מצאו גם את המניע לרצח. שרית, אשתו של הבן, נמצאה אז בארצות־הברית, ו־בעלה ביקש להצטרף אליה. אך מכיוון שאת כל כספו הוא ביזבז על משחקי־קלפים, הוא היה זקוק לעזרת אביו ל־קניית כרטיס ולמימון הנסיעה.

ביום הרצח, לפי מידע שנמסר למיש־טרה, רבו השניים, והאב סירב לתת לבנו את סכום הכסף הדרוש. הבן הזועם דחף את אביו אל משקוף הדלת והלם בראשו. כאשר ראה כי אביו איבד את הכרתו, נטל הבן סכין ושיסע את גרונו. כך חשבו חוקרי המישטרה.

דניאל נעצר וישב 32 ימים בבית־המע־צר בנמל חיפה, 22 יום בבית־סוהר בג'ל־מה, ועוד יומיים בבית־המעצר ברמלה. ב־8 באפריל 1980, כעשרים יום אחרי רצח האב, מסר דניאל לחוקריו הודאה מלאה, כתובה וחתומה על־ידו. הוא סיפר

כיצד רב עם אביו, דחפו אל משקוף ה־דלת, גרר אותו לחדר השני ושם שחט אותו. אחר־כך, לדבריו, הלך לרחוץ את ידיו, והזעיק את המישטרה. אחרי יומיים הלך חנוך עם חוקריו לשחזר את הרצח לפני מצלמות הטלוויזיה, והחומר כולו הועבר לפרקליטות.

היה זה איש מישטרה, אחד מחברי ה־צוות, מרדכי (מוטי) דואק, שפנה למפקדו וטען כי ההודאה והשיחזור לא נעשו מר־צונו החופשי של חנוך. בעיקבות חקירת הפרשה החליט מפקד־מחוז חיפה דאז, תת־ניצב תורגמן, לבקש ביטול כתב־

האשה שלחמה לזיכוי

האישום נגד דניאל חנוך. חנוך שוחרר, והרוצח האמיתי טרם נמצא עד היום.

כתב־אישום שהוגש לפני השופט מל־כיאל סלוצקי בחיפה, מפרט את מעשיהם של הקצין מיזרחי, ראש הצח"ם, ועוזרו בינטר, מעשים שהביאו לגביית ההודאה שלא כחוק. לדברי כתב האישום לא עמד דניאל בתנאי המעצר החמורים בהיותו אדם חלש וחולה, ולכן פנה לבינטר והציע לו לחתום על כל הודאה שירצה, למרות שאין לו יד ברצח. בינטר דחה הצעה זו, ואמר כי הוא מעדיף שחנוך יכתוב את הודאתו במו־ידיו, ודניאל הסכים. בכך, לדיברי כתב־האישום, בדה השוטר את הראיות בכוונה להביא לעיוות־דין.

כתב־האישום טוען כי מיזרחי הניע את חנוך במירמה ובהטעייה לשחזר את רצח אביו. מיזרחי הורה לו להתנהג כמו „קי־לר", וטען כי סרט השיחזור יועבר לירו־שלים, ובדיקה במעבדות המישטרה שם תוכיח בתוך שבועיים אם דניאל הוא ה־רוצח אם לאו. ההאשמה השנייה נגד מיז־רחי אומרת, כי הוא ליווה את חנוך לבדי־קת פוליגראף בירושלים. שם נבדקה תגו־בתו לרחיצת הידיים אחרי הרצח, והת־ברר כי תגובתו מחזקת את הרושם ש־הודאתו כוזבת.

למרות שתוצאות אלה נמסרו למיזרחי יומיים אחרי הבדיקה, הוא לא גילה אותן למפקדיו, ואמר להם רק כי התוצאות הן „פיפטי־פיפטי". בכך שהעלים תוצאות אלה, אומר כתב־האישום, הוא התכוון להביא לעיוות־דין.

„תתנהג כמו קילר"...

ד ניאל חנוך עלה על דוכן העדים והעיד נגד חוקריו לשעבר. הוא סי־פר כי לא נתנו לו להתרחץ במשך כל התקופה שבה ישב במעצר. בפעם הרא־שונה התרחץ אחרי שחתם על הודאתו. „הודיתי כי לא יכולתי לסבול את כל המיטרד של החקירה, תגאי הבידוד ומ־נות הקרב... אני לא עבריין ולא רגיל לתנאים כאלה, ולכן הודיתי," העיד חנוך. „אמרתי לעצמי יום אחד שנמאס לי, ו־אמרתי למר בינטר שיכתוב מה שהוא רוצה, ואני מוכן לחתום להם על כל מה שהם רוצים ושיעזבו אותי לנפשי. אבל בינטר אמר שאכתוב במו־ידי. אמרתי לו שאני לא כותב טוב, לא משכיל מספיק, גמרתי בקושי שש כיתות עממי, אז בינ־טר הפציר בי ואמר לי „אתה תכתוב". אני הסכמתי, והוא הקריא לי מילה־במי־לה, אפילו אות אחת לא שלי, וכתבתי את כל ההודאה שהוא הקריא לי."

חנוך אמר לחוקרים לפני כתיבת ההו־דאה ואחריה כי הוא חף־מפשע, והדבר נמסר על־ידי החוקרים למפקדם.

אחרי יומיים יצאו השוטרים עם חנוך לשיחזור. מיזרחי אמר לחנוך כי עליו לשחזר את הרצח, וחנוך שאל כיצד יוכל לעשות זאת והוא לא הרוצח. „הוא אמר שאם אשחזר יש להם אמצעים מדעיים לגלות בירושלים אם יש לי יד בדבר או לא. אמרתי שאני מוכן לעשות כל דבר שיראה כי צדקתי, כדי שאצא בכבוד," העיד חנוך. מיזרחי אמר לו כי יקרא את ההודאה שכתב, ויפעל בהתאם, והוסיף: „תתנהג כמו קילר, ואל תשאל אותי שא־לות בזמן השיחזור."

בשיחזור לא רחץ דניאל את ידיו אחרי הרצח ולכן התעורר ספק אם אמנם הוא הרוצח, מכיוון שנמצאו סימני דם על אחד הברזים, שבהם רחץ הרוצח את ידיו אח־רי הרצח.

„כשיצאנו מהשיחזור שאל מיזרחי אם ירדה לי אבן מהלב. אז הבנתי שאני מולך שולל, והשבתי שאני פוחד כי הוסיפו לי אבן על הלב," אמר חנוך.

חנוך חזר ואמר גם בבית־המישפט כי במשך כל החקירה לא היכהו איש, מלבד שתי סטירות לחי שנתן לו סמל בשם קלמן, אחרי שהודה ברצח.

קשרים עם אשת הנאשם

ד ואק, שעורר את כל הפרשה, העיד גם הוא במהלך עדויות התביעה. הוא סיפר כי הוא מכיר אומנם את חנוך ואת מישפחתו מחיפה, כשם שהוא מכיר חי־פאים רבים, אך לא היו לו שום קשרים מיוחדים איתו. כאשר ראה כי מכתיבים לו את הודאתו כעס, ויצא מן החדר בעצ־בנות „נכנסתי שוב לחדר כי מצפוני לא נתן לי, וכאב לי שעושים תרגיל לדניאל חנוך. הוא כנראה נאיבי והסכים לרשום בכתב־ידו ולחתום."

סניגורם של שני אנשי־המישטרה, עו־רך־הדין יעקב הגלר, טוען כי דואק לא פעל מתוך יסורי־מצפון, אלא מכיוון ש־רצה לעזור לשרית, אשתו של חנוך, ש־יחסיו עימה קרובים מאוד. לראייה העלה הסניגור את העובדה, שדואק שמר בלי־בו את טענותיו ימים רבים, וגילה אותן רק אחרי שהוגש כתב־האישום נגד חנוך.

קצין־מישטרה אחר שהעיד, רס"ל משה למברסקי, סיפר לשאלות הסניגור, כי לפ־ני כשנתיים, כאשר חקר מיקרי פריצות, עצר גם את בנו של דניאל חנוך, קובי. שרית, האם, הופיעה בתחנת המישטרה ופנתה ללמברסקי ושאלה אותו „איפה מוטי?" היא הסבירה כי כוונתה למרדכי דואק. ואומנם, אחרי זמן־מה הגיע דואק למקום וביקש מלברסקי שישחרר את קובי. „נדהמתי מזה שדואק, איש־מישטרה ותיק, בא אלי כדי להשפיע על מהלך החקירה," העיד הרס"ל, וחיזק בכך את הדעה כי לגברת חנוך היו קשרים הדו־קים עם דואק, עוד הרבה לפני מישפטו של בעלה.

אות אזהרה למישטרה

ה דבר המחפיר ביותר בכל הפרשה הוא דווקא העובדה, כי השוטרים לא השתמשו בכל שיטה חדשנית או בעלת דמיון. הם לא גילו שיטת עינויים פסי־כולוגית חדשה. הם אפילו לא הפעילו את השיטות הדראסטיות המקובלות, ואפילו לא היכו.

השוטרים חסרי־הדמיון נהגו בשיטה הרגילה במישטרת־ישראל. הם כלאו את העציר בתנאי מעצר קשים, שהם מנת־חלקם של רוב העצירים במדינה, ושברו את רוחו של העציר בריח השתן שבתאו ובכך שלא התירו לא להתקלח. כאשר נשבר העציר, שלא היה רגיל בתנאים אלה, ניצלו השוטרים, לפי כתב האישום, את חולשתו.

לשוטרים אפילו לא היתה כוונה רעה במעשיהם, והם הכתיבו את ההודאה ל־חנוך מכיוון שחשבו כי הוא אכן אשם ברצח אביו, ורצו לסיים את החקירה במציאתו של העבריין והעמדתו לדין. ה־דבר גורם לעיוות־דין מזעזע.

מי יודע כמה חשודים אחרים בכל בתי־המעצר בישראל נשברו ברוחם ביגלל תנאי המעצר, והחליטו להודות בפשעים שלא ביצעו, ושוטרים טובים וחרוצים השיגו את הודאותיהם והביאון לבתי־המישפט. אילו היו מיזרחי ובינטר ממצי־אים עינוי יוצא־דופן, משהו מסרטי ג'יימס בונד, אפשר היה להתייחס למעשיהם כאל מיקרה חד־פעמי, חריג וכאזהרה לעתיד. אולם כתב־האישום שהוגש נגד מיזרחי ובינטר הוא אות אזהרה לפעילות מיש־טרת־ישראל בעבר, בהווה ובעתיד.

מישטרה שבה יכולים לקרות מיקרים כאלה, חייבת לבדוק את דרג הפיקוד. אברהם צמרת, שהיה מפקדם של החוק־רים, ידע על חלק גדול מהתלונות ובכל זאת המשיך בחקירה כרגיל. לדברי יודעי דבר, לא היו החוקרים מעיזים להתנהג כפי שהתנהגו אילו ידעו שהם עושים דבר חריג במישטרה. צמרת אומנם עזב את מישרתו במישטרה אחרי פרשת חנוך, אך האם בזאת הסתיימה הפרשה. או שמא צפויים עוד גילויים בעת החקירה שנפ־תחה נגד מפקדי המחוז־הצפוני של מיש־טרת־ישראל?

אילנה אלון

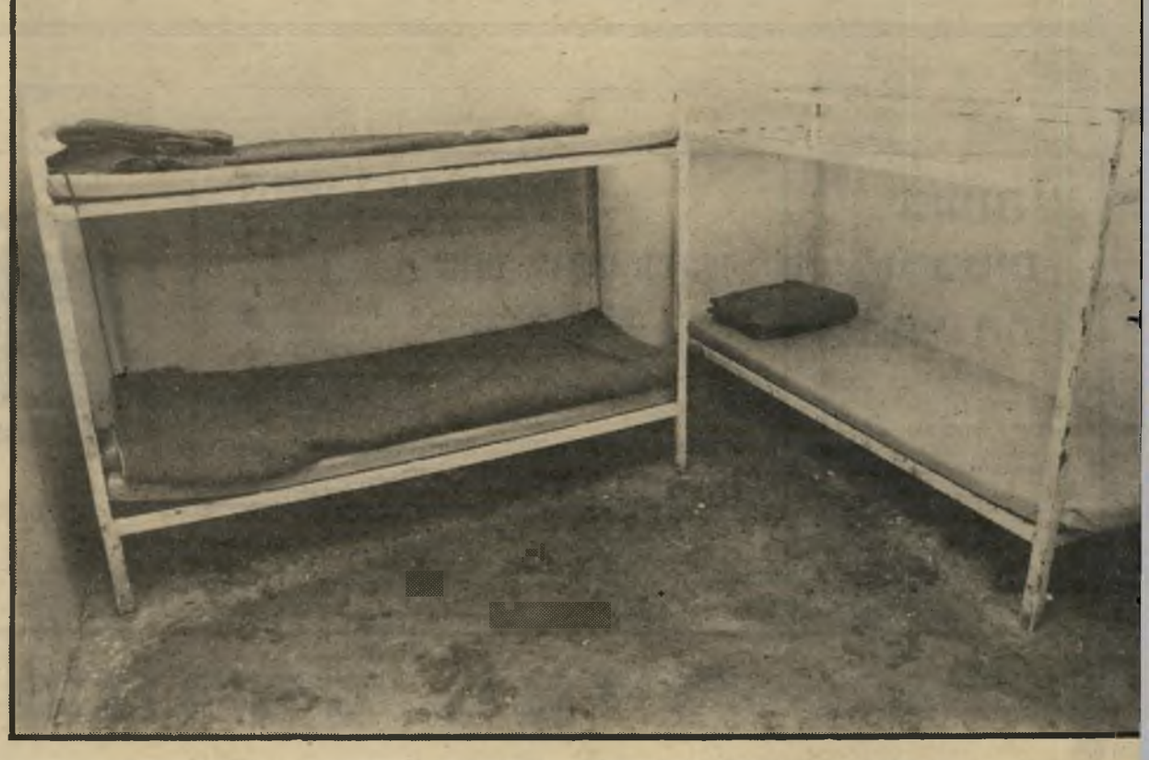

- וחנוך נשבר ביגלל הצחנה והמזון הגרוע בתא־מעצר זה

לבני הכותנה המעולים

סרינאוש

לא הגדולים ביותר–אבל הטובים ביותר

גורזרוק

עמ' 66

נפתחה מרינה צ'יינים

במלון מרינה בת"ים שד' בן-גוריון 136, טל: 03-596111

מסעדה נוספת בשרשרת המסעדות הסיניות הכשרות של

רשת מלונות ח. שיף

לרגל הפתיחה — הנחה של 15% על כל ארוחה
בחודשים ספטמבר — אוקטובר

תפריט סיני כשר. טעים ואותנטי.

מסעדות סיניות כשרות נוספות ברשת ח. שיף:

במלון מרינה, תל־אביב
כיכר אתרים
טל. 03-282244

מלון הנשיא, ירושלים
רח' אחד העם 3
טל. 02-631273

המסעדות פתוחות צהריים וערב
מלבד יום שישי וצהרי שבת

"לא טיב היות האדם לבדו"

רעים

הכרויות דמטרת נישואין
19 שנות מוניטין
העסק הנבחר לשנת 1981

תל אביב, רח' בן יהודה 58 טל: 03 282932

חדש בארה"ב

„נ'ב" - שרותי פרסום והדפסה

- כל שרותי סדר־צילום (עברית־אנגלית).
- בצוע מיידי של עבודות דפוס בטיב מעולה.
- מבצעי פרסום והפצה.
- מחירים מיוחדים לבעל העסק הישראלי.
- למידע נוסף טלפון 3371־847(212) ניו־יורק

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר **מרדכי זידמן**

הוצאת רשפים

תן טרמפ לחייל

אשה שנפרדה מבעלה והשאירה לו את שתי בנותיה מגלה בווידוי אישי נוגע ללב את לבטיה

המיפגש עם הגברים המגדלים את ילדיהם בכוחות עצמם (העולם הזה 2302), מסייע לנפץ את התפיסה שאמהות הינה יצר רדום הקיים בכל אשה, ושבא לידי ביטוי אינסטינקטיבי ברגע שנולדים ילדים.

האם האמהות היא יצר קמאי, שקיים אצל כל אשה, כחלק מנשיותה? האם גבר יכול להתגרש, להשאיר אחריו אישה עם ילדים וללכת, תוך הסכמת החברה, ואילו לאשה אסור? כשאשה מניחה את ילדיה לבעלה, האם היא „מופרעת", אדם רע ובלתי־אחראי? האם יש דבר ששמו „אמהות", והאם הוא אינסטינקט נשי בלבד? הדברים הבאים הם וידוי של אשה שעזבה את בעלה ואת שתי בנותיה הקטנות, הטוענת כי האמהות, בדיוק כמו האבהות, היא תכונה נרכשת. חוש האחריות, היכולת לתת, והרצון לחנך מתפתחים בד בבד עם הקשר שנוצר בין הילד ובין האדם שמטפל בו.

הצעירה ביקשה להישאר בעילום שם.

שתי הילדות חשובות לי מאוד. יש הרבה דברים שאני עדיין לא יודעת, ושלא ברורים לי. אבל מה שברור לי הוא שכאשר זה קרה לא הייתי מוכנה להיות אמא ולהיות אשה.

גם היום אני לא מוכנה להיות אמא. אני צריכה לעבור טיפול, ולהוציא הרבה כעס. יכול להיות שעכשיו יש לי יותר נטייה להאשים רק את עצמי, אבל זה לא עניין של להאשים. עכשיו אני בתהליך של הבראה.

התחתנתי כתוצאה מזה שאמי נפטרה. אמא שלי היתה האישיות שכיוונה את החיים שלי. כשהיא נפטרה, הרגשתי כי אבודה. איבדתי את המיסגרת. זהו רקע עלוב מאוד לנישואין, כי הייתי מאוד לא מוכנה לאמהות ולחיים בצוותא. מה שעשיתי אז מתחיל לקרות לי, באופן מודע, רק עכשיו. על שתי הבנות שלי הוצאתי את כל הכעס שלא הוצאתי על אמא שלי.

„לא חשבתי ולא ידעתי"

כשפגשתי את בעלי, היינו יחד ארבעה ימים. זה היה מטורף. ספונטני. בדיוק השתחררתי אז מהצבא, וניסיתי להיות שחקנית מתחילה בתיאטרון בעיר הגדולה. אמי היתה אז חולת־סרטן. וידעתי שזה יכול לקרות כל יום. הוא היה ישראלי, סטודנט למחשבים בניו־יורק, שבא לארץ לביקור. הוא היה בשבילי האפשרות לברוח.

בגיל 20 היה לי ניתוח: הורידו לי ציסטה ושחלה. הרופא אמר לי: „אל תשחקי הרבה, ומהר לעשות ילד."

בכל הזמן היה גם הלחץ היהודי של להתחתן ולעשות ילדים.

העובדה שלמד מחשבים מצאה חן בעיני מאוד, וגם הרגשתי שאני מעליו: יעני, מה הוא כבר יודע?

אחרי ארבעה ימי היכרות הוא חזר לארצות־הברית, ואמי נפטרה אחר־כך. כשהוא שמע על־כך התקשר אלי ואמר: „תבואי ואל תדאגי. יש ממול בית־מישפט. ונתחתן."

בקיצור, שמתי עליו את כל האחריות לכל מה שקורה אתי.

הגעתי לניו־יורק. גרנו בברוקלין והרגשתי איום ונורא. אחרי חודשיים נכנסתי להריון. אמרתי לו: „אחזור לארץ. אני לא יכולה לעשות הפלה. אבל אני לא מוכנה שביגלל זה נתחתן." אז הוא אמר: „תסעי לארץ, אני אסע אחריך." הוא מאוד אהב אותי. אבל גם לו היו בעיות משלו, שלא לדבר על זה שהיינו בארץ זרה, והוא היה עסוק במילחמת־הקיום.

כשהייתי בהריון, שמחתי. לא חשבתי ולא ידעתי במה זה כרוך. לא ידעתי מה זה בית, מישפחה, ילדים, אחריות. עצם העובדה שלא היתה לי אחריות כלפי עצמי, וששמתי אותה בכל פעם על מישהו אחר, מוכיחה שלא הייתי בשלה להיות אם. אני מצטערת שנולדו ילדים ושהם אכלו אותה, כי אני עשיתי טעויות שפגעו בנפשות. נפשות שאני יצרתי אותן.

כל הזמן הרגשתי שמה שקורה זה לא בסדר, זה שאני לא הייתי בסדר אינו מסיר ממנו את האחריות. כי הוא היה איתי באותו זמן, ולא הבין מה קורה. באיזשהו שלב אני הבנתי שזה לא זה, שאנחנו עושים טעות, ושאסור לנו להמשיך בטעות הזאת.

אבל לא הבנתי עד הסוף ועשיתי עוד ילד. אני לא באה עכשיו להצדיק את עצמי, אני רק מספרת מה הרגשתי, מה עבר עלי.

„משהו לא בסדר!"

אני מתעניינת אליהן, אבל אני יודעת שאסור לי לראות אותן עכשיו במשך הרבה זמן. הן צריכות להבריא ואני צריכה להבריא. הן נפגעו מאוד מכל הבלגן הזה.

בהתחלה, כשהילדה נולדה, זה קירב אותי אל בעלי. אבל אחרי שישה חודשים הרגשתי פיתאום שאני כועסת על הילדה. הרגשתי שמשהו מפריע לי בה. לא יכולתי להסביר את זה לעצמי. הייתי אז רק עקרת־בית, וזה היה כנראה חלק ממה שהפריע לי.

„אני מצטערת שנולדו לי ילדים ושהם שאכלו אותה."

אמרתי לו: „אני פוחדת, אני כועסת. אני לא מסתדרת עם הילדה."

הרגשתי שמתפתח בי משהו לקוי. בכיתי נורא והתחננתי אליו: „תעזור לי! תעזור לי! תשלח אותי לפסיכולוג. משהו לא בסדר כאן!" והוא צחק ואמר: „זה טבעי. את פשוט צריכה להתרגל לזה שיש לך בת."

הרגשתי אבודה לגמרי, והמשכתי לבכות. הוא לא קיבל את זה כמו שזה, כי הרבה דברים שעשיתי לא היו נכונים, אז הוא חשב שגם זה חלק ממה שלא נכון.

לא היה לי חשק לטפל בילדה, וזה הסריט אותי מאוד. אבל חשבתי שזה מפני שאני לא אוהבת אותו, ושאם אהיה אמא חייבים להיפרד. ידעת שמפני שהוא טוב כל־כך, שהוא אוהב אותי וזה שהוא אדם נוח, אגיע למצב שאשתלט עליו ואהרוס אותו. רציתי להתגרש, ושהילדה תישאר אצלי.

„קרמר נגד קרמר עזר לי"

רק כשראיתי את הסרט קרמר נגד קרמר הבנתי שגם בעלי יכול לגדל ילדים. הסרט עבד עלי חזק גורא.

עם כל חוסר־ההבנה שלי, באיזשהו שלב החלטתי שמה שמפריע לי הוא שאני לא בארץ. התחלתי להאשים את ניו־יורק. גם ידעתי שהוא לא רוצה לחזור. אז אמרתי לעצמי שזאת ההזדמנות להיפרד. אני אתעקש לחזור, והוא לא יסכים, ואז נוכל להיפרד.

אבל הוא אמר: „אני שייך אליך ואל הבת שלנו. אני חוזר איתך לארץ. תראי שיהיה בסדר."

חזרנו לארץ, ומובן שהיה רע מאוד. כי כאן הוא הרגיש איום ונורא, והתחיל להאשים אותי. גרנו ברמת־גן, הילדה היתה אז בת שנתיים. תחת לטפל בעצמי נכנסתי להריון בפעם השניה. לא עשיתי הפלה, כי רציתי להצדיק את הנוכחות שלי בתא הזה. אם תרצי, שיהיה חרא עד הסוף.

הילדה המיסכנה אוכלת את הכל. היא גדלה כילדה מאוד סגורה, עצובה, מוזנחת נחת נפשית, מוזנחת בלבוש, מוזנחת בכל, ואליה הצטרפה אז עוד אחת, שיש לה אותו העתיד.

„עשה טובה, צא ממני!"

היינו שלוש שנים בארץ, ובעלי החליט שאינו יכול להמשיך, כאן, שהוא נוסע. אכלנו חרא, והאכלנו הרבה רע זה את זה. יותר מדי. הגיע שלב שגם הוא התחיל כבר לאבד את השליטה על עצמו, כי שיגעתי אותו. כשיש שתי בנות הכל יותר קשה. הן היו יותר ויותר מוזנחות. הייתי יותר ויותר מודעת לזה שאני אמא לא־טובה, ויותר ויותר מיואשת. כשניסיתי לדבר על זה איתו, זה לא נגמר בכלום. כל מה שרציתי לשמוע ממנו זה: „קחי פסיכולוגית!" לא הלכתי לבד, כי פחדתי. אז הוא נסע והשאיר אותי בלי מטפלת, ובהריון שלישי.

לא הקפדנו שזה לא יקרה, כי רצינו להרוס את עצמנו.

לבד איתה, אני אטפל בה טוב יותר. היום אני חושבת שזה לא היה נכון, ואני יודעת שלא הייתי מסוגלת לטפל בה. להיות אמא זה לא רק לטפל ולחתל ולתת לאכול ולנקות את הבית. להיות אמא זה להיות די רגישה להקשיב לילד שלך. כשילד רוצה משהו והוא בוכה, זה לא מפני שהוא רוצה להיות נודניק, אלא מפני שיש לו בעיה.

אני לא מאמינה בגידול ילד לבד. אני מאמינה במיסגרת של אבא ואמא, האובים זה את זה והיודעים מה שהם רוצים. בקיצור, כל מה שבעלי ואני לא היינו.

המגע היומיומי עם הילדה ריגש אותי מאוד, אבל לא אהבתי את כל המצב. הרגשתי שאני לא די בריאה כדי לגדל ילדים. השלכתי את זה על קאריירה, ועל זה שלא אהבתי את בעלי. השלכתי את זה על הרבה דברים שלא היו קשורים לעניין. לא הבנתי שאני צריכה לטפל בעצמי.

בתוך כל הבילבול הזה ידעתי שפחה לבד. כלומר, שהבעיה היא אני. לא תיפקדתי. הייתי קמה, לוקחת אותן לגן, לא מסרקת אותן, מלבישה אותן במה שתופסת, מגוהץ או לא־מגוהץ, לא היה איכפת לי. את כל הכעס שמתי עליהן. ריחמתי על עצמי ובזה פתרתי את הענייניים.

„עשיתי טעויות שפגעו בנפשות, בנפשות שאני יצרתי אותן."

פעם הלכתי אל פסיכולוג. ישבתי אצלו שלוש שעות, בכיתי הרבה ולא חזרתי, כי פחדתי.

כשהבנתי שאני לא מסוגלת להמשיך כך, חזרתי אל בעלי, שהיה אז בדאלאס. אמרתי לו: „אתה מוכרח להתאהב. זה לא זה ביניכו. אנחנו הורסים את הילדות. תן לעצמך להתאהב. אל תתחשב בי. כשזה יקרה לך, אני אלך. אני אעזור לך. אבל אני לא מתאימה לגדל ילדים, ותוציא את זה ממני, מפני שאתה מסוגל. אתה בן־אדם הרבה יותר אחראי. אתה רק צריך לאהוב מישהי אחרת. צא ממני. אני אהרוס אותך. עשה לי טובה, צא ממני."

זו היתה שנה מאוד יפה, כי נתנו הרבה אחד לשני. הבנו שניגן שאסור לי להיות אמא. זהו. אין מה לעשות.

יום אחד הוא אמר לי: „בואי, נצא לחופש. מגיע לנו. אף פעם אחת לא היינו בחופש. בואי ניסע לשבוע למכסיקו." אמרתי: „אני לא עוזבת את הילדות. אני לא נוסעת." פיתאום אמא מסריה. אבל האמת היא שהיתה לי אינטואיציה לא לנסוע.

הוא נסע לשם, ושם הוא פגש אותה. ועד כמה שזה אכזר לומר, שנינו היינו צריכים לעבור את מה שעברנו, כדי שהוא יפגוש באמריקאית, שהיא גם בחורה נהדרת.

„היא אוהבת אותן ואותו"

כיום להיות שאילו היינו מטפלים בבעיות שלנו, היינו זוג מתאים. אבל רצינו להזניק לעצמנו. נראה שזה היה חלק מהעניין שלנו להגיע להתבגרות.

בהתחלה נפגעתי מזה שהוא התאהב במישהי אחרת. ומזה שאני עומדת הפעם חשופה מול הבעיות שלי. פחדתי. וגם חשבתי שזה לא בסדר שאני עובדת את הילדות. אבל מצד שני לא רציתי להפריע לו. רציתי שייווצר שם קשר טוב.

כל פעם שראיתי אותן, וראיתי אותן בכל יום, הייתי בוכה. ריחמתי עליהן, ובעיקר ריחמתי על עצמי. היום אני חושבת שהאמריקאית טובה לשביל הילדות שלי — אישה בוגרת ואחראית, שאוהבת אותן ואותו.

תחילה חייתי בדאלאס עוד כמה חודשים, כי הייתי מוכרחה לדעת שזה באמת נכון וטוב. אחר־כך עברתי לניו־יורק. עדיין קרובה לבנות. אבל שם הבנתי שזה לא זה, ושאני צריכה לחזור לארץ. אך מצד שני היה קשה לי להינתק מהילדות. מה שהרגשתי זה כאב עצום.

נמר של עיר

רומן־משרתות־ציוני על תיאודור הרצל ✷ המונים, עריצים והשבת העטרה לפרס נובל ✷ ה„קדיש" של עודד פלד

✷ מאזן הביקורות של עזרא זוסמן על התיאטרון בישראל

מקור

הרצלפומניה

מזה שנים רבות מפרסמת **דבורה עומר** עשרות ספרים לילדים ולבני־הנעורים על נושאים שונים, מבלי שאיתרע מזלו של כותב שורות אלה לקרוא אחד מהם. סיפרה האחרון של דבורה עומר, הנושא את הכותרת קול קרא בחשיכה * המם אותו.

גיבורו של ספר זה הוא ד"ר **תיאודור הרצל**, המכונה חוזה מדינת־היהודים. הספר כתוב במתכונת משוללת־כישרון של מעין רומן־משרתות־ציוני, מבולבל, עמוס פרטים, משולל עומק ונטול חוט־שידרה ספרותי או לשוני.

על־פני 422 עמודים מגוללת עומר את חייו של הרצל, תוך פרשנות של פסיכולוגיה בגרוש, מבלי לציין את מקורותיה, כמקובל בז'אנר זה של ביוגרפיות. החומר העיקרי, כך נראה, הועתק בשקדנות מתוך הביוגרפיה המעולה של הרצל, שאותה חיבר **עמוס איילון****. עומר מצליחה בסיפרה לגלח מחייו את כל אותם קיטעי רקע נהדרים ומעולים, שאילון תיאר בסיפרו, ולהפוך את דמותו יוצאת־הדופן של הרצל לדמות חד־ממדית, קיטשית וחסרת עניין לקורא הצעיר.

עיבודה של עומר את הרצל, זועק מכאב כבר בפרק הפתיחה, כאשר היא מתארת את חלום המלך המשיח של הנער בן ה־12: „אני רוצה לספר אמא, מה ,ראיתי,' אמר תיאודור הוא החל מספר כי שעיני אמו המקשיבות תלויות בו, היה לו למלך־המשיח זקן לכן ארוך ועבר. עיניים של אש היו לו וכל־כולו בעל מראה נפלא. הוא בא אלי לכאן, לחדר הזה, לקח אותי בזרועותיו והעלה אותי מעלה־מעלה אל העננים. ושם אמא,' המשיך לספר בהתרגשות, היה עגן אחד, גדול מכולם וזהר מכל העננים. ועליו עמד משה־רבנו. הוא היה זקוף־קומה. בעל פנים מלאי כוח וחוזק. עיניים המביטות רחוק, וכל־כולו כפסל יצוק שיש. הנה משה! — כך אמר המלך־המשיח למשה רבנו. ראה! זה הילד שהבאתי אתי. אל הילד הזה התפללתי. אחר פנה אלי המלך־המשיח ואמר לי ללכת ולהגיד לכל אחינו ולכל בני העולם כי בקרוב יבוא המלך־המשיח ויעשה גדולות ונפלאות ליהודים ולכל בני העולם כולו'..."

קטע זה, המבוסס על עדות שאותה הביא הרצל לפני הסופר **ראובן ברייניק** זמן קצר לפני מותו מופיע במקור, אצל ברייניק, כך: „הוא לקח אותי בזרועותיו ונשאני על כנפי רקיע. על אחד מענני 'הזוהר' פגשנו... במשה רבנו. (תווי פניו היו דומים לאלה שכפסלו של מיכאלאנג'לו. בילדותי אהבתי... את דיוקן השיש הזה.) המשיח קרא אל משה, 'אל הילד הזה התפללתי'! ולי אמר, 'לך ואמור ליהודים כי עד מהרה אבוא ואעשה מעשים גדולים ונפלאים למען עמי ולמען כל בני־האדם'! את החלום הזה שמרתי בלבי ולא הרהבתי עוז לגלותו לאיש..."

דבורה עומר עושה שינוי היסטורי לדברי הרצל „את החלום הזה שמרתי בלבי..." הרצל שלה מספר אותו לאמו, ולא בדייקנות. למחברת לא נראה שיש־ראלי יודע מהו פסל־משה של **מיכאל־אנג'לו**, ולכן היא מתארת אותו כ„הוא היה זקוף־קומה. בעל פנים מלאי כוח וחוזק. עיניים המביטות רחוק, וכל־כולו כפסל יצוק שיש...", מעשה שהוא בבחינת התעמרות לאמת.

משורה לשורה גוברים העיוותים והחטאים לתולדותיו של תיאודור הרצל, והופכים למיצבור עצום של אי־דיוקים, כמו אי־הדיוקים בתגיגת בר־המיצווה המדומיינת שעומר עורכת לתיאודור בן ה־13, ואינה מתאמצת לתאר את מה שעמוס אילון כתב על־פי יומני הרצל, ועל־פי תיאורים של בני־דורו: „חברין ללימודים של הרצל הופתעו לימים מהופעתו כ,נביא הציונות'. בכתי־הספר התיכון דיברו על היהדות כ,ציניות לגלגנית'..."

דבורה עומר, ששקדה על החזנוכיות שבדמות הרצל, מתעלמת מעובדות־חיים של התקופה, כמו מחלת הזיבה שבה נדבק הרצל הצעיר בווינה, מחלה שעליה כותב אילון בהרצל שלו: „פריצות עוררו בו גועל. אבל בשרו נכנע לעכור ולאסור. כמרבית הצעירים הלך גם הוא לבתי־זונות ובילה לילות בהעמדת פנים מתוך לב כבד, כמפוקר עליו מבלה־עולם. אחר־כך שנא ותיעב את עצמו על שאיבד את שליטתו העצמית ועל שטימא עצמו. ביוני 1880 נדבק במחלת־מין, מן הסתם זיבה..."

פרק „חינוכי" נוסף שעומר השמיטה מההרצל שלה, הוא הפרק ההומברטי (הדומה ל**הומברט־הומברט** של נאבוקוב בלוליטה), פרק שעליו כותב אילון בהרצל המכובד והמרתק שלו: „פיתאום הפיגה את קדרות רוחו התאהבות מזורה, מאוחרת, בילדה בת שלוש־עשרה. שמה היה מאגדה. היתה זו אחיינית של מאדלין, הילדה הקטנה שביקש את קירבתה בנערותו כבודאפשט אחת־עשרה שנה קודם־לכן. את מאגדה פגש בינואר 1886, במסיבה לילדים: ‚מאתמול אני מאוהב, כמו־דומה לומן ממושך. אני אוהב ילדה בת שלוש־עשרה. מאגדה... ניגשתי אליה בת־שוקה. גבירה פעוטה ויפה גדולה־קטנה! רציתי לנשק לה. היא רק הסבה את ראשה... לא ראיתי מאימה זולתה, הילדה המתוקה, המתוקה. שמלתה הקטנה עודה קצרה, הגוף המתוק בלתי־מפותח — אבל פנים חמודים, אצבעיים, עדיניים כל־כך. השיער הזהוב, הזהוב! ותסרוקת של מפתרת... אחר־כך כשנתפור שערה והיא עמדה לפני מנורה, ראיתי הילה סביב פניה הקטנים המתוקים...'" עיוותיה של דבורה עומר ואי־דיוקיה בעובדות ממשיכים הלאה. הפרק על תוכניתו להתנצרותם של כל יהודי אירופה אינו מופיע בסיפרה של עומר. רעיונו של הרצל לבוא אל האפיפיור ברומא ולומר לו: „עזור לנו כנגד האנטישמיות. בתמורה אחולל אני תנועת־המונים גדולה להתנצרותם החופשית, בכפרי וכהגינות, של כל היהודים..." קטע שעליו כתב אילון בסיפרו על־סמך יומניו של הרצל והאוטוביוגרפיה של **סטפן צווייג**: „התנצרותם ההמונית של כל היהודים, אם רוכם, תתקיים בכפכסים ציבוריים מפוארים שייערכו לאור היום. בווינה יפתדרו כל היהודים לתהלוכה מפוארת ביום ראשון בצהריים, לכנסיית סט. סטפן, הקתדראלה הראשית של העיר. התהלוכה החגיגית של יהודים נטבלים לנצרות תכנס לקמרונות הגותיים העצומים מלווה צילצול פעמונים. לא בכושית־פנים, כדרך שהמירו דתם עד עכשיו יהודים בודדים, אלא במחוות גאווה, ינהר ההמון העצום אל הבלב... כמנהגו, חישב את התסריט כולו עד לפרטי פרטיו. כבר ראה עצמו מגיע חגיגית לכיכר הקתדראלה לבוש פראק, פוסע בצעדים מדודים וצילצול הפעמונים הרם הזמה באוזניו. כבר שמע עצמו משוחח עם הארכיהגמון של וינה. כרמיוני התייצב לפני האפיפיור..."

המחברת מתעלמת גם מפרק השראת המלחין **ריכארד וואגנר** על הרצל בתהליך עיצובו האידיאולוגי, ובעיקר בתקופה שבה חיבר את מדינת היהודים (ראה: ציטוטון).

קול קרא בחשיכה של דבורה עומר הוא רומן־משרתות־ציוני על תיאודור הרצל, רומן־משרתות־ציוני על תיאודור הרצל ✷ המונים, עריצים והשבת העטרה לפרס נובל ✷ ה„קדיש" של עודד פלד ✷ מאזן הביקורות של עזרא זוסמן על התיאטרון בישראל

מחברת רומן־משרתות עומר
בלי ציניות, זיבה, אהבת קטינה ורעיון ההתנצרות

ציטוטון

ואגנר ו„מדינת היהודים"

קטע מתולדות חייו של **ד"ר תיאודור הרצל**, חוזה מדינת היהודים, שכמו הרבה קטעים דומים בחייו, אינו מופיע בסיפרה של **דבורה עומר** קול קרא בחשיכה (ראה: מקור), **והמופיע** בהרצל של **עמוס איילון**, עוסק בקשר שבין יצירת המלחין הגרמני **ריכארד ואגנר**, ובין חיבור מדינת היהודים בידי תיאודור הרצל:

„למשך שנים־שלושת השבועות הבאים הזניח הרצל את משרתו והסתגר בחדרו בבית־המלון. הוא התווה את הצד הכלכלי והמשפטי של יציאת־היהודים; כתב חוקה למדינה החדשה. כתב יומם ולילה, בעמידה, בישיבה אל שולחנו, בלכתו ברחוב, בזמן הסעודה, במיטה, בטיול בגן הציבורי. שעות שוטט ביער בולון ובגני טיולרי, להפיג את חבלי המחשבות הרודפות זו את זו. אוויר יוני החם ליחט את גופו. הימים עברו עליו במצב של התעלות קדחתנית. בלילה היה רעיון מתגנב אל תודעתו הרדומה, והוא היה מקיץ נבעת ולא יכול להירדם עוד. לשם השראה וכדי להפיג חששות שנתעוררו מזמן לזמן פנה הרצל אל המוסיקה של ואגנר. הקסימה אותו המוסיקה של האנטי־שמי הגדול, שבאחד מטקסי־האזכרה שלו ב־1883 נתקל הרצל לראשונה בגזענות, רק באותם ערבים שלא השמיעו ואגנר באופרה ידעתי ספקות לגבי צידוק רעיונותי, אותם לילות היה מבלה בבית מתוך דיכדוך־נפש עצבני.

„בהצגת ‚טאנהוזר' ב־5 ביוני גמר בדעתו כי על מדינת היהודים להקים בהקדם האפשרי אולמות מפוארים כאופרה של פאריס. ‚כן, אני רוצה לחשמל תמש באהבת־המותרות של היהודים, נוסף על שאר משאבים. האדונים (ילבשו) סמוקינג, הגבירות שמלות מפוארות ככל האפשר'..."

כל שנותר בישראל של שנת 1981, שבה ממליץ שר־החינוך **זבולון המר**, לתיזמורת הפילהרמונית הישראלית שלא להשמיע את ואגנר בהיכל התרבות, הוא להשמיט גם את תיאודור הרצל מתוך תוכניות־הלימודים של מישרד־החינוך והתרבות.

חוזה־מדינה הרצל
פנה אל המוסיקה של ואגנר

* דבורה עומר — קול קרא בחשיכה; הוצאת זמורה, ביתן, מודן; 422 עמודים (כריכה קשה).

** עמוס איילון — הרצל; ספריית אופקים — עם עובד; 471 עמודים (כריכה רכה).

צל, המעודן ומותאם לקוראים אינפנטיליים, על־פי ביוגרפיה נהדרת ומרתקת שאותה חיבר עמוס אילון. זהו ספר רדוד, נטול יכולת הנפשה לדמותו יוצאת־הדופן והמיוחדת של הרצל.

חיבור ביוגרפיות הוא דבר רציני מדי, מכדי שיימסר למחברים מסוגה של דברה עומר, שקול קורא בחשיכה שלה, הוא דוגמה כיצד אסור לחבר ביוגרפיה. זו הסיבה שכותב־שורות אלה, חדל לקרוא בעמוד 138 את הביוגרפיה ההרצלית נוסח דבורה עומר, ולמען שימור הטעם הטוב, עבר לקרוא פעם נוספת את הרצל מאת עמוס אילון, כדי שהפלא, האדם, הדמות והתדמית של הרצל יותירו טעם אמין בפה, ולא את טעם הקיטש הרדוד מעשה־ידי ההרצלפומנית של דבורה עומר.

מיסמך

כאב

עודד פלד, מחבר־שירה צעיר, לא זכה לפינוקי ביקורת־השירה בארץ. שלושה ספרונים דקים שאותם חיבר לא הביאו ליבול מקווה. מיגרעתו של פלד כמחבר־שירה — ההשפעה המוחלטת של משורר־הביטניקים האמריקאי **אלן גינסברג** — היא גם מעלת שיריו כמיסמך־אישי, המתעד את כאב עולמו.

סיפרו הראשון יום הולדת *, שהפואמה המרכזית שלו, הנושאת אותה כותרת, מוקדשת לאלן גינסברג, תפור בסיגנונו של המשורר האמריקאי. יש לו למשורר צעיר זה כאב־עולם שיש בכוחו להזין את שירתם של לפחות חמישה מחברי־שירה מסוגו של **אורציון ברתנא**. הנוסח הגינסברגי־פלדי, מתאפיין בשורות כמו: **„לא יחדל, תקוע במזרח התיכון מרצף / פרחים אינדיאניים אינטרנציונל תשיעי חלומות שמיים / מזיע בכפרים שקרים סוריאליים קטנים על ספלי קפה...“**

אהבותיו השיריות של גינסברג מאומצות על־ידי פלד, כמו בהומאז' לרמבו, ובריתמוס הרחבות של שיריו. אין פלד יודע ליטול את גינסברג כזרז לקידום שירתו, ודומה כי הוא תקוע באותה שירה ביטניקית אמריקאית של שנות החמישים וראשית השישים. רק בשיר אחד, שיש

מתעתד פלד
ילד מזדקן אין לו שיריי־מחאה

בו נימה של מעט ביקורת־עצמית, חורג פלד מגינסברג, וכותב על עצמו בילד מזדקן: **„ילד מזדקן אין לו שיריי מחאה / זועמים רומנטיקה עתיקה של עצי זית ונעירה בליל ירח מלא גם לא / ילדות מפוארת להטיל בה עוגן...“** מיסמך־אישי הוא קובץ שיריו השני של פלד מיכתבים לברנן בלזן **, קובץ המוקדש לאמו ומתעד את חייה ואת סיבלו־

* עודד פלד — יום הולדת; הוצאת פרוזה; 44 עמודים (כריכה רכה).

** עודד פלד — **מיכתבים לברנן בלזן**; הוצאת הקיבוץ־המאוחד; 32 עמודים (כריכה רכה).

תיה, אם כי גם זה בהשראת הסואימה של גינסברג קדיש *.

אחד מהמעולים שבשיריו הוא שיר הפתיחה: **„בברנן־בלזן שלג עכשיו. כן, ודאי, הרי / שלג שם תמיד אבל אני אמות פה. / אני אמות בקיץ ואתן לבוב דיילן לכסות את / קברי בפרחי מפוחית צהובים...“**

את הקשר המיוחד שבין המשורר ואמו, מתאר פלד: **„אמא, אני איתך בברנן־בלזן היכן שאת נושאת משורר ברחמך — / אני אתך בברנן־בלזן / היכן שעתידי תלוי בפיסות הלחם המרקיבות שאת אוגרת כאדמה המושלגת...“**.

בפרק ב' (אמא מדברת) מביא פלד עדות בפרוזה, ברצף אחד של אמו, על ימיה בברנן־בלזן, עדות הנפתחת ב־**„העבירו אותנו לרכבת טרנספורט הם אמרו שלוקחים אותנו חוץ מהעיר ולוקחים אותנו לעבודה / שכל אחד יקח נעליים טובות שיקח בגדים טובים / אבל שנסענו אמא שלי אמר בקרון ילדים אנחנו הולכים למקום שאף פעם לא נחזור / הוא היה בצבא הוא ידע...“** וכך בלשונה המעט־עילגת של האם, לשון לא שירית ולא מצועצעת, מביא פלד את חווייתה המזעזעת, חווייה של כאב, שעבר עם הכרומוזומים אל הבן, המתייסר בכאבה־כאבו.

פרק ג' של פלד נפתח בתוצאה: **„עכשיו פרופיל 24 / חיל בצבא של עצמי צועד על בטן ריקה...“** מחזור המסתיים ב**„לילה לילה איש זב־שלג מוליך כלב עיוור בחוצות העיר...“**

כותרת סיפרו השלישי של פלד קדיש ושירים אחרים ** לקוחה כולה מאלן גינסברג. על העטיפה מופיע רצף אחיד של תמונות אביו של פלד בצעירותו. כבר בשיר הפתיחה עוד מעט יזרח העשב בראש מאמץ פלד לשיריתו את ה**„קדוש־קדוש־קדוש“** של גינסברג, בדומה לגינסברג־גטריקים נוספים בשיריו, אותם הוא משבר במיקטעים לירייים כמו **„אפרוחי אוויר אפורים מפלסלים פיהוקי דבש...“**

ספר זה, הוא שירה כאב של צעיר לאביו, צעיר שטרם החליט אם הוא שייך לחיים או למתים, ומתנדנד על קו האבדון, ושואל בכאב אם לחיות או להתאבד: **„עוד מעט בן 28. / מרגיש עייף מאוד, / מה גם שקשה לשאת בדידותי. אני יכול להעמיס את שלי על הגב כמו צלב נדוד / של יגון...“**

שלושת ספריו של עודד פלד ראויים לתשומת־לב. וזאת למרות ששיריתו טרם הצליחה לתרגם את הכוח שבחיי משורר צעיר זה, הזיותיו ודימוייו. התבגרותו של פלד, עשוייה לשפר את חוויותיו ואת שירתו.

בורים פאסטרנק המשיל פעם את השירה לתלם שחרשו לפניו, והוא עבר בו, והמשיך לחרוש, והאחרים יבואו ויעברו בתלם שקודמיו והוא חרשו. עודד פלד מהלך עדיין בתלם שאותו חרש אלן גינסברג וקודמיו, במסורת השירה הוויטמנית (כולל **אורי צבי גרינברג**, שמוטב היה אילו פלד היה שואב גם מעט מראשית שירתו). התיקווה היא שכאבו הכן ועומס דימוייו ימצאו את התלם השיריי המקורי שלו ראוי פלד. עליו לעבוד באותו כור צורפים של שירה, שתזכך את חוויותיו של המשורר הצעיר ותהפוך אותן ליותר מאשר מיסמכי־אישי בחרוזים.

תיאטרון

בכורה

עזרא זוסמן המנוח היה משורר שאהב תיאטרון, והתיאטרון היה גם פרנסתו. במשך שנים רבות הוא היה פעיל כמבקר התיאטרון של היומון דבר. את ביקורתו הוא ניתב בשני מישורים. מישור אחד של שמירה על איכות ומיקצועיות, והמישור השני — גישה מעט חלוצית — טיפוח וקידומו של התיאטרון הישראלי, תפקיד המטפח שלקח על עצמו זוסמן, גורם לו לא פעם *להיות סלחן מדי.

באחרונה ראה־אור קובץ ביקורות התיאטרון של עזרא זוסמן תחת הכותרת אחרי הבכורה *, **שבו שבעה מדורים:** מן האוצר הישן; בנתיבי המחזה העברי; לנוכח המסורת הקלאסית; מן הספר אל הבמה; בנפתולי המודרניזם; בצבת האבסורד והגרוטסקה ובשדות זרים.

מדור שבו בולטת הסלחנות שבביקורות זוסמן הוא המדור בנתיבי המחזה העברי, הנפתח בביקורתו את בקע הימים של **חזז. הביקורת** על קרא לי סיומקה מאת **נתן שחם**, מחזה שזכה כבר להיעלם מהרשימה הערכית של הדראמה הישראלית, נפתחת בספק־הצהרה, ספק חמיקה: **„קומדיה סוציאלית זו שייכת לסוג המחזות על פי תיזה“, אך אין היא מחזה תעמולה, אף אם בוודאי ינצלוה לכך. אפשרות זאת שנתן המחזה לתפלית התעמולה — ודאי סימן היא לחולשת הסופר הנמנה עם האיפוויציה...“** בנוסח זה, מצליח זוסמן כמבקר להלך בסלחנות בין הטיפות, ולהעיר הערות דו־כיווניות. ביקורת דומה וסלחנית היא ביקורתו על חנה סנש מאת **אהרון מגד** ושם כנפיים לאחד מאת **חנוך ברטוב**, מחזות שזכתה תרבותנו והם נשכחו.

* עזרא זוסמן — **אחרי בכורה**; עורך: אליקים ירון; הוצאת עם עובד; 336 עמודים (כריכה רכה).

סורא, מחזהו של **יוסף בר־יוסף** זוכה לפחות סלחנות מצידו של זוסמן וליותר הערכה. הוא הלך בשדות של **משה שמיר** זוכה להערכה רבה מצידו של זוסמן, **ובצדק**. מעבר לכל המחלוקות, הרי שיש בהוא הלך בשדות את מה שזוסמן מכנה: **„תיאטרון התקופה, תיכוריו, הכופים עליו את מיטבם, מאצילים עליו מסורם וממנותם...“**. אכזר מכל — המלך של **ניסים אלוני** זוכה לשיר הלל, שיר שלו ראוי המחזה. זוסמן מחמיץ בביקורתו על מחזה זה את **המשל התנ“כי**, שנמשלו הוא **בן־גוריון** ויורשיו, והתליך ההשחתה העובר על החברה הישראלית מזה שנות דור. שיר־הלל נוסף מביא זוסמן על הנסיכה האמריקאית והכלה וצייד הפרפרים של אלוני.

המדורים בנפתולי המודרניזם ובצבת האבסורד והגרוטסקה מביאים את עמדותיו של זוסמן על הדראמה המודרנית, החל מאוזד הפרא של **איבסן**, דרך האב של **סטרינדברג**, בית ברנרדה אלבה וירמה של **לורקה** ועד למחזותיהם של **סמיואל בקט, יונ'יון יונסקו, סלבומיר מרוז'ק, אדוארד אלבי** ומחזאים אחרים בני דורנו.

אחרי הבכורה הוא קובץ זיכרון לדור שלם, אשר צפה במשך עשרות שנים במחזות אלה, וזיכרון למבקר מהוגן, ולעיתים מהוגן יתר על המידה, שסיקר חוויות אלה שהועלו על הבימה.

עמדה

עוצמה מחודשת לספרות

חתן פרס־נובל קאנטי
אנחנו חיים במאה מיפלצתית

בשנים האחרונות איבד פרס נובל הרבה מערכו. פרסים אשר הועניק בשל שיקולים קטנוניים למדי, נמסרו לסופרים בעלי חשיבות זו או אחרת, תוך התעלמות מכוונותיו של מייסד הפרס וממציא הדינמיט, **אלפרד נובל**. הענקת פרס נובל 1981 לסופר ממוצא יהודי־בולגרי **אליאס קאנטי** (שניים מספריו ראו־אור בתרגום לעברית: סנוורים בהוצאת זמורה, ביתן, מודן וההמון והכוח בהוצאת צ'ריקובר) העניקה עוצמה מחודשת לפרס ולספרות.

תהליך הפאשיזציה של העולם המערבי, התחדש בהדרגה איטית, ובאחרונה במהירות בעשור־האחרון, הפך את הספרות שוב לכוח מאבחן, מחנך, מדריך ומתאר של נגיף־עולמי זה. אליאס קאנטי הוא סופר בלשון הגרמנית, שמייסד יצירתו מוקדש לתיאורו ומיפויו של נגיף זה, הפוגם בשפיות־הדעת של ההמונים.

קאנטי טבע את מטבע־הלשון — אנחנו חיים במאה מיפלצתית. הוא טוען כי המוות הוא הגורם האחראי לשאיפת הכוח של היחיד. קאנטי קובע: **„מרוכז בתשוקה אישית של בעל הכוח. תשוקת הקיום שלו גדלה עם עוצמת הכוח שבידיו. המהות האמיתית של הכוח היא התאווה להאריך את הקיום מעבר לקיומם של האחרים...“**

החשוב בספריו של קאנטי, סנוורים (או אוטו־דה־פה), מביא את עולמו יוצא־הדופן של אספן ספרים שדעתו נטרפת עליו בהדרגה, עד שבלהט טירופו הוא מעלה באש את ספריו האהובים ואת עצמו, עד שמבעד ללהבות נשמע צחוקו **„הוא צוחק בקול רם, כמו שלא צחק כל חייו“**. השריפה היא סמל לגבערות ההמון, הנדלק ומגיע לטירוף בקלות כה רבה.

ספר אחד של קאנטי הוא קולות מאראקש — דו“ח רגיש על ביקורו במארוקו, ספר שעליו העיד מחברו: **„איני מעוניין בתפיסה מדוייקת של אדם שאני מכיר. אני מעוניין רק בהגזמה המדוייקת שלו...“** ספר נוסף של חתן פרס נובל הוא במחוז האנוש', שבו לקט של קטעים שאותם כתב במשך למעלה מ־30 שנה, רשימות שבהן הוא מעלה את ספקותיו על טבע אנוש, כמו: **„אדם מתחיל לאהוב ארץ — ברגע שהוא מתחיל להכיר בה הרבה אנשים מגוחכים...“** או **„הכל כתוב בעיתונים, פשוט צריך לקרוא אותם עם מישען מספיק של שנאה...“**

אליאס קאנטי הוא תלמידו ומעריצו של **קארל קראוס**, אבי־ימי האנושות האחרונים. דומה, שביצירותיו הוא חוזר על ההשקפה הקראוסית, שראתה את גיוולו של המין האנושי, את שקיעת התרבות ואת השואה. אין ספק כי אליאס קאנטי — יליד בולגריה, חניך וינה, שהתגורר שנים באנגליה וחי כיום בשוויץ, ושכמה מבני משפחתו מתגוררים בישראל — מגלם את אותה קוסמופוליטיות תרבותית יהודית, שכמעט ודומה היה כי חלפה לה מן העולם.

קאנטי ראוי לפרס, שהרי הוא עומד בקריטריונים של אלפרד נובל. הענקת הפרס לקאנטי מעידה כי התחדדה במעט רגישותם של חברי ועדת־הפרס, המאמינים כי יש להעניק מחדש עוצמה לספרות.

תיקוה אחרונה היא שכל ספריו של קאנטי יתורגמו לעברית, ושמחזותיו יועלו על קרשי התיאטרון בארץ, ואולי יהיה בכוחם של אלה להסביר למי שאפשר להסביר, את פשר התהליך הפאשיסטי־לאומני ההולך וגובר כאן.

מאת בן עמר

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה, חוקר למילחמת־סיני ולתוצאותיה. צוות השבועון ערך את הסיכום המלא הראשון של המבצע הצבאי, על כל שלביו, בליווי מפית המתארות את התקדמות יחידות צה"ל בסיורת חצי־האי. במדור „קורא יקר" דיווח העורך כיצד הצליחה המערכת לרכז את החומר המלא על מסע צה"ל, באמצעות הכתבים והקוראים שהיו מפוזרים בין יחידות צה"ל השונות.

בכתבה מיוחדת סיפר סיפורו המשוטט של השבועון, עמום קינן, תחת הכותרת „תל־אביב עיר פרזות", על אלה שנשארו בעורף.

בשער הגליון: איש שיריון במילחמת סיני 1956.

„העולם הזה" 995
תאריך: 7.11.1956

מי חיפש את משה דיין בטלפון ✱ בן־גוריון והלבנים של רפול ✱ האינטל'גנציה של שבח ויים

העולם הבא בשריכת ציני אילי

הילד

השבוע, כאשר החל מיבצע סיני, נראה אחד מחברי־הכנסת מחייג בעצבנות באחד ממכשירי הטלפון בכנסת, בנסותו להתקשר עם בנו. אחרי חצי שעה של נסיונות נואשים להשיג קשר, משך חבר־הכנסת בכתפיו בעצבנות ואמר: „אינני מצליח להתקשר עם הילד."

היה זה חבר־הכנסת שמואל דיין, ששם בנו משה.

הערות־שוליים

כיצד לכנות את הפלגתן המשותפת של צרפת, בריטניה וישראל לעבר תעלת סואץ? ...

— שלושה בסירה אחת.

כוחות צה"ל לקחו בשבי במידבר סיני כמה טנקים מטיפוס סטאלין.

— גם זה חלק מתהליך הדה־סטאליניזציה.

אומרים, כי חבר־הכנסת יצחק רפאל עומד לנצל את כניסתם של חיילי ישראל לסיני, כדי לעלות להר ולבקש ממשה רבנו להכניס דיבר נוסף ללוחות הברית...

— לא תחמוס!

מחיריהם של כמה מיצרכים האמירו השבוע משום ש...

— כאשר חושמעה האזעקה הראשונה רצו כמה יהודים קשי־הבנה לא למיקלט, אלא למכולת.

שם מתאים להאפלה שהונהגה בישראל...

— חושך מצריים.

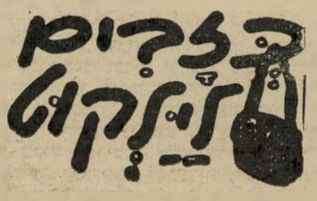

בחתתונים ובלעדיהם

אחרי הפשיטה (הקודמת) על כונתילה, ביקש דויד בן־גוריון שישלחו אליו אחד מהחבר'ה, לשיחה מעמיקה על הפעולה. שלחו לו את רפול, זה שדוגל בסיסמה שפעם אחת בשנה צריך להתקלח, בין אם זה נחוץ ובין אם לא, אבל להתגלח צריך רק לפני חופש.

בן־גוריון התרשם מאוד מהשיחה על מהלך העניינים, ובסוף אמר לרפול: „תבוא עכשיו איתי הביתה, התקלח, תנוח, תאכל משהו, אני יכול אפילו לתת לך לבנים להחליף."

רפול סירב בכל תוקף, וכל ההפצרות של בן־גוריון לא עזרו. כששאלו אותו החבר'ה אחר־כך, מה היה איכפת לו לנסוע קצת העירה ולבלות בבית טוב, הסביר רפול: „לא היה נעים לי להסביר לזקן שבאופן פרינציפיוני אני אף פעם לא לובש לבנים."

• **ג. נ'ר**, צה"ל

מעבר

פעם דידי מיהר מאוד בדוג' לבאר־שבע. בסיבוב אחד הוא שכח לסובב את ההגה, ירד מהכביש לדרך עפר, הגיע לבית שעמד בקצה אחד המושבים החדשים בסביבה ונכנס עם הדוג' דרך הקיר ישר לחדר־האורחים. בעלת־הבית שניקתה את האבק מהרהיטים העיפה מבט אחד בפולש וחזרה לעבודתה.

לדידי לא היה נעים. אחרי הכל, הוא נכנס לבית זר בלי לדפוק על הדלת.

„תסלחי לי גברתי," אמר, „אבל אני חדש פה בבית. אולי תוכלי לומר לי מה הדרך הקצרה ביותר לבאר־שבע?"

בעלת הבית, כנראה עולה חדשה מאנגליה, הסבירה בלי התרגשות: „סע ישר במסדרון, וליד המקרר תפנה ימינה."

אברמלי הכזבן, דף קרבי, פיקוד דרום

טעות לעולם צודקת

קונצרטים למוסיקה קאמרית ל־עיגויים. (דבר).

יהודה ריין, תל־אביב

דמי הכניסה נשפכו כמים.

אנציקלופדיה של כוכבים: סו־פיה לורן — נולדה ב־1834. (קולנוע).

ר. ג'ם, חיפה

ומאז היא עוסקת בחשיפת גנזי העבר.

במפראה — 22 חדר, כולל מח־לקת ילדים, בית־מרקחת, מעבדה ועוד. (דבר).

מרדכי דן, תל־אביב

הכל מוכן לעבודת הפריון וה־ייצור.

העיתון המיני „לה אורור" מו־תח אף הוא ביקורת על התוכ־ניות הללו. (הבקר).

כתיה הויפטמן, רמת־גן

תחת הכותרת: „בלי ידיים!"

שתי דקות אינטל'גנציה

פלפולי תנ"ך

השאלות הבאות מחייבות את פותרן לבקיאות בספר־הספרים — וגם למעט שכל עקום.

(1) איזה נשיא היה שלומיאל? (2) איזה „עוף" ישב בבטנו של בעל־חי? (3) איזה צייד מתחיל בחייה? (4) מיהו הנציב הראשון? (5) באיזו סיסמה קרבית מזכי־רים חמש פעמים את החמור? (6) איזו עיר, שניתנה כנדוניה מאת פרעה לשלמה המלך, אפשר לאכול? (7) איזו אשה עייפה תמיד? (8) מי הם השניים שאביהם הוא גם סבם? (9) איזה מלך היה בעל עגלה? (10) ידידו של איזה מלך מסתיים ביריבו?

שבח ויים, חיפה

[illegible]

[illegible] (1) :**פתרונות**

* כיום חבר־הכנסת שבח ויים, שהיה בצעירותו חידונאי.

מאגדות בית־הספר העברי

שיטה כימית

השיעור האהוב ביותר בבית־הספר היה השיעור בכימיה, מפני שבניגוד לכל שאר השיעורים היו לומדים בו מפעם לפעם משהו מועיל. דודיק, למשל, עירבב פעם במעבדה אלפי חומרים ומצא תערובת של שמן אתרי עם עוד כמה דברים, שהיתה שי־מושית מאוד.

השתמשנו בה לראשונה באחת הבחינות באנגלית. לפני הבחינה, בהפסקה, כתבנו על הלוח את פירושי המלים, ואחר־כך ניגבנו בזהירות את כל הלוח בתכשיר־דודיק. הלוח נראה כאילו הוא רחוץ ונקי, ורק אחרי רבע שעה, כשהמורה ישב בניחותא וגבו אל הלוח, התייבש התכשיר ועל הלוח התגלתה כל הרשימה, לנוחיות המעוניינים.

בומה, חיפה, לשעבר בית־הספר המיקצועי שליד הטכניון

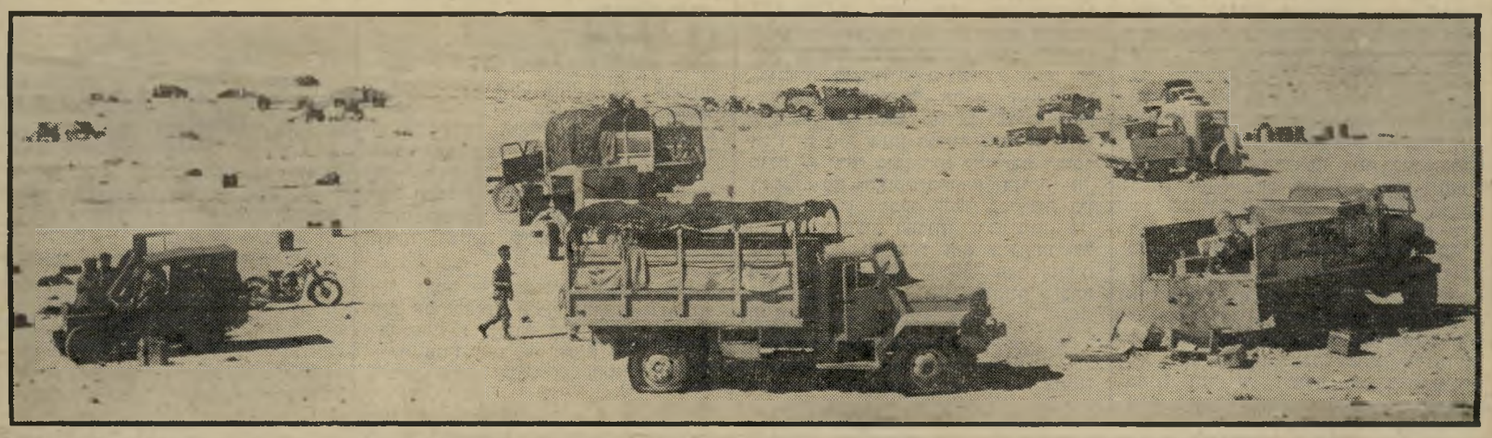

נוף אבו־עגילה

תמונה זו של קטע מן המיתחם המצרי הכבוש הבריאה לקוראים מושג־מה על שאירע בסיני. בקטע זה בלבד נראים יותר מתריסר משאיות נטושות, עמוסות ציוד פלוגתי וגדודי, חביות של דלק, אופנועים, ארגזי תחמושת. כך נראה הנוף לאורך הקילומטרים הארוכים בסיני.

פורד טרנזיט 1982
השיטה הכדאית ביותר להריץ עסק

תא נהג חדש, נוח ובטוח.

תא הנהג בטרנזיט 82 — פרי מחקר מדעי מתקדם, נועד להקל עליך, הנהג. להפחית את עייפותך ולהוביל אותך בעבודתך בנוחות ובבטיחות.
תא הנהג מרווח ביותר ומקנה לך תחושה של נסיעה במכונית פרטית חדישה. המושבים מעוצבים בקו אורטופדי לבריאותך, ומושב הנהג ניתן לכיוונון והתאמה. ההיגוי קל ונוח לתמרון, וההגה ממוקם בזווית המאפשרת לך כניסה ויציאה נוחה ביותר.
לרשותך תא מסמכים מיוחד בהישג ידך ושטח רחב לחפצים. כמו־כן, תמצא לנוחותך מערכת איוורור משוכללת הניתנת לוויסות בקלות. כן, זהו תא נהג ממנו תוכל להריץ את העסק שלך בנוחות, בבטיחות ובהנאה.

מנוע אמין, יעיל וחסכוני

כאשר בפורד אומרים שטרנזיט 82 היא השיטה הכדאית ביותר להריץ עסק, יש לך על מה להסתמך. לפורד טרנזיט מנוע משוכלל, רב עוצמה, אמין וחסכוני. וכשמדובר בחסכון, השירות והטיפול התקופתי הם מרכיב חשוב בו (טיפול תקופתי כל 20,000 ק"מ בלבד).
יחד עם העובדה שמנוע הטרנזיט הוא רב ביצועים, הוא תוכנן בפשטות, ואתה יכול להגיע בקלות ובנוחות לכל נקודה בו. מיקום המנוע בחזית המכונית מגביר את בטיחותך, מפחית רעש ותנודות, ומשאיר מקום רחב בתא הנוסעים, לך, ולעוד שני נוסעים לידך.

תא מטען גדול ונוח לטעינה.

תא המטען של פורד טרנזיט תוכנן בגאוניות. פשוט ונוח: הדלתות הרחבות מאפשרות לך כניסה ויציאה נוחה, וגם המטען המסורבל ביותר ימצא את מקומו בקלות. המרחב העצום בטרנזיט מאפשר לך להעמיס כמות סחורה ומשקל, שבמכוניות אחרות היית צריך לנוסע פעמיים כדי להוביל אותם — וזהו שוב חיסכון עצום עבורך.
פורד מציעה לבחירתך מספר שיטות כדאיות להריץ את העסק שלך ואתה רק צריך לבחור איזו טרנזיט תתאים לך ביותר. ואם אתה זקוק למכונית נוסעים — אין בעיות — בטרנזיט תוכל להסיע בנוחות מירבית 11 נוסעים (כולל נהג).

עכשיו כדאית עוד יותר
חינם! תוספת פסי צבע + מענק 1000 ש׳
לרכישת שרות ומוצרי פורד.

עכשיו הבנת מדוע הטרנזיט החדשה היא השיטה הכדאית ביותר להריץ עסק!!
היכנס איפה, לאחד ממפיצי פורד בישראל וקח לך טרנזיט משלך, שגם העסק שלך ירוץ.

במחירים ללא תחרות

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ מפיצי פורד בישראל תל־אביב, רח׳ גיבורי ישראל 59 פינת יצחק שדה טל. 03-337863-6
ירושלים, רח׳ המלך דוד 14, טל. 02-226141 חיפה, רח׳ יפו 145, טל. 04-531171 **סוכני משנה:** אילת 059-76913, אשדוד 055-32653,
אשקלון 051-22284; באר טוביה 055-82454; באר שבע 057-72277; הרצליה 04-55463; יפו 03-828411; נתניה 053-23852;
נצרת 065-55266; עפולה 065-23875 קרית ביאליק 04-731291; קרית שמונה 067-40205; ראשון לציון 03-941385; רמלה
054-27681; איזור התעשיה רמת החייל 03-479244; חדרה 063-22937; כפר חיים 053-91462.

Ford פורד לטווח ארוך.

הנעל שאת נועלת היא יותר מסתם נעל. היא כח אירוטי, מפתח להבנת אישיותך ופענוח המסתורין שבך. גבר מנוסה ילמד על אופייך דרך נעלייך לפני שיחליף אתך מילה.

דוזי Rosi

מחקר על מיניות הנעל

בוודאי מסקרן אותך לדעת מה חושב הגבר הישראלי עלייך ועל נעלייך. איך הוא אוהב אותך? חצופה בנעל עור בוהקת בניצנוץ מתגרה? משוחררת בנעליים חטובות? או אולי ביישנית במוגפיים? דו"ח רוזי יתן לך את התשובה: הציגי לפני בעלך או אחד מחברייך מודעה זו. "צווי" עליו לגזור את התמונה האהובה עליו ולהכניסה למעטפה בצירוף שמך וכתובתך. כשאת הולכת לקנות את נעלי רוזי כהרגלך, בקשי ממנו שיתלווה אליך. בכ"א מהחנויות מומתינה לו ת. ד. לתוכה יזרוק את המעטפה.

בין משתתפי הדו"ח נגריל 75 זוגות נעלי רוזי. תוצאות ההגרלה והמחקר יפורסמו בעיתונים בסוף העונה.

גזור וזרוק

בחנויות הבאות:

ת"א: רוזי-דיזנגוף סנטר
חנות המפעל-בן אביגדור 20
ארו-דיזנגוף 118
ג'יני-יהודה המכבי 61
ויוה-דיזנגוף 137
רווחה-אלנבי 31
ר"ג: אטרנה-ביאליק 53
בני־ברק: קנגורו-עקיבא 7
קיראון: אבניר-מרכז מסחרי
חולון: ליידי-שנקר 52
בת־ים: ליידי-בלפור 34
ראשל"צ: א.מ.או.-רוטשילד 52
רמת־השרון: דו־רו-סוקולוב 39
הרצליה: הרצליה-סוקולוב 26
רעננה: אורלי-אחוזה 102
רמתיים: נעלי גרוס
נתניה: פופ-דיזנגוף 26
חדרה: אביב-הנשיא 49
זכרון יעקב: נעלי עוז
ירושלים: פרידמן-יפו 45
רחובות: באום-הרצל 166
רמלה: יוגלה-הרצל 85
אשדוד: עלית-מרכז א'
קרית מלאכי: חן-מרכז מסחרי
אשקלון: ספירמן-העבודה 2
באר־שבע: עופר-יאיר 55
נזרית-מורדי הגטאות 40
עדד: אוניון-מרכז מסחרי
חיפה: דן גבריאלי-הרצל 18
נתן-הרצל 34
צמרת-שד' הנשיא 117
שכטר-הרצל 55
קרית אתא: וולקן-העצמאות 58
קרית טבעון: חן-מרכז מסחרי
קרית ים: טלי-מורטין בובר 5/3
קרית ביאליק: יוספה-סביניה
קרית מוצקין: שרה-השופטים 74
עפולה: לילך-רח' הרב לוין
עכו: ארבע עונות-בן עמי 43
נהריה: רוזי-שד' הגעתון 26
טבריה: אילנה-רח' הגליל
קרית שמונה: גלי-בנין ד.ו.א.

נושאת הדגל של שחרור האשה. את דרכה אל הקריירה היא עושה במגף המהפכה עם תפר מודגש וסמל תרנגול מוזהב. התוספות הן שלנו...

סולידית ואלגנטית, הליידי. בנעלי משבצות שחור לבן ועקב פיקולו דוגמת פריז ורומא.

מלאך קטן. ממש נשמה טובה. תמימה, ביישנית, עם משיבה חזקה לפינות. תמיד תמיד במוגפיים לבנים.

חופשייה, טבעית, מתרחקת מוטקסים. מווהה עם הצבעים השולטים בטבע: שמלה ירוקה ומגפון חום עם צוואדון מעוטר בשרוך.

יושבים חזק על אופנוע ועל הספורטאית שבחבורה. המגף בצבע בהמה מעוטר בחרוזים, הבחורה מלאת מרץ ופעילות.

שם/חוה מרגול/ג'ראר אלון

היום קשה לי לתאר איך קודם הסתדרתי בלי רדיו-טלפון במכונית.

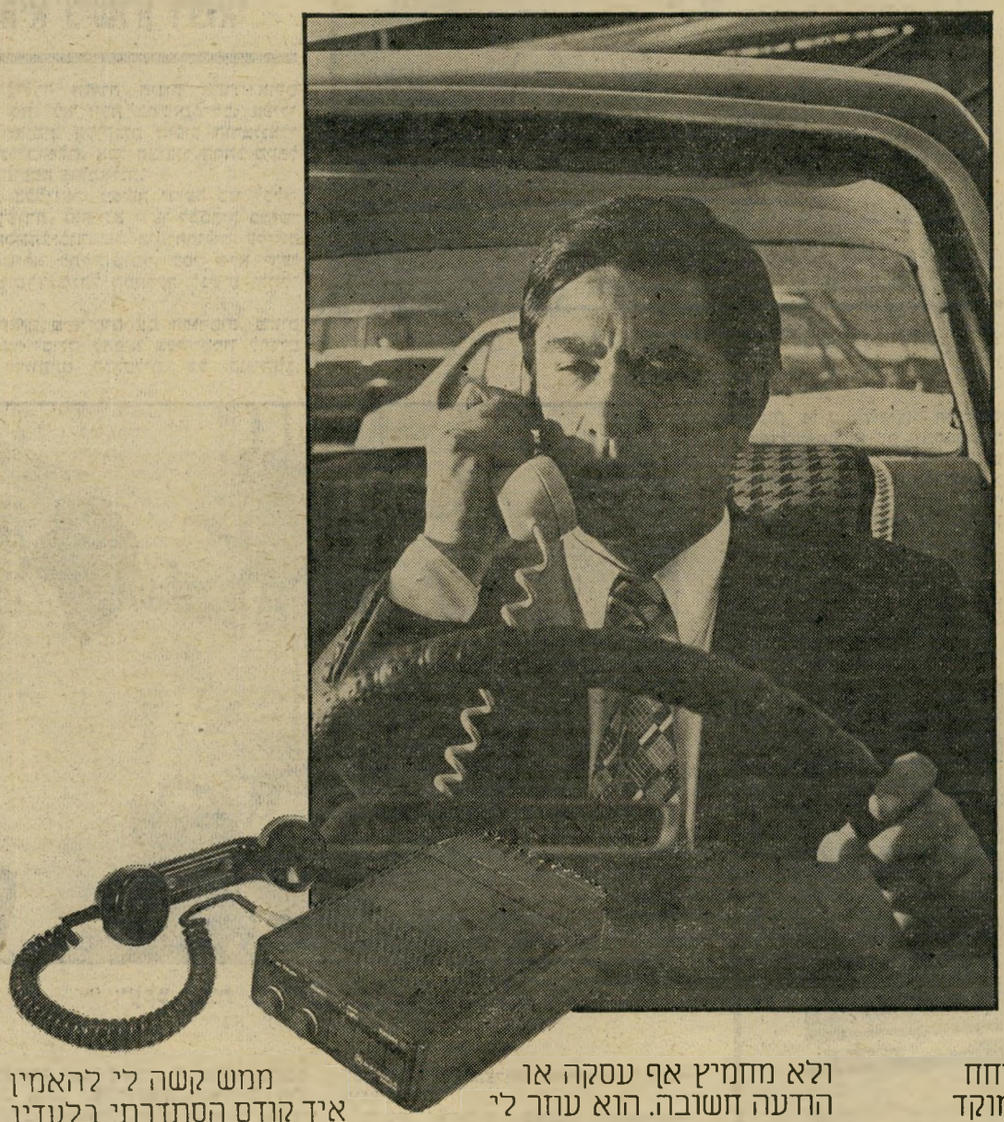

רדיו—טלפון למכונית הוא מכשיר קשר אלחוטי (TWO-WAY SIMPLEX) שמוטורולה מייצרת. הוא מאפשר לי, תוך כדי נסיעותי, לשוחח אישית — באמצעות מוקד תקשורת — עם כל מנוי טלפון שאני צריך בארץ ואפילו בחוץ־לארץ.
באמצעות הרדיו—טלפון אני גם יכול לבקש מהמוקד לבצע עבורי בירורים, להעביר את הודעותי ולקבל מהמוקד הודעות עבורי.
מאז שיש לי רדיו—טלפון אני מספיק הרבה יותר ביום אחד ולא מחמיץ אף עסקה או הודעה חשובה. הוא עוזר לי להיות בעניינים גם כשאני בדרכים ולהגיב מיד על אירועים והתרחשויות, בקיצור—להיות יעיל יותר.
גם חשבון הדלק שלי פחת מאז שמוטורולה התקינה במכוניתי מכשיר רדיו—טלפון, שלא לדבר על נסיעות סרק ושעות עבודה שהוא חוסך לי ברגע הנכון.

ממש קשה לי להאמין איך קודם הסתדרתי בלעדיו.

בדבר פרטים נוספים אנא פנה ל:
מטרוקול METROCALL
טל': 03-733228 ת"א
טל': 057-35664 ב"ש
החברה היחידה בארץ המפעילה שרותי מוקד לרדיו—טלפון—24 שעות ביממה—עם ציוד מוטורולה.

מוטורולה M אתה בקשר והעסק רץ.

(המשך מעמוד 9)

טיפול הורמונאלי, המסתיים בהריון רב־עוברים, נחשב כישלון רפואי. זהו סיבוך שבמהלכו נוצרות בשחלה כמה ביציות בו־זמנית.

לכן משתדלים כל הרופאים הגינקולוגיים בארץ שידיעה על לידת שלישייה, רביעייה או חמישייה לא תודלף לידיעת הציבור. הם מעדיפים לספר על הצלחותיהם הרבות בטיפול הורמונאלי, טיפולים שב־

הטיפול הצליח יתר על המידה - לידת חמישייה היא כישלון רפואי

סיומם ילדה האשה תינוק אחד. אולם אירוע כזה לא זוכה בתשומת־לב. אפילו לידת תאומים בעיקבות טיפול הורמונאלי נחשבת לכישלון, אבל הציבור הרחב מקבל זאת כתופעה נורמאלית.

איך, בכל־זאת, מגיעה ידיעה כזו לכלי־התעיקשות, זאת לא ידעו להסביר במישרד יחסי־הציבור של בית־החולים על־שם חיים שיבא בתל־השומר, כפי שלא ידעו גם במישרד מנהל המחלקה לנשים וליולדת.

הרופאים משלימים עם הפירסום, משום שהידיעה יכולה להביא בעלי־ממון לתרום כסף לרווחתם הכלכלית של בני־הזוג,

חמדה ויעקב שבת למחרת לידת החמישייה
לא עושים את הפירסומת בשביל כסף

משפיעים על כמות ייצור ההורמונים אחרים, שמפרישה בלוטת יותרת־המוח (היפופיסה). ההיפופיסה מייצרת גונוטרופינים משני סוגים, FSH ו־LH, אשר מעוררים את המוקד השלישי, השחלה, ליצור אסטרוגן (לפני הביוץ) ופרוגסטרון (אחרי הביוץ).

הורמון LH, המופרש מיותרת־המוח, הוא הגורם לביצית לחרוג מזקיק־השחלה והאסטרוגן מביא לשיגשוג ריריות הרחם (המתחרשת בכל מחזור). הפרוגסטרון גורם לשינוי ברירית, ומכין אותה כמצע לקליטת ביצית מופרת. אם לא חלה התעברות מסתיים המחזור ההורמונאלי בווסת, שהיא התמוטטות אותה הרירית.

כל המנגנון פועל בשיטת המשוב (היזון־חוזר, פידבק). בין שלושת המוקדים. חוסר או עודף הפרשת הורמון מאחד המוקדים מונע יצירת ביצית. טיפול הורמונאלי ה־ניתן לנשים כדי לגרום לביוץ נועד להביא לאיזון בין המערכות.

טיפול לעידוד ביוץ נעשה היום בעזרת

(המשך בעמוד 72)

יעקב שבת ודוקטור עמנואל בירנבאום
לא יכול להבטיח חיים

שביום אחד הפכו להורים למישפחה ברוכת ילדים. אולם יש רופאים השוללים דרך כזו להשגת המימון, וטוענים שעל המישפחה לקבל סיוע ממישרד־הרווחה באופן המקובל.

אם כן, איך הגיעה הידיעה על לידת החמישייה לידיעת הציבור? אחת האחיות במישמרת־הלילה במחלקת־היולדות, שהיתה אחוזת התרגשות למישמע הבשורה, אמרה לחברותיה: „למה שיפרסמו על לידת חמישייה רק בבילינסון, הנחשב למתחרה במוגיטין שלו עם בית־החולים שיבא?" היא סברה לתומה שזו ידיעה בעלת חשיבות, המעידה על הישג־רפואי, והודיעה על־כך לעיתונות.

„האמת היא," אמר למחרת האב, „שאני שבע־רצון. אני יודע שאודקק לסיוע הכספי שהפירסום עשוי להביא."

בעודו מחזיק ביד אשתו, חמדה, המתאוששת באיטיות מהניתוח, שוחח יעקב בלבביות עם כל המבקרים שפוקדים את מיטת היולדת המפורסמת. בין המבקרים הטורדנים היו גם נציגי העיתונות, הכתובה והאלקטרונית.

לחמדה, בת הזקונים במישפחה בת 12 הנפשות מגיבעת־שמואל לא היה מחזור חודשי מעולם. כששרתה בצבא הפנתה אותה הרופאה לטיפול בבית־החולים אסף־הרופא. שם היא קיבלה טיפול לפיתרון הבעיה, אולם הטיפול לא הניב תוצאות.

לפני שנשא אותה יעקב לאשה, ידעו שניהם שאם הטיפול ההורמונאלי לא יצליח הם לא יזכו לחבוק ילד. יעקב חשש אומנם מכך, אולם לנגד עיניו עמדה כל הזמן הדוגמה של חברתם, שהתקשתה להרות כמה שנים, אך הצליחה אחרי טיפול הורמונאלי.

הנשים הזוכות בטיפול הורמונאלי הן אלה שבשחלה שלהן לא מתרחש ביוץ. ההפרעה יכולה להתבטא בהיעדר מוחלט של וסת או במחזור־חודשי בלתי־סדיר. ייתכן גם, היעדר כל תופעות לוואי נוספות.

השיטה הפשוטה ביותר להיווכח שאין ביוץ היא בעזרת מדידת חום־שחר. מדי

בהוצאת הטיפול - מיליון לירות לפני וחמישה מיליון בחודש אחרי - משתתפת המדינה

בוקר מודדת האשה את חום־גופה ורושמת את התוצאה. אם נוצרה ביצית בשחלה, תראה עקומת החום עלייה של שלוש עשיריות המעלה (צלסיוס) 14 יום לפני מועד הווסת. חום זה יישמר עד יום הווסת, ויירד עם תחילת המחזור הבא.

יצירת הביצית תלויה בהפרשת הורמונים משלושה מוקדים בגוף. תקלה באחד המוקדים משבשת את התהליך כולו ומונעת היווצרות ביצית.

המוקד הראשון הוא בלוטת בסיס המוח (היפוטלמוס), שההורמונים המיוצרים בו

אירן האנסן וההחמישייה שלה
החמישייה הראשונה בעולם

לא היו צריכים לקחת אותי

מוטלה שפיגלר, מאמן קבוצת הכדורגל של בית"ר תל־אביב, היה צפוי השבוע לעלות על המוקד, אם לא היתה הקבוצה שלו מבקיעה גול. הוא היה זקוק לו כדי להשקיט את הולכי הרכיל, ובמיוחד את הקהל היושב ביציעים שמאחרי גבו בעת המישחק.

תוצאת המישחק מול הפועל ראשון־לציון היתה חשובה למוטלה שפיגלר ממש כמו לכוכב־המבקיע.

בתחילת העונה השפיע עליו הקבלן שלום גניש ממון רב כדי שיסכים לאמן את בית"ר תל־אביב. השבוע הצהיר שלום גניש: „בסוף העונה אני אתחשבן עם שפיגלר!" אך סירב לומר שהוא יפטר אותו. הצהרה זו הספיקה כדי להטיל זעזוע על הקבוצה שהבקיעה במישחק האחרון שני שערים.

„הכבד" הבקיע. בכך הצליחו הבי־ת"רים להכות שני ציפורים במכה אחת: הם העלו את יוקרתו של המאמן והפסיקו רינונים אודות יכולתו של שחקן אחר, שעלה ממון רב לגניש.

השער השני הובקע מרגליו של גיורא שפיגל (34), שהקהל כבר הספיד את יכולתו. בתחילת המישחק הוא ישב על הספסל כפצוע. כשהחליט המאמן שהוא ישחק קרא הקהל „שפיגל הכבד" ולא האמין שהכוכב יזוז במיגרש.

מחכה להצעה

„אני עוזב הכל ונוסע" אמר בני טבק, שחקן קבוצת הכדורגל מכבי תל־אביב. הוא מצפה בדריכות ליום שבו תזדקק לו קבוצה אירופית שתקרא לו לשחק בה. החלוץ, שהבקיע שלושה שערים במישחק מול נבחרת פורטוגל, יודע שהאירופאים חזו בו באמצעות שידור־הטלוויזיה, שהועבר מיד לפורטוגל וצפון־אירלנד. שמו הוזכר בשידור, ומישחקו נראה היטב ביבשת האירופאית.

„זה היה היום שלי! השעה שלי!" הרגע שלי!" הוא קרא השבוע כשעיניו נוצצות. „נחוץ רק המאמן שיחליט שהוא זקוק לשחקן כמוני." זה קרה לאבי כהן שחזר מליברפול, וזה יכול לקרות גם לבני טבק, החלוץ הזריז שבמישחק האחרון לא החמיץ.

בינתיים הוא כאן. משחקי־הליגה בארץ לא מקרבים אותו לקאריירה של כדורגלן, ורק בנבחרת הלאומית הוא יוכל להתפרסם בעולם. בעבר קיבל הצעה לשחק בקבוצה בארצות־הברית, אולם זו לא נחשבת להצעה מפתה והוא סירב לצאת לשם.

בעוד שבועיים, במישחק מול צפון־אירלנד, כך הוא מקווה, יגלה אותו מנהל קבוצה אירופית. כבר עתה מבקש לחתום עם הנהלת מכבי תל־אביב חוזה שבו יכתב במפורש שהוא רשאי לעזוב את הקבוצה אם יציעו לו לשחק באירופה.

טבק יודע שצירופו של אבי („האנגלי") כהן לקבוצת מכבי תל־אביב תזכה את הקבוצה בהישגים מרשימים יותר בליגה. ההישגים המיקצועיים יביאו, ללא ספק, גם להצלחות כספיות.

חלוץ טבק (משמאל) ומהונאי ברזילי ליד עוגת הנצחון
לאן יתגלגל הכדור?

צירופו של אבי כהן לקבוצה יביא עוד אלפי אוהדים מדי שבת למיגרש שבו תשחק מכבי תל־אביב.

חלק מהרווחים האלה יועבר, על־פי הסכם מיוחד, לקבוצת מכבי תל־אביב המתארחת במיגרש. כך קרה גם בברזיל, בשנים שבהם שיחק פלה בקבוצת סאנטוס. פלה הנערץ הביא אוהדים רבים לכל מיגרש שבו הוא הופיע, וחלק גדול מאותם רווחים הגיע לקופת סאנטוס.

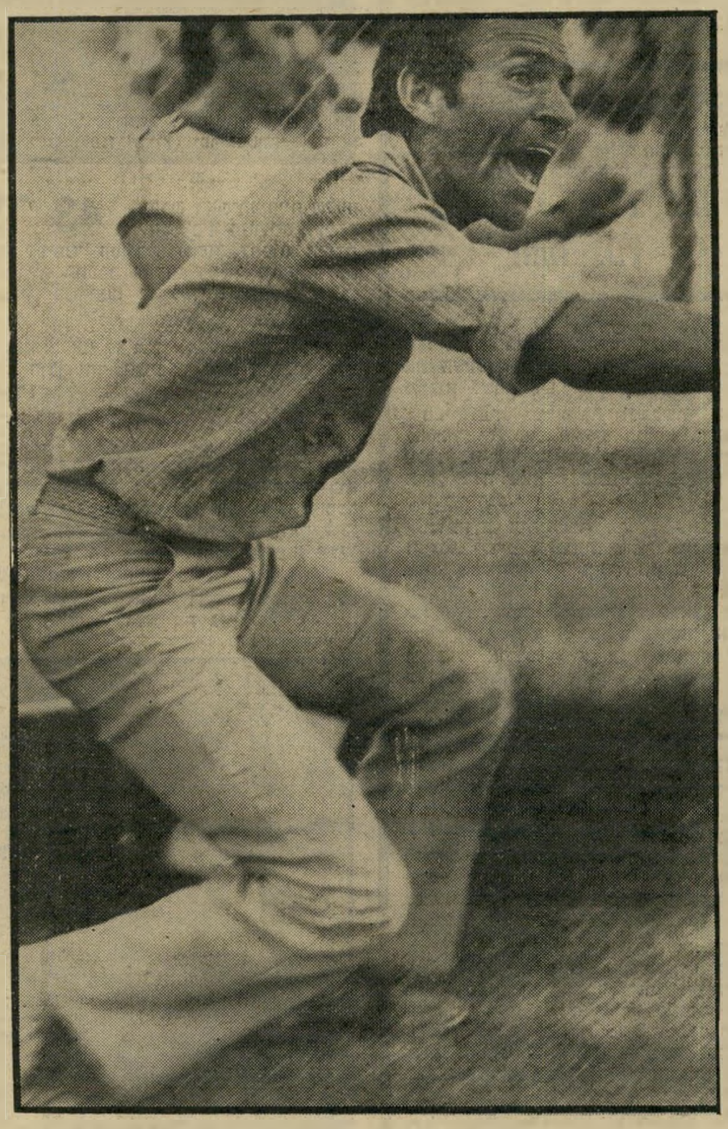

מאמן שפיגלר
הציל את עורו

השער של שפיגל וסיכום שני השערים שהובקעו במישחק היו התשובה של שני הכוכבים לרינונים שכלל לא נעמו לאוזנם.

בתום המישחק יכול היה שפיגלר להטיח לפני האוהדים: „לא היו בכלל צריכים לקחת אותי!" ועזב את המיגרש בצעדים נמרצים. הוא חלף על פניו של הקבלן גניש מבלי לפנות אליו ונעלם בחדר־ההלבשה.

מה פיתאום לחגוג?

„אתם הישראלים לא רגילים לזה," חיכך ידיו בהנאה המאמן־הלאומי ג'ק מנסל כשכדור ראשון נחת בין הקורות וקבע נקודת יתרון לישראל במישחק מול פורטוגל.

נקודת היתרון שנקבעה מהר כל־כך הותירה את המאמן ג'ק מנסל ועוזרו, אברהם בן־דורי, המומים. הם נשארו לשבת עמוק בכיסאותיהם, מכווצים ומתוחים, מתאמצים לשמור על איפוק.

„אסור עדיין להתלהב, נראה מה יקרה בהמשך," הם הרגיעו האחד את השני.

שער שני. שלישי. בספסל הישראלי יצאו השחקנים מגידרם. ג'ימי טורק שאג, משה סיני וניסים כהן הניפו אגרופים באוויר. אפילו בן־דורי התיר לעצמו ל־שמוח. רק מנסל נשאר קפוא. „אסור להת־להב, כל האפשרויות פתוחות," הוא לחש לבן־דורי.

שער רביעי לזכות ישראל. מאמן הגב־חרת ועוזרו עקבו אחר השחקנים במתח בלתי־נסבל. מבטיהם נענעו בשעון: „כמה זמן נשאר? מתי הסיום הזה כבר ייגמר?"

כמו ביהוד. הפסקה. התוצאה 4:1 מתאימה לסיום מישחק. אבל עם סופה חזרו כולם למיגרש. בן־דורי שיתף את ביציע מיגרש הכדורגל ברמת־גן. מנסל נסע בגפו הביתה — להרצליה.

בן־דורי פנה לדרכו. הכוכב בני טבק, שנשאל אם הוא וחבריו חגגו אחרי הניצחון, השיב: „מה פיתאום? לא נהוג לחגוג אחרי מישחק של הנבחרת."

אולר לפני הארוחה

שחקני קבוצת הכדורגל של הפועל תל־אביב סיימו את מישחקם מול הפועל באר־שבע בהרגשה טובה. הם הצליחו להבקיע ארבעה שערים לרשת הקבוצה היריבה. את השער השלישי הבקיע השחקן ג'ימי טורק מבעיטת פנדל. זה היה מחווה מיוחד כלפי השחקן טורק שעדיין לא קבע העונה שער ובעיטה זו רוממה את רוחו.

מאוחר יותר, כשעזבו השחקנים את חדר־ההלבשה, בדרכם לארוחה המסורתית במיסעדה ביפו, שלף אוהד קבוצת הפועל באר־שבע אולר ואיים בו על טורק. הוא לא הספיק להגיב לפני שאוהדים אחרים, שהיו עדים למיקרה, אחזו מיד בבחור המתפרע והעבירו אותו אל השוטרים שהיו עדיין בשטח המיגרש.

לטורק לא נגרם כל נזק, אולם לבחור לא נשאר תיאבון, וגם למחרת הוא לא חזר לבלות עם ידידיו, כהרגלו.

זו לא ההתפרעות הראשונה שבה התפרסמו אוהדי קבוצת הנגב. שחקני כדורגל רבים התלוננו לא פעם על אוהדיה הפנא־טיים של הקבוצה הבאר־שבעית, המלווים אותה תמיד גם במישחקי החוץ.

שחקן טורק
אולר במיסעדה

שחקני־הספסל בתחושה שמעיקה עליו: „המישחק הזה הוא הארוך ביותר שידעתי בקאריירה שלי."

השוער אריה חביב ניתר בין הקורות. הוא השוער השני של הנבחרת, ופציעתו של יוסי מיזרחי איפשרה לו לעמוד בשער ולהוכיח את יכולתו. חבריו על הספסל צעקו אליו: „שמור על הרשת כמו ביהוד!" ברומזם למישחקי הליגה, שבהם לא חדר עדיין כדור לרשת של יהוד.

שריקת הסיום המיוחלת חילצה את המאמן ואת עוזרו מהכיסאות. מסיבת־העיתונאים ועשרות העיתונאים שבאו לי־סקר את האירוע, שאלו מעט שאלות בקצב איטי, שעורר מבוכה אצל המרואיין.

השיחה הקצרה תמה והותירה חלל־ריק

מאמן מנסל
איפוק אנגלי

מיסגד בעבור נעליים

ה איש שטילפן למערכת העולם הזה במוצאי שבת היה מוכר לכמה מחברי המערכת. בפיו של האיש היה סיפור מעניין: הוא טען כי ידוע לו היכן נמצאות נעליו של ראש־העירייה, שלמה להט.

האיש מסר, בתנאי ששמו לא יפורסם, כי נעליו של ראש־העירייה מוסתרות מתחת לשיח שמימין לכניסה הראשית של מיסגד חסן־בק, השיח, ציין, מעוטר בפרחים אדומים.

השעה היתה 11 בלילה. צוות העולם הזה יצא מיד אל מיסגד חסן־בק ומצא את הנעליים, בדיוק במקום שתואר על־ידי המודיע. הצוות צילם את הנעליים והזדרז איתם למערכת.

לא מוכן להצטלם

מ חד מחברי המערכת טילפן לביתו של ראש־העירייה, שלמה להט, ומסר לו על המציאה. בנו של צ'יצ' ענה ואמר שאביו אינו נמצא בבית.

למחרת, כשטילפנו מהמערכת ללישכתו של להט וביקשו למסור לו את נעליו, סירב צ'יצ' לקבל את הנעליים בעצמו.

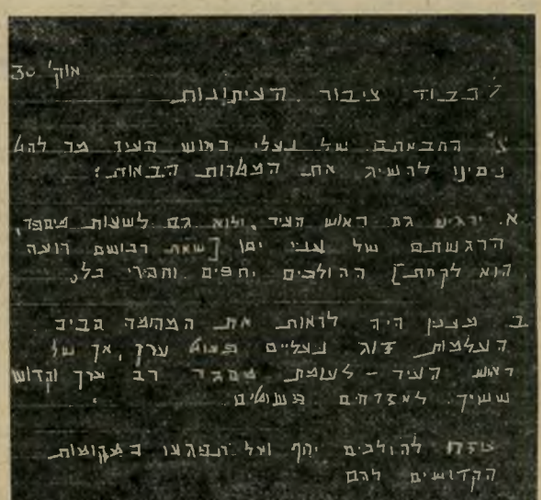

מיכתב בנעל

צוות העולם הזה, שהלך למצוא את הנעליים של צ'יצ', מצא ליד אחת הנעליים את המיכתב שיצליח למצוא את ראש־העירייה אלא לעיתונאי הנעליים.

זמש מספר 43

מחפש ראש־העירייה שלמה להט, בין הנעליים הרבות שנערמו לפני הכניסה למיסגד חסן־בק, שהפך למקום תפילה ביום השישי. ראש־העירייה התעכב במקום במשך שעה ארוכה וחיפש לשווא את נעליו. כשהוצעו לו נעליים אחרות, סירב.

הוא הציע שישלח את נהגו: „אני לא מוכן להצטלם עם הנעליים," אמר. כשנשאל אם הוא הולך יחף, השיב: „אתם חושבים שיש לי רק זוג־נעליים אחד?"

צוות העולם הזה יצא לבית־העירייה ומסר את הנעליים לידיה של אחת ממזכירות לישכתו.

ערביי יפו ביקשו להביע בפעולה סמלית זו את סלידתם מהתנהגותו של ראש־העירייה. הם קיוו כי שלמה להט יבוא לתפילה שנערכה ביום השישי במיסגד חסן־בק להכריז כי ההסכם עם גיגי פרס וניסן נוימן בטל ומבוטל, כי המקום יוחזר לידי ועד־הנאמנים־המוסלמי וישוקם. הם ציפו כי ראש־העירייה יודיע להם שהמקום לא יהפוך לאתר מיסחרי.

תחת זאת בא ראש־העירייה ואמר דברים סתמיים על הכנסת אורחים. לכן הם החליטו לגנוב את נעליו.

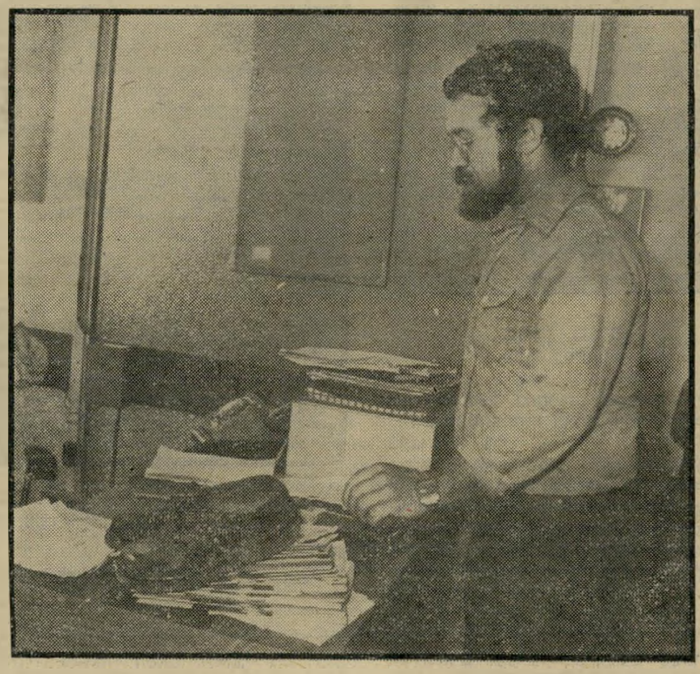

נעליים בשיח

כך היו מונחות הנעליים כשנמצאו על־ידי **העולם הזה**, ולידן פתק.

פקס ההחזרה

ראש־קעיריה סירב לקבל את הנעליים בעצמו, והיה מוכן רק לשלוח נהג. במקומו קיבלה את נעלי־הזמש מידיו של שלמה פרנקל אחת ממזכירות הלישכה, שביקשה לא להזדהות.

לאן נעלמו הנעליים

(המשך מעמוד 39)

פוטנציאל של אלימות וחומר־נפץ. הסבלנות של תושביה הערביים של יפו פוקעת."

מנכ"ל מישרד־הדתות, גדליה שרייבר, בא להביע את הזדהותו עם המוסלמים: „איננו רוצים עכשיו מתיחויות. יפו היתה עיר קשה למדי. עכשיו היא שקטה ושלווה, ואנחנו לא רוצים להקציף את המצב. אנחנו לא רוצים להוסיף שמן למדורה — הדבר האחרון שאנחנו רוצים כעת הוא התפרצות אלימה על רקע דתי ביפו."

שרייבר הגיש את ידו לראש־העירייה, שלמה להט, אך ראש־העירייה סירב ללחוץ אותה: „איני לוחץ את ידו של איש שאני קורא בעיתונים מיכתב שלו המיועד אלי, לפני שהוא מגיע לשולחני!"

מילחמה פנים אל פנים

ה שייח' של יפו, באסם אבו־זיאד, פנה אל ראש־העירייה ואמר לו: „חסן־בק הוא מקום קדוש שאינו נתון למיקוח. דינו של חסן־בק אחד: לחזור ולהיות מיסגד, בית־תפילה לאלוהים!"

המתפללים הריעו לשייח' וקראו קריאות. המילה ג'יהאד, שפירושה מילחמת־קודש למען הדת, נשמעה יותר ויותר. העיתונאים הישראלים נראו נרגשים. אחת מהן אמרה כמתלוננת: „הבטיחו תפילה שקטה, הבטיחו שזו לא תהיה הפגה לאומנית." עלי אבו זיתוני, בעל חנות־מכולת מיפו, הרגיע את העיתונאית ואמר לה: „אף אחד לא מתכוון לשפוך דם."

הסבלנות של תושביה הערביים של יפו פוקעת - המצב טעון חומר נפץ

העיתונאית מתעקשת ומבקשת ממנו להסביר לה את פירוש המילה ג'יהאד. עלי: „ג'יהאד היא מילחמת־קודש למען הדת, שבה נלחמים פנים אל פנים, ולא מאחורי הגב."

תלמידות בית־הספר התיכון עזבו את המקום. ילדים מתנדבים גילגלו את המחצלות. ראש־העירייה ועוזרו, חנן בן־יהודה, המשיכו לחפש את נעלי הזמש החומות של צ'יצ'. עבד קבוב הציע לצ'יצ' את נעליו שלו. צ'יצ' סירב. אדם אחד הציע לו נעלי אדידס. צ'יצ' ענה שיסתדר גם בלי נעליים.

זו רק התחלה?

ה מופתי של ירושלים בא להביע את הזדהותו עם ערביי־יפו. הוא מסר לידיהם אלף דינרים, שאסף למענם בין ערביי העיר־העתיקה. אחרי דבריו שוב נשמעו קריאות רמות: „המיסגדים ל־מוסלמים!"

מישהו טען באוזני המופתי את דבריו של השייח' המנוח של עזה, שנרצח לפני כשנתיים, שייח' האשם נעמן חוואנדר, שאמר לשופט המנוח שלמה לוונברג, כי מיסגד שאינו משמש מקום־תפילה ואין באים להתפלל בו חדל להיות מיסגד, על־פי הדת המוסלמית. המופתי של ירושלים ענה שלא ידוע לו על כך כלל, ומיסגד הוא מקום־קדוש למוסלמים בדיוק כמו בית־כנסת ליהודים.

צבי אל־פלג קרא בנאומו: „אני קורא לממשלת־ישראל להחזיר למוסלמים של יפו את הרכוש שחבר המושחתים לקח מהם!" המתפללים הגיבו במחיאות כפיים רמות.

המחצלות המקופלות הועמסו על טנדרים, מכוניות פרטיות, בעלות מיספרים של הגדה־המערבית, עזבו את המקום. ערביי־יפו פנו לבתיהם.

כולם כאחד התריעו: חסן־בק זו רק ההתחלה.

שרית ישי

רחל מרחלת על כל השולם

איזה מין עתיד?

כולם פוחדים מחטולים שחורים ומהמיס־פר 13. יש אומרים שהם מביאים מזל רע. עדיין לא הוכח שזה נכון, ותיום יש לי סיפור שמוכיח דווקא את ההיפך.

במיקרה של **גילה גולשני** הוא הביא לה רק מזל. לגילה, יפהפיה שחומת־עור ושחורת שיער בת 21 מקריית־שלום, היה פלירט עם המיספר 13.

בתחרות מלכת־המים, שהתקיימה בספ־טמבר בהיכל התרבות, היא היתה המוע־מדת ה־13. כלומר, ברורה, כי התחרות כללה 12 מועמדות בלבד. המארגנים אמרו לה להיות ב„סטנד־בי", וגילה אף לא חלמה שיש לה סיכוי להיכלל בתחרות. כי תגידו אתם, איזו מועמדת תוותר על מקומה?

את בוקר התחרות, כשכולן טרחו על הליטוש הסופי לקראת הערב הגדול, בילתה

גילה גולשני וסטפאנוס
מה קרה בכרתים?

גילה עם חברה, **מוטי טישואר** בבריכת השחייה של המלון.

מוטי, בן ה־28, שהוא בעל רשת חנויות אופנה בגרמניה, שיכנע את גילה ללכת בכל זאת להיכל התרבות, סתם כך, כדי להסתכל.

אך כפי שקורה לפעמים — היה פנצ'ר! ולמי קראו כדי שתציל את המצב? לגילה, שהיתה שם במיקרה. מסתבר ש**גדעון נבון**, שהיתה בין 12 המועמדות, לא באה, וגילה גולשני עלתה לבימה כשהסיפרה 5 מתנוססת על בגד־הים שלה. היא אומנם לא זכתה בשום תואר, אבל כאן מתחיל סיפור ההצלחה שלה, שהתגלגל ככדור שלג במידרון.

כשנסעה גילה עם יתר הבנות, בנסיעת הפרס לכרתים, היא זכתה **בתואר** המוע־מדת האהובה ביותר על כולן, ובעיקר על כולם. היפהפיה שרפה לבבות על ימין ועל שמאל, והפילה חללים ממש.

ג'ורג'יו, סוכן הנסיעות, התאהב בה כשאך ירדה מן המטוס. אחר־כך גילה את גילה דוגמן אמריקאי בשם **ג'ק**, והם שטו יחד לאיים.

אבל אז היא הכירה את **סטפאנוס**. במועדון לילה, שבו בילו הבנות, יצאה גילה בריקודים יווניים ומיזרחיים סוחפים, כשהיא מפגינה גם את כישרונה בריקודי בטן. סטפאנוס נדלק בו במקום. כעבור כמה דקות הוא הציע לה נישואין ורצה להציגה מיד לפני הוריו. לשם השכלה כללית יש לדעת, שסטפאנוס אינו סתם יווני. הוא כלכלן בן 25, ובן לאחת המיש־פחות העשירות בכרתים, שבבעלותה בתי־מלון וחנויות תכשיטים.

מוטי, החבר הקודם, טילפן ולחץ לכיוון גרמניה. סטפאנוס לחץ לכיוון יוון, וגילה בכלל רוצה לחיות בארץ.

הסיפור לא הסתיים עדיין. סטפאנוס ממשיך לטלפן לארץ, ומוטי, שמרגיש שה־ציפור היפה הזאת נשמטה לו מבין הידיים, הציע לה עבודה כדוגמנית של רשת בתי־האופנה שלו.

הפנים באוסטרליה

קיבלתי השבוע ד"שים מהחבר'ה בחו"ל המבלים ועושים כותרות. ומי עשה את הכותרת השמנה ביותר? **פנינה רוזנבלום**. אין מה לעשות — היא הגדולה מכולן.

כבר סיפרתי לכם שהיא נסעה לאוס־טרליה. פנינה, כמו תמיד, לא מאכזבת גם הפעם.

מייד כשבאה, ואחרי שנחלצה מזרו־עותיו האוהבות של **דייוויד ברונשטיין**, הברה האוסטרלי, היא הודיעה לכולם שהיא שם, ושהיא רוצה כבר להתחיל לעבוד.

איך היא עשתה זאת? על־ידי תמונות־ענק שלה בעיתונים אוסטרליים. היא סיפרה להם, אומנם, שהיא היתה מלכת־היופי הישראלית, וגם שחקנית וזמרת בארץ, אבל חוץ מזה, התמונות מדברות בעד עצמן, ומצידי מזמן הייתי עושה אותה מלכת־יופי.

מלבד התמונות שצירפה, היא גם כתבה לי שהיא מאוד מתגעגעת לארץ, ושמאוד הצטערה לשמוע על מותו של סאדאת. ושבכלל היא לא יודעת איך להסביר את זה, אבל יש בארץ משהו שקשה להינתק ממנו.

פנינה רוזנבלום בעיתון האוסטרלי
מי היתה מלכת־יופי?

אז היא גם חתיכה וגם יפה וגם ציונית. כמו שהיא נשמרת לי משם, יש לי הרגשה שהיא תדפוק אצלי בדלת בקרוב.

חינוך יהודי טוב

לפני שבוע סיפרה לי הדוגמנית **אנאבל תמיר**, גרושתו של עורך־הדין **אלי תמיר**, שהוא החבר הצמוד של **אילנית**, שהיא חיה על לחם וקלורינה.

את מי שזה הרגיז באמת זו **האמא** של אלי, שכמו כל אמא יהודיה דואגת לבן שלה ורוצה שיהיה לו רק טוב.

אמא תמיר התקשרה אלי השבוע וטענה שכלתה־לשעבר אינה דוברת אמת. „היא לא יודעת מה שהיא רוצה," אמרה האם, „וכל ההיסטריות מסביב לילדה, שגדלה כעת אצל אלי, רק מזיקות לילדה. הילדה כבר היתה אצלה, והיא ברחה איתה לאמ־ריקה. אילו היתה אשה אחראית לא היינו מתנגדים שהילדה תישאר אצלה. ביגלל זה בני במישפט.

„היא אומנם נראית כמו מלאך תמים וחסר־אונים, אבל מי שמכיר אותה יודע את האמת. גם אני בתחילה התפתיתי למראה הפנים התמימות שלה, ואפילו קניתי לה מעיל מינק ונתתי לה יהלומים. „מאז שהילדה אצל בני, היא נכנסה לתלם. היא מקבלת חינוך יהודי טוב וגדלה באווירה חמה. הילדה הולכת לגן, שרה בעיברית ויש לה סדר־יום. ועכשיו אנאבל שוב באה ומפריעה.

אנאבל תמיר
סיפורה של החותנת

„אף אחד לא מכחיש שהיא האמא של הילדה, אבל היא עשתה סקנדלים כאלה, שהבן שלי נאלץ לנתק את הטלפון."

בין שתי ערים

איך מחזירים את הבעל ארצה, אחרי שנמאס לך להתרוצץ בעיקבותיו בקו ניו־יורק—תל־אביב—ניו־יורק?

תשאלו את השחקנית **רחל הדר**, שכיכבה בסרט הטלוויזיה הקצר של ה־בימאי אבי כהן שני סיפורים תל־אביביים.

בשנים האחרונות מצאה עצמה רחל, יחד עם שתי בנותיה הקטנות, פעם בניו־יורק ופעם בתל־אביב. כל זה בעיקבות עיסוקיו המגוונים של בעלה, **בני הדר**, שהספיק להיות עיתונאי, צלם עיתונות ולבסוף הפך איש־עסקים מצליח בניו־יורק.

אבל גם בעסקים הוא לא מצא מנוח, והפך מחזאי. מחזה שכתב, התשה, הוא כעת השלאגר התורן של תיאטרון חיפה.

עסקים בניו־יורק, הצגה בחיפה ובני מתרוצץ בין היבשות, כשרחל והבנות בעיקבותיו.

כאן התערבו שתי הקטנות, **אלמה** בת השש ו**ריאה** בת השלוש. אלמה רקעה ברגליה ודרשה מההורים להחליט: או פה או שם. אי־אפשר לשגע אותן ככה, הלוך וחזור כל הזמן! בני שאל אותן איפה הן רוצות להיות, והשתיים ענו במקהלה: בתל־אביב.

כך החזירו השתיים את המישפחה לארץ. בני ממשיך לעשות את הקפיצות שלו לבדו, רחל יושבת לה בנחת, קוראת מחזות, בוחרת לעצמה תפקידים, ומתכננת את חזרתה לתיאטרון.

כן, כן, אפשר לתמרן אותם גם באמצעות הילדים.

הפרצוף של אבי עופרים

בעיתון גרמני שהתגלגל לידי ראיתי את תמונתו של **אבי עופרים**. בכתבה שהתלוותה לתמונה סופר, שכשחזר בשעת לילה מאוחרת מבילוי, הוא הותקף ליד דירתו על־ידי שני צעירים. הוא סובל משריטות וחבורות בפניו. לדברי הכתבה, הנסיבות לא ברורות עדיין, ובקרוב יתקיים מישפט.

אבי, היום בן 44, מתואר באותו עיתון ככוכב־לשעבר, שמנסה לחזור לעולם ה־בידור.

לפני זמן קצר ביקר אבי בישראל, וב־ראיון חושפני להעולם הזה אמר, שהוא מתעקש להצליח מחדש בגרמניה כי שם הפך כוכב ושם גם נפל. הוא סיפר כי נגמל מהתמכרותו לסמים וכי הוא פתח דף חדש.

ניסיתי להתקשר לביתו של אבי במינכן, אך לא היתה משם תשובה. אני מקווה שהוא החלים מפצעיו ושאוכל לשוחח איתו במשך השבוע ואז אדווח לכם ממקור ראשון מה בדיוק קרה לאבי עופרים.

רשימות שחורות

כל העיר היתה בחתונה של השבוע. **אייל גפן**, השחקן־בדרן ו**אורית רובינצ'יק** היפה, בתו של שחקן הבימה הוותיק **ישראל רובינצ'יק**, התחתנו סוף־סוף, אחרי רומן בן שנים רבות. לאייל, שהוא כוכב עולה בתחום שלו, ולאורית התפאורנית שגם היא כישרון לא קטן — מזל טוב!

ועוד בעניין חתונות. האלוף **דני מט** עסק בשבוע שעבר בבילוש. מט חיתן את בנו, **ירון**, באולמות בית יהודי בסרביה, אבל במקום לחגוג עם כל האורחים, הוא ערך רשימה של כל מי שבא וסימן × גדול ליד אלה שלא התייצבו. אין לקנא בהם.

אחדים מהמוזמנים, שהיו גם בחתונת בתו של מט עם הסגן המפורסם **דניאל פינטו**, סיפרו לי שגם אז הוא עשה רשימות.

רופא פלסטי מפורסם המתין שבוע בניו־יורק לקבל השלוש, אבל אף אחד מהמתרימים לא שלח לו

מחדר בחצץ

ד"ר מוסברג היה מאוד נרגש. בלישכתו שבבית־החולים האוניברסיטאי במיני־אפוליס שבארצות־הברית, הוא שוחח בטלפון עם הפסלת הישראלית אילנה גור. אילנה, המחלקת את זמנה בין יפו העתיקה, לוס־אנג'לס וניו־יורק, היא, למרות עושרה הרב, צברית חיפאית הנזעקת בכל פעם שישראלי זקוק לעזרה.

התלהבותה של אילנה הצליחה להדביק גם את ד"ר מוסברג. היא סיפרה לו על זוהר כהן בן ה־3, בן מושב חלץ שבנגב הצפוני, ש־נכווה קשה בכל גופו ופניו הורש־חתו עד בלי הכר. אילנה, שהיא אחותו של מנתח הלב הישראלי, ד"ר דני גור, חקרה היטב את שוק המנתחים הפלסטיים לפני ש־פנתה לד"ר מוסברג. רק אחרי ש־היא קיבלה חוות־דעת, שתיארו את הרופא כמחולל ניסים בשטח הניתוחים הפלסטיים, היא פנתה אליו וביקשה ממנו לבוא לישראל כדי לנתח את זוהר כהן.

„אני מוכנה לשלם כל מחיר ש־תדרוש, וגם אממן את כרטיסי ה־טיסה," הבטיחה אילנה. אולם מוס־ברג החליט שלא לקחת כסף. „אני אעשה זאת ללא תשלום," הוא הב־טיח לאילנה.

כולם נרתמו לעזרה

כמו ישראלים רבים אחרים, למדה אילנה על מיקרהו של זוהר מקריאה בעיתונים. תיאור מצבו של הילד לא הותיר מקום לתיקווה רבה. היה ברור, שגם אם הניתוח הפלסטי יצליח, לא יחזור זוהר להיות הילד שהיה קודם. הכוונה היתה רק להחזיר לו צורה אנושית ולהסיר ממנו את המראה המיפלצתי שנגרם לו בעיקבות השריפה.

גם אייבי נתן קרא על מיקרהו של זוהר. כמה ימים אחר־כך, ביקר אייבי בניו־יורק והוא ניסה להתרים ישראלים יורדים לעזרת הילד. כשפגש באילנה, הבין איי־בי שחלק גדול מהבעיה שלו נפ־תר. אילנה הצליחה להשיג את הרופא הטוב ביותר.

לא רק אייבי נתן ואילנה גור הזדעזעו מהמיקרה של הפעוט בן ה־3. אורנה גאון, רעייתו של הזמר יהורם גאון, החליטה אף היא להי־כנס לפעילות נדבנית. היא אירגנה מופע של אמנים, דרשה וקיבלה 1000 לירות עבור כל כרטיס, והצ־ליחה לגייס מיליון לירות.

לאה ניסים, בעלת בוטיק ברמת־גן טוענת, שהיא היתה הראשונה שערכה מיבצעי התרמה למען זוהר כהן, „עוד לפני אורנה גאון," היא טוענת. לאה התרימה חברות, הצליחה לאסוף 100 אלף לירות ו־פתחה חשבון על שמה של אמו של זוהר, מלכה.

אחר־כך החלו מיבצעים נוס־פים. אורנה ולאה, שכבר היו פט־רוניות על גורלו של זוהר כהן, השתתפו בכולם. בעל מיסעדה ב־אפקה, ברוך זלצרמן, תרם את ה־מקום שלו לתצוגת־אופנה שנערכה למען איסוף כספים לילד. צילו־מים וכתבות הופיעו שוב ושוב בעיתונים, וכל הקשורים למיבצע האנושי זכו במנת הפירסומת ה־ראויה.

סכומי הכסף בבנק הלכו ותפחו. בשבוע שעבר הם עמדו על 4 מיליוני לירות. אך בכל אותה העת, לא ביקר איש מאותם שהת־פרסמו בעיתונים כאבות מיבצע־ההצלה, בבית שבחלץ. אילו ביקרו שם, היו בוודאי מזדעזעים ממראה עיניהם.

איפה כל הנדבנים?

כמה שבועות לפני האסון רכשו מלכה ואפריים כהן מכונית סוסיתא ישנה. ששת יל־דיהם אהבו לשחק במכונית בעת שחנתה בסמוך לבית. לפני כחצי שנה, כשבני־הזוג כהן ישבו בחדר המגורים של ביתם, נשמעו זעקות נוראות מהחוץ. בני המישפחה מיהרו החוצה וראו את המכונית עולה בלהבות. „ידעתי בלב, ש־אחד הבנים שלי נמצא במכונית," סיפרה אחר־כך מלכה. „לא ידעתי איזה בן, אבל ידעתי שקרה אסון." רק אחרי שכובתה הדליקה וילד חולץ מהמכונית, גילתה מלכה ש־היה זה זוהר בן ה־3.

ביתם של בני־הזוג כהן קטן ו־מוזנח. מלכה אינה עובדת. היא עסוקה כל היום בטיפול בששת יל־דיהם. אפשרות של הריון רב־עוברים, שהוא שכיח בטיפול בחומר זה.

איך יתכן, אם כן, שחפציבה לא היתה במעקב ובהשגחה רפו־אית, שיכלו לגלות בשלב מוקדם של ההריון את החמישייה? איך יתכן שהאב שהוא מורה ומחנך בישראל לא היה עד לסכנות ול־סיבוכים שבטיפול המיוחד, שעליו המליץ לפני אשתו?

הריון רב־עוברים הוא סיבוך הנגרם בעיקבות טיפול הורמונאלי. במילים אחרות — חוסר הצלחה! כ־20 אחוז מההריונות אחרי טי־פול הורמונאלי מסתיימים בלידת יותר מוולד אחד.

400 „ילדי פרגונאל" נולדו ב־21 השנים שבהן ניתן הטיפול ה־הורמונאלי במירפאה הגינקולוגית של בית־החולים שיבא. אף אחד מאותם הילדים אינו סובל ממום כלשהו, והטיפול נחשב למוצלח.

חמישה מיליון בחודש

הריון רב־עוברים מסתיים טרם זמנו. רחם אשה אינו בנוי לשאת יותר מעובר אחד. מנהל מחלקת הנשים והילדות ב־מרכז־הרפואי שיבא מסביר שה־בעיה הרפואית העיקרית, המאיימת על חיי הוולדות היא ריאות בלתי־בשלות. ריאת העובר מגיעה למצב שבו היא מסוגלת למלא את יעודה בשבועות ה־32־34 להריון (אמצע חודש שמיני).

החוקרים בבית־החולים שיבא פיתחו תכשיר המביא לבשלות ריאתית של העובר כבר בשבוע ה־28, דבר המעלה את סיכויי העוברים להיוותר בחיים.

תמדה שבת, כמו יולדות אחרות בשיבא, שהרו אחרי טיפול הור־מונאלי, טופלה בתכשיר זה שלו־שה שבועות לפני הלידה, ביום השישי האחרון. לכן אופטימיים הרופאים באשר לסיכוי חמישיית התינוקות להשאר בחיים.

תמדה ילדה באמצע השבוע ה־29. הרופאים החליטו על ניתוח קיסרי כדי למנוע מהעוברים את הלחץ הכרוך בלידה רגילה. כשתמה הלידה וחמשת הפגים הוצאו מ־רחמה, סיימו הרופאים הגינקולו־גיים את עבודתם. האחריות לשמי־רה על חיי הפגים הועברה לידי רופאי־הפגיה.

הוולדות חוברו מיד לאביזרי החייאה וחימום. בתחילה לא היה בפגיה די ציוד לכל החמישייה, והרופאים נאלצו להביא ציוד נוסף.

ילדיהם של בני־הזוג שבת ישהו במחלקה כמה חודשים לפחות, עד שיגיעו למישקל סביר ויצאו ה־ביתה. אחוזת פג בבית־החולים עולה 35 אלף לירות מדי יום. הוצאות אחזקתה של חמישיית ה־פגים תעלה למדינה כחמישה מיליון ורבע לירות בחודש.

מישפחת שבת, המתגוררת ב־חולון בדירה בת שניים וחצי חד־רים, עדיין אינה מעסיקה עצמה בטרדות כלכליות. אך מנסיון של מישפחות אחרות במצב דומה ניתן לצפות שקושי כזה יפקוד גם אותה.

מישרד־הרווחה נוהג להשתתף בהוצאות עבור מטפלת במשך שלו־שה חודשים, אולם בעיית הטיפול היום־יומי בחמישה תינוקות והנטל הכספי עבור שאר הוצאות־הבית קשה מנשוא. **גילה רזין**

רחם של אשה מסוגל לשאת עובר אחד בלבד

הנזירות האיטלקיות תורמות שתן למטרה זו מתוך תחושת יעוד.

הטיפול באשה אחת עולה כמיל־יון לירות. הוא מחייב גם עבודת רופאים ובדיקות חוזרות במעבדה. מישרד־הבריאות מממן את ההו־צאה, אך יש נשים המעדיפות לבקש עזרת רופא פרטי, כדי שלא להמתין בתור בבית־החולים. רק חלק מהנוצאה על הטיפול הפרטי משולמת בחזרה על־ידי מישרד־הבריאות.

לפני חצי שנה ביקש מישרד־הבריאות מקופת־החולים ההסתד־רותית להכיר בעקרות של אשה כמחלה, ולממן את ההוצאות הכרו־כות בטיפול. אך קופת־חולים בי־קשה לאשפז את הנשים האלה רק במוסדות הקופה. בתי־החולים ה־ממשלתיים לא הסכימו להסדר כזה, שלפיו היו זוכים במוניטין רק בתי־החולים של קופת־חולים, שבה מבוטחת רוב האוכלוסיה בארץ.

המליץ, מבלי לדעת

לפני חודשיים הגיעה לחדר הלידה בבית־היולדות השרון חפציבה שרביט (36) כשהיא ב־חודש השישי להריונה. מאמצי ה־רופאים לעצור את הלידה בחודש המוקדם כל־כך עלו בתוהו. לפני הלידה הספיקה היולדת לומר ל־רופאים שלדעתה היא נושאת תאו־מים בריחמה, וסיפרה שיש לכך תקדים במישפחתה.

הרופאים ערכו לה בדיקת אול־טרא־סאונד שהראתה, להפתעתם, מיספר רב של עוברים ברחמה.

היא הופנתה מיד לחדר־הניתוח וחמישיית תינוקות הוצאו בלידה־קיסרית. מאוחר יותר הוברר שהיא עברה טיפול הורמונאלי משום ש־לא הצליחה להרות באופן טיבעי. היא קיבלה את הטיפול למרות העובדה שהיא היתה כבר אם ל־ארבעה ילדים.

לדבריה, רשם לה הרופא הפרטי כדורים, שאותם היא בלעה ומיד הרתה. היו אלה כדורי כלומיפאן ודי היה לה בכמות מועטה בלבד של כדורים כדי לגרום לביוץ.

חפציבה לא היתה מודעת ל־

(המשך מעמוד 68)

שלוש תרופות: כלומיפאן, פרגו־נאל ופרלודל.

מיליון לירות לטיפול

בבית־החולים אסף־הרופא קיבלה חמדה שבת מדי יום שמונה אמפולות פרגונאל בהזרקה לשרירי־העכוז. לפני כשנה, כש־קיבלה בסך־הכל מאה אמפולות וגופה לא הגיב עדיין, הציעו לה הרופאים להפסיק את הטיפול ו־להניח לגופה לנוח.

היא נרשמה להמשך הטיפול במירפאה הגינקולוגית בבית־החו־לים שיבא והמתינה בתור, כמו כל הנשים האחרות, שישה חודשים.

„אנחנו מקבלים רק 25 נשים לטיפול, וכל האחרות ממתינות בינתיים," הסביר מנהל מחלקת נשים ויולדות, הפרופסור ש' מ'.

„כל אמפולת פרגונאל עולה 2500 לירות וקשה להשיג את החומר," הסביר הפרופסור. „החומר מופק משתן של נשים בגיל־הבלות, ו־נחוצה כמות שתן עצומה כדי להפיק חומר לאמפולה אחת."

מרבית החומר מיובא מאיטליה.

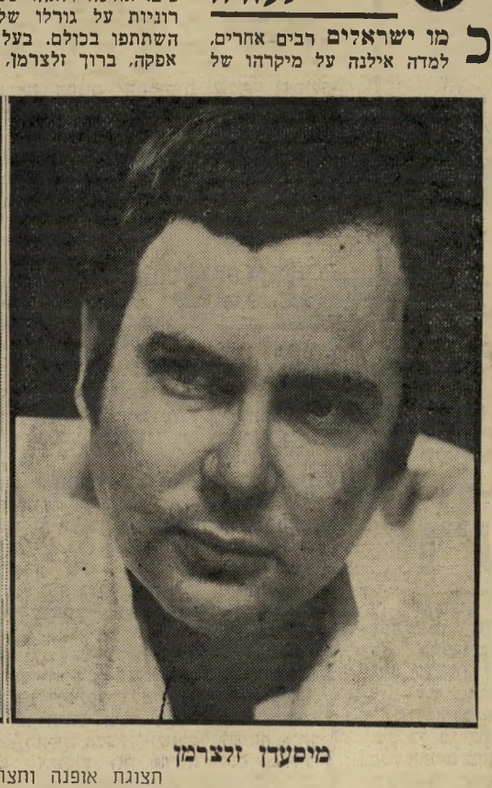

מיסעדן זלצרמן — סגן־שר קצב

תצוגת אופנה ותצוגת רופאים

בתי־החולים מסתירים לידות רב־עובריות. איך בכל זאת הן מתפרסמות?

המיסמכים הרפואיים של הילד בן אותם כי הי עסוקים בפירסומת

היד זוהר כהן חצי שנה אחרי האסון
מרוב נדבנים נפגע הטיפול

אשת־זמר גאון
אמנים ופירסומת

פסלת גור
הרופא המתין שבוע

דיה. האב, אפריים, עובד בעבודות מזדמנות. ואינו מצליח לפרנס את משפחתו בכבוד. בבית של־טת העזובה. אין חשמל, החלונות ללא תריסים ואפילו לאריחים לא היה למישפחת כהן מספיק כסף.

מייד אחרי התאונה הועבר זוהר לבית־החולים באשקלון, שם קיבל עזרה ראשונה. כבר אז יכלו הרופאים לקבוע, שזוהר נפגע באופן קשה ביותר. הוא נשרף בכל אזורי גופו כימעט, מילבד חלק מהבטן. פניו הושחתו, אחת מאוזניו נשרפה כליל ושערו כלה. אפילו הרופאים הוותיקים ביותר לא יכלו שלא להזדעזע ממראהו

גם אילנה גור, אייבי נתן וד"ר מוסברג לא הבינו זאת, כשיצא אייבי מניו־יורק חזרה לארץ, הוא הבטיח לאילנה גור לדאוג לכך שצילומי הילד וחוות־הדעת הרפואיות יגיעו אליה בתוך יום־יומיים, באמצעות אל־על. בהסתמכה על זאת, הזמינה אילנה את ד"ר מוסברג לביתה שבניו־יורק, כדי שיוכל לצאת לישראל מייד אחרי שיבדוק את הצילומים.

מוסברג ידע, שאם כל גופו של זוהר שרוף, אין בכוחו להושיע. אי־אפשר להעביר עור מאדם לאדם, ואם לא נשאר לזוהר עור בלתי־פגוע משלו, שאותו אפשר

המיפלצתי של הילד בן ה־3. זוהר הועבר לבית־החולים בבאר־שבע, שם בילה חמישה חודשים. הרופאים הצליחו להציל את חייו, התגברו על הפגיעות הפנימיות שלו, אך לא הצליחו להחזיר לו צלם־אנוש.

„כולם רוצים לעזור לי, אבל אף אחד לא עוזר," התלוננה השבע מלכה כהן. „אני שומעת שמות של רופאים באמריקה שיכולים להציל את זוהר, אני שומעת שיש בבנקים כסף על השם שלי, אבל אף אחד לא בא אלי. אני לא יכולה לקחת מטפלת בשביל הילדים כדי לנסוע לבנק ברמת־גן. אין לי כסף בשביל זה ואני לא יכולה להשאיר את הילדים לבד."

לאף אחד לא היה זמן...

רק מלכה כהן לא הבינה את פשר העזרה הרעשנית.

להעביר לפניו המושחתות, אפילו הוא, הרופא המפורסם ממיניאפוליס, לא יכול לעשות דבר.

הוא גם רצה לבחון את תעודותיו הרפואיות של זוהר, כדי להחליט אם הוא יוכל לטפל בו ב־ארץ או שיהיה נאלץ לנסוע לארץ ולהחזיר עימו את זוהר למיניאפוליס.

אולם הצילומים לא הגיעו. אייבי נתן התחנן בפני אורנה גאון ובפני יתר העוסקים במיבצעי התגדבות הראוותניים, לנסוע לחלץ ולבית־החולים בבאר־שבע כדי להשיג את הצילומים. הוא נדחה בהבטחות של „מחר אני אעשה זאת," במשך שבוע תמים. כל אותו שבוע התבטל לו מוסברג בביתה של אילנה בניו־יורק, כשהוא מזניח את חוליו ואת הסטודנטים שבפניהם הוא מרצה. קשה היה למצוא מישהו שיקח מכונית או מונית — בשקט וללא פירסום — ויסע להביא את הצילומים והמיסמכים הרפואיים.

לפני כמה ימים נכנס סגן־השר, משה קצב, לעובי הקורה. סיפר קצב השבוע להעולם הזה: „פנו אלי, ולמרות שאין לי זמן הסכמתי, כי שמעתי שהילד הזה מיסכן." בין אם ביגלל קצב ובין אם ביגלל הכתבות בעיתונים, הצטרף אפילו ראש־הממשלה ל־

אורנה גאון וללאה ניסים וגם הוא תרם סכום כסף, אם כי לא הסכים לנקוב בגודלו. דובריו של ראש־הממשלה הלכו בדרכיהם של יתר שותפי־הפירסום בפרשה זו, והעבירו סיפור ציורי לכל העיתונים על תרומתו של בגין.

לזכותו של קצב יש לציין שהוא לפחות, ביקר בבית־המישפחה. בתחילת השבוע בא קצב, בדרכו מביתו שבקריית־מלאכי לירושלים, לביתה של מישפחת כהן. קצב הזדעזע והתחיל לנסות להפעיל את התורמים. כל הזרקורים הופנו אליו.

קצב לא ידע, או התעלם, מקיומו של ד"ר מוסברג. יתכן גם, שלא היה נעים לקצב, ולאחרים, להתקשר למוסברג, שוב, תוך כדי דאגה לכיסוי עיתונאי, מצא קצב בית־חולים אמריקאי אחר, שהסכים לקחת את הילד לטיפול.

בית־חולים שריינרס ברנס אינסטיטיוט שבעיר גלוסטון בטקסס, מטפל, ללא כל תשלום, בילדים נפגעי כוויות מכל רחבי העולם. קצב אף הצליח, באמצעות שגרירות ישראל בוושינגטון, להשיג הבטחה מהקהילה היהודית ביוסטון, עיר שכנה לגלוסטון, לטפל בזוהר כהן ובאמו בעת שהותם בטקסס.

עדיין לא ידוע אם ומתי יסע זוהר לסידרת הניתוחים, ואם ניתוחים אלה אכן יצליחו. אך כבר ידוע, שנשות חברה, בעלי עסקים ואנשי ציבור זכו בפירסום־חינם.

טיבי זכרוני ■

הקרב שלא היה

שר־הביטחון לא בא לכנס הצנחנים, ותיקי קרב המיתלה

במילחמת־סיני - וכך לא נסגר החשבון בין הלוחמים

"ר פוד מבקש את רשות־הדיבור, בשנית," אמר מנחה הערב, דן שילון. הקהל, ה־מכיר את הרמטכ"ל כממעט בדי־בור, היה דרוך כשעלה רפאל איתן לבמת־גן, שם התכנסו ותיקי צניחת המיתלה מלפני 25 שנה.

"אני מצטער, אך שכחתי להת־נצל בשמו של שר־הביטחון, ארי־אל שרון, שלא יכול היה להגיע הערב לטקס. אישתו מרגישה ברע. הוא שולח לכם את ברכותיו," אמר רפול בקיצור האופייני לו, וירד שוב מהבימה.

לחישה למנחה

הרמטכ"ל, רפאל ("רפול") איתן, מת־לחש עם מנחה ערב־הצנחנים ששה־תתפו בקרב המיתלה, דן שילון, ומבקש לחזור לבימה, לומר עוד משהו. כשדיבר רפול בפעם הראשונה הוא סיפר שמייד אחרי הצניחה עסקו רוב הלוחמים באיסוף בקבוקי־הקוניאק ממטוסי־הקרב שהצניחו להם.

של הרמטכ"ל היא הנכונה.

עשרים וחמש שנים בדיוק אחרי הצנחת גדוד־הצנחנים ב־פיקודו של רפול בפתח המיזרחי של מעבר־המיתלה, נפגשו לראש־שונה חיילי חטיבה 202 של אריאל שרון בערב להעלאת זיכרונות על הבימה וסגירת החשבונות ב־שקט באולם.

במיבצע־המיתלה היו קשורים, באופן ישיר ועקיף, אנשי־הצמרת הפוליטית והצבאית של ישראל כ־יום. משה דיין, שהיה אז רמטכ"ל; אריק שרון, שהיה מפקד חטיבת־הצנחנים; רפאל איתן, שפיקד על כל כוחותיו לסיור.

התוצאה היתה שהכוח נכנס ל־מערב המתוכנן שהכינו לו המצ־רים. 38 צנחנים נהרגו, 120 נפצעו.

עם סופו של הקרב נפתח החש־בון שבין שלושת המג"דים ושרון, שלא היה בשדה־הקרב, ושאירגן את בית־חולים־השדה שקלט את הפצועים הרבים שהובאו אליו. אז גם נוצר הקרע בין דיין ושרון.

25 שנים וק"ג

מיד אחרי המיבצע התארג־גנה קבוצה של משתתפי־הקרב: רפול, גור, דוידי, מט ו־חופי. הם ההליטו שדוידי יתייצב לפני שרון ויודיע לו שהם דורשים ממנו להתפטר, אם לא, הם יפר־סו מצה"ל בהפגנתיות.

לפני שדוידי בא לשרון, נודע העניין לשרון. הוא הזמין לליש־כתו, כעדים, את אהרון יריב ו־אברהם תמיר, שלא היו שייכים ליחידה, ואת חמשת הקצינים.

חיבוק למזכירה

מעניק מרדכי ("מוטה") גור, שהיה מג"ד בזמן המיבצע, לפקידת ה־גדוד, שרה ירון. שרה התרגשה עד דמעות אך הוסיפה לאיזון, שהיא היתה גם פקידה של מפקד החטיבה 202, אריאל שרון, כיום שר הביטחון.

היו שטענו שאילו בא שרון, עלול היה שלא להתקבל בחמי־מות. רפולוגים טוענים שהשיכחה של רפול, מי שהיה ב־1956 אחד מפקודיו של אריק, היתה מכוונת.

כולם היו שם

ישר זאת למחרת יועצו האי־שי של שרון. כשנשאל אלי לנדאו מדוע לא הופיע השר בכנס, אמר: "לא ידעתי שלא היה שם. אם הוא לא היה, זה בוודאי קשור בהיסטוריה של הענייך."

דובר מישרד־הביטחון, דני ויינ־ריך, אמר לעומת זאת, שהגירסה שמואל מרגלית, שהיה בזוקאי במיבצע, הסביר: "קשה להכיר את החבר'ה. 25 שנים ו־25 קילו לא הולכים ברגל."

אלימלך ארמונד, שהיה אז חו־בש קרבי, ושהוא כיום מחלק־ביצים, זינק אל רפול: "אני היי־תי בזחלם שלך!"

במקום בלטו בני קיבוצים ומו־שבים. מקיבוץ בית־השיטה בא לאירוע אוטובוס, ובו בני מישפ־חה של ארבעת החברים ששתת־פו בצניחה. אחרים באו מנגבה, ואף מדפנה.

על גבי מסך הוקרנו שקופיות של צלם־המיבצע, אברהם ורד, שהפכו אחר־כך כרטיס־הביקור של המיבצע כולו. מוני מירוז, שזיהה את עצמו כחייל פרוע־השי־

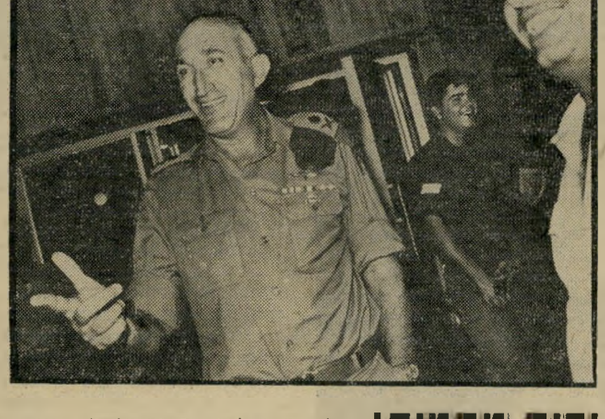

ידיה מהמותן

אלוף משה ("מוישה וחצי") לוי, שרבים מנבאים שהוא יהיה הרמטכ"ל הבא, הירבה ללחוץ את ידי הלוחמים האלמונים, שבאו לאירוע. לוי, שהיה אז קצין זוטר בקרב, זיהה את מרביתם, והעדיף לשבת עימם בצד, הרחק מהבימה.

רפול ומט שתקו, האחרים דיברו. הטרידה אותם אחר כך השאלה מי הלשין לשרון.

25 שנים אחרי הקרב באו לע־רב מרגש אנשים שהם כיום אל־מונים, ואחרים שהם דמויות מוכ־רות בצבא ובפוליטיקה הישראלית. למרות שמהאירוע נעדרו חופי, שרון וגנדי, בא רפול והתקבל כ־גיבור. גם דוידי וגור לחצו כל הז־גדוד שהוצנח באיזור מצבת־פרקר; מוטה גור, שהיה אז מפקד הסיור האלים, שניסה לחצות את המעבר וששילם על־כך ביוקר; אהרון דוידי שהיה מפקד גדוד; רחבעם זאבי, שהיה אז ראש מטה פיקוד הדרום, ושעליו אומרים ש־הוא סיפק את הכיסוי להוראה ה־בלתי־מאושרת של שרון לחצות את המעבר.

האלוף (מיל') חופי היה אז סגן מפקד־החטיבה. אלעד פלד ומאיר עמית היו קציני־מיבצעים של פי־קוד דרום.

דיין הורה אז לשרון שלא לנוע. שרון ביקש רשות לסיור, והתשו־בה היתה חיובית ומסוייגת: סיור, אבל לא אלים. שרון הטיל את מן ידיים. המיועד לתפקיד ה־רמטכ"ל, משה ("מוישה וחצי") לוי, בא בגפו וישב הרחק ממקו־מם של האחרים. דני מט בא עם אשתו, ומלבד כמה לחיצות־ידיים מחייבות, לא בלט בשטח המידש־אה של בית־הצנחן.

(המשך מעמוד 53)

ריקים. מצאתי רק מיכתבים, גיי־רות ומכשירים, שהקצינים לקחו לבתיהם."

הילדים מתביישים

לנר בית פרטי ויפה, גינה מטופחת ברחוב שקט וירק בדכאו. בקומה הראשונה נמצא העסק המשגשג, ובקומה השניה מתגוררים הוא ואשתו. ילדיו כבר פרחו מן הקן.

"לילדים יש קונפליקטים, אך הם לא מדברים על כך לעיתים תכופות. הם לא אוהבים את דכאו, ומתביישים להיות מדכאו. יש לי בן בן 32. כשהיה בן 11 לקחתי אותו לקיבוץ, אך הוא לא הסתגל לחיי־הקיבוץ, וחזר לגרמניה. ל־דאבוני, בתי נשואה לישראלי, אך גם היא חיה בגרמניה. בתי הקט־נה ניסתה גם היא את חיי הקיבוץ, אך ללא הצלחה. בישראל היא הוצגה כ"גולי מדכאו", וזה מאוד לא מצא חן בעיניה. חלומי היה שילדי יגורו בארץ, ושאני אסע אחריהם."

מה מחזיק אותו בדכאו?

"העסקים! אין לי חברים כאן, ואני לא ביחסי־ידידות עם הסו־בבים אותי. כשאני לוחץ יד לש־לום למישהו מהדור שלי, הרבה פעמים אני חושב: אולי הוא היה קצין האס־אס, שרצח יהודים וש־היה אחראי למות מישפחתי באוש־ויץ? לדעתי, השינאה עדיין קיי־מת, אך היא נסתרת. אנשים מתור־בתים ואינטליגנטיים יודעים להס־תיר רגשות, חוץ מאשר כשהם במצב של שיכרות. גם זה קורה. השינאה קיימת, השאלה היא רק איך היא מתבטאת."

"אחרי שהוקרן בטלוויזיה הסרט שואה, פנה אלי מנהל בית־הספר הגרמני ושאל אותי אם אני מוכן, כיהודי, לשוחח עם התלמידים על הנושא. משום שאני רגיש מאוד לנושא, שוחחתי עם התלמידים ואף דאגתי להביא את הרב היהר־די ממינכן, ואת נשיא הקהילה ה־יהודית ואורחים נוספים כדי לשו־חח עם התלמידים. להפתעתי הם התייחסו ברצינות ובכובד־ראש לשואה. היו בכיתה תלמידים שזו היתה להם הפעם הראשונה בחיי־הם שראו יהודי. היתה זו הזדמ־נות של שילוב העבר, ההווה וה־עתיד, באוזני דור שהוא, לכאו־רה, חף מפשע, אך הנושא באח־ריות ההיסטוריה."

לנר הוא פעיל באירגון בני ברית. הוא גם מארגן החלפת קבו־צות של סטודנטים ומורים בין ישראל וגרמניה.

כשבאים אורחים רשמיים ו־אח"מים מישראל לדכאו, מבקש ממנו ראש־העיר לשמש כמדריך במחנה. בשנה שעברה הדריך קבוצה של חברי־כנסת שבאה מ־הארץ. "אני מאוד גאה ביהודתי. כותבים עלי בעיתונים, אני נותן ראיונות בטלוויזיה. אני לא מת־חבא. להיפך!

"בעיניי, לגור בדכאו או במינכן או בכל עיר אחרת בגרמניה — זה אותו הדבר. כל היהודים ב־גרמניה יושבים באותה סירה. אני מבין אנשים שנשארו בגרמניה אחרי המילחמה, ושנתקעו בגלל העסקים, אך יש לי פחות הבנה ליורדים."

למרות פחדיו שמילחמה עלולה לפרוץ בכל יום, ושקורות העבר עלולים לחזור בהווה או בעתיד, מרוצה לנר בגרמניה. הוא חי ב־נוחיות. יש לו בית יפה, אשה נאה ומכונית חדשה. הוא אוהב את ישראל ומרגיש שהוא שייך. "בישראל אני מרגיש שאני נמצא בין בני־עמי, אך גרמניה היא ה־מציאות. העובדות משפיעות ב־חיים. אי־אפשר להתפרנס מרג־שות." אורנה גלזן

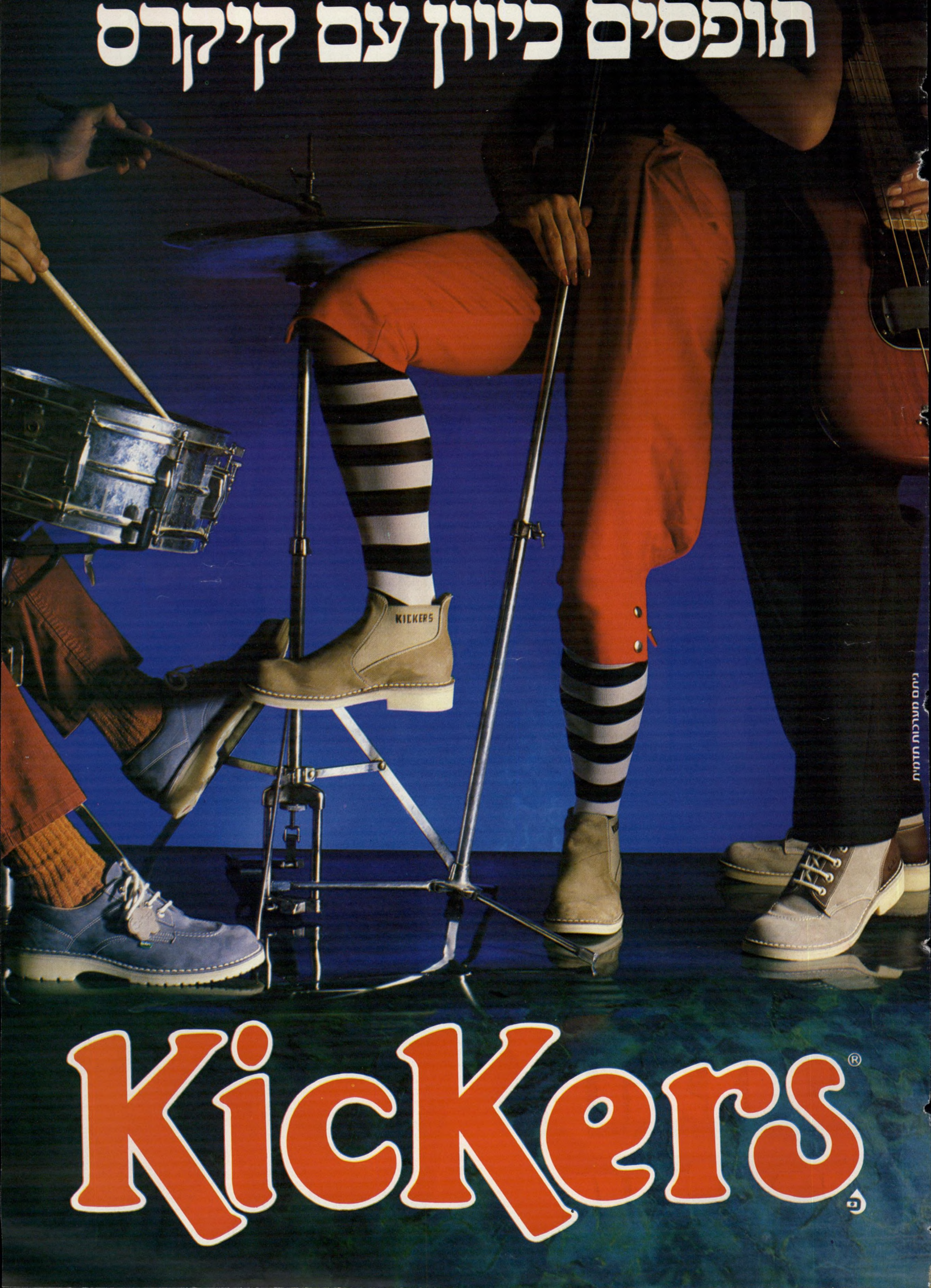
תופסים כיוון עם קיקרס
KICKERS
Kickers®

ז' כסלו תשמ"ב, 4.11.1981 מספר 2305 המחיר 18 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

„העולם הזה" החזיר את הנעליים הגנובות של צ'יצ'